RUDOLF STEINER

BAZELE ESOTERISMULUI

GA 93a

CUPRINS

CUPRINS PE LARG 5
OBSERVAȚIE PRELIMINARĂ A EDITORULUI 13
CONFERINȚA I 16
CONFERINȚA a II-a 22
CONFERINȚA a III-a 32
CONFERINȚA a IV-a 40
CONFERINȚA a V-a 47
CONFERINȚA a VI-a 54
CONFERINȚA a VII-a 61
CONFERINȚA a VIII-a 66
CONFERINȚA a IX-a 73
CONFERINȚA a X-a 81
CONFERINȚA a XI-a 88
CONFERINȚA a XII-a 97
CONFERINȚA a XIII-a 106
CONFERINȚA a XIV-a 117
CONFERINȚA a XV-a 127
CONFERINȚA a XVI-a 136
CONFERINȚA a XVII-a 143
CONFERINȚA a XVIII-a 154
CONFERINȚA a XIX-a 162
CONFERINȚA a XX-a 170
CONFERINȚA a XXI-a 179
CONFERINȚA a XXII-a 189
CONFERINȚA a XXIII-a 200
CONFERINȚA a XXIV-a 214
CONFERINȚA a XXV-a 222
CONFERINȚA a XXVI-a 229
CONFERINȚA a XXVII-a 239
CONFERINȚA a XXVIII-a 250
CONFERINȚA a XXIX-a 260

CONFERINȚA a XXX-a....269
CONFERINȚA a XXXI-a....281
PRIVIRE DE ANSAMBLU ASUPRA TREPTELOR DE EVOLUȚIE COSMICĂ....294
NOTE....299
EXPLICAREA TERMENILOR INDIANO-TEOSOFICI....322
INDEX DE PERSOANE....328

CUPRINS PE LARG [Notă]

Referitor la publicarea conferinţelor lui Rudolf Steiner

Observaţie preliminară a editorului

CONFERINŢA ÎNTÂI — *Berlin, 26 septembrie 1905*

Semnificaţia simbolului şarpelui. Nevertebrate şi vertebrate. Plexul solar şi sistemul măduvei spinării. Privire în interiorul omului cu ajutorul focului Kundalini. Douăsprezece trepte de conştienţă: şapte ale omului, cinci dormitânde ale divinităţilor. Cei doisprezece apostoli drept douăsprezece trepte de conştienţă parcurse de Christos.

CONFERINŢA A DOUA — *Berlin, 27 septembrie 1905*

Activitate, înţelepciune, voinţă: trei reprezentări călăuzitoare în esoterism. Viaţa de după moarte. Apariţia Păzitorului pragului ca Dublu. Semnificaţia morţii mântuitoare a lui Christos. Influenţa lui Ulfila asupra limbii germane. Haosul activităţii Occidentului şi liniştea înţelepciunii Orientului.

CONFERINŢA A TREIA — *Berlin, 28 septembrie 1905*

Trepte de conştienţă ale celor trei regnuri naturale şi a omului. Lumea vegetală ca organ senzorial al Pământului. Organul de orientare de la rădăcina plantelor, organul de orientare din urechea omenească. Crucea ca simbol al direcţiei de dezvoltare a omului, animalului şi plantei. Conştienţa plantelor pe planul mental; cea a plantelor senzitive, a retardaţilor şi a animalelor pe planul astral; a mineralelor pe planul mental superior. Conştienţa omului pe planul fizic şi dezvoltarea lui spre trepte de conştienţă superioare. Enigma Sfinxului ca indicaţie asupra formei omeneşti viitoare.

CONFERINŢA A PATRA — *Berlin, 29 septembrie 1905*

Despre conştienţa albinelor şi a furnicilor. Alchimie şi piatra înţelepţilor. Raportul dintre regnurile naturii. Fiinţa omului viitorului.

CONFERINŢA A CINCEA — *Berlin, 30 septembrie 1905*

Stările de agregare ale corpurilor: solid, lichid, aeric: cele patru tipuri de eter: eterul căldurii, eterul luminii, eterul chimic şi al vieţii şi viaţa lor pe cele şapte planuri. Legătura dintre organele pasive şi active: ureche şi vorbire, respectiv laringe; inimă şi hipofiză; ochi şi epifiză. Dezvoltarea hipofizei spre un organ caloric activ, a epifizei spre un organ vizual activ. Tolstoi, Ulfila.

CONFERINŢA A ŞASEA — *Berlin, 1 octombrie 1905*

Despre deosebirea dintre fiinţele receptoare şi cele creatoare în raport cu succesiunea celor şapte trepte fiinţiale blavatskyene de care aparţine omul: 1. fiinţe elementare receptoare; 2. omul ca fiinţă intermediară, receptoare şi creatoare; 3. „omul pur" al erei prelemuriene: Adam Kadmon şi dezvoltarea animalelor cu sânge cald şi sânge rece; 4. Bodhisatvas: oamenii deveniţi creatori, cu rolul de reglare a evoluţiei perpetue; 5. Nirmanakaya: fiinţe creatoare extinse până la nivelul Pământului, care pot aduce impulsuri noi în evoluţia pământească; 6. Pitris (Taţi): fiinţe ce se pot jertfi pe sine; 7. divinităţile propriu-zise. – Inimă şi vezică biliară.

CONFERINŢA A ŞAPTEA — *Berlin, 2 octombrie 1905*

Dezvoltarea fiinţelor pe vechea Lună. Lună = Cosmos al înţelepciunii. Jehova, o categorie de Ierarhii. Trecerea de la vechea Lună la Pământ. Începutul încarnărilor omeneşti: Unirea a două entităţi de tipuri diferite (de tip spiritual şi fizic) având ca urmare naşterea şi moartea. Karma: Măsura în care s-a realizat echilibrul în procesul de adaptare reciprocă treptată a părţilor spirituală şi fizică. Evoluţia

trecută şi viitoare a limbii în legătură cu conştienţa, viaţa, forma.

CONFERINŢA A OPTA — *Berlin, 3 octombrie 1905*

Reîncarnare, evoluţie culturală şi zodiac. Creştinism şi teoria reîncarnării. Consumul de apă sau de vin în raport cu cunoştinţele despre reîncarnare. Ordinul călugărilor trapişti. Teoria despre predestinare a lui Augustin.

CONFERINŢA A NOUA — *Berlin, 4 octombrie 1905*

Corpul fizic ca cea mai veche şi mai desăvârşită parte a omului quadripartit. Conştienţa de sine şi observaţie senzorială. Şapte simţuri şi raportul lor cu cele şapte planuri şi stări ale materiei. Predispoziţia naturii jupiteriene viitoare din gândurile, sentimentele şi impulsurile de voinţă ale omului prezent. Materialismul, o urmare karmică a perioadei idealiste anterioare, întemeierea oraşelor şi legenda lui Lohengrin. Cauze ale bolilor.

CONFERINŢA A ZECEA — *Berlin, 5 octombrie 1905*

Corpul eteric ca polaritate a corpului fizic: corpul eteric feminin al bărbatului şi corpul eteric masculin al femeii. Formele şi culorile corpului astral şi învelişurile sale: oul auric. Dezvoltarea oului auric al omului de-a lungul a şapte stări de formă ale Pământului. Structurarea oului auric al omului. Lumina astrală individualizată. Citirea în Akasha.

CONFERINŢA A UNSPREZECEA — *Berlin, 6 octombrie 1905*

Participarea omului la lumea fizică, astrală şi mentală. Dezvoltarea conştienţei de sine pe parcursul coborârii spre planul fizic. Reurcarea în planurile superioare prin educaţia spre altruism în dorinţe şi gânduri. Posibilitatea libertăţii pe planul fizic. Acţiune şi contraacţiune, ca tehnică a karmei.

CONFERINȚA A DOUĂSPREZECEA — *Berlin, 7 octombrie 1905*

Formarea corpului omenesc. Focul kundalinic, ca mijloc de cercetare al anatomiei oculte. Munca forţelor – Deva la învelişurile corporale şi desprinderea treptată a acestor forţe datorită Eului. Acţiunea Devaşilor în viaţa de după moarte. Popasul în Devachan şi reîncorporarea. Viaţa după moarte în cazul sinuciderii şi a morţii violente.

CONFERINȚA A TREISPREZECEA — *Berlin, 8 octombrie 1905*

Teoria despre Ierarhii a lui Dionisie Areopagitul. Structura bisericească, o imagine exterioară a ordinii ierarhice interioare a Cosmosului. Modificarea florei, faunei şi regnului mineral prin munca omului după moarte. Despre acţiunea şi fiinţa Devaşilor şi a spiritelor planetare.

CONFERINȚA A PAISPREZECEA — *Berlin, 9 octombrie 1905*

Popasul omului în Devachan între moarte şi o nouă naştere. Formarea organelor devachanice pe Pământ, prin activitate spirituală şi raporturi sufleteşti (viaţa de ramură). Lumea fizică, ca lume a cauzelor; Devachanul, ca lume a efectelor. Trei trepte ale stării de cheia. Sfera a opta. Cei doisprezece Nidana sau forţe karmice.

CONFERINȚA A CINCISPREZECEA — *Berlin, 10 octombrie 1905*

Impulsionarea istoriei europene începând din secolul al XIV-lea până la Revoluţia Franceză, prin rosicrucieni. În şcolile rosicrucienilor se preda o teosofie elementară. Cele trei noţiuni, înţelepciune, frumuseţe, forţă, în raport cu transformarea regnurilor mineral, vegetal şi animal. Cele douăsprezece forţe karmice (-Nidana).

CONFERINȚA A ŞAISPREZECEA — *Berlin, 11 octombrie 1905*

Modul de acţiune al karmei în funcţie de fapte, cuvinte şi gânduri. Opusul karmei: creaţia din nimic. Vieţuirea Nirvanei.

CONFERINŢA A ŞAPTESPREZECEA — *Berlin, 12 octombrie 1905*

Cele trei trepte ale vieţii gândurilor: gândul abstract, imaginaţia, intuiţia. Tată, Fiu (Cuvânt) şi Spiritul Sfânt, sau primul, al doilea şi al treilea Logos. Karma şi cei cinci Skandha.

CONFERINŢA A OPTSPREZECEA — *Berlin, 16 octombrie 1905*

Omul erei atlanteene şi al celei lemuriene. Originea dublei naturi a omului şi unitatea ei pe vremea Lemuriei. A opta sferă; Bimembrarea corpurilor fizic, eteric şi astral ale omului în prezent.

CONFERINŢA A NOUĂSPREZECEA — *Berlin, 17 octombrie 1905*

Despre diferitele tipuri de fiinţe elementare în lumea astrală. Fiinţe asurice. Jehova ca Dumnezeu al principiului karmic coborâtor; Christos, principiul Buddhi urcător. Magia albă şi magia neagră. Fiinţe elementare naturale şi artificiale.

CONFERINŢA A DOUĂZECEA — *Berlin, 18 octombrie 1905*

Despre fiinţe şi experienţe în lumea astrală. Magia albă şi magia neagră. Necesitatea unei instruiri serioase pentru a putea evalua just lumea astrală. Tehnica reîncarnării. Tabloul amintirilor imediat după moarte şi viziunea viitorului înainte de naştere.

CONFERINŢA A DOUĂZECI ŞI UNA — *Berlin, 19 octombrie 1905*

Privitor la tehnica reîncarnării: legea acţiunii şi reacţiunii în raport cu faptele, sentimentele şi gândurile.

Necesitatea activităţii artistice pentru viaţa teosofică. Trecerea prin lumea astrală şi devachanică în viaţa de după moarte şi pregătirea următoarei vieţi pământeşti.

CONFERINŢA A DOUĂZECI ŞI DOUA — *Berlin, 24 octombrie 1905*

Problema morţii ca problemă de conştienţă. Dualitatea: Nucleu fiinţial interior (monadă) şi om fizic-astral; Evoluţia lor diferită până la unirea lor în era lemuriană. Naşterea karmei. Înţelepciune, frumuseţe, tărie, ca reflectări ale Manas, Buddhi şi Atma.

CONFERINŢA A DOUĂZECI ŞI TREIA — *Berlin, 25 octombrie 1905*

Fecundarea cu spiritul (monadă) în era lemuriană. Trepte premergătoare ale evoluţiei pământeşti: Saturn, Soare şi Lună. Strămoşii solari şi lunari ai omului. Opoziţia între intenţiile lui Jehova şi principiul luciferic. Apariţia bisexualităţii, precum şi a naşterii şi morţii. Inversarea axei pământeşti. Naşterea karmei primordiale. Lupta dintre Jehova şi Lucifer. Creştinism şi teoria încarnării şi karmei.

CONFERINŢA A DOUĂZECI ŞI PATRA — *Berlin, 26 octombrie 1905*

Privire panoramică asupra evoluţiei pământeşti I: Rase, Globuri, Runde.

CONFERINŢA A DOUĂZECI ŞI CINCEA — *Berlin, 27 octombrie 1905*

Privire panoramică asupra evoluţiei pământeşti II: Planete sau stări de conştienţă, Runde sau regnuri elementare, Globuri sau stări de formă; în sens creştin: Putere, Împărăţie şi Slavă (Gloria).

CONFERINŢA A DOUĂZECI ŞI ŞASEA — *Berlin, 28 octombrie 1905*

Privire panoramică asupra evoluţiei pământeşti III: Runda a patra, Pământul. Desprinderea Soarelui şi Lunii.

Unirea corpului astral al omului cu monada. Intervenţia entităţilor luciferice şi lupta dintre Jehova şi Lucifer. Fiinţe elementare în era atlanteeană. Formarea metalelor. Numele zilelor săptămânii în legătură cu evoluţia planetară.

CONFERINŢA A DOUĂZECI ŞI ŞAPTEA — *Berlin, 30 octombrie 1905*

Despre cei trei Logoi, sau Formă, Viaţă şi Conştienţă (creaţie din nimic) ca trei forme ale evoluţiei. Despre fiinţe elementare şi despre formarea fiinţelor astrale prin faptele fizice ale oamenilor.

CONFERINŢA A DOUĂZECI ŞI OPTA — *Berlin, 31 octombrie 1905*

Despre simţuri în legătură cu tipurile de eter. Legături între Microcosmos şi Macrocosmos. Evoluţia diferitelor stări de conştienţă de-a lungul epocilor postatlanteene.

CONFERINŢA A DOUĂZECI ŞI NOUA — *Berlin, 3 noiembrie 1905*

Acţiunile karmei în legăturile dintre popoare. Boli ale epocii şi ale popoarelor. Opoziţia de clasă şi morala populară. Lupta lui Michael împotriva zeului Mammon în anii şaptezeci ai secolului al XIX-lea. Lupta tuturor contra tuturor şi antidotul ei prin afirmarea principiului fraternităţii. Apariţia respiraţiei cu oxigen. Legătura libertăţii cu naşterea şi moartea şi cu boala. Originea febrei. Enigma Sfinxului, o taină a viitorului.

CONFERINŢA A TREIZECEA — *Berlin, 4 noiembrie 1905*

Evoluţia diferitelor forme de hrănire. Naşterea şi semnificaţia consumului de vin. Socialismul vestului şi estului ca socialism al producţiei şi consumului.

CONFERINȚA A TREIZECI ŞI UNA — *Berlin, 5 noiembrie 1905*

Despre vechea Atlantidă şi formarea celei de-a cincea rase-rădăcină sau a erei postatlanteene. Evoluţia erei postatlanteene prin culturile indiană, persană, caldeeană şi europeană. Materialismul actual. Pregătirea unei culturi noi, spirituale, ca misiune a Europei Centrale.

Privire de ansamblu a treptelor de evoluţie cosmică

Note

Explicarea termenilor indiano-teosofici

Index de persoane

Rudolf Steiner despre stenogramele conferinţelor: ***CURSUL VIEȚII MELE*** (cap. XXXIII)

OBSERVAȚIE PRELIMINARĂ A EDITORULUI

În autobiografia sa ***Cursul vieții mele***, Rudolf Steiner arată că în perioada de sfârșit și început de secol a fost solicitat să țină în fața unui cerc, pe atunci foarte mic de teosofi, conferințe teosofice. El s-a arătat dispus, dar a precizat că poate vorbi numai despre ceea ce trăiește în el însuși ca știință spirituală. Prima lui serie de conferințe, din iarna 1900/1901, a apărut rezumată sub formă de carte, ***Mistica în zorii vieții spirituale moderne și raportul ei cu noile concepții despre lume***, la dorința cercului. Întrucât rezultatele propriei sale cunoașteri spirituale conținute în această carte au fost acceptate și în Societatea Teosofică Generală, nu a mai existat „niciun motiv de *a nu expune în felul meu* această cunoaștere spirituală în fața publicului teosof, care pe atunci era singurul care aborda fără rezerve cunoașterea spiritului. Eu nu m-am raliat unei dogmatici sectare; am rămas un om care exprima ceea ce credea că poate să exprime exclusiv conform celor viețuite de el însuși drept lume spirituală."

În iarna următoare – 1901/1902 – a ținut o nouă serie de conferințe, care a fost rezumată în lucrarea ***Creștinismul ca fapt mistic***, apărută în vara anului 1902. Imediat după aceea a fost întemeiată Secțiunea Germană a Societății Teosofice, cu Rudolf Steiner ca secretar general. Aici, „în fața unui auditoriu restrâns, dar în continuă creștere, am putut să-mi desfășor activitatea mea antroposofică. *Nimeni nu s-a îndoit de faptul că* în Societatea Teosofică eu voi expune doar rezultatele propriei mele cercetări contemplative."

Acesta a fost începutul unei activități spiritual-științifice de conferențiar, care a devenit tot mai intensă. În iunie 1903 a apărut primul număr al revistei ***Luzifer*** (mai târziu ***Luzifer-***

Gnosis), „revistă pentru suflet şi spirit – teosofie", întemeiată şi editată de el, iar în primăvara lui 1904 publică opera sa fundamentală ***Teosofie – Introducere în cunoaşterea suprasensibilă a lumii şi a omului***. Simultan, în revista „Luzifer", în articolele ***Cum se dobândesc cunoştinţe despre lumile superioare***, s-a făcut o descriere a căii de cunoaştere, iar în articolele ***Din Cronica Akasha***, o descriere a unei cosmologii spiritual-ştiinţifice.

Astfel, Secţiunea Germană a Societăţii Teosofice a fost ridicată treptat de către Rudolf Steiner şi colaboratoarea sa cea mai apropiată, Marie von Sivers, viitoarea Marie Steiner, la nivelul unei mişcări spiritual-ştiinţifice de anvergură central-europeană. Ea a fost de la bun început diviziunea *antroposofică* reprezentată de Rudolf Steiner, care mai târziu, în urma unor dificultăţi de natură internă, s-a separat ca Societatea Antroposofică.

În perioada când Rudolf Steiner a ţinut cursul despre *Bazele esoterismului*, apărut ulterior sub formă de carte, acesta se afla încă în stadiul incipient al dezvoltării sale. Din acest motiv Rudolf Steiner utilizează încă şi termenul „teosofie" şi „teosofie", iar pentru desemnarea evoluţiei planetare, a elementelor consitutive ale fiinţei omului ş.a.m.d., foloseşte terminologia teosofico-indiană uzitată în literatura teosofică, cu care ascultătorii erau obişnuiţi atunci. Despre valoarea acestei terminologii el se exprimă în special în conferinţa a 15-a a acestui curs. În articolele sale din acea vreme şi în lucrarea sa ***Teosofie*** el a folosit însă expresii, despre care deja în 1903 spusese în revista „Luzifer" că „din anumite motive au fost împrumutate dintr-un limbaj ocult, care ca denumire s-ar abate oarecum de la cele răspândite în literatura teosofică, dar în realitate, desigur, coincid cu ele în totalitate". Mai târziu, din ce în ce mai mult, el a înlocuit şi în conferinţele sale expresiile indiano-teosofice cu unele

adecvate culturii noastre europene. La sfârşitul volumului se găseşte o echivalare a cuvintelor folosite în acest curs cu expresiile devenite curente astăzi.

Referirile la lucrările Hannei P. Blavatsky, care apar de asemenea foarte des în conferinţe, se explică prin faptul că auditorii de atunci se preocupau intens cu această învăţătură a întemeietoarei Societăţii Teosofice şi că, datorită expunerilor greu inteligibile, oamenii îi adresau des întrebări lui Rudolf Steiner. Astfel, el explică în mod repetat termeni ai Hannei Blavatsky din lucrarea sa principală *Doctrina ocultă*, în special din volumul III al tratatului, capitolele care se referă la „esoterism".

Întregul curs a fost propriu-zis o instruire internă orală, deci nedestinată publicului sau cercului membrilor în general, ci doar 9 puţinilor membri activi, invitaţi personal în acest scop. Ei urmau să primească prin aceasta o anumită bază pentru propria lor muncă de ramură. Din acest motiv nici nu există o stenogramă completă, ci doar notiţe pe care şi le-au făcut câţiva participanţi pentru uzul lor personal. Aceste notiţe de auditor au un puternic caracter aforistic, de care trebuie ţinut seama atunci când unele expuneri de idei, datorită comprimării lor prea mari sau chiar datorită lacunelor de redare, nu pot fi întotdeauna înţelese foarte clar. Dacă în pofida acestor neajunsuri aceste notiţe apar astăzi în cadrul ediţiei de Opere complete, aceasta se întâmplă pentru că ele, privite în ansamblu, sunt cu siguranţă autentice şi, de asemenea, pentru că prin ele au fost înregistrate o serie de aspecte valoroase, care nu se mai găsesc în această formă în conferinţele ulterioare ale lui Rudolf Steiner. Pentru lămurirea unor puncte şi completarea lor, în special a celor de natură cosmologică, este recomandat a se consulta lucrările ***Din Cronica Akasha*** şi ***Teosofie***, scrise aproape în acelaşi timp. (H.W.)

CONFERINȚA I

Berlin, 26 septembrie 1905

În orice curs esoteric se pune problema de a învăța cum trebuie să privim lucrurile din jurul nostru. Orice om simte, bineînțeles, ceva la contactul cu o floare, și tot așa cu tot ceea ce ne înconjoară. Important însă este să dobândim un punct de vedere superior, pentru a putea privi mai profund înlăuntrul lucrurilor, pentru a putea uni anumite contemplări cu fiecare lucru pe care îl percepem. Pe aceasta se bazează, de exemplu, medicina adânc pătrunzătoare a lui *Paracelsus*. El a presimțit, a simțit, a văzut forța unei anumite plante și înrudirea acestei forțe cu ceva corespunzător din om. Așa, de exemplu, el a văzut asupra cărui organ al omului acționează forța degețelului roșu (*Purpurea digitalis*).

Să clarificăm acest fel de a privi lucrurile printr-un exemplu. Toate religiile au simboluri. Despre aceste simboluri auzim astăzi tot felul de lucruri, care de multe ori sunt doar niște interpretări exterioare arbitrare. Simbolurile religioase profunde sunt extrase însă din ființa însăși a lucrurilor. Să luăm de exemplu simbolul șarpelui, așa cum i-a fost împărtășit lui *Moise* [Nota 1] în școlile oculte egiptene. Să ne oprim la acel lucru care l-a entuziasmat pe el, care i-a stimulat intuiția.

Există o deosebire fundamentală între toate acele vietăți din rândul animalelor care au o coloană vertebrală, și cele care nu au coloană vertebrală, precum gândacii (scarabeii – n.ir.), moluștele, viermii și altele, întregul regn animal se divide în două secțiuni principale, secțiunea vertebratelor și cea a nevertebratelor. În ceea ce privește animalele nevertebrate ne putem pune întrebarea: Unde își au aceste animale nervii lor? Căci fasciculul nervos principal

trece de obicei prin interiorul coloanei vertebrale. Nevertebratele au însă şi ele un sistem nervos, şi el se găseşte atât la om, cât şi la animalele vertebrate. La acestea fasciculul nervos se întinde de-a lungul coloanei vertebrale în exteriorul ei, după care se răsfiră în cavitatea corporală. Acesta se numeşte sistemul nervos simpatic, cu plexul solar. Este acelaşi sistem pe care îl posedă şi animalele nevertebrate, doar că el, la animalele vertebrate şi la om, are o mai mică importanţă. Acest sistem este într-o legătură mult mai strânsă cu restul lumii decât sistemul nervos din capul şi măduva spinării omului. În stare de transă, activitatea acestuia din urmă poate fi stinsă, după care intră în acţiune sistemul nervos simpatic. Aşa se întâmplă, de exemplu, la somnambuli. Conştienţa somnambulică se întinde asupra întregii vieţi din mediul înconjurător şi trece în celelalte fiinţe din jurul nostru. Somnambulii simt lucrurile în ei. Eterul vieţii este, după cum ştim, elementul care ne înconjoară din toate părţile. În plexul solar el îşi are medierea. Dacă noi am putea percepe doar cu plexul solar am trăi într-o comuniune intimă cu întreaga lume. Această comuniune intimă există la animalele nevertebrate. Un astfel de animal simte, de exemplu, o floare în el. Animalul nevertebrat este în sistemul pământesc ceva asemănător cu ceea ce sunt ochiul şi urechea la om. Este o parte a organismului pământesc. Există realmente un organism spiritual comun, care percepe, vede, aude ş.a.m.d., prin intermediul animalelor nevertebrate. Tot ce există în jurul nostru este un corp pentru acest spirit comunitar. Aşa cum sufletul nostru îşi creează ochi şi urechi pentru a percepe lumea, tot aşa acest suflet comunitar al Pământului îşi creează animalele nevertebrate drept ochi şi urechi, pentru a vedea şi auzi înlăuntrul lumii.

În evoluţia Pământului a venit apoi un moment, în care în viaţa şi ţeserea în comun a spiritului Pământului a

intervenit o separare. O parte s-a izolat de lume, ca în interiorul unui tub. Naşterea fiinţelor ca entităţi separate a fost posibilă abia după intervenţia acestui eveniment. Celelalte sunt mădulare ale *unui* suflet al Pământului. Abia acum începe să se manifeste un grad special de separare. Abia acum începe să devină posibil ca cineva să-şi poată spune sieşi „Eu". Această realitate, faptul de a exista pe Pământ două epoci, mai întâi epoca în care nu trăiau încă animale cu un sistem nervos închis într-un tub osos şi în al doilea rând epoca în care au luat fiinţă asemenea animale, este subliniată în mod deosebit în toate religiile. Şarpele închide mai întâi contemplarea altruistă, neindividualizată a spiritului Pământului într-un tub, şi formează astfel baza Sineităţii (Eului). Acest lucru au căutat să-l imprime învăţătorii esoterismului elevilor, astfel încât ei au putut simţi: dacă priviţi şarpele, atunci aveţi înainte semnul distinctiv pentru Eul vostru. – Totodată ei trebuiau să simtă cât mai viu că cele două, Eul autonom şi şarpele, formează un tot. Aşa era şcolit acest sentiment despre semnificaţia lucrurilor din jurul nostru, în felul acesta elevii pătrundeau cu un bagaj de sentimente juste orice fiinţă din natură. Moise a fost şi el înarmat cu acest sentiment atunci când a ieşit din şcolile misteriale egiptene şi a ridicat şarpele ca simbol. În acele şcoli nu se preda la fel de abstract cum se face astăzi, ci prin cuprinderea lumii printr-o vieţuire interioară proprie.

Există o descriere a omului pe baza cercetărilor exterioare a părţilor componente ale organismului său. Dar în toate operele mistice şi oculte vechi putem găsi omul descris în acest fel. Dar aceste descrieri nu au fost făcute nicidecum prin cercetări anatomice, ci într-un cu totul alt mod. Ele sunt chiar mult mai exacte şi mai corecte decât ceea ce descrie anatomia astăzi, căci aceasta descrie doar cadavrul. Descrierile vechi sunt obţinute prin faptul că elevii deveneau

prin meditaţie vizibili lor înşişi. Omul se poate observa din interior prin aşa-numitul foc Kundalini [Nota 2]. Există diferite trepte în acest fel de observare. Observarea exactă, corectă, apare mai întâi simbolic. Dacă omul se concentrează, de exemplu, pe măduva spinării sale, el vede de fapt întotdeauna şarpele. El visează probabil şi despre şarpe, întrucât acesta este fiinţa care a fost transpusă pe plan exterior pe vremea când se forma măduva spinării şi a rămas pe această treaptă. Şarpele este măduva spinării transpusă în lume. Acest mod plastic de a vedea lucrurile este contemplarea astrală (imaginaţie). Însă abia prin contemplarea mentală (inspiraţie) se ajunge la semnificaţia completă.

Această cale de cunoaştere îl conduce pe om la a recunoaşte legătura dintre microcosmos şi macrocosmos, la a se divide în natură, la a-şi putea spune cărei părţi a lumii îi aparţine fiecare din organele sale. Mitul vechi german despre uriaşul Ymir îl descompune pe acesta astfel. [Nota 3] Din craniul său este făcută bolta cerească, din oasele sale munţii, ş.a.m.d. Aceasta este descrierea mitologică a contemplării interioare. Pentru orice porţiune din natură, esoteristul vede legătura cu ceva din el însuşi. Atunci iese la lumină înrudirea interioară. Această contemplare trebuie exersată intens. Toate religiile indică o astfel de instruire. În Evanghelii se face, de asemenea, aluzie la această şcolire. Esoteristul îşi spune: Toate lucrurile din jur, minerale, plante şi animale sunt indicii ale propriei mele evoluţii; eu nu aş putea exista dacă aceste regnuri n-ar fi aici. Această conştienţă ne umple nu doar cu sentimentul că noi ne-am ridicat deasupra acestor regnuri, ci şi cu cunoaşterea că noi n-am putea exista fără ele.

Există şapte grade ale conştienţei omeneşti: conştienţa de transă, conştienţa de somn profund, conştienţa de vis, conştienţa de veghe, conştienţa psihică, suprapsihică şi

spirituală. De fapt, în total există douăsprezece trepte de conştienţă; [Nota 4] celelalte cinci sunt trepte de conştienţă creatoare. Sunt trepte ale creatorilor, ale zeilor creatori. Acestea au legătură cu cele douăsprezece semne zodiacale. Pe aceste douăsprezece trepte omul trebuie să le parcurgă succesiv. El a urcat până la conştienţa clară de zi actuală, trecând prin conştienţa de transă, conştienţa de somn profund şi conştienţa de vis. Pe treptele de evoluţie planetară care vor urma el va atinge trepte de conştienţă şi mai înalte. Toate treptele parcurse deja până acum el le are şi în sine. Corpul fizic are conştienţa obtuză de transă, pe care omul a dobândit-o pe vechiul Saturn. Corpul eteric al omului are conştienţa somnului fără vise, aşa cum s-a format ea pe vechiul Soare. Corpul astral visează, aşa cum visează şi în vis în timpul somnului. Conştienţa de vis provine din perioada vechii Luni. Pe Pământul actual omul atinge conştienţa de veghe. Eul are conştienţa clară de zi.

Evoluţia superioară constă în aceea că lucrurile existente în interiorul fiinţei sunt scoase afară, aşa cum omul a aşezat afară şarpele şi, totodată, a păstrat pe o treaptă superioară şarpele în sine, în măduva spinării sale. Într-o evoluţie ulterioară oamenii vor aşeza afară în lume nu numai minerale, plante şi animale, ci şi trepte de conştienţă. Într-un stup de albine sunt de exemplu trei feluri de fiinţe, ce au un suflet comun. [Nota 5] Aparent conlucrează fiinţe complet separate. La fel se va întâmpla cândva şi cu omul; el îşi va detaşa organele sale. Toate moleculele creierului său el va trebui să le dirijeze în mod conştient din afară. [Nota 6]) Atunci va fi devenit o fiinţă superioară. Tot aşa va fi şi cu treptele de conştienţă. Ne putem imagina o fiinţă de rang înalt, care şi-a externalizat din sine toate cele douăsprezece trepte de conştienţă. Ea însăşi va sta atunci ca o a treisprezecea, şi îşi va spune: Eu nu aş putea să fiu ceea ce

sunt dacă nu aş fi eliminat din mine aceste douăsprezece trepte de conştienţă. Acesta este cazul cu Christos şi cei doisprezece apostoli. Cei doisprezece apostoli reprezintă treptele de conştienţă prin care a trecut Christos. Aceasta se recunoaşte în Evanghelia după Ioan în scena spălării picioarelor din capitolul 13, în care se arată cum Christos le mulţumeşte apostolilor pentru faptul că el a atins treapta de conştienţă mai înaltă [Nota 7]: Luaţi aminte, adevăr vă spun, robul nu este mai mare decât stăpânul său. – Fiinţa superior dezvoltată i-a lăsat în urmă pe ceilalţi pe drum, iar acum a devenit el însuşi slujitorul lor. Nu mulţi oameni înţeleg sensul acestor cuvinte, dar ascultând această povestire se pregătesc prin sentiment să le înţeleagă. Noi, de exemplu, în primele secole după Christos, am fost pregătiţi prin aceste povestiri să ne dezvoltăm sentimentul. Altfel, corpul nostru cauzal n-ar fi fost pregătit pentru a primi acum adevărul. Prin forma metaforică, prin forma figurativă, sufletul este pregătit în acest sens. De aceea, înainte, marii înţelepţi le-au povestit oamenilor basme cu o deschidere largă asupra viitorului. Învăţătorii au deja şi astăzi o noţiune despre ce se va produce în viitor prin învăţăturile teosofiei. Astăzi omul are în sine binele şi răul. Acestea vor apărea în viitor în exterior ca un regn al binelui şi un regn al răului. [Nota 8] Iar modul în care cei buni îi vor trata pe cei răi, acest lucru va fi sădit în suflet prin noţiunile teosofice de astăzi. La început, oamenilor le-au fost date imagini, acum ei primesc noţiuni, iar în viitor vor acţiona practic conform lor.

CONFERINȚA a II-a

Berlin, 27 septembrie 1905

Astăzi ne vom ocupa cu trei reprezentări importante, ce au legătură cu părţile naturii omeneşti. Ele formează, să spunem aşa, un fir conducător prin întreaga lume. Ele sunt următoarele: Acţiune sau Mişcare, Înţelepciune, numită şi Cuvânt, şi a treia Voinţă. Când noi vorbim de acţiune, avem de fapt în vedere ceva foarte general. Esoteristul vede însă în Acţiune în primul rând fundamentul întregului Univers, aşa cum ne înconjoară. Prima formă a Universului este pentru esoterist un produs al acţiunii, în concepţia omenească obişnuită lumea apare ca ceva terminat; esoteristul însă îşi spune că cele existente sunt un produs al Acţiunii. Ceea ce pare a fi terminat, este o treaptă a activităţii progresive, un punct de tranziţie. Lumea întreagă este permanent în acţiune. Această acţiune este de fapt Karma.

Când vorbim despre om, despre corpul lui astral vorbim ca despre o karmă, ca despre o activitate. Corpul astral este propriu-zis partea aflată cel mai aproape de om. Ceea ce vieţuieşte omul, astfel încât el distinge în sine o stare de bine şi una de rău, o stare de plăcere şi una de suferinţă, porneşte de la corpul său astral. Iubire, pasiune, bucurie, durere, ideal, datorie au legătură cu corpul astral. Când vorbim despre plăcere şi suferinţă, instincte, dorinţe şi pofte, vorbim despre corpul astral. Omul vieţuieşte în permanenţă corpul astral, văzătorul însă vede forma corpului astral. Acest corp astral este înţeles într-o continuă transformare. Mai întâi, atâta timp cât omul nu a lucrat încă asupra lui, el este nediferenţiat. Omul, în epoca noastră, lucrează însă încontinuu asupra lui. Când el

deosebeşte între ceea ce este permis şi ceea ce este interzis, lucrează pornind din lăuntrul Eului său. De la jumătatea erei lemuriene şi până la jumătatea celei de-a şasea rase-rădăcină (care urmează erei postatlanteene actuale) omul lucrează la corpul său astral.

De ce lucrează omul la el? El lucrează la copul său astral, deoarece în domeniul Acţiunii orice acţiune cât de mică provoacă o contraacţiune. Orice lovitură provoacă o contralovitură. Dacă trecem cu mâna peste blatul mesei, acesta devine cald. Căldura este contraacţiunea la acţiunea noastră. Astfel, orice acţiune provoacă o alta. Prin faptul că anumite animale au imigrat în peşterile întunecate din Kentucky [Nota 9], ele nu au mai avut nevoie, pentru a se putea orienta, de lumina ochilor lor, ci doar de organe tactile sensibile. Urmarea a fost că sângele s-a retras din ochi şi ele au devenit oarbe. Aceasta a fost urmarea acţiunii lor, a imigrării în peşterile din Kentucky.

Corpul astral omenesc este într-o continuă activitate. În aceasta constă viaţa lui. Această activitate se numeşte în sens mai restrâns Karma omenească. Ceea ce eu fac astăzi îşi are expresia în corpul astral. Dacă lovesc pe cineva, aceasta este o acţiune, şi ea provoacă o contralovitură. Aceasta este justiţia compensatoare: Karma. Acţiunea este o lovitură, care provoacă o contralovitură. De acestea trebuie să legăm noţiunile de cauză şi efect. În Karmă există întotdeauna ceva necompensat; aceasta pretinde întotdeauna altceva.

A doua componentă a naturii umane şi a Universului este Înţelepciunea. După cum Karma este ceva necompensat, tot astfel înţelepciunea are ceva de linişte, de echilibru. Din acest motiv ea se mai numeşte şi Ritm. Orice formă de înţelepciune este ritm. În corpul astral există probabil multă simpatie; atunci, în aură există mult verde.

Acest verde a fost provocat cândva ca o contraculoare. Verdelui i-a corespuns la origine un roşu. Acesta s-a transformat prin Acţiune, prin Karmă, în verde. În înţelepciune, în Ritm, totul este terminat, compensat. În om, orice ţine de ritm şi înţelepciune este încorporat în corpul eteric. Corpul eteric este de aceea acea parte din om ce reprezintă înţelepciunea. În corpul eteric domneşte liniştea, ritmul.

Corpul fizic reprezintă propriu-zis Voinţa. Voinţa, în opoziţie cu simpla linişte, este elementul creator, cel care dă naştere, care produce. Avem astfel următoarea progresie ascendentă: mai întâi Karma, Acţiunea, Necompensatul; în al doilea rând înţelepciunea, elementul ajuns la Repaus; în al treilea rând Voinţa, o existenţă supraplină, plină până într-atât încât se poate dărui, se poate jertfi. Aşadar, Acţiune, Înţelepciune, Voinţă sunt cele trei trepte în care se scurge întreaga existenţă.

Să analizăm din acest punct de vedere omul, aşa cum stă el înaintea noastră. În primul rând omul are corpul său fizic. Omul, aşa cum este el în prezent, nu are asupra corpului său fizic absolut nicio influenţă. Ceea ce este şi face omul din punct de vedere fizic este făcut din afară, de către forţe creatoare. El nu poate reglementa singur mişcarea moleculelor creierului său, el nu poate stăpâni din sine însuşi circulaţia sângelui. Acest lucru nu poate să ne spună decât că trupul fizic este produs fără participarea omului, şi de asemenea este menţinut în viaţă de către alte forţe. El îi este într-un fel doar împrumutat. Omul este încarnat înlăuntrul unui corp fizic, care i-a fost fabricat de către alte forţe. De asemenea, şi corpul eteric a fost pregătit pentru el, sub un anumit aspect, de către alte forţe. În schimb, corpul astral a fost format parţial de alte forţe, parţial de către om. Partea de corp astral care a fost

formată de către omul însuşi devine karma omului. Ceea ce el însuşi a lucrat înlăuntrul corpului astral trebuie să aibă un efect karmic. Aceasta este de asemenea partea nemuritoare, nepieritoare din el. Corpul fizic a fost realizat prin intermediul karmei altor fiinţe; partea însă de corp astral al omului în care el s-a implicat începând din era lemuriană, aceea este karma sa. Când omul ajunge să prelucreze întregul lui corp astral, se ridică pe treapta libertăţii. Atunci întregul corp astral este metamorfozat din interior. Omul este atunci în întregime rezultatul acţiunii sale, a karmei sale.

Dacă abordăm o treaptă de evoluţie oarecare, atunci omul are acolo un corp astral care, parţial, este rezultatul propriei sale munci. Ceea ce este astfel rezultatul propriei sale munci trăieşte însă în corpul eteric şi în corpul fizic. În corpul fizic trăieşte ceea ce omul a făcut din sine, şi prin corpul fizic aceasta trăieşte în lumea fizică. El nu ar putea ajunge la noţiuni despre lumea fizică dacă nu ar lucra cu organele lui în ea. Ceea ce vieţuieşte omul în corpul astral este prelucrat în sine de către el. În cadrul observaţiei pe care el o face în lumea fizică sunt active cele trei învelişuri ale sale. Dacă, de exemplu, el vede un trandafir, la aceasta participă toate cele trei învelişuri. Mai întâi el vede roşu. La aceasta participă corpul fizic. Într-o cameră obscură trandafirul face aceeaşi impresie. În al doilea rând acest trandafir este perceput în corpul eteric ca o reprezentare vie. În al treilea rând trandafirul îl bucură pe om, iar aici participă corpul său astral. Acestea sunt cele trei trepte ale observaţiei omeneşti. Lăuntrul cel mai intim al omului lucrează în lumea exterioară prin cele trei corpuri. Ceea ce omul primeşte din lumea exterioară, primeşte prin aceste trei corpuri.

La baza tuturor acestor lucruri ce se referă la activitatea omului sau la karma sa stă pofta, dorinţa nestăpânită. Omul ar trebui să nu mai acţioneze dacă nu ar avea dorinţe. El are însă dorinţa de a lua parte la lumea din jur. De aceea noi mai numim corpul său astral şi corpul dorinţelor sale.

Există o legătură interioară între activitatea omului şi organele sale. Omul are nevoie de organele sale pentru impulsurile, pornirile sau instinctele cele mai de jos, dar şi pentru cele mai înalte. De asemenea, el are nevoie de organe şi în ceea ce priveşte arta. Dacă omul a reuşit să aspire, să zicem aşa, tot din lume, el nu mai are nevoie de organe. Între naştere şi moarte omul se obişnuieşte să contemple lumea prin organele sale. După moarte el trebuie încet să se dezbare de acest obicei. Dacă continuă să vrea să folosească organele sale pentru contemplarea lumii şi după aceea, atunci el se află în starea numită Kamaloka. Este o stare în care încă mai există pofta de a privi prin organe, pe care însă nu le mai deţine aici. Dacă după moarte omul şi-ar putea zice că nu mai are nevoie de organe, atunci pentru el nu ar mai exista Kamaloka. În Devachan deci omul priveşte din interior, fără organe, tot ceea ce el a perceput anterior în jurul lui în viaţă prin intermediul organelor sale.

Karma, activitatea omului prin intermediul corpului astral, este ceva necompensat. Pe măsură însă ce activitatea ajunge treptat la o stare de echilibru, se realizează o compensare. Dacă lovim un pendul, el ajunge după un timp la o stare de echilibru. Orice acţiune neechilibrată trece până la urmă într-una de repaus. Neregularităţile, dacă sunt, în număr mic, se observă imediat, dar dacă sunt în număr infinit, ele se echilibrează din nou. Aşa, de exemplu, putem observa cu un instrument

neregularităţile provocate într-un oraş datorită circulaţiei vehiculelor electrice. Într-un oraş mic, unde nu sunt atâtea vehicule în mişcare, instrumentul indică încontinuu oscilaţii puternice, dar într-un oraş mare, unde circulaţia este mult mai intensă şi mai frecventă, instrumentul este mai mult în repaus, pentru că neregularităţile în număr mare se compensează. La fel se întâmplă şi în Devachan cu orice neregularitate.

În Devachan omul priveşte în interiorul lui. El observă ceea ce a asimilat; el trebuie să exercite această îndeletnicire până ce va ajunge la o ritmicitate.

O acţiune provoacă o contraacţiune; însă contraacţiunea se reîntoarce abia după multe intermedieri. Între timp însă efectul continuă să existe. Cum între acţiune şi contraacţiune există o legătură, aceasta este prelucrată şi transformată în Devachan în înţelepciune. Ceea ce omul a transformat în înţelepciune, se metamorfozează la om în ritm, în opusul acţiunii. Ceea ce s-a metamorfozat în ritm se transferă în corpul eteric. După Devachan ai devenit mai înţelept şi mai bun, deoarece în Devachan ai prelucrat toate experienţele. Cantitatea de vibraţii din corpul astral pe care reuşim s-o introducem în corpul eteric, aceasta este nemuritoare. Când omul moare, rămâne ceea ce el a transformat din corpul astral şi o mică parte din corpul eteric, pe care el a prelucrat-o; restul corpului eteric se dizolvă în eterul cosmic. În măsura în care omul a prelucrat acea mică parte din corpul eteric, în aceeaşi măsură corpul său eteric este nemuritor. De aceea, la revenire el regăseşte această mică porţiune de corp eteric. Restul de care mai are nevoie pentru a completa această fracţiune de corp eteric, aceasta depinde de durata şederii sale în Devachan.

Dacă un om a ajuns atât de departe încât a metamorfozat întregul său corp eteric, el nu mai are nevoie de Devachan. Acesta este cazul cu discipolul ocult evoluat, care şi-a metamorfozat corpul eteric în aşa măsură încât după moarte se păstrează întregul corp eteric şi nu mai are nevoie să treacă prin Devachan. Aceasta se numeşte renunţare la Devachan. Poţi lăsa un om să manipuleze corpul eteric, dacă eşti sigur că el nu mai introduce nimic rău în restul lumii; altfel el ar introduce instinctele sale rele în lume. În hipnoză se poate întâmpla ca cel hipnotizat să introducă în lume instinctele rele ale hipnotizatorului. La omul normal corpul fizic nu permite corpului eteric să fie târât şi tras în toate direcţiile. Când însă corpul fizic se află în letargie, se poate interveni în corpul eteric. Dacă un om este hipnotizat şi în el se inoculează instincte rele, atunci acestea rămân şi după moarte. Multe practici ale magicienilor negri au constat în a-şi crea în felul acesta slujitori docili. Regula magicienilor albi este de a nu permite nimănui să intervină în corpul său eteric, decât în măsura în care instinctele sale au trecut deja prin Katharsis. În corpul eteric domneşte linişte, calm şi înţelepciune. Dacă intervine ceva rău, acest rău este adus la tăcere şi rămâne prin aceasta.

Înainte ca omul, în faza de discipol, să fie condus până la punctul în care poate lucra în mod intenţionat la corpul său eteric, el trebuie să ajungă, cel puţin parţial, în situaţia de a-şi evalua karma, de a dobândi cunoaşterea de sine. De aceea meditaţia nu trebuie niciodată întreprinsă fără o permanentă cunoaştere de sine, contemplare de sine. Prin acesta omul ajunge ca la momentul potrivit să îl vadă pe Păzitorul Pragului: karma pe care o mai are de achitat. Dacă această treaptă se atinge în stare normală, aceasta nu înseamnă altceva decât cunoaşterea karmei, încă existente.

Când încep să intervin în corpul eteric, trebuie să-mi propun să îmi compensez karma care a mai rămas. Se poate întâmpla ca Păzitorul Pragului să apară într-un mod care face excepţie de la regulă. Acest lucru se întâmplă atunci când omul are o atracţie atât de puternică faţă de o viaţă între naştere şi moarte încât, datorită unei slabe activităţi interioare, nu poate rămâne destul timp în Devachan. Dacă omul s-a obişnuit să privească prea mult în exterior, nu are ce să vadă în interior. El revine atunci curând în viaţa fizică. Poftele şi dorinţele rămân, Devachanul scurt trece repede; iar la revenire, formaţiunea de pofte şi dorinţe nestăpânite din viaţa precedentă continuă să existe în Kamaloka; el o regăseşte. Se reîncorporează, iar în noul său corp astral se amalgamează vechiul său corp astral; aceasta este karma sa anterioară, Păzitorul Pragului. El va avea atunci în permanenţă în faţa sa karma sa anterioară, care devine un fel aparte de Dublu [Nota 10].

Mulţi dintre papii din perioada papală rău-famată, ca de exemplu *Alexandru al VI-lea*, au avut în încarnarea următoare un astfel de Dublu. Există oameni, şi nu puţini în zilele noastre, ce au în permanenţă lângă ei natura lor inferioară. Acesta este un tip specific de demenţă sau alienare. Acest lucru se va intensifica şi va deveni tot mai virulent, deoarece viaţa în material se răspândeşte tot mai mult. Mulţi oameni, care acum se mistuie complet în viaţa materială, vor avea lângă ei în următoarea încarnare forma monstruoasă, pocită, a Păzitorului Pragului. Dacă nu s-ar exercita acum foarte puternic influenţa spirituală, atunci, ca urmare a culturii materialiste, ar interveni un fel de vedere patologică a Păzitorului Pragului. Un simptom îl reprezintă nervozitatea secolului nostru. Ea este un fel de rămânere la periferie. Toţi oamenii nervoşi din ziua de azi

vor fi hăituiţi în încarnarea următoare de către Păzitorul Pragului. *Ei* vor fi hăituiţi într-o încarnare timpurie, un fel de naştere cosmică prematură. Ceea ce noi am aspirat prin intermediul teosofiei este obţinerea unei perioade de şedere suficient de lungă în Devachan, pentru a evita astfel de încarnări timpurii.

Din acest punct de vedere trebuie privită intrarea lui Christos pe scena istoriei lumii. Anterior, oricine voia să ajungă la o viaţă în Christos era adus până la un punct, în care trebuia să intre în Misteriu. Acolo corpul fizic era adus în stare de letargie, iar corpului astral îi era infuzat, de către clerul cu sufletul purificat, acea parte de puritate de care ducea lipsă. Aceasta era iniţierea sau hirotonisirea.

Prin faptul că Christos a venit în lume s-a întâmplat însă ca acela care se simţea atras de el să poată primi de la el un fel de înlocuitor [pentru acest fel vechi de iniţiere]. Prin unirea cu Christos este întotdeauna posibil să primeşti un corp astral într-atât de purificat, încât să-l poţi îngloba în corpul eteric propriu fără a dăuna în vreun fel lumii. Dacă chibzuim la aceasta, cuvântul despre *moartea de izbăvire pentru toţi* capătă o cu totul altă semnificaţie. Aceasta are în vedere moartea pentru mântuire a lui Christos. Înainte, cine voia să obţină purificarea în Misterii trebuia să sufere moartea. Acum ea a fost îndurată de Unul pentru toţi, astfel încât prin iniţierea la nivel universal s-a creat un înlocuitor pentru vechea iniţiere. Prin Creştinism s-a creat mult în ceea ce priveşte spiritul comunitar, lucru care înainte nu exista. Forţa activă se exprimă prin faptul că prin contemplare interioară, prin mistică adevărată, este posibilă comuniunea cu Christos. Acest lucru a fost introdus şi în limbă. Primul iniţiat creştin al Europei, *Ulfila*, l-a introdus chiar în limba germană, încât omul găsea „Eul" în limbă. Alte limbi exprimă această revelaţie faţă de Eu

printr-o formă specială a verbului, de exemplu, în limba latină „amo” („eu iubesc”), însă limba germană adaugă în plus şi pe „Eu”. „Ich” este: J.Ch. – Jesus Christus. Acesta a fost introdus intenţionat în limba germană, nu este o întâmplare. Iniţiatii sunt cei care au creat limba. După cum în sanscrită există AUM pentru Trinitate, noi avem pentru interiorul omului semnul „ICH”. Prin aceasta a fost creat un centru, prin care pasiunile lumii se pot metamorfoza în ritm. Ele trebuie să se ritmizeze prin Eu. Acest centru este literal Christos.

Toate naţiunile din Occident au dezvoltat activitatea, pasiunile. Din Orient trebuie să vină un impuls, pentru a introduce în acestea linişte, calm. Un mesager al acestui impuls este cartea lui *Tolstoi*, *Despre a nu face nimic* [Nota 11]. În Activitatea Occidentului găsim de multe ori un haos. Acesta sporeşte pe zi ce trece. Spiritualitatea Orientului trebuie să aducă în haosul Occidentului un centru. Ceea ce a fost exersat mult timp drept Karmă, transcende în Înţelepciune. Înţelepciunea este sora Karmei. Întreaga Karmă îşi află compensarea în Înţelepciune. Un înţelept care a ajuns pe o anumită treaptă se numeşte erou solar, deoarece interiorul lui a devenit ritmic. Viaţa sa este o imagine a Soarelui, care străbate cerul pe orbită în mişcări regulate.

Cuvântul „AUM” este respiraţia. Respiraţia (Atem) se raportează la Cuvânt, precum Spiritul Sfânt la Christos, precum Atma la Eu.

CONFERINȚA a III-a [Nota 12]

Berlin, 28 septembrie 1905

În evoluție există trei lucruri, care trebuie deosebite: Formă, Viață și Conștiență. [Nota 13] Astăzi o să vorbim despre formele de conștiență.

Plantele și animalele inferioare le putem privi ca și cum niște ființe superioare și-ar întinde prin ele simțurile lor afară, în lume, pentru a contempla prin ele lumea. Pornim mai întâi de la organele senzoriale ale plantelor. Când vorbim de organele senzoriale ale plantelor trebuie să ne fie clar că nu avem de-a face doar cu organe senzoriale ale plantelor, ci și cu ființe din lumea spirituală. Plantele sunt oarecum doar antenele de palpare pe care le întind ființele spirituale. Ființa superioară își ia informațiile prin intermediul plantelor.

Toate plantele au, în special la vârfurile rădăcinii, dar și în alte locuri, celule în care se află grăunți de amidon. Acești grăunți de amidon există în vârful rădăcinii și la plantele care de altfel nu conțin amidon. Liliaceele, de exemplu, care de regulă nu au amidon, conțin în celulele de la vârful rădăcinii acești grăunți de amidon. Acești grăunți de amidon sunt liberi, mobili, și depinde de împrejurări dacă grăunții se află într-un loc sau altul.

Îndată ce planta se sucește puțin, unul dintre grăunții de pe partea cealaltă cade. Planta nu poate suporta aceasta. Ea se întoarce apoi din nou, astfel încât grăunții de amidon ajung la locul potrivit, și anume simetric față de linia forțelor de gravitație ale Pământului. Planta crește vertical, deoarece ea simte direcția forței de gravitație. Grăunții de amidon „adulmecă” forța de gravitație. Prin observarea grăunților de amidon din vârfurile rădăcinilor luăm

cunoştinţă cu un fel de organ de simţ. La plantă el este simţul pentru forţa de gravitaţie. Acest simţ nu aparţine doar plantei, ci sufletului întregului Pământ, care face, conform acestui simţ, să crească întreaga plantă.

Acest lucru are iniţial o importanţă elementară. Planta se orientează după forţa de gravitaţie. Dacă luăm acum o roată, de exemplu o roată de moară de apă, în care punem plante şi rotim roata împreună cu plantele, atunci la forţa de gravitaţie se adaugă o altă forţă: forţa datorată rotaţiei. Ea va fi atunci în fiecare punct al plantei, iar rădăcinile plantei şi tulpina cresc în direcţia tangentei la roată, în direcţia forţei tangenţiale, şi nu a forţei de gravitaţie. După aceasta se orientează apoi şi grăunţii de amidon în ceea ce priveşte poziţia lor.

Să observăm acum urechea omenească. Aici avem în primul rând conductul auditiv extern, apoi timpanul, iar în urechea internă oscioarele auditive: ciocanul, nicovala şi scăriţa – oscioare extrem de micuţe.

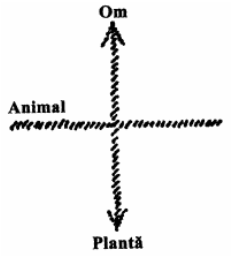

Auzul se bazează pe aceste oscioare micuţe, prin intermediul cărora încep să oscileze celelalte organe. În interior găsim în continuare trei canale semicirculare din piele, dispuse după cele trei dimensiuni ale spaţiului. Acestea sunt umplute cu un lichid. În ureche mai găsim apoi labirintul, o formaţiune în formă de spirală, plină cu perişori extrem de fini. Fiecare perişor este acordat pe un anumit sunet, precum corzile unui pian. Labirintul se află în legătură cu nervul auditiv, care merge spre creier.

Pe noi ne interesează în principal cele trei canale semicirculare. Ele sunt orientate unul față de altul după cele trei direcţii ale spaţiului. Ele sunt umplute cu corpusculi asemănători grăunţilor de amidon ai plantei, cu pietricele auditive. Dacă acestea sunt distruse, omul nu se mai poate ţine drept sau să meargă drept, în caz de leşin, organismul poate fi afectat, în privinţa celor trei canale, prin afluenţa sângelui spre cap [Nota 14]. Simţul de orientare al omului se bazează pe cele trei canale semicirculare. Este un simţ asemănător cu simţul echilibrului la plantă, care la ea se găsește în vârful rădăcinii. Ceea ce la plantă se găsește în vârful rădăcinii, la om este dezvoltat sus, în cap.

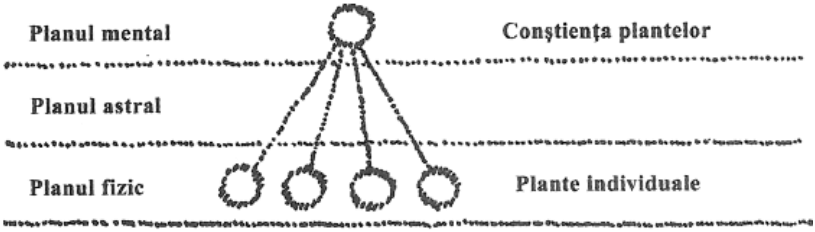
Dacă cuprindem cu privirea întreaga evoluție, plantă, animal, om, vom găsi între ele anumite relații. Planta este omul inversat. Animalul este la mijloc între ele. Planta îşi are rădăcinile cufundate în pământ şi îşi îndreaptă organele sexualității spre Soare. Dacă sucim planta pe jumătate, avem animalul. Dacă o întoarcem complet, avem omul. Aceasta este semnificația originară a semnului crucii [Nota 15]: regnul vegetal, regnul animal, regnul uman. Planta îşi cufundă rădăcina în pământ. Animalul este planta sucită pe jumătate. Omul este planta răsturnată complet. De aceea şi spune *Platon*: Sufletul lumii este răstignit pe crucea trupului lumii [Nota 16].

La plantă, organul de orientare se află în vârful rădăcinii, la om el se află în cap. Ceea ce la om este cap, la plantă este rădăcină. Motivul pentru care la om simţul orientării are legătură cu simţul auzului este acela că simţul auzului este acel simţ care îl ridică pe om într-o sferă (regn) superioară.

Ultima facultate pe care şi-a cucerit-o omul este facultatea vorbirii. Vorbirea este legată şi ea de mersul vertical, care nu ar fi posibil fără simţul orientării sau echilibrului. Sunetul pe care îl produce omul prin vorbire este complementul activ la auzul pasiv. Ceea ce la plantă este un simplu simţ de orientare, la om a devenit simţ auditiv, care poartă în sine vechiul simţ de orientare (al plantei) în cele trei canale semicirculare, care se orientează după cele trei direcţii ale spaţiului.

Fiecare fiinţă are o conştienţă. Chiar şi planta are conştienţă, însă aceasta se află pe planul devachanic, planul mental. Dacă am vrea să schiţăm conştienţa plantei, ar trebui s-o desenăm în felul următor:

Planta ne poate spune multe lucruri, numai că trebuie să învăţăm s-o observăm pe planul mental. Acolo ea ne spune numele ei propriu.

La om, conştienţa coboară până la planul fizic. Aici, conştienţa omului este legată de acelaşi organ cu care planta se fixează în pământ. Pe om îl cunoaştem cu adevărat abia atunci când vedem cum dă naştere limbii, şi

în ea cum pronunţă cuvântul „Eu”. Acest Eu îşi are rădăcina în planul mental. Fără această capacitate de a rosti cuvinţelul „Eu”, am putea considera forma omului drept a unui animal oarecare.

Planta îşi are rădăcina în planul mental, iar omul devine un cetăţean al planului mental tocmai prin organul auzului. De aceea, noi legăm cuvintele „Ea gândeşte” de limbă. [Nota 17] Urechea este o perfecţionare pe plan superior a simţului orientării. Deoarece omul s-a întors cu josul în sus în raport cu planta, iar apoi s-a îndreptat către spirit, el a păstrat în organul auzului o rămăşiţă din vechiul simţ al orientării. El îşi dă singur orientarea. Există deci două tipuri opuse de conştienţă: conştienţa plantei pe planul mental şi conştienţa omului aici, care coboară fiinţa sa din lumea mentală în lumea fizică. Această conştienţă pământească a omului se numeşte conştienţa kama-manasică.

Organele noastre senzoriale au la rândul lor o conştienţă în sine. Aceste conştienţe diferite: conştienţa simţului văzului, a auzului, mirosului şi aşa mai depărate sunt sintetizate în suflet. Conştienţa devine manasică abia prin aceea că diferitele conştienţe individuale sunt sintetizate în centrul sufletesc. Fără această sintetizare omul s-ar descompune în conştienţe ale organelor sale. Iniţial acestea au fost dezvoltate prin intermediul plexului solar, prin sistemul nervos simpatic. Pe când omul era el însuşi un fel de plantă, el nu avea încă conştienţa pe planul fizic, după cum nici planta nu o are. Conştienţa superioară a dezvoltat întâi organele.

În stare de transă profundă, conştienţa centrală tace. Atunci organele individuale sunt conştiente, iar omul începe să vadă cu cavitatea abdominală, cu plexul solar. O astfel de conştienţă avea văzătoarea din Prevorst [Nota

18]. Ea descrie corect forme de lumină, dar care nu pot fi observate decât de conştienţa organelor. Cea mai de jos conştienţă este cea a mineralului. O conştienţă ceva mai centrată, asemănătoare mai mult cu conştienţa omului actual, este conştienţa astrală. Dezvoltarea conştienţei în întregul corp astral îşi are expresia în măduva spinării. Aici omul percepe lumea analog imaginilor de vis. O astfel de conştienţă au doar oamenii al căror creier fizic nu ajunge să fie activat. Idioţii, de exemplu, văd lumea în imagini; viaţa lor sufletească este analogă vieţii de vis. Ei pot spune doar că nu ştiu nimic despre ce se întâmplă în jurul lor. Şi alte fiinţe din lume au o conştienţă asemănătoare.

Dacă omul dezvoltă conştienţa astrală astfel încât trăieşte conştient visele, el poate face următoarele: Să presupunem că suntem în stare să dezvoltăm această conştienţă şi că avem în faţă floarea „dioneea"(plantă insectivoră). Dacă o contemplăm suficient de mult şi facem să acţioneze asupra noastră ea singură fără alte influenţe, atunci, la un anumit moment, căpătăm sentimentul că centrul conştienţei se coboară din cap [Nota 19] şi se furişează în plantă. Eşti conştient atunci în plantă şi vezi lumea prin plantă. Trebuie să-ţi strămuţi conştienţa în plantă. Atunci îţi devine clar cum arată ea sufleteşte în această fiinţă. Vieţuieşti atunci acest suflet. La o plantă senzitivă, conştienţa este perfect asemănătoare cu conştienţa unui idiot; nu este o conştienţă pur mentală. Ea şi-a coborât conştienţa la nivelul planului astral. Există prin urmare două tipuri de plante: unele având în întregime conştienţa pe planul mental, şi unele care o au şi pe planul astral.

Anumite tipuri de animale au de asemenea o conştienţă pe plan astral, care este şi planul conştienţei de idiot. Helena Petrovna Blavatsky indică în special [Nota 20]

insectele de noapte, fluturii de noapte din India. Păianjenii, de exemplu, au şi ei o conştienţă astrală; plasele fine de păianjen sunt ţesute propriu-zis dinspre planul astral. Păianjenii sunt doar uneltele pentru activitatea astrală. Firele sunt urzite dinspre planul astral. Furnicile, ca şi păianjenii, au şi ele o conştienţă pe planul astral. Pe acest plan se găseşte sufletul muşuroiului de furnici. Aşa se explică ordinea deosebită ce caracterizează acţiunile furnicilor [Nota 21].

O conştienţă au, de asemenea, şi mineralele. Aceasta se află pe planul mental superior, pe paliere superioare celor ale plantelor. Blavatsky numeşte această conştienţă kama-pranică. Omul va putea atinge în viitor şi această conştienţă, păstrând în continuare actuala lui stare de conştienţă. El nu va mai avea nevoie atunci să coboare într-un corp fizic, să se mai încarneze. Pietrele sunt jos, pe planul fizic, iar conştienţa lor se află pe paliere superioare planului mental. Ea ordonează de sus, pune în ordine cristalele. Dacă omul va putea să-şi ridice cândva conştienţa în acele sfere, atunci el îşi va dezvolta din mineralele Cosmosului însuşi corpul lui fizic.

Cele trei părţi ale creierului vor trebui în viitor să fie complet despărţite (gândire, simţire, voinţă). Atunci conştienţa omului va trebui să stăpânească creierul său, la fel cum conştienţa superioară stăpâneşte muşuroiul de furnici. După cum în aceasta putem deosebi lucrători, bărbăţuşi şi femeiuşi, tot aşa va avea loc şi în creier o separare precisă în trei părţi. Atunci omul va fi un spirit planetar, care creează el însuşi lucrurile. După cum spiritul pământului formează crusta pământească, tot astfel omul va construi o planetă. Pentru aceasta el trebuie să aibă o conştienţă kama-pranică. Astăzi el are doar o conştienţă kama-manasică. Aceasta constă în aceea că conştienţa

organelor este îmbibată, străbătută de intelect (Manas). Conştienţa este, după cum spune Blavatsky, raţionalizată. Procesul de raţionalizare se produce de la animal până la om. Conştienţa doar prin organe poate recunoaşte ţelurile, nu cunoaşte însă mijloacele pentru atingerea ţelurilor. Conştienţa raţionalizată poate dirija mijloacele. Blavatsky spune foarte corect: „De exemplu, un câine închis într-o încăpere poate avea instinctul de a ieşi afară, dar nu poate face aceasta, deoarece instinctul său nu a devenit suficient de raţional pentru a descoperi mijloacele necesare, în timp ce omul evaluează imediat situaţia şi se eliberează."

Deosebim deci, ca şi Blavatsky:

1. Conştienţa organică, pe care o au organele noastre.
2. Conştienţa astrală a animalelor şi a anumitor plante, şi de asemenea a idioţilor.
3. Conştienţa kama-pranică a pietrelor, pe care şi-o va cuceri şi omul mai târziu.
4. Conştienţa kama-manasică, intelectuală.

În acest mod trebuie defalcată crucea existenţei cosmice.

Sensul propriu-zis al crucii se află mult mai profund. Legendele antice sunt imagini scoase din asemenea profunzimi. Prin aceste legende, sufletului omenesc i s-a făcut un mare serviciu, cât timp, înainte, omul putea înţelege la nivelul sentimentelor adevărurile legendelor. De exemplu, legenda Sfinxului [Nota 22]. Sfinxul punea spre dezlegare ghicitoarea: Dimineaţa merge în patru labe, la prânz în două, iar seara în trei. Ce este acesta? – Este omul! Mai întâi, în dimineaţa Pământului, omul mergea în patru picioare, în starea sa de animal. Membrele anterioare erau pe atunci şi organe de locomoţie. Ulterior el s-a îndreptat. Membrele s-au separat în două, iar organele s-au

specializat în organe fizic-senzoriale şi organe spirituale. El a mers atunci în două picioare. În viitorul îndepărtat organele inferioare şi mâna dreaptă vor dispărea, vor fi eliminate. Rămân doar mâna stângă şi floarea de lotus cu două petale (şi inima – v. confer. 4, p. 42 – *n. tr.)*. Atunci va merge în trei picioare. Din acest motiv şchioapătă şi Vulcan. [Nota 23]. Picioarele sale sunt înţelese în involuţie, ele încetează să mai fie ceva. La sfârşitul evoluţiei, în starea Vulcan de metamorfoză a Pământului, omul va fi fiinţa trimembrată, pe care o indică legenda ca ideal.

CONFERINŢA a IV-a

Berlin, 29 septembrie 1905

Am vorbit despre conştienţa diferitelor regnuri ale naturii. Organele omului au o conştienţă a lor, conştienţa organelor; această conştienţă o întâlnim ca stare de excepţie la idioţi. Este conştienţa astrală, pe care o posedă şi insectele nocturne, furnici, păianjeni şi aşa mai departe. O conştienţă cu totul diferită o întâlnim la albine [Nota 24]. Am luat exemplul albinelor pentru a arăta modul cum ajungem la astfel de adevăruri şi pentru a le folosi apoi spre orientare în lume.

O instruire ocultă este ceva cu totul diferit faţă de instruirea noastră obişnuită din şcoală; ea nu porneşte, precum aceasta, de la ideea de a băga cu toptanul în elev cât mai multă materie. Într-o instruire ocultă riguroasă, elevului nici nu i se predă vreo materie, ci el primeşte o frază plină de miez, cu forţă interioară. Aşa era şi în epocile anterioare. Elevul trebuia să mediteze fraza într-o stare de totală linişte interioară. Aceasta avea ca efect în final instaurarea în interior a unei limpezimi şi lumini cu totul

deosebite. Dacă omul ajunge apoi să se strălumineze pe el însuşi, îşi poate cufunda conştienţa în alte fiinţe. În acest scop trebuie să sesizezi exact punctul dintre ochi situat ceva mai în spate, apoi să cobori de acolo conştienţa la nivelul inimii. Ulterior îţi poţi transpune conştienţa în alte lucruri, de exemplu poţi să cercetezi ceea ce trăieşte într-un muşuroi de furnici.

După aceea putem percepe şi viaţa dintr-un stup de albine. Aici survine însă un fenomen pe care nu-l întâlnim în mod obişnuit pe Pământ. În activitatea, în forfoteala stupului de albine vieţuim ceva ce depăşeşte existenţa noastră terestră, ceva ce nu se regăseşte de obicei pe Pământ. Noi nu putem să ne imaginăm ceea ce se întâmplă pe alte planete. De exemplu, nu putem afla ce se întâmplă pe Soare sau pe Venus dacă nu putem recurge la această metodă, de a ne transpune în viaţa şi activitatea unui stup de albine. Albina nu a parcurs tot drumul evolutiv pe care l-am parcurs noi. Prin începuturile ei ea nu se află pe acelaşi lanţ evolutiv ca celelalte animale sau omul. Conştienţa stupului de albine, nu a unei singure albine, ci a stupului de albine, este una colosal de înaltă. Înţelepciunea acestui tip de conştienţă va fi atinsă de om abia în existenţa Venus. Atunci el va avea acea conştienţă care îi va permite să construiască din propriul lui interior cu o substanţă pe care o va produce din el însuşi. Furnicile construiesc în comun muşuroiul de furnici din tot ceea ce găsesc, dar nu construiesc încă faguri. Construirea fagurilor este, pe planurile superioare, ceva cu totul diferit. Prin transpunerea conştienţei în stupul de albine, prin receptarea conştienţei de Venus, învăţăm ceva cu totul deosebit de ceea ce există îndeobşte pe Pământ, învăţăm cu anticipaţie ceva din ceea ce va interveni în existenţa noastră de Venus, şi anume, reducerea completă a

importanţei sexualităţii. La albine, sexualul este repartizat doar unei regine. Kama-sexualul este aproape complet eliminat; trântorii (bărbătuşii) sunt omorâţi. Ceea ce se va întâmpla efectiv în omenirea viitoare avem prefigurat aici, iar munca va fi principiul suprem. Ne putem transpune în statul albinăresc dar cu încuviinţarea unui impuls din spirit.

Să mergem acum mai departe şi să dezvoltăm noţiunea de alchimie în adevăratul ei sens. Încă din secolul al XVIII-lea puteau fi citite în „Reichsanzeiger" (Monitorul oficial al Reichului) din Germania articole despre alchimie [Nota 25]. *Kortum*, poetul care a scris „Jobsiada" [Nota 26], a fost unul dintre cei mai importanţi alchimişti ai secolului al XVIII-lea. În unele articole din acea vreme se vorbeşte despre o aşa-zisă materie originară, care este asociată cu piatra înţelepţilor. Kortum, care era introdus profund în problemă, spunea pe atunci: A căuta piatra înţelepţilor este un lucru foarte greu, dar ea se găseşte pretutindeni, căci voi vă întâlniţi cu ea în fiecare zi, o cunoaşteţi foarte bine, o aveţi în mână în fiecare zi, dar nu ştiţi că aceasta este piatra înţelepţilor.– Aceasta este o descriere cât se poate de nimerită.

În natură totul este organizat infinit de înţelept, cu o ştiinţă economică infinit de înţeleaptă. Toate vieţuitoarele kamaice – animalele şi oamenii – şi toate vieţuitoarele pranaice – plantele – stau într-o relaţie de reciprocitate. Noi inspirăm oxigen şi expirăm dioxid de carbon. Acest lucru îl fac şi animalele. Dacă aceasta ar continua în felul acesta fără să se întâmple altceva, aerul ar deveni saturat complet cu dioxid de carbon. Însă plantele asimilează bioxid de carbon şi elimină oxigen. Animalele şi oamenii nu pot trăi fără plante. Dioxidul de carbon este compus, după cum ştim, din carbon şi oxigen. Plantele păstrează în ele

carbonul şi elimină oxigenul. Omul, dimpotrivă, asimilează oxigenul şi îl transformă, prin unirea cu carbonul în cadrul procesului său de întreţinere a vieţii, în dioxid de carbon. Plantele îşi clădesc din carbonul reţinut corpul lor.

În epocile anterioare Pământul arăta altfel decât acum. Pe atunci creşteau păduri de ferigi şi coada calului uriaşe şi în regiunile în care ne aflăm acum. Acestea au dispărut. Pământul s-a acoperit la început cu un strat de turbă, rămas de la resturile de plante putrezite; mai târziu, pădurile de ferigi şi coada calului de odinioară s-au transformat în depozitele uriaşe de cărbune ale Pământului. Roca Pământului s-a format treptat din regnul vegetal sau animal. Dacă privim huila ne putem spune că aceasta a fost cândva plantă. Dacă mergem în urmă şi mai mult putem găsi de asemenea plantele din care au luat naştere cristalele de stâncă, malahitul şi aşa mai departe. Centura mediană a Alpilor s-a format înaintea huilei, din plantele străvechi. Diamantul este la fel ca şi huila. Natura a creat diamantul dintr-un cărbune şi mai vechi decât cel actual. La fel a luat naştere şi cristalul de stâncă (sau de mină) din plante.

Roca de calcar s-a sedimentat din animale. Munţii Jura, de exemplu, sunt un astfel de conglomerat de calcar. Mai înainte a fost un teritoriu acoperit de mare, iar din animalele marine, din carapacele şi cochiliile lor s-au format aceşti munţi. Astfel, munţii de calcar sunt o formaţiune mai recentă, provenită din animale, iar roca primară a luat naştere din plante. Regnul vegetal trece treptat în regnul mineral. Tot ce este solid pe Pământ a provenit dintr-un Pământ vegetal. Acest proces de mineralizare poate fi studiat din felul cum a luat naştere cărbunele din plante.

Regnul mineral, aşa cum este el sedimentat acum, există doar în timpul rundei a patra. După această rundă întregul regn mineral va fi spiritualizat de către om. El îl ară cu spiritul său. Tot ceea ce face omul astăzi, toată industria, este o muncă de prefacere a regnului mineral. Dacă cineva dărâmă o stâncă pentru a utiliza pietrele la construirea unei case, dacă construieşte un dom, totul este o artificializare a regnului mineral. În runda a patra omul poate prelucra artificial regnul mineral. Cu planta în schimb omul nu poate începe să facă deocamdată nimic. Omul va prelucra întregul regn mineral. Acest lucru se întâmplă în mare parte prin intermediul electricităţii oscilante (curentul alternativ – *n. tr.*), care nu mai are nevoie de sârmă. Aici se intră până la nivel molecular şi atomic. La sfârşitul celei de-a patra runde omul va fi prelucrat întregul regn mineral.

Din runda a cincea omul va face acelaşi lucru cu regnul vegetal. El va putea efectua în mod conştient procesul pe care îl efectuează azi planta. După cum planta asimilează dioxidul de carbon şi îşi clădeşte corpul din carbon, tot aşa omul rundei a cincea îşi va crea singur corpul din substanţele mediului său înconjurător. În runda a cincea sexualitatea va înceta să existe. Omul va trebui atunci să lucreze el însuşi la corpul său, să îl producă singur. Acelaşi proces, de prelucrare a carbonului [Nota 27], pe care planta îl suferă acum în mod inconştient, îl va realiza atunci omul în mod conştient. El va transforma substanţa, aşa cum planta transformă astăzi aerul în carbon. Aceasta este alchimia adevărată. Cărbunele este piatra înţelepţilor. Omul care a atras atenţia asupra acestui lucru în secolul al XVIII-lea a indicat procesul de metamorfozare pe care îl realizează azi plantele, şi care va fi realizat în viitor de către om.

Dacă studiem conştienţa pe planurile mai înalte, felul cum lucrează ea în stupul de albine, învăţăm cum va produce omul însuşi materie în viitor. Corpul omului va fi clădit în viitor tot din carbon; atunci el va fi ca un diamant moale; corpul îl vom locui atunci nu din interior, ci îl vom avea înaintea noastră ca un corp exterior. În felul acesta sunt clădite astăzi planetele de către spiritele planetare. Dintr-o fiinţă care are nevoie de un corp, care este produs de către alţii, te transformi într-o fiinţă emanândă, revelândă. Omul va fi atunci o fiinţă cu trei membre: omul de seară, care merge în trei picioare, aşa cum spune legenda Sfinxului. Cele patru organe originare s-au diferenţiat. Mâinile au fost mai întâi şi organe de locomoţie. După aceea ele au fost organe pentru spiritual. În viitor nu vor mai exista decât trei organe: inima ca organ – Buddhi, floarea de lotus cu două petale dintre ochi şi mâna stângă ca organ de locomoţie. La acest viitor se referă şi indicaţia *Helenei Blavatsky* [Nota 28] [despre o a doua coloană vertebrală]. Glanda pineală şi hipofiza organizează o a doua coloană vertebrală, care se uneşte mai târziu cu cealaltă. A doua coloană vertebrală va porni din cap – faţă, în jos.

Pentru a căpăta astfel de îndrumări, astfel de fire călăuzitoare, trebuie să ne transpunem conştienţa într-o fiinţă aflată pe un plan mai înalt decât cel pe care stăm noi acum, în stadiul nostru terestru de evoluţie din prezent.

Toate acestea au fost predate în şcolile oculte şi, într-un anumit sens, exersate practic. Trebuie să ne obişnuim să ne orientăm modul de a gândi în această direcţie. Vom dezvolta atunci în noi sentimentul de a nu trata nimic superficial, ci a recunoaşte valoarea ascunsă în fiecare lucru. Nu există nimic în natură pe care am putea să-l

desconsiderăm, fără ca prin aceasta să nu distrugem întreaga natură.

Şi muşuroiul de furnici are o conştienţă mult mai înaltă decât omul actual. Conştienţa muşuroiului de furnici se află pe palierele superioare ale planului mental. Conştienţa albinelor se găseşte însă pe paliere şi mai înalte, cele ale planului Buddhi. Cum a ajuns acum conştienţa furnicilor să se alăture Pământului nostru? Aceasta s-a realizat datorită unor fiinţe situate mai sus decât noi, care au parcurs deja procesul prin care îşi creează singure corpul. Bărbătuşi, femeiuşi şi lucrători, cele trei elemente ale muşuroiului de furnici, sunt corpul unei fiinţe spirituale superioare. Spiritul omenesc va ajunge şi el treptat să se dividă în trei părţi. Voinţa, simţirea şi gândirea se disociază la elevul ocult [Nota 29]. Moleculele creierului se separă în trei grupe. Elevul ocult trebuie atunci să lege, pornind din sine, un anumit sentiment de o anumită reprezentare. Dacă el vede sărăcie şi mizerie trebuie, pentru a simţi compasiune, să dezvolte separat, conştient, acest sentiment. În partea anterioară a capului se află zona gândirii, în partea superioară zona simţirii, în partea posterioară a capului cea a voinţei. Elevul ocult învaţă să lege în mod conştient aceste părţi. Mai târziu aceste trei părţi se despart complet. El trebuie atunci să dirijeze cele trei părţi, aşa cum o face un muşuroi de furnici cu bărbătuşii, femeiuşile şi lucrătorii.

Ne putem întreba acum, de ce nişte fiinţe superioare se manifestă într-un muşuroi de furnici. Dacă însă nu s-ar secreta acidul formic, întregul Pământ ar fi altfel. Înţelepciunea vizionară a unor inteligenţe superioare a prevăzut momentul în care trebuia să intre în Pământ acidul formic.

Putem cuprinde întregul Pământ cu conştienţa, astfel încât să ştim şi să recunoaştem ce trăieşte şi există acolo înăuntru. Aşa s-a întâmplat cu *Paracelsus*, care îşi forma reprezentările sale după felul cum pot fi folosite lucrurile ca medicament, fiindcă el ştia relaţiile în care se află ele faţă de om şi organele lui. Astfel, Digitalis purpurea stă efectiv în legătură cu inima, şi de aceea ea continuă pe bună dreptate să fie folosită pentru aceasta. Acum se caută medicamente noi prin experimentare, probându-se efectul lor pe un număr de oameni. Pe atunci medicamentele erau căutate prin intuiţie, deoarece se observau corelaţiile interioare. Medicamentele găsite astfel îşi păstrează mereu efectul, în timp ce la celelalte apar de obicei în timp efecte secundare, care i-au scăpat din vedere experimentatorului în primă instanţă.

CONFERINŢA a V-a

Berlin, 30 septembrie 1905

Întotdeauna când este vorba de a avansa din punct de vedere ocult, se accentuează faptul că trebuie să fii cât mai pozitiv posibil şi cât mai puţin negativ, că trebuie să vorbeşti cât mai puţin de ceea ce nu este, în comparaţie cu ceea ce este. Dacă în viaţa obişnuită se promovează aşa ceva, aceasta este o bună pregătire pentru munca în domeniul ocult. Ocultistul nu trebuie să întrebe: Piatra are viaţă?, ci : Unde putem afla viaţa pietrei, unde putem afla conştienţa regnului mineral? Aceasta este forma cea mai înaltă a noncriticismului. Exact această atitudine trebuie să o dezvoltăm faţă de problemele cele mai înalte.

În viaţa obişnuită întâlnim trei stări ale corpurilor: starea solidă, starea lichidă şi starea gazoasă sau aerică.

Solid înseamnă ceva diferit de mineral. Aerul şi apa sunt şi ele de natură minerală, în literatura teosofică se ia în consideraţie, în afară de acestea, încă alte patru tipuri de substanţe. Şi anume, următorul în ordinea fineţei, elementul mai fin decât aerul, care îl dilată pe acesta, care din punct de vedere spaţial îl face tot mai mare, este căldura. Căldura împrăştie aerul în toate direcţiile. Ea este de fapt o substanţă fină, eterică, prima treaptă eterică, eterul căldurii. Al doilea tip de eter care urmează este eterul luminii. Corpurile care luminează emit o substanţă, care în teosofie este denumită eterul luminii. Al treilea tip de eter este purtătorul a tot ceea ce formează substanţele cele mai fine, este eterul formator, plăsmuitor, numit şi eterul chimic. Faptul că oxigenul şi hidrogenul se unesc se datorează acestui eter. Iar cel mai fin eter este cel care formează viaţa: Prana sau eterul vieţii.

Ştiinţa aruncă toate cele patru tipuri de eter în aceeaşi oală. Ea le va descoperi însă treptat sub această formă. Denumirea dată de noi este în sensul rosicrucienilor, în timp ce literatura indiană vorbeşte de patru grade diferite ale eterului [Nota 30].

Să luăm mai întâi tot ceea ce este solid. Ceea ce este solid nu are aparent viaţă. Dacă ne transpunem cu viaţa în elementul solid, aceasta înseamnă să putem trăi treaz în starea pe care o numim lumea de vis şi apoi să cercetăm solidul, de exemplu să ne transpunem în interiorul unui peisaj stâncos de munte. Vom simţi atunci în noi propria viaţă schimbată, ne vom simţi străbătuţi de un curent de viaţă. Nu suntem prezenţi acolo cu conştienţa, ci cu propria viaţă, cu corpul eteric; ne aflăm într-un loc, într-o stare, care se cheamă Mahaparinirvana. Pe acest plan, Mahaparinirvana, se află viaţa solidului. Acest plan este celălalt pol al solidului. Faptul că ne-am aflat cu viaţa pe

planul Mahaparinirvana îl putem percepe din alte efecte. Când revenim de acolo, aflăm acţiunea pe care au avut-o fiinţele în starea Mahaparinirvana. Acolo îşi are viaţa piatra solidă.

Al doilea element în ordine este fluidul, apa. Dacă ne transpunem în stare de vis în mare, ca şi când am fi noi înşine mare, ne transpunem în viaţa fluidului pe planul Parinirvana. Prin acest procedeu ştim ceva despre diversele planuri.

În al treilea rând, dacă în vis ne transpunem în elementul aeric, ne aflăm pe planul Nirvana. Nirvana înseamnă în traducere „a stinge", a stinge în aer, aşa cum ai stinge un foc. Dacă căutăm viaţa în el, în aer, ne situăm cu propria viaţă pe planul Nirvana. Omul inspiră aer. Dacă omul vieţuieşte în sine viaţa aerului, atunci aceasta este calea de a ajunge la planul Nirvana. De aici şi exerciţiile de respiraţie ale yoginilor. Nimeni nu poate ajunge la planul Nirvana dacă nu face cu adevărat exerciţii de respiraţie. Dacă aceste exerciţii se fac pe treapta greşită, ele sunt doar exerciţii Hathayoga. În caz contrar sunt exerciţii Rajayoga. [Nota 31] Inspirăm realmente viaţă, planul Nirvana.

În al patrulea rând: sub planul Nirvana se găseşte planul Buddhi sau planul Shushupti. În el îşi are viaţa căldura. Dacă în om se dezvoltă Buddhi, întreaga Kama este metamorfozată în altruism, în iubire. Animalele care nu dezvoltă căldură sunt de asemenea lipsite de pasiuni. Pe treptele mai înalte omul trebuie să atingă din nou această lipsă de pasiune, deoarece el îşi are viaţa pe planul Shushupti.

În al cincilea rând avem planul Devachan sau planul mental. Aici îşi trăieşte viaţa eterul luminii. Lumina solară trăieşte pe planul Devachan; de aici vine şi relaţia interioară între înţelepciune şi lumină. Dacă vieţuim

lumina în conştienţa de vis, în ea vieţuim înţelepciunea. Acesta a fost cazul întotdeauna când Dumnezeu s-a revelat în lumină. Jehova i s-a arătat lui *Moise* în rugul aprins, cu alte cuvinte în lumină, pentru a revela înţelepciunea.

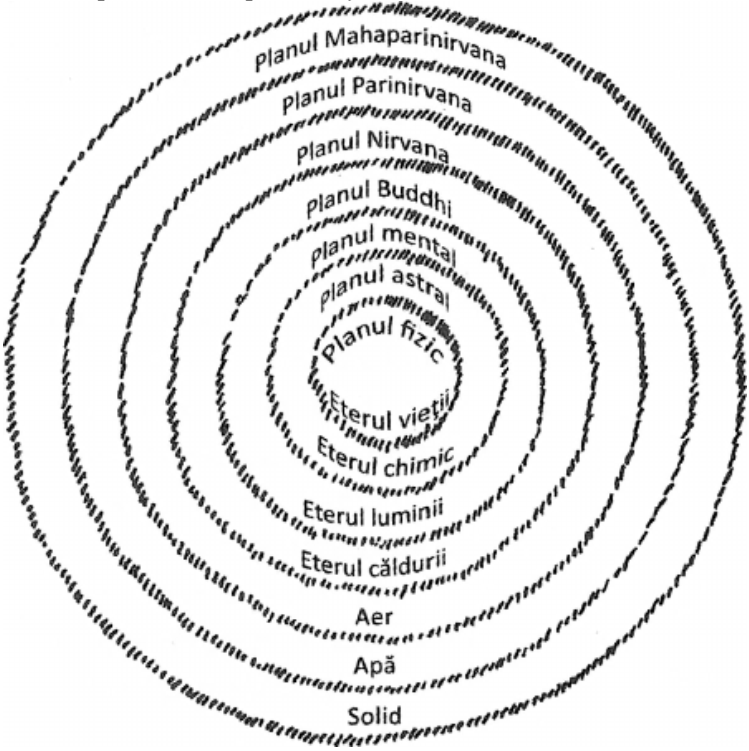
Al şaselea plan este planul astral. Pe acesta trăieşte eterul chimic. În stare somnambulică, pe planul astral sunt percepute proprietăţile substanţelor chimice, proprietăţile chimice, deoarece eterul chimic trăieşte efectiv pe planul astral.

Al şaptelea plan este planul fizic. Aici trăieşte eterul vieţii în elementul său propriu-zis. La eterul vieţii se percepe viaţa. Eterul vieţii se mai numeşte şi eterul atomist, deoarece pe acest plan el îşi duce propria viaţă, îşi are propriul său centru.

În mod real, tot ceea ce noi avem în jur conţine cele şapte planuri. Ele sunt realmente în jurul nostru. Trebuie doar să ne întrebăm: Unde îşi duce viaţa solidul, unde îşi duce viaţa gazosul? – şi aşa mai departe.

Am aflat că, deci, căldura îşi are propria sa viaţă pe planul Buddhi sau planul Shushupti. În acest fel se menţin anumite relaţii între toate lucrurile. Frapantă este relaţia dintre ureche şi vorbire. Urechea şi-a parcurs evoluţia mult mai devreme decât vorbirea. Urechea este organul receptor pentru sunet, vorbirea este organul care articulează sunetele. Aceste două lucruri, ureche şi vorbire, formează în esenţă un tot. Sunetul, aşa cum apare el, este redarea unor oscilaţii din aer, şi fiecare sunet corespunde unei anumite oscilaţii. Pitagoreicii spuneau: Dacă studiaţi ceea ce există afară, în exteriorul vostru în sunet, atunci studiaţi aritmetica aerului. – Spaţiul uniform ar fi un spaţiu lipsit de sunet, spaţiul organizat aritmetic în toate direcţiile sale este un spaţiu sonor. Aici avem un exemplu de cum putem privi în interiorul Cronicii Akasha. Dacă ne putem

înălţa până la a percepe aritmetica interioară care rămâne în spaţiu în urma sunetului, putem reauzi în orice moment un sunet pe care l-a pronunţat un om.

De exemplu, putem auzi ce a rostit *Cezar* la trecerea Rubiconului. Aritmetica interioară a sunetului se păstrează în Cronica Akasha. Sunetului îi corespunde ceva din ceea ce se cheamă Manas. Ceea ce este sunetul pentru ureche, este înţelepciunea Cosmosului. Atunci când percepem sunetul auzim înţelepciunea Cosmosului. Când noi înşine vorbim, dăm la iveală înţelepciunea Cosmosului. Ceea ce este aritmetic în vorbirea noastră rămâne înscris în Cronica Akasha. Omul, atunci când aude sau vorbeşte, se exprimă în mod nemijlocit în înţelepciune. Gândirea este forma în

care omul îşi poate exprima acum prin limbă voinţa sa. Noi putem dezvolta acum voinţa doar în gândire. Omul îşi va putea desfăşura voinţa şi în afara gândirii, prin cuvânt, abia mai târziu.

Următoarea treaptă are legătură cu căldura. Activitatea omului o găsim în ceea ce el radiază drept căldură interioară. Din ceea ce urmează din căldură: pasiuni, impulsuri, instincte, pofte, dorinţe şi aşa mai departe, ia naştere Karma. După cum organul paralel faţă de ureche este organul vorbirii, tot aşa organul paralel faţă de căldura inimii este glanda hipofiză. Inima înregistrează din exterior căldura, aşa cum urechea înregistrează din exterior sunetul. Prin aceasta ea percepe căldura Cosmosului. Organul corespunzător pe care trebuie să-l avem pentru a putea da naştere noi înşine, în mod conştient, căldurii, este glanda hipofiză din cap, care acum se află abia la începutul evoluţiei sale. După cum cu urechea percepem şi cu laringele producem sunetul, tot aşa în inimă receptăm căldura Cosmosului şi o revărsăm apoi din nou în creier prin intermediul hipofizei. Dacă reuşim să dobândim această însuşire, inima a devenit atunci organul care trebuie să devină de fapt. La aceasta se referă cuvintele din „Lumină pe cale" [Nota 32]: „Înainte ca sufletul să poată sta înaintea maeştrilor, trebuie ca sângele inimii sale să ude picioarele." Atunci sângele inimii noastre se va răspândi peste tot, după cum acum cuvintele noastre inundă Cosmosul. În viitor căldura sufletească va inunda oamenii.

Ceva mai profund în evoluţie decât organul căldurii stă organul văzului. În evoluţie au urmat pe rând mai întâi organul auzului, apoi organul căldurii şi apoi organul văzului. Organul văzului se află deocamdată la stadiul în care poate doar recepta. Urechea percepe deja din sunet,

de exemplu din sunetul de clopot, fiinţa cea mai lăuntrică. Căldura trebuie să se reverse spre noi din fiinţa însăşi. Ochiul are doar o imagine, urechea are percepţia fiinţei celei mai lăuntrice. Percepţia căldurii este o receptare a unei radiaţii. Un organ activ este pe cale de a se forma acum în relaţie cu ochiul. Acesta este prefigurat în glanda pineală, epifiza, organ care va conferi realitate imaginilor pe care le produce azi ochiul. Aceste două organe, glanda pineală şi glanda hipofiză, trebuie să se dezvolte ca organe active în paralel cu organul văzului (ochiul) şi organul căldurii (inima). Fantezia este astăzi predispoziţia, rudimentul creaţiei de mai târziu. În prezent omul are cel mult imaginaţie, în viitor el va avea forţă magică. Aceasta este Kriyashakti. Această forţă se dezvoltă în măsura în care se dezvoltă fizic glanda pineală.

În raportul reciproc dintre ureche şi laringe avem un prototip. Gândirea va fi pătrunsă în viitor de căldură, iar şi mai târziu omul va învăţa să creeze singur. Mai întâi el învaţă să creeze o imagine; apoi să producă, să emită în afară radiaţie; apoi să creeze fiinţe. Francmasoneria numeşte aceste trei forţe: înţelepciune, aparenţă (frumuseţe) şi forţă. (Vezi „Basmul" lui Goethe. [Nota 33])

Căldura îşi are viaţa pe planul Shushupti. A valorifica aceasta în mod conştient este posibil doar pentru acela care cunoaşte şi stăpâneşte viaţa căldurii, aşa cum astăzi omul stăpâneşte într-o anumită măsură viaţa aerului. În evoluţie, omul trebuie să se apropie acum de forţele planului Shushupti (Buddhi-Manas). A cincea subrasă (epocă de cultură) are ca principală misiune dezvoltarea Kama-Manas-ului. Manas se află în tot ceea ce este pus în slujba spiritului omenesc. Dar în fond, acum toate acestea stau în slujba nivelului Kama. Cele mai înalte cuceriri ale spiritului sunt puse în slujba nivelului Kama. Epoca noastră

a pus forţele cele mai înalte în slujba acestor necesităţi, pe care animalul şi le satisface şi fără aceste cuceriri.

Acum însă trebuie dezvoltat deja şi Buddhi-Manas. Omul trebuie să înveţe ceva mai mult decât vorbire. El trebuie să lege de vorbire o altă forţă, aşa cum o găsim în scrierile lui *Tolstoi*. Este vorba în acestea nu atât de ceea ce spune el, ci de faptul că în spatele a ceea ce spune el stă o forţă elementară, care are ceva din Buddhi-Manas, care trebuie să intre în cultura noastră. Scrierile lui Tolstoi acţionează atât de puternic, deoarece ele conţin ceva nou, elementar, în opoziţie conştientă cu cultura vest-europeană. Acest tip de barbarie, existentă încă în aceasta, va fi compensată, va fi contrabalansată în viitor. Tolstoi este doar un mic instrument al unei forţe spirituale mai înalte, precum aceea care s-a aflat şi în spatele iniţiatului got *Ulfila*. Această forţă spirituală o foloseşte Tolstoi, ca instrument al ei.

CONFERINŢA a VI-a

Berlin, 1 octombrie 1905

Vom înfăţişa astăzi succesiunea de trepte ale fiinţelor de care aparţine omul. Omul, aşa cum este el acum, este o fiinţă care nu a fost întotdeauna aşa, care a cunoscut o evoluţie. Omul nu are numai nişte trepte înainte şi în urma sa, ci şi lângă el, aşa cum copilul are alături de el bătrânul, ca o altă treaptă evolutivă. Astăzi vom prezenta şapte trepte de fiinţe. Pentru aceasta va trebui mai întâi să ne clarificăm deosebirea dintre fiinţele receptoare şi fiinţele creatoare.

De exemplu, noi percepem cu ochiul nostru o culoare, roşu sau verde. În acest sens noi suntem fiinţe receptoare,

sau fiinţe care primesc. Pentru a percepe însă culoarea, ea trebuie mai întâi produsă; ne stă deci în faţă o fiinţă care dă naştere culorii, de exemplu culorii roşii. Recunoaştem prin aceasta scara ierarhică a fiinţelor. Dacă considerăm în ansamblu tot ceea ce cade sub incidenţa simţurilor noastre, trebuie să existe sufletul pentru ca lucrurile să poată fi receptate; trebuie să existe însă şi contrapartea, pentru ca ele să ne poată fi înfăţişate. Există fiinţe ce pot revela. Acestea au mai mult un caracter divin sau caracter Deva. Fiinţele apte mai mult pentru receptare au un caracter mai elementar. Fiinţele divine sunt de natură revelatoare. Fiinţele elementare sunt de natură receptoare.

Aici, în acest domeniu, avem înţelepciunea creatoare ce creează în exterior şi înţelepciunea receptată de sufletul omenesc. În lumină este înţelepciune, iar în percepţiile senzoriale ea se revelează. În spatele a ceea ce se revelează trebuie subînţeleşi revelatorii, fiinţe de natură voliţională; înţelepciunea este ceea ce se revelează.

Omul este o fiinţă intermediară. Pe de o parte, de exemplu, în ceea ce priveşte impresiile senzoriale, el este o fiinţă receptoare; în ceea ce priveşte însă gândirea este o fiinţă creatoare. Nimic nu îi pune pe tavă gândul, dacă el nu îl aduce în situaţia de a fi perceput. [Nota 34] El este astfel pe de o parte o fiinţă receptoare, iar pe de altă parte o fiinţă creatoare, activă. Aceasta este o deosebire importantă. Să ne imaginăm că omul, aşa cum creează azi gânduri, ar fi în stare să creeze tot ceea ce percepe: sunete, culori şi aşa mai departe. Astăzi el este creator doar într-un domeniu, în gândire, şi are nevoie, pentru a avea percepţii senzoriale, să aibă în jur fiinţe creatoare, în domeniul creării propriei sale fiinţe el a fost activ la începutul acestei evoluţii. Atunci el şi-a creat propriul său organism. Acum el mai are nevoie şi de alte fiinţe. În prezent omul trebuie să

se încarneze într-o formaţiune corporală, care este determinată din exterior. El mai înclină încă aici spre fiinţele elementare, decât spre domeniul percepţiei şi al gândirii.

Să ne gândim acum că omul ar putea crea sunete, culori şi alte percepţii senzoriale, şi chiar propria sa fiinţă. Avem atunci omul care a existat aici înaintea rasei lemuriene şi pe care îl numim omul „pur". Omul devine impur prin faptul că nu-şi produce singur întreaga sa fiinţă, ci în fiinţa sa se inserează altceva. Acest om pur este numit Adam Kadmon. Când Biblia vorbeşte la început despre om, ea vorbeşte despre acest om pur. Acest om pur nu avea încă în sine nimic kamic. Pofta nestăvilită a venit abia după ce el a înglobat în sine ceva străin. A luat astfel naştere a doua treaptă a omenirii, omul kamarupic. Animalul superior este doar o subdiviziune a aceluiaşi om pur. Fără sângele cald nu există în fiinţe o Kamarupa de sine stătătoare. Animalele care nu au sânge cald sunt dirijate de alte fiinţe. Toate animalele cu sânge cald se trag din om.

Aşadar, avem mai întâi omul pur, care a dus efectiv o existenţă suprasensibilă până la era lemuriană şi care a creat din sine însuşi tot ceea ce este şi trăieşte în el.

Animalele cu sânge rece şi plantele din ziua de azi s-au dezvoltat în alt fel decât animalele cu sânge cald. Cele care există în prezent sunt o rămăşiţă, o relicvă a unor fiinţe puternice, uriaşe, ciudate. Pe unele dintre acestea ştiinţa le poate indica, le poate documenta. Acestea sunt animalele decadente, decăzute, care se trag din acelea pe care omul pur le-a folosit pentru a se încorpora în ele, spre a avea un corp pentru elementul kamic. La început omul pur nu a găsit încă pe Pământ posibilitatea de încorporare. El plutea încă deasupra încorporărilor. Dintre aceste entităţi (animale) puternice, mari, omul a folosit pentru a

se încarna în ele pe cele mai desăvârşite. El şi-a anexat aceste fiinţe, şi prin aceasta a fost în stare de a-şi atrage în el o Kama proprie. Unele dintre aceste fiinţe s-au dezvoltat în continuare şi au devenit apoi atlanteenii şi omenirea actuală. Dar nu toate au reuşit să se adapteze. Acestea au devenit animalele vertebrate inferioare; de exemplu, cangurii sunt astfel de conformaţii eşuate pe drumul [spre om], precum nişte vase de olărie pe care le abandonezi.

Oamenii au făcut apoi tot felul de încercări de a introduce Kama în formele animale. Kama s-a instalat propriu-zis abia în forma omenească actuală, şi mai exact în inimă, în căldura sanguină, în circuitul sanguin. Au fost făcute nenumărate încercări, şi astfel s-a urcat mereu din treaptă în treaptă. Încercări nereuşite vedem, de exemplu, la canguri, la leneşi, la animalele de pradă, maimuţe şi maimuţele lemuriene. Toate acestea au rămas în urmă pe drum. Animalele cu sânge cald sunt încercări nereuşite de formare a Kamei omeneşti. Tot ceea ce este Kama în ele ar putea exista şi în om; însă el s-a debarasat de ea în aceste animale, căci el nu ar putea folosi acest tip de Kama.

Există un principiu ocult important: Orice însuşire are doi poli opuşi. Găsim astfel cum electricităţile pozitivă şi negativă se completează reciproc, ca şi căldura şi frigul, ziua şi noaptea, lumina şi întunericul şi aşa mai departe. Ca orice însuşire, Kama are două laturi opuse. De exemplu, în leu omul a scos din el însuşi mânia, care pe de altă parte, dacă o înnobilează, este forţa ce îl conduce până sus, la Sinea sa superioară. Pasionalitatea nu trebuie nimicită, ci limpezită, purificată. Polul negativ trebuie ridicat pe o treaptă superioară. Această purificare a pasionalităţii, această elevare a polului ei negativ, era numită de către pitagoreici katharsis. La început omul avea în sine furia leului şi viclenia vulpii. *Această* furie a fost mutată, ca să

zicem aşa, de la el în leu, iar viclenia în vulpe. Aşadar, regnul animal cu sânge cald este o ilustraţie a însuşirilor – Kama. Astăzi este foarte răspândită concepţia că prin „Tat tvam asi", adică „Acesta eşti tu", ar trebui înţeles ceva general nedefinit, însă în spatele acestuia trebuie să-ţi reprezinţi ceva precis. De exemplu, când se află în faţa leului omul trebuie să-şi spună: Acesta eşti tu! – Astfel, în regnul animal cu sânge cald noi avem desfăşurat înaintea noastră omul kamarupic. Anterior exista doar omul pur: Adam Kadmon.

Filosoful naturalist *Oken*, care în prima jumătate a secolului al XIX-lea a fost profesor în Jena, cunoştea toate aceste idei şi, pentru a-i şoca pe oameni, pentru a-i zgâlţâi puţin, a exprimat toate acestea în mod grotesc. Găsim la el un exemplu care indică un stadiu şi mai timpuriu al omului, anterior celui în care el a expulzat regnul animal cu sânge rece. Oken a făcut o legătură între sepie (peştele de cerneală) şi limba omului [Nota 35]. Dacă ne aplecăm asupra analogiei limbii cu sepia, aceasta are atunci o semnificaţie ocultă. Noi mai avem însă şi fiinţe care abia acum încep să fie create, oarecum ca produse secundare. Omul a scos afară viclenia vulpii şi reţine polul opus ei. În vulpe începe însă să se creeze de asemenea un germene a ceva diferit; de exemplu, ceva asemănător umbrei negre a unui obiect, prin care lumina ce vine din exterior are o penumbră. Noi am expulzat din interiorul nostru în vulpe şiretenia. Îndată însă ei îi este furnizat de la periferie spirit. Fiinţele care acţionează astfel de la periferie în elementul kamic sunt fiinţele elementare. Ceea ce vulpea a căpătat de la noi este în ea animal; ceea ce este ataşat din exterior ei de către spirit este fiinţă elementară. Vulpea a luat naştere pe de o parte prin spiritul omenirii, iar pe de altă parte printr-o fiinţă elementară.

Noi deosebim deci: în primul rând fiinţe elementare, în al doilea rând omul kamarupic, în al treilea rând omul pur, în al patrulea rând omul care într-o anumită privinţă a depăşit omul pur, care a asimilat ceea ce este în exterior în jurul lui şi este activ creator. El a atins şi a asimilat în el tot ceea ce există în jurul lui pe Pământ. Aceasta îi oferă lui planurile, normele, legile ce creează viaţa. Odinioară omul a fost desăvârşit, şi va deveni din nou aşa. Dar este o mare deosebire între ceea ce era şi ceea ce va fi el în viitor. Ceea ce exista afară în jurul lui, va fi devenit în viitor proprietatea lui spirituală. Ceea ce a fost dobândit de către el pe Pământ, devine în viitor capacitatea omului de a fi creator activ. Aceasta va fi devenit atunci fiinţa sa cea mai lăuntrică. Cineva care a asimilat toate experienţele pământeşti, încât ştie despre fiecare lucru cum poate fi valorificat şi a devenit astfel un creator, este numit un Bodhisattva, aceasta însemnând un om care a asimilat îndeajuns în el Bodhi, Buddhi-ul Pământului. Atunci el este copt pentru a acţiona din impulsurile sale cele mai lăuntrice. Înţelepţii Pământului nu sunt încă Bodhisattvas [Nota 36]. Chiar şi pentru un înţelept mai există încă lucruri în care nu reuşeşte să se descurce. Devii Bodhisattva doar după ce ai asimilat în tine întreaga ştiinţă a Pământului, pentru a putea crea. De exemplu, Buddha, Zarathustra au fost Bodhisattvas.

Când omul se va fi dezvoltat şi mai mult, astfel încât el nu este doar un creator pe Pământ, ci are forţe care trec dincolo de Pământ, atunci el va fi liber să utilizeze aceste forţe superioare sau să acţioneze în continuare pe Pământ. El poate aduce atunci pe Pământ ceva din lumile străine. O astfel de epocă a fost aici înainte ca omul să înceapă să se încarneze, în ultima treime a erei lemuriene. Omul dezvoltase corpul fizic, corpurile eteric şi astral. Aceste

părţi ale fiinţei sale el le adusese cu sine din evoluţia pământească anterioară. Următoarele două impulsuri, Kama şi Manas, el nu ar fi putut să le găsească pe Pământ; ele nu se află în lanţul evolutiv al Pământului. Primul nou impuls (Kama) putea fi găsit doar pe Marte ca forţă. El a venit cu puţin timp înainte ca omul să se încarneze pe Pământ. Al doilea impuls (Manas) a venit de la Mercur în a cincea subrasă a atlanteenilor, la protosemiţi. Aceste noi imbolduri au trebuit să fie aduse pe Pământ prin fiinţe şi mai înalte, prin Nirmanakayas, de pe alte planete. De pe Marte ele au adus în plus Kama, de pe Mercur Manas [Nota 37]. Nirmanakayas-ii stau pe o treaptă şi mai înaltă decât Bodhisattvas. Aceştia din urmă pot regla evoluţia perpetuă; ei însă nu pot aduce ceva străin, aceasta o pot face doar Nirmanakayas. Şi mai sus cu o treaptă decât Nirmanakayas stau acele fiinţe pe care le numim Pitris = Taţi (Părinţi). Căci Nirmanakayas pot aduce ceva străin în evoluţie, însă ei nu se pot jertfi pe sine, să se jertfească ca substanţă, astfel încât pe următoarea planetă să poată crea un nou ciclu. Acest lucru îl pot face Pitris, fiinţe care s-au dezvoltat pe Lună şi care acum s-au mutat aici; ele au devenit impulsul spre evoluţia Pământului. După ce omul va fi trecut prin toate acestea, va fi în stare să devină un Pitris. Următoarea treaptă, şi mai înaltă, pe care nu o putem decât numi, sunt Dumnezeii propriu-zişi.

Avem deci şapte trepte de fiinţe: în primul rând Dumnezeii, în al doilea rând Pitris, în al treilea rând Nirmanakayas, în al patrulea rând Bodhisattvas, în al cincilea rând oamenii puri, în al şaselea rând oamenii, în al şaptelea rând fiinţele elementare. Aceasta este ordinea despre care vorbeşte *Helena Petrovna Blavatsky* [Nota 38].

Aici mai putem adăuga o întrebare: Ce fel de organ este acela care l-a făcut pe omul kamarupic. Este inima cu

venele şi arterele şi sângele care pulsează prin corp. Inima are o parte fizică, o parte eterică – *Aristotel* vorbeşte de aceasta [Nota 39], deoarece înainte se considera important doar omul eteric – şi o parte astrală. Inima eterică stă în legătură cu floarea de lotus cu douăsprezece petale. Dintre organe, nu toate au şi o parte astrală, cum ar fi de exemplu fierea sau vezica biliară. Ea are doar o parte fizică şi una eterică, astralul lipseşte.

CONFERINŢA a VII-a

Berlin, 2 octombrie 1905

Helena Petrovna Blavatsky, în *Doctrina secretă* l-a numit pe Iehova un zeu lunar [Nota 40]. Aprecierea are un temei profund. Pentru a înţelege aceasta trebuie să ne clarificăm evoluţia în continuare a omului. În felul în care este alcătuit omul acum, forţele sale superioare sunt cuprinse într-un amalgam eterogen. Dezvoltarea lui superioară constă în a separa Sinea Superioară de forţele şi organele inferioare.

Creierul se descompune în trei părţi reale [Nota 41]: un creier al gândirii, un creier al simţirii şi un creier al voirii. Aceste trei părţi ale creierului vor fi dirijate în viitor din afară de către om, precum cele trei părţi ale unui muşuroi de furnici. Părţile din care va fi extrasă partea mai elevată nu rămân însă aşa cum sunt astăzi, ci coboară o treaptă mai jos. Acesta este motivul pentru care unii oameni, printr-o dezvoltare spirituală unilaterală, devin mai răi din punct de vedere moral. În cultura spirituală occidentală există mai puţin acest pericol, deoarece ştiinţa occidentală nu acţionează spre a elibera spiritualul mai înalt din corpul inferior. Cu ajutorul teosofiei în schimb

omul asimilează efectiv o înţelepciune, prin care Eul este parţial smuls din mediul organic în care locuieşte. Dacă un om, până să primească învăţături teosofice, era un om la locul lui, un om cumsecade doar prin respectarea unor convenţii pe care le-a văzut la cei din jur, după ce a primit aceste învăţături se poate întâmpla ca omul mai rău, care până atunci a rămas ascuns în el, să iasă realmente la suprafaţă. Astfel de fenomene se pot observa adesea. Natura rea se exteriorizează tocmai prin faptul că ne preocupăm de spiritual, fără să fortificăm în acelaşi timp partea morală. Aceasta aduce cu sine un anumit tragism. Societatea Teosofică a avut efectiv de suferit în acest sens. Câţiva savanţi, oameni absolut respectabili în domeniul ştiinţei occidentale, au avut de suferit sub acest aspect prin faptul că au venit membri în Societatea Teosofică; la ei s-a eliberat natura inferioară, fără a putea să fie stăpânită de cea superioară.

Aceeaşi lege o găsim şi la o scară mai mare. Fiinţele pe care le întâlnim pe vechea Lună nu aveau încă forţa de gândire concentrată într-un creier fizic. Forţa de gândire la Nirmanakayas, Bodhisatvas, Pitris şi la oamenii puri lunari nu lucra încă într-un creier fizic, ci în masa eterică din jurul lor. Pe vechea Lună, în mediul înconjurător nu era pur şi simplu aer, ci eter, care era umplut cu înţelepciune. Gândurile, pe vechea Lună, nu erau în fiinţe, ci roiau în eter de jur-împrejur. De aceea, Luna este numită în ocultism şi Cosmosul înţelepciunii [Nota 42]. Eterul căldurii şi alte forme de eter înconjurau Luna. În ele existau inteligenţă şi raţiune, după cum în prezent acestea trăiesc în capul omului. Această stare a cunoscut o evoluţie. La începutul evoluţiei lunare înţelepciunea se imprima încă în forme frumoase. Fiinţele, care aveau doar părţile inferioare ale omului, corpul fizic, corpul eteric şi corpul astral, erau

dirijate de curenţii de înţelepciune. În următoarea etapă de evoluţie, cele trei părţi inferioare ale omului au coborât şi mai jos. La sfârşitul evoluţiei lunare, fiinţele care erau înţelepte, dar nu aveau înţelepciunea într-un creier, au avansat atât de mult, încât au putut părăsi cu totul aceste corpuri inferioare. Aceste fiinţe, devenite acum Pitris, care nu mai aveau nevoie să intre în astfel de corpuri fizice, eterice şi astrale, erau cetele de Elohimi de diferite grade. Treapta cea mai de jos ca rang a acestor Elohimi este treapta de Iehova. Iehova este, aşadar, o zeitate lunară reală, care pe Lună a cunoscut o evoluţie fizică. El însă niciodată nu a putut pe Lună să prelucreze mental, printr-un creier, mediul fizic înconjurător. Doar corpurile sale fizic, eteric şi astral au prelucrat mediul fizic înconjurător. L-a prelucrat însă ca imagini. Gândirea plutea peste ele. Numele Iehova nu desemnează o singură fiinţă, ci un ordin ierarhic. Rangul de Iehova îl pot primi, sau în el pot intra, multe fiinţe. *Eliphas Lévi* a accentuat în mod repetat [Nota 43] că la denumirile de Iehova, Arhanghel, înger şi aşa mai departe, avem de-a face cu ordine ierarhice.

Primii care au fost instruiţi pe Pământ ca oameni, au primit această instruire de la Iehova în imagini. De aceea Geneza este o sumă de imagini măreţe; imaginile pe care le vieţuise Iehova pe Lună.

În timp ce pe Lună, pe de o parte [Nota 44], se dezvolta doar partea inferioară a omului, corpurile fizic, eteric şi astral, pe de altă parte, era îngrijită şi cultivată triada superioară. Aceasta era de asemenea maturizată, după ce pe vechiul Saturn a fost inoculată Atma, pe vechiul Soare Buddhi, pe vechea Lună Manas. Acestea s-au putut dezvolta în continuare pe Pământ. Ceea ce s-a transmis pe Pământ din corpurile fizic, eteric şi astral de pe vechea Lună sunt animalele groteşti, în care şi-au găsit încet, încet

un înveliș Atma, Buddhi, Manas. Pitris lunari lăsaseră în urmă partea mai rea, în schimb însă au putut îngriji și cultiva în mod obiectiv Atma-Buddhi-Manas. Prin grija lor ei l-au adus în stadiul final, pentru ca astfel să se poată naște pe Pământ un gânditor. Dacă privim făpturile și ființele exterioare de pe Lună, atunci acestea sunt învelișurile care l-au înconjurat pe om, nu oamenii înșiși. A fost nevoie de aceste învelișuri, deoarece din ele a ieșit ceea ce era necesar... (Lipsă în text.) Acum, restul materiei s-a putut aduna compact în creier. Ca predispoziție, ca rudiment, substanța pentru formarea creierului era acolo, însă ea s-a putut condensa abia după ce Pitris au ieșit.

Procesul de dinainte de epoca lemuriană este unul pregătitor. Corpul omenesc este astfel elaborat încât Atma-Buddhi-Manas poate coborî în el. Acesta s-a înconjurat cu o masă de Kama. Să ne imaginăm acum o ființă mucilaginoasă, gelatinoasă, care se luptă să se desprindă din ceea ce a venit de pe Lună. În afară de asta exista Atma-Buddhi-Manas și un corp astral, pe care acestea l-au organizat în jurul lor. Aceste principii prelucrează acum masa gelatinoasă din exterior, până când ajung să ia în posesie această masă din interior. Spiritualul pătrunde în sfârșit fizicul. Acum s-au unit propriu-zis două ființe de tip diferit. În momentul în care creierul este format, ele se întrepătrund. Prin aceasta, în evoluția pământească au intrat și nașterea și moartea. Înainte oamenii își construiau singuri corpul fizic; în viitor va fi la fel. Însă deoarece s-au unit două ființe, care se potrivesc doar aproximativ, avem nașterea și moartea, și fiecare interval dintre naștere și moarte este o permanentă încercare de a adapta mai bine aceste două ființe diferite una la alta; o pendulare de la una la alta, până ce în sfârșit intervine o stare ritmică.

Această situaţie va continua până la mijlocul celei de-a şasea rase-rădăcină (epocă principală), când se va instaura acest ritm şi o fiinţă se va fi adaptat complet celeilalte fiinţe. Iar Karma nu este altceva decât măsura echilibrului pe care omul a stabilit-o deja, în fiecare încarnare se atinge un anumit grad de adaptare. După fiecare încarnare trebuie urcat din nou în Devachan, pentru a cuprinde cu privirea ceea ce mai este de făcut. Karma este învinsă abia după realizarea echilibrului, iar omul poate primi ceva nou, înţelepciunea adevărată, Buddhi; ea trebuie până atunci îngrijită şi cultivată.

Evoluţia viitoare trebuie pregătită. Ceea ce omul dă deja din el ca pregătire a omului viitor este cuvântul, limba. Ceea ce rostește omul rămâne în Cronica Akasha. Este prima pregătire pentru omul viitor. Limba este jumătatea capacității de reproducere anterioare. Prin limbă omul se reproduce spiritual. De aceasta se leagă schimbarea vocii la bărbat. Jumătatea de sexualitate s-a transferat asupra limbii. Vocea este organul de reproducere viitor. În limba ebraică veche există acelaşi cuvânt pentru sexual şi limbă. Acum omul gândeşte, şi gândul pe care l-a gândit merge prin laringe în afară. Următoarea treaptă va fi aceea prin care sentimentul merge în exterior, căldura. Atunci, cuvântul devine expresia căldurii corporale interioare. Aceasta se va întâmpla atunci când glanda pituitară (hipofiza) va fi [suficient de] dezvoltată în creier. Următoarea treaptă intervine atunci când glanda pineală (epifiza) este dezvoltată. Atunci cuvântul străbătut de căldură nu numai va merge în afară, dar cuvântul va şi persista, va fi plăsmuit prin voinţa care trăieşte în el. Dacă atunci se va pronunţa un cuvânt, el devine o fiinţă reală.

Cu acesta au legătură: „Eu gândesc, eu simt, eu sunt” [Nota 45] (voinţă), în acest mod, cuvântul este „cuvântul”

care se metamorfozează din gând în sentiment, apoi în voinţă. Acesta este un proces triplu: Mai întâi cuvântul este „conştienţă" (în gândire), apoi „viaţă" (cuvântul străbătut de căldură), şi la urmă „formă", cuvântul plăsmuit prin voinţă. Acesta din urmă este cuvântul devenit obiectiv. Astfel, şi aici urmează succesiv: conştienţă, viaţă, formă. Tot ceea ce astăzi este formă a luat naştere dinainte printr-un astfel de proces. Corpul fizic, forma, este corpul cel mai matur; mai puţin mature sunt corpul eteric – viaţa – şi corpul astral – conştienţa.

CONFERINŢA a VIII-a

Berlin, 3 octombrie 1905

Diferitele reîncarnări ale individualităţii omeneşti sunt un fel de pendulare încoace şi încolo, până ce se instaurează o linişte ritmică, iar partea mai elevată a omului găseşte în fizic o expresie adecvată, un instrument potrivit. Soarele, Luna şi Pământul au poziţia pe care o au acum aproximativ din vremea din care există reîncarnările omului. Noi trebuie să înţelegem că omul aparţine marelui organism cosmic. În perioadele în care în viaţa omenirii intervin schimbări majore, se întâmplă şi în Cosmos schimbări puternice. Mai înainte, până să fi existat reîncarnările, Soarele, Luna şi Pământul nu erau separate, ca acum. *Kant* şi *Laplace* au observat ceva doar dinspre planul fizic, şi în acest sens teoria lor este foarte justă. Ei însă nu cunoşteau legătura cu forţele spirituale. Când din nebuloasa de foc originară au luat fiinţă Soarele, Luna şi Pământul ca entităţi separate, a început şi omul să se încarneze. Când încarnările omului vor înceta din nou să se producă, Soarele va fi iarăşi unit cu Pământul. În mare, ca şi

în mic, trebuie să luăm în considerare aceste legături ale omului cu Universul.

Veţi fi auzit adesea că omul se reîncarnează de obicei după o perioadă de aproximativ două mii de ani. Se poate verifica cu aproximaţie când au fost încarnaţi anterior oamenii care trăiesc în prezent. De regulă, sufletele care sunt încarnate în prezent le găsim în jurul anilor 300-400 după naşterea lui Christos. Pe lângă acestea se găsesc altele, încarnate în diferite epoci, unele anterior, altele ulterior. Dar există o cale de a stabili încarnările, care conduce mai sigur la ţel. Putem spune: Dacă oamenii care mor astăzi ar reveni în scurt timp, ei ar întâlni aproape aceleaşi condiţii ca acum. Omul însă trebuie să înveţe cât mai multe lucruri pe Pământ. Aceasta poate avea loc doar dacă în următoarea încarnare găseşte ceva nou, care să fie substanţial diferit faţă de condiţiile anterioare.

Să ne transpunem puţin în trecut, în perioada dintre anii 600 şi 800 înainte de Christos, aceasta fiind aproximativ epoca în care au fost scrise *Iliada* şi *Odiseea*. La popoarele avansate din acea epocă existau condiţii de viaţă cu totul diferite faţă de cele de acum. Ai fi uimit, de exemplu, să vezi cu ce instrumente ridicole se mânca. Pe atunci oamenii nu învăţau nici să scrie. Marile epopei erau transmise oral. Dacă un om din acea vreme se reîncarnează astăzi, el trebuie ca de copil să înveţe cu totul alte lucruri decât se învăţau atunci. În prezent un copil trebuie să înveţe să scrie. Curentul culturii a avansat între timp. Trebuie deosebit curentul culturii de evoluţia sufletului individual. Ca şi copil trebuie să recuperezi, să ajungi din urmă cultura, şi din acest motiv trebuie să renaştem mereu ca şi copii.

Acum trebuie să ne întrebăm: Cum se face că pe Pământ apar condiţii atât de radical diferite? – Aceasta are

legătură cu precesia punctului vernal al Soarelui. Aproximativ la anul 800 înainte de Christos Soarele începea să răsară primăvara în Constelaţia Berbecului, a Mielului. În fiecare an el avansează puţin cu acest punct vernal. Din această cauză condiţiile de pe Pământ se modifică mereu câte puţin. În anul 800 înainte de Christos, Soarele se afla în Constelaţia Berbecului. Mai înainte el se găsea în Constelaţia Taurului, şi mai înainte în cea a Gemenilor, şi şi mai înainte în Constelaţia Racului. În prezent el răsare deja de câteva sute de ani în Constelaţia Peştilor. În continuare va urma Vărsătorul. De avansarea Soarelui de la o constelaţie la alta depinde şi progresia culturilor.

În epoca în care Soarele se afla în Constelaţia Racului, cultura veche a Vedelor indiene, cultura Rishis-ilor, atingea punctul ei culminant. Rishis, aceste fiinţe pe atunci pe jumătate zei, i-au instruit pe oameni. Cultura atlanteană dispăruse; a intervenit un nou curs. În ocultism acesta se numeşte „vârtej". De aceea se şi pune pentru acest semn zodiacal, în care a stat Soarele la acea vreme, semnul racului:

Racul înseamnă un nou curs, un turbion.

A doua cultură stă sub semnul Constelaţiei Gemenilor. Pe atunci se înţelegea natura geamănă, bivalentă a lumii, Ormuzd şi Ahriman, Binele şi Răul. De aceea şi vorbesc persanii despre gemeni.

A treia cultură este cultura sumerienilor din Asia de Sud-Vest şi a vechilor egipteni. Lor le corespunde Constelaţia Taurului. De aceea este venerat în Asia taurul şi în Egipt boul Apis. Limba sumeriană era pe atunci, în Babilon, Asiria şi aşa mai departe, limba înţelepciunii. Apoi Taurul a ajuns să decadă şi a apărut Berbecul. Primul indiciu al acestui fapt este legenda despre Lâna de aur.

A patra cultură este cea a Berbecului sau Mielului; Christos stă în semnul Berbecului sau Mielului, de aceea el se numeşte Mielul lui Dumnezeu.

A urmat a cincea cultură, cultura exterior-materială, în Constelaţia Peştilor. Aceasta s-a dezvoltat în principal începând din secolul al XII-lea şi a cunoscut apogeul în jurul anului 1800. Aceasta este cultura celei de-a cincea subrase, cea a prezentului.

În Constelaţia Vărsătorului se va vesti în viitor noul creştinism. „Vărsător" este şi cel care îl va aduce, care a şi fost deja aici: Ioan Botezătorul. El îi va premerge şi în viitor lui Christos după ce a şasea subrasă, subrasa spirituală, va fi fondată. Mişcarea teosofică vrea să fie pregătirea acelui moment.

În Noul Testament, expresia „pe munte" este utilizată în diferite ocazii. „Pe munte" înseamnă: în Misteriu, în interior, în intimitate. – Nici predica de pe Munte nu trebuie considerată o predică adresată poporului, ci o povăţuire a apostolilor în intimitate. Schimbarea la faţă pe munte trebuie înţeleasă şi ea în acest sens. Iisus a mers cu cei trei apostoli, Petru, Iacob şi Ioan pe munte. Aceasta se cheamă că apostolii au fost răpiţi, erau cufundaţi în extaz; atunci, lângă Iisus a apărut Moise şi Ilie. Pentru un moment spaţiul şi timpul au fost suprimate; ei se aflau cu conştienţa pe planul mental. Au apărut atunci Moise şi Ilie, care nu mai erau prezenţi pe planul fizic. Ca apariţie efectivă ei

aveau în faţa lor aceasta: „Eu sunt Calea, Adevărul şi Viaţa”. Calea = Ilie, adevărul = Moise, viaţa = Christos. Aceasta le-a apărut aici apostolilor în formă fiinţială. Iisus le-a şi spus odată lor: „Ilie a reapărut [Nota 46]; Ioan era Ilie, numai că el nu a fost recunoscut.” – Dar el a spus în continuare: „Să nu spuneţi la nimeni, până ce eu nu apar din nou.” – Creştinismul a trebuit, timp de două mii de ani, să nu propovăduiască reîncarnarea. Nu dintr-o voinţă arbitrară a cuiva oamenii nu trebuiau să ştie nimic despre aceasta, ci dintr-un motiv pedagogic. În Evanghelia după Ioan se arată acest lucru prin minunea de la nunta din Cana Galileei, unde apa a fost transformată în vin. În vechile Misterii se oferea doar apă, în Misteriile creştine se dă însă vin. Căci prin consumul de vin preoţimea trebuia să uite ştiinţa despre reîncarnare. Consumul de vin nu poate duce la o cunoaştere adevărată a lui Manas, Buddhi, Atma. El nu poate ajuta la înţelegerea principiului reîncarnării. Prin revenire, Christos are în vedere reapariţia lui în a şasea subrasă, unde el va fi vestit de către „Vărsător”. Teosofia explică în mod real testamentul creştinismului şi pregăteşte în avans acest eveniment.

De fiecare dată când Soarele avansează de la un semn zodiacal la altul, în cultură se petrec schimbări radicale. Între aceste momente se scurge un interval de timp de aproximativ două mii şase sute de ani [Nota 47]. Dacă luăm momentul când Soarele a intrat în semnul Berbecului sau Mielului, aproximativ anul 800 înainte de Christos, şi anul 1800 după Christos, avem două mii şase sute de ani. Aproximativ în jurul anului 1800 noi am intrat în semnul Peştilor. Prin aceasta cultura materială a atins maximul. Ea s-a pregătit în Evul Mediu, acum a început din nou să scadă. În jurul anului 4400 omenirea intră în semnul

Vărsătorului, semnul culturii spirituale. Acesta însă se pregăteşte deja dinainte.

Odată cu constelaţia se modifică deci şi condiţiile pământeşti. Prin avansarea de la o constelaţie la alta apar şi condiţii noi, astfel încât naşterea din nou are un sens. Omul se naşte din nou aproximativ după fiecare două mii şase sute de ani. Experienţele însă pe care le face ca bărbat şi ca femeie sunt atât de fundamental diferite, încât se consideră două astfel de încarnări, ca bărbat şi ca femeie, drept *una*. Între două încarnări succesive, ca bărbat şi ca femeie, se scurg aproximativ o mie trei sute de ani şi două mii şase sute de ani între astfel de încarnări duble, considerând pe cele două drept una. Omul este doar după trupul fizic bărbat sau femeie. În timp ce corpul fizic este femeiesc, corpul eteric este bărbătesc. Omul poartă în sine genul opus drept corp eteric. Aşadar, bărbatul este din punct de vedere eteric feminin, femeia este din punct de vedere eteric masculină. Femeia fizică are de aceea şi multe însuşiri masculine ascunse, încarnarea fizică există doar din punct de vedere exoteric. Astfel, pe parcursul unei zodii omul se reîncarnează o dată ca bărbat şi o dată ca femeie. De aceea *Meister* [Nota 48] i-a şi spus lui *Sinnett* [Nota 49] că omul, în cadrul unei subrase, se încarnează de aproximativ două ori. Din punct de vedere ocult, cele două încarnări se consideră una. Trebuie să vină un timp în care femeia se va apropia realmente de cultura masculină. În mişcarea feministă actuală putem recunoaşte pregătirea pentru o mişcare feministă viitoare cu totul diferită. Bisexualitatea va fi cândva în viitor complet depăşită.

Faptul că teoria reîncarnării a fost timp de aproximativ două mii de ani complet reprimată, a avut un motiv serios. Omul trebuia să cunoască şi să preţuiască importanţa *unei* vieţi. Orice sclav în Egiptul antic era

convins că va reveni, că odată el va fi stăpân în loc de sclav, dar că pentru asta va trebui să stingă Karma. De aceea pentru el o viaţă anume nu era atât de importantă. Oamenii au trebuit însă să înveţe să dobândească un teren sigur sub picioare, din care cauză a trebuit pe durata unei încarnări, doctrina reîncarnării să rămână ascunsă. Tocmai de aceea Christos a interzis a se spune ceva despre reîncarnare. Însă de la anul 800 înainte de Christos şi până în jurul anului 1800 după Christos s-a scurs un interval de timp în care aproape toţi oamenii au trecut printr-o încarnare, fără ca ei să ştie ceva despre reîncarnare. Marii Maeştri [Nota 50] au sarcina de a nu propovădui mereu la fel întreaga înţelepciune, ci doar ceea ce oamenii au nevoie. Lipsa conştienţei reîncarnării a căpătat în această perioadă o expresie poetică în *Divina Comedie* a lui *Dante*. În esoterismul monahal a fost însă ocazional făcută cunoscută şi învăţată. Trapiştii [Nota 51] trebuie să tacă în timpul unei încarnări, pentru ca în următoarea să devină buni oratori. Ei erau în mod intenţionat educaţi în acest mod spre a deveni buni oratori, căci biserica poate avea nevoie de aceştia. Când Sfântul *Augustin* a elaborat doctrina predestinării [Nota 52], el a fost extrem de consecvent. Deoarece în epoca materialismului nu trebuia făcută cunoscută doctrina reîncarnării, a trebuit să apară doctrina predestinării a Sf. Augustin. Doar în acest mod au putut fi explicate diferitele raporturi dintre oameni.

Cu acesta are legătură de asemenea nuanţa profund materialistă a creştinismului [tradiţional], care constă în aceea că s-a făcut dependentă de lumea de dincolo şi de o singură existenţă fizică. Această învăţătură materialistă a creştinismului a atras oarecum anumite consecinţe. Astăzi nu mai există absolut deloc conştienţa celeilalte lumi. Social-democraţia este ultima consecinţă a creştinismului

tradiţional. Acum însă trebuie să vină un nou impuls în lume. După ce un ciclu ia sfârşit se produce un impact de o nouă factură. Creştinismul a uşurat sarcina epocii materialiste, ce se contura din ce în ce mai mult la orizont. Pentru a instaura cultura materialistă a fost nevoie ca oamenii să aibă, timp de o mie trei sute de ani, o învăţătură precum aceea oferită de creştinism, prin care omul face dependentă întreaga eternitate de *o singură* viaţă pământească. Burghezia de la oraş a fost apoi fondatoarea propriu-zisă a epocii materialiste. Spiritualul a trebuit să fie trădat de către latura pur materială deja de pe vremea lui Christos. Iuda Iscarioteanul a trebuit să-l trădeze pe Christos. Se poate însă spune şi că dacă Iuda nu ar fi existat, nu ar fi existat nici creştinismul. Iuda este primul care se agaţă de ban, adică de cultura materială. În Iuda se încarnează întreaga cultură materială. Această epocă materialistă a întunecat şi umbrit spiritualul. Christos devine prin moartea sa Mântuitorul epocii materialiste.

CONFERINŢA a IX-a

Berlin, 4 octombrie 1905

Să încercăm să înţelegem ceva mai exact corpul fizic. În alcătuirea omului noi distingem în prezent patru componente: corpul fizic, corpul eteric, corpul astral şi Eul. Pentru studiul corpului fizic acum, trebuie să intrăm în detalii. Omul exista deja ca om încă de pe vremea unei existenţe foarte îndepărtate, ce îşi are originea în existenţa saturniană. Corpul fizic este elementul cel mai vechi şi mai desăvârşit pe care îl are omul astăzi. Corpul fizic este quadripartit, ceea ce nu se întâmplă şi cu celelalte corpuri. El a fost dezvoltat în linii mari deja pe Saturn. Corpul eteric

s-a adăugat abia pe Soare. Atunci corpul fizic a ajuns la o mai mare perfecţiune. Corpul astral s-a alăturat şi el pe Lună; corpul fizic a urcat atunci încă o treaptă. Pe Pământ s-a adăugat în plus Eul, iar corpul fizic a urcat o a patra treaptă. Astfel, corpul fizic este, să zicem aşa, în clasa a patra, în timp ce corpul eteric este în clasa a treia, corpul astral în a doua, iar Eul în primul an de şcoală.

Ca urmare, doar corpul fizic are o conştienţă de sine, celelalte trei corpuri nu. În clipa în care omul îşi închide organele sale de simţ fizice, când doarme, conştienţa de sine încetează. Când le deschide înspre interior are conştienţă de sine. Conştienţa de sine se dobândeşte prin faptul că putem observa cu organele noastre mediul înconjurător. Doar corpul fizic este atât de avansat încât să-şi poată deschide spre exterior organele sale. Dacă corpul eteric şi corpul astral ar putea observa cu organele lor mediul înconjurător, omul ar dobândi şi în ele o conştienţă de sine. Dar pentru aceasta este nevoie de organe. Corpul fizic are conştienţa sa de sine de asemenea prin intermediul organelor sale. Aceste organe ale corpului fizic sunt simţurile.

Să urmărim simţurile în progresia lor. În realitate există douăsprezece simţuri [Nota 53]. Dintre acestea, cinci există deja fizic şi alte două vor mai deveni fizice în cursul evoluţiei viitoare de pe Pământ. Cele cinci simţuri pe care le avem deja sunt mirosul, gustul, văzul, pipăitul şi auzul. Alte două simţuri omul le va dezvolta treptat până la stadiul de simţ fizic. Acestea două sunt în curs de pregătire în glanda pituitară (hipofiza) şi în glanda pineală (epifiza). Acestea vor da naştere următoarelor două simţuri în corpul fizic. Pentru corpul fizic intră în discuţie şapte simţuri. Pentru a putea înţelege simţurile în progresia lor trebuie să ne fie clar că omul, ca fiinţă conştientă de sine, se

găseşte pe o pantă coborâtoare. Chiar dacă corpul este pe o curbă ascendentă [Nota 54], simţurile sunt totuşi pe partea descendentă a curbei.

Dintre componentele superioare ale omului, pe Saturn s-a dezvoltat Atma, pe Soare Buddhi şi pe Lună Manas. Monada s-a format, s-a asamblat şi ea bucată cu bucată odinioară, demult, iar ulterior, în era lemuriană, şi-a făcut intrarea în casa construită de ea însăşi. Acum monada a coborât pe treapta a patra: Atma, Buddhi, Manas, Kama-Manas. Arcul coborâtor se exprimă în dezvoltarea senzorială. La început, pe Saturn, exista propriu-zis doar un simţ, simţul mirosului. Simţurile ce urmează a se forma în viitor trebuie să coboare din regiunile superioare în regiuni tot mai joase.

În natură noi deosebim solidul, lichidul, aericul, eterul căldurii, eterul luminii, eterul chimic şi eterul vieţii. Acestea sunt cele şapte trepte ale substanţialului. În cursul coborârii omul a traversat toate aceste trepte, de sus în jos. La începutul evoluţiei, primul germene de viaţă omenesc s-a putut manifestat doar în eterul vieţii. Acestuia îi corespunde ca simţ mirosul. Pe atunci omul avea un singur simţ, mirosul, din care mai există doar un ecou. Solidul îşi are propriu-zis viaţa, aşa cum am văzut în urmă cu câteva zile, pe planul Mahaparinirvana, lichidul pe planul Parinirvana, aericul (gazosul) pe planul Nirvana, etericul caloric pe planul Buddhi, etericul luminii pe planul mental, etericul chimic pe planul astral, eterul vieţii pe planul fizic; de aceea aici putem vorbi şi de eterul atomistic.

Raporturile planurilor	Stările materiei şi	Simţuri
1. Planul fizic 2. Planul astral 3. Planul mental 4. Planul Buddhi sau planul Shushupti 5. Planul Nirvana 6. Planul Parinirvana 7. Planul Mahaparinirvana	Etericul vieţii Etericul chimic Etericul luminos Etericul caloric Gazosul, aerul Lichidul Solidul	Miros Gust Văz Pipăit Auz Hipofiza Epifiza

Un corp poate fi mirosit doar dacă îl apropiem de organul mirosului, dacă intră în contact cu el. Organul mirosului trebuie să se unească cu substanţa însăşi. A mirosi înseamnă să percepi cu un simţ, care stabileşte o relaţie de rudenie cu materia.

Ca o a doua treaptă avem eterul chimic. Aici s-a dezvoltat simţul gustului. Acesta este condiţionat de proprietatea de a se dizolva a substanţei ce urmează a fi gustată. Aici nu avem de-a face cu substanţa însăşi, ci cu ceea ce se face din substanţă. Acesta este un proces fizico-chimic, prin care din substanţă facem ceva diferit. Limba poate face acest lucru, ea poate să dizolve întâi şi apoi să guste.

A treia treaptă se află în domeniul eterului luminii. Acolo se dezvoltă văzul. Aici noi nu percepem ceva care a fost mai întâi descompus fizico-chimic, ci percepem o imagine a obiectului, care este preparată prin intermediul luminii exterioare.

A patra este eterul căldurii. În acesta se dezvoltă simţul pipăitului. Aici nu mai percepem o imagine, ci mai puţin de o imagine. Căldura este o stare trecătoare a corpului, o stare ce aparţine corpului doar în momentul

respectiv. Despre simţul pipăitului vorbim aici ca resimţind căldura şi răceala, el este propriu-zis „simţ caloric”.

A cincea treaptă este aericul. Acesta corespunde auzului. Aici nu mai percepem o stare a corpului respectiv, ci ceea ce ne spune nouă corpul. Aici pătrundem în interiorul corpului. La sunetul clopotului nu ne mai interesează clopotul în sine, exteriorul clopotului, materialul, ci ceea ce el are să ne divulge din interiorul lui. Auzul este o unire cu ceea ce se comunică drept spiritual în materie. Pe această treaptă, activitatea senzorială trece de la ceva pasiv la ceva activ. Sunetul receptat pasiv devine în om activ în limbă. În limbă omul din el scoate sufletescul.

A şasea treaptă este cea a lichidului. Simţul pentru lichid este glanda pituitară (hipofiza). Aceasta este localizată în creier, într-un corp cilindric lunguieţ.

Drept a şaptea treaptă urmează la rând solidul. Simţul pentru solid este glanda pineală (epifiza).

În viitor omul, după cum în prezent vorbeşte [Nota 55] şi acţionează asupra aerului, va dobândi capacitatea de a influenţa şi lichidul. „Eu gândescul” şi gândul în general capătă expresie în aer, şi anume în forme precum cristalul, de exemplu. Pe treapta următoare, în gând va acţiona concomitent şi sentimentul. Evoluţia merge înapoi [spre punctul de pornire – *n. tr.*]. Căldura inimii se va exprima atunci în vibraţii şi se va contopi cu gândul, revărsându-se în exterior. Iar ultima treaptă omul o atinge atunci când va crea fiinţe adevărate, care rămân atunci când el, prin cuvânt, va da glas voinţei. Aducerea în exterior a sentimentului este doar un pas intermediar. Când omul va deveni creator prin voinţă, atunci fiinţele create de el vor exista acolo în mod real.

În viitor, omul va naşte în mediul înconjurător ceea ce simte. Aceasta se va comunica elementului lichid. Tot

lichidul care va exista pe următoarea planetă (Jupiter) va deveni o expresie a ceea ce simt oamenii. Astăzi omul adresează în afară cuvintele; ele sunt înscrise în Cronica Akasha. Acolo ele rămân, chiar dacă undele de aer se topesc. Din aceasta va căpăta formă Jupiter în viitor. Dacă deci astăzi omul ţine discursuri deplorabile, pe Jupiter vor fi ridicate eşafodaje deplorabile! De aceea trebuie acordată atât de mare atenţie la ceea ce spunem, de aceea se pune atâta preţ pe înfrânarea vorbirii. În viitor omul va trimite în afară şi sentimentul său; starea lichidului jupiterian va fi un rezultat al sentimentelor pe care le avem pe Pământ. Ceea ce pronunţă azi omul, va da formă planetei Jupiter; ceea ce simte îi va da căldura interioară. Ceea ce sădeşte azi omul în voinţa sa, vor fi diferitele fiinţe ce vor locui planeta Jupiter. Jupiter va fi clădit din forţele fundamentale ale sufletului omenesc.

După cum noi putem deduce astăzi scheletul stâncos al Pământului din stările precedente, tot aşa scheletul stâncos al lui Jupiter va fi rezultatul cuvintelor noastre. Marea lui Jupiter, căldura lui Jupiter vor lua naştere din sentimentele oamenilor actuali. Fiinţele lui Jupiter iau naştere din voinţa omenească. Astfel, locuitorul planetei precedente creează realmente baza pentru planeta următoare. Iar fiinţele, care astăzi încă mai plutesc peste ... (Lipsă în text), precum odinioară monada peste Pământul nostru, se vor încorpora pe Jupiter în el. Va exista atunci un fel de rasă jupiteriano-lemuriană. Vor exista atunci fiinţe create de noi, precum au creat odinioară Pitris. După cum noi am ocupat făpturile groteşti de pe Lună, aceste fiinţe vor locui atunci în făpturile pe care noi le dezvoltăm cu ajutorul glandei noastre pineale.

Noi lucrăm în continuare la casa care va găzdui următoarele, viitoarele monade. O procedură absolut

identică a stat la baza procesului prin care omul şi-a continuat evoluţia de pe Lună pe Pământ. Acest lucru lămureşte foarte exact faptul că orice apariţie exterioară este creată în principiu dinspre interior în afară.

Corpul pur fizic este greu de separat de ceea ce s-a format ca urmare a rătăcirilor omeneşti. Un cocoşat îşi datorează cocoaşa astralului, karmei sale. Forma exterioară, fizionomia şi aşa mai departe sunt dependente de karmă. Ceea ce modifică corpul fizic, este deci dependent de corporalităţile superioare. Dacă abstragem tot ceea ce ţine de karmă, atunci corpul fizic este întocmit realmente înţelept. Tot ceea ce este bolnav, sunt rătăciri, care se exprimă în corpul fizic. Toate bolile sunt nedreptăţi comise în trecut. Orice lucru rău va fi în viitor boală. Dacă oamenii se vor comporta demn, fiinţele durabile pe care le vor crea vor fi corpuri pline de înţelepciune, pe măsura faptelor lor.

Orice înţelepciune, sentiment şi voinţă vor fi prezente în mod real aici în evoluţia următoare, ca formă şi fiinţă. În toate vechile religii, corpul fizic, întrucât este construit atât de înţelept, este numit templu. Nu este just să vorbim de corpul fizic ca despre natura inferioară, căci inferiorul din om este localizat propriu-zis în corpurile superioare, care astăzi sunt în stadiul de bebeluş.

Aici putem observa, de asemenea, o legătură karmică importantă. Trăim într-o epocă materialistă, iar ea este urmarea unei epoci anterioare. Această epocă materialistă a realizat multe lucruri, nu numai pe plan exterior, ci şi interior. Ne gândim, de exemplu, la ceva precum scăderea mortalităţii ca urmare a măsurilor de igienă. Acesta este efectiv un progres, realizat prin procedee exterioare de igienă. Un astfel de progres exterior este întotdeauna un efect karmic al progreselor făcute înainte în interior.

Aceste progrese fizice sunt urmarea progreselor interioare ale Evului Mediu. De aceea este complet nedrept, atunci când privim în urmă, să considerăm Evul Mediu drept epoca „întunecată". Materialiştii noştri cei mai de seamă au fost mai întâi educaţi idealist, de exemplu, *Haeckel*, *Büchner*, *Moleschott*. De aceea sunt aşa frumos închegate sistemele lor din punct de vedere conceptual, însă aceasta ei o datorează educaţiei lor idealiste. Materialismul actual este în fapt expresia exterioară a perioadei idealiste anterioare.

Este necesar şi acum să lucrăm pentru a pregăti viitorul. Când efectul karmic al perioadei idealiste anterioare a intrat în materialism, a trebuit să fie instituit un nou început al idealismului şi spiritualismului. Individualităţile conducătoare, când au chemat la viaţă mişcarea teosofică, s-au orientat după această lege.

În secolul al XIV-lea ne-am aflat în plină epocă de fondare a oraşelor. În câteva sute de ani au luat fiinţă în toate ţările europene de cultură oraşe independente. Locuitorul cetăţii este acum fondatorul materialismului în viaţa practică. Acest lucru a fost exprimat în legenda lui Lohengrin [Nota 56]. Lohengrin, trimisul Lojei Graalului, a fost conducătorul înţelept care a intervenit în cursul Evului Mediu şi a pregătit întemeierea de oraşe. El avea pentru sine ca simbol lebăda; iniţiatul de gradul trei este lebăda. Conştienţa este reprezentată întotdeauna cu ceva feminin. Elsa von Brabant reprezintă conştienţa simţului orăşenesc materialist. Viaţa spirituală trebuie însă salvată; aceasta s-a întâmplat prin aceea că *Christian Rosenkreutz* [Nota 57] a întemeiat Ordinul rosicrucian. Viaţa spirituală a rămas să se desfăşoare în şcoli oculte. Astăzi deci materialismul a fost împins la extrem. De aceea a trebuit să intervină în epoca noastră un impuls nou cu impact puternic. Aceeaşi

mişcare, care astăzi popularizează învăţăturile elementare ale vieţii spirituale prin teosofie, a intervenit şi atunci pentru a crea un nou interior, care să se poată manifesta mai târziu în exterior. Interiorul se exprimă întotdeauna mai târziu în exterior. O boală este urmarea karmică a unei fapte anterioare greşite, de exemplu a unei minciuni. Dacă aşa ceva devine real, ea devine o boală. Epidemiile au legătură cu o nedreptate a popoarelor, comisă cu mult timp în urmă. Ele sunt ceva imperfect, care a migrat *din* interior spre exterior.

Al şaselea simţ este lumina Kundalini din sentimentul radiant de căldură [Nota 58]; al şaptelea este simţul sintetic.

CONFERINŢA a X-a

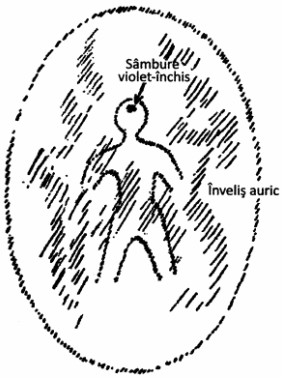
Berlin, 5 octombrie 1905

Dacă considerăm omul în întreaga sa fiinţă, vedem mai întâi corpul fizic, apoi corpurile eteric şi astral. Corpul fizic al omului poate fi văzut de oricine. Corpul eteric devine vizibil dacă, printr-un puternic act de voinţă putem face abstracţie, prin autosugestie, de corpul fizic. Spaţiul corpului fizic rămâne umplut atunci cu corpul eteric. Ocultistul priveşte de fapt corpul eteric drept corpul cel mai de jos. El este corpul după care este construit omul fizic. Conform liniei descendente, corpul eteric este opus corpului fizic; ele sunt identice doar conform liniei ascendente [Nota 59]. Femeia are un corp eteric bărbătesc şi bărbatul un corp eteric femeiesc.

De jur-împrejurul corpului eteric apare corpul astral. Corpul astral este forma exterioară pentru toate conţinuturile sufleteşti; pentru pasiuni, afecte, impulsuri,

pofte, sentimente de plăcere şi neplăcere, entuziasm şi aşa mai departe. El se manifestă în formele cele mai variate. În jur se prezintă formaţiuni noroase; el radiază în cele mai diverse culori. Câteodată, de el atârnă nişte formaţiuni ca nişte cârpe. Formele şi culorile sunt diferite şi se schimbă. Verdele arată simpatie şi compasiune cu semenii. Păturile mai de jos ale populaţiei vădesc mult roşu în corpul astral, roşu-brun, roşu-cărămiziu, roşu-sângeriu. O asemenea culoare de roşu, care indică pasiuni inferioare, se poate observa adesea mai cu seamă la birjari.

Întreaga vălurire a corpului astral este înconjurată apoi la fiecare om de un înveliş ovoidal. Acesta are un fond albastru şi prezintă în principal în mijlocul creierului o porţiune de culoare violet-închis. Acest înveliş ovoidal este numit de *Helena Petrovna Blavatsky* oul auric [Nota 60]. La copiii mici oul auric este precumpănitor; la ei apar mulţi nori în culori luminoase, deschise. În porţiunile inferioare şi copiii mici au adesea nori întunecaţi, ce indică un element inferior. Aceasta este karma moştenită pe care ei o au în comun cu strămoşii lor. Sunt păcatele înaintaşilor lor. Aceste păcate ale strămoşilor se moştenesc până la a şaptea generaţie.

Însuşirile oamenilor pot avea legătură cu strămoşii, până la a şaptea generaţie. După a şaptea generaţie moştenirea dispare. Într-un secol se perindă trei generaţii. Omul de astăzi continuă să prezinte ceva bun sau rău din însuşirile bune sau rele ale strămoşilor din secolul al XVII-lea.

Putem arunca astfel o privire asupra strămoşilor de acum două sute de ani sau mai mult.

Pentru a vedea cum s-a format oul auric, trebuie să privim evoluţia unui corp cosmic. Starea Pământului cea mai apropiată de ceea ce vedem noi o numim starea fizică. O stare de formă este denumită în literatura teosofică glob, şi de aceea ea vorbeşte de globul fizic. Pământul, ca glob fizic, este al patrulea dintr-o evoluţie de şapte stări. Globului fizic i-au premers alte trei stări, şi alte trei îi vor urma. Înainte ca Pământul să devină fizic, el a fost astral. Tot ceea ce trăia atunci pe Pământ era astral. Când omul va fi trecut prin rasele-rădăcină (ere) a şasea şi a şaptea el va fi într-atât de spiritualizat, încât va avea din nou o formă astrală. În această stare de formă astrală viitoare va fi conţinut însă tot fructul evoluţiei.

Şapte stări de formă alcătuiesc împreună o rundă. Pământul parcurge acum a patra lui rundă, iar aceasta este runda minerală. Misiunea omului în această perioadă este de a prelucra regnul mineral. Lucrul asupra regnului mineral este deja atunci când omul ia o piatră de cremene şi făureşte din ea o pană, cu care prelucrează alte lucruri. Dacă dărâmă stânci şi din pietre construieşte piramide, dacă din metale face unelte, dacă conduce curentul electric printr-o reţea peste întreg Pământul, omul prelucrează regnul mineral. El utilizează astfel întregul regn mineral în serviciul său. El transformă complet Pământul într-o operă de artă. Dacă pictorul combină culorile după al său Manas,

el prelucrează de asemenea regnul mineral. Noi ne aflăm acum în mijlocul acestei activităţi, iar în următoarele rase (ere principale) Pământul va fi complet transformat, astfel încât la sfârşit nici un atom nu va mai exista pe acesta care să nu fi fost prelucrat. Anterior, aceşti atomi au cunoscut un proces tot mai pronunţat de solidificate; acum însă ei se dezintegrează din nou tot mai mult, înainte nu exista niciun fel de radioactivitate, de aceea ea nici nu a putut fi descoperită. Ea există abia de câteva mii de ani, deoarece acum atomii se dezagregă din ce în ce mai mult.

Când runda a patra va ajunge la final, întregul regn mineral va fi trecut prin mâna omului. Dacă el a ajuns să prelucreze în întregime regnul mineral, Pământul va trebui, pentru ca rodul acestei munci să poată apărea, să treacă într-o stare astrală. În această stare se pot dezvolta formele. După aceea Pământul va trece într-un glob mental şi apoi în starea mentală superioară, Arupa. Pământul dispare apoi în întregime şi din aceste stări, trecând printr-o mică Pralaya. El trece apoi printr-o nouă stare, starea următoarei runde, runda a cincea, apoi într-o Rupa-mentală, apoi într-o stare astrală; după aceea el apare din nou fizic. Tot ceea ce omul a introdus prin munca sa în regnul mineral apare apoi din nou în runda a cincea şi creşte ca regn vegetal; de exemplu, Domul din Köln va creşte în runda a cincea ca plantă.

În intervalul dintre ultima stare arupică a rundei a patra şi prima stare arupică a rundei a cincea Pământul trece printr-o Pralaya. În runda a cincea, regnul mineral anterior apare în toate formele sale ca regn vegetal. În starea arupică a rundei a cincea este conţinut tot ceea ce omul a prelucrat în runda minerală. Aceasta reapare mai întâi în starea arupică, în Akasha pură. Această stare se şi numeşte de altfel „Akasha”. La începutul oricărei noi runde

totul se găseşte în Akasha. Ulterior există doar amprente lăsate în Akasha. În aceste amprente din Akasha avem astfel întregul Pământ, cu toate fiinţele sale. La trecerea din runda a treia în runda a patra, la începutul rundei a patra, reapar în Akasha, de asemenea, toate fiinţele ce au luat naştere în runda a treia.

În treapta de evoluţie care urmează după Akasha, totul trebuie să se condenseze, să primească o formă mai densă. Acest lucru se întâmplă în starea Rupa a Pământului. Această formă mai materială se numeşte în ocultism, de exemplu şi în unele locuri la H.P. Blavatsky, Eter. Totul era conţinut aici doar în gânduri. În acest Pământ eteric toate fiinţele au existat sub formă de gânduri. Dar în spate, Akasha se păstrează ca fundament. Eterul se densifică în continuare din nou, în Lumină astrală. Pământul astral, a treia stare de formă (globul) începe să strălucească în Lumina astrală; el radiază în lumina astrală cea mai pură, această lumină astrală fiind compusă absolut din aceeaşi substanţă, în care mai târziu va iradia Oul astral al omului. Sub această formă ea se găseşte în special la copiii foarte mici, de doar câteva luni. După aceea Pământul trece în starea lui actuală, în starea fizică. Apoi el devine Pământul propriu-zis, dobândind treptat o formă din ce în ce mai fizică. În măsura însă în care devine din ce în ce mai fizic, el porţionează ouăle aurice individuale pentru omenire. Ele se divid ca şi când într-un vas umplut cu apă pe de o parte apa este răcită devenind gheaţă, iar pe de altă parte ea este picurată sub formă de mici perle. În felul acesta, pe de o parte se separă Pământul fizic, iar pe de altă parte se perlează ouăle aurice pentru dezvoltarea oamenilor.

În prima fază oul auric apare ca ceva nediferenţiat. În realitate el nu este nediferenţiat. Lucrurile stau precum în

exemplul care urmează: Dacă avem o soluţie de sare de bucătărie în apă, ea apare ca o masă uniformă cenuşie; dacă o lăsăm să stea mai mult timp, din ea începe să se separe frumoasele cubuleţe de sare de bucătărie. În oul auric au fost sădite ca predispoziţii forţele pe care corpul eteric, Linga sharira, le scoate în relief. Din ceea ce a devenit Pământ solid iese la iveală mai târziu şi ceea ce a trecut deja printr-o evoluţie pe vechea Lună. Aceasta are în sine predispoziţia dezvoltării regnurilor inferioare până la primele animale vertebrate, până la şerpi. Animalele vertebrate care urmează după aceea nu au existat încă pe Lună, ele au venit abia pe Pământ. Animalele nevertebrate au ieşit deci din Pământ, când acesta s-a densificat în Pământul fizic, ca de altfel şi plantele şi regnul mineral.

După ce toate acestea se separaseră, au venit oamenii în epoca lemuriană. Omul tot mai dens de mai târziu s-a dezvoltat din prima rasă, rasa polară, urmată de a doua rasă, rasa hiperboreenilor. A urmat apoi era lemuriană; de aici începe evoluţia animalelor vertebrate, care abia de acum au început să se dezvolte.

Astfel, noi deosebim: În primul rând Akasha, în al doilea rând Eterul, în al treilea rând Lumina astrală, în al patrulea rând Pământul, în al cincilea rând Oul astral.

Aceasta se numeşte un vârtej. Până la Pământ, până la a patra stare de formă, Pământul a devenit din ce în ce mai dens. Cu preţul acesta, al densificării ei tot mai pronunţate, Lumina astrală s-a individualizat, după ce solidul s-a ridicat la suprafaţă. Ouăle aurice ale oamenilor sunt Lumina astrală individualizată. De aceea putem citi în Lumina astrală; nu acţiunile, însă emoţiile legate de acestea pot fi citite în Lumina astrală. De exemplu, *Caesar* a formulat gândul de a trece Rubiconul, fapt legat la el de anumite sentimente şi pasiuni. Acţiunea de atunci corespunde unei

sume de impulsuri astrale. Faptele fizice de pe planul fizic au trecut o dată pentru totdeauna. Trecerea lui Caesar peste acea barieră nu mai poate fi văzută în Lumina astrală; impulsul însă care l-a împins să facă aceasta a rămas în Lumina astrală. Trăirile kamice (astrale) corelate cu ceea ce se petrece pe plan fizic rămân în Lumina astrală. Trebuie să te obişnuieşti să faci abstracţie de toate percepţiile fizice şi să vezi doar impulsurile kamice. Trebuie să reţii aceste impulsuri şi să faci apoi conştient retroversiunea lor în fizic. Nu are nici un sens să cauţi ceva care să arate ca şi cum am fotografia lucrurile.

Cele mai măreţe impulsuri ale istoriei însă nu mai pot fi citite în Lumina astrală, căci impulsurile marilor iniţiaţi au fost lipsite de pasionalitate. De aceea, pentru cel ce citeşte numai în Lumina astrală, întreaga operă a iniţiaţilor nu este de găsit acolo; de exemplu, conţinutul cărţii *Les grands Initiés* (*Marii Iniţiaţi*) de *Edouard Schuré* [Nota 61] n-ar putea fi găsit în Lumina astrală. Astfel de impresii sunt înscrise doar în Eter. Ceea ce se poate citi în Lumina astrală din ceea ce au făcut marii iniţiaţi se bazează pe o iluzie, deoarece acolo se poate citi doar urmarea apariţiei marilor iniţiaţi, din impulsurile discipolilor lor. Discipoli şi popoare întregi au simţit cu putere şi pasiune ceea ce se leagă de faptele marilor iniţiaţi, iar aceasta a rămas înscris în Lumina astrală. Este însă foarte greu să studiezi motivele cele mai lăuntrice ale marilor iniţiaţi, deoarece ele există doar în Eter.

Evenimentele cosmice – prefaceri majore, precum scufundarea Atlantidei – stau încă şi mai sus, nu în Eter, ci în Akasha propriu-zisă. Aceasta este Cronica Akasha. În ciuda dificultăţii şi mai mari de a ajunge la ea, Cronica Akasha are legătură într-un fel cu problemele inferioare ale oamenilor. Căci omul stă în legătură cu marile evenimente

ale Cosmosului. Fiecare om în parte poate fi găsit, în linii mari, în Cronica Akasha. Ceea ce este acolo se continuă şi funcţionează în Eter şi Lumina astrală. Omul individual este recunoscut din ce în ce mai clar cu cât îl căutăm în domeniile inferioare. Şi pentru a înţelege mecanismul propriu-zis al Karmei trebuie să studiem toate aceste domenii.

CONFERINŢA a XI-a

Berlin, 6 octombrie 1905

Astăzi vom încerca să ilustrăm şi să ne clarificăm felul cum acţionează Karma, cum se comportă ea în aşa-zisele trei lumi. Celelalte lumi, în afara acestora trei, intră prea puţin în discuţie în ce priveşte evoluţia omenirii, unde în schimb sunt active lumile fizică, astrală şi mentală. În timpul zilei, în starea de veghe, noi ne aflăm în lumea fizică; aici, sub un anumit raport, noi avem în faţă lumea fizică pură. Nu trebuie decât să ne îndreptăm simţurile în afară, pentru a avea lumea fizică pură în faţa noastră. În clipa însă când noi privim cu interes lumea fizică, când ne îndreptăm spre ea cu simţirea noastră, cu sentimentele noastre, suntem deja parţial în lumea astrală şi doar parţial cu adevărat în lumea fizică. În viaţa omenească există doar începuturile pentru o viaţă pură în lumea fizică; de exemplu, când priveşti în mod pur contemplativ o operă de artă, fără să vrei să o posezi. O astfel de privire a unei opere de artă este un act sufletesc important, atunci când, uitând de tine, lucrezi în acest sens ca la orice problemă pur mental. Această viaţă exclusiv în lumea fizică, în care uiţi de tine, se întâlneşte foarte rar. Omul priveşte doar foarte

rar natura într-o contemplare pură, căci în această contemplare el mai are tot felul de trăiri sufleteşti. Cu toate acestea, viaţa dezinteresată în natura fizică este lucrul cel mai important, căci doar în felul acesta omul ajunge la conştienţa de sine; în toate celelalte lumi omul obişnuit se află în prezent într-o lume a inconştientului.

În lumea fizică omul este nu numai conştient de sine, el poate deveni în ea şi altruist, dezinteresat. Conştienţa sa de zi nu este însă, deocamdată dezinteresată, dacă nu ajunge să se uite pe sine. Ceea ce-l împiedică să facă aceasta nu este lumea fizică, ci interferenţa lumii astrale şi a lumii mentale. Dacă însă se uită pe sine, atunci particularul dispare şi omul găseşte Sinea sa răspândită afară, în prezent însă, omul îşi poate forma această conştienţă de sine lipsită de particular doar în viaţa fizică. Conştienţa de sine noi o numim Eu. Omul poate deveni conştient de sine doar pe baza mediului înconjurător. El poate deveni conştient de sine într-o lume, doar dacă îşi dobândeşte simţuri pentru respectiva lume. În prezent el are simţuri doar pentru lumea fizică, însă celelalte lumi se amestecă tot timpul în conştienţa de sine şi o tulbură. Când se amestecă sentimentele, interferează lumea astrală; când omul gândeşte, în conştienţă interferează lumea mentală.

La majoritatea oamenilor, gândurile nu sunt altceva decât reflectări ale mediului înconjurător. Doar în foarte puţine cazuri omul are gânduri care să nu fie legate de ambientul său. Omul are astfel de gânduri superioare doar dacă i s-au trezit simţurile pentru lumea mentală, astfel încât el nu numai că gândeşte gândurile, ci le şi vede în jurul său ca fiinţe. El are atunci conştienţa de sine a lumii mentale, aşa cum o are Chela, iniţiatul. Când omul încearcă să elimine din jurul său mai întâi lumea fizică, apoi instinctele, pasiunile, emoţiile şi afectele sufleteşti, la

majoritatea oamenilor nu le mai rămâne nici un gând. Să încercăm să ne reprezentăm tot ceea ce are o influenţă asupra omului trăitor în spaţiu şi timp. Să încercăm să evocăm în faţa sufletului tot ceea ce este legat de locul şi de timpul în care trăim. Tot ceea ce dezvoltă continuu sufletul drept gânduri este dependent de spaţiu şi timp. Toate acestea au o valoare trecătoare. Pentru ca omul să ajungă treptat să dezvolte simţuri devachanice, trebuie să înveţe să treacă de la simpla reflectare a senzorialului la vieţuirea unui conţinut de gânduri veşnic. O frază precum aceea din *Lumină pe cale*: „Înainte ca ochiul să poată vedea, el trebuie să se dezobişnuiască să mai verse lacrimi", este valabilă în toate timpurile şi în toate locurile. Când lăsăm să trăiască în noi o astfel de frază, atunci în noi trăieşte ceva aflat dincolo de spaţiu şi timp. Acesta este un mijloc, o forţă, care face să se trezească treptat în suflet simţurile devachanice şi simţurile pentru veşnicul din lume.

În felul acesta se realizează participarea omului la cele trei lumi. Omul ajunge însă în această postură abia treptat. El nu a fost întotdeauna în lumea fizică, el a devenit abia treptat fizic, abia treptat a dobândit simţurile fizice. Mai înainte el se afla pe planurile superioare. În lumea fizică el a coborât din planul astral, iar anterior din planul mental. Pe acesta îl împărţim în două subdiviziuni, planul mental inferior sau planul Rupa, unde totul este deja diferenţiat, şi planul mental superior sau planul Arupa, unde totul este încă nediferenţiat, în stadiul de sămânţă. Omul a coborât din planul Arupa în planul fizic trecând prin planurile Rupa şi astral. Omul a devenit conştient de sine abia pe planul fizic. Pe planul astral el nu este încă conştient de sine, iar pe planurile Rupa şi Arupa cu atât mai puţin. Pe planul fizic omului i-au ieşit pentru prima dată în întâmpinare obiecte din afară, din mediul ambiant

nemijlocit. În general, când unei fiinţe îi ies înainte obiecte din exterior, s-a făcut primul pas spre conştienţa de sine. Pe planurile superioare viaţa era încă complet limitată la interior. Când omul trăia pe planul astral, pentru el exista doar o realitate, care urca în el doar din viaţa interioară proprie. El avea acolo o conştienţă de imagini autentică. Chiar dacă acestea erau însufleţite, ele erau în realitate doar nişte imagini ce urcau în interiorul său. Visele din ziua de azi sunt o slabă ilustrare a ceea ce a mai rămas de atunci. Dacă, de exemplu, un om astral şi-ar fi apropiat de el, să zicem, sare, sarea ar fi acţionat atunci asupra lui inconştient şi în el ar fi urcat o imagine de la ea. În interiorul lui ar fi urcat o imagine a gustului de sare. Dacă el s-ar fi îndreptat spre un om care i-ar fi fost simpatic, el nu l-ar fi văzut din afară, ci în el ar fi urcat un sentiment de simpatie. Această viaţă în astral era o viaţă de trăire totală în individual şi particular. Abia pe planul fizic omul poate renunţa la ceea ce are particular, atunci când percepe obiecte prin intermediul organelor de simţ, când se contopeşte cu mediul ambiant, cu Non-Eul. În aceasta constă şi importanţa planului fizic. Dacă omul nu ar fi cunoscut planul fizic, el nu ar fi ajuns niciodată să renunţe la ceea ce are particular şi să-şi îndrepte simţurile spre exterior. Aici începe realmente munca de renunţare la sine, de deşteptare a altruismului. Tot ceea ce este în afara contemplării pure a lucrurilor fizice exterioare aparţine încă de Ego. Trebuie să ne obişnuim ca şi pe planurile superioare să trăim altruist, aşa cum se întâmplă pe planul fizic, chiar dacă până acum aceasta s-a făcut doar într-o foarte mică măsură. Obiectele planului fizic îl silesc pe om să devină altruist şi să ofere obiectului, care nu este „Eu”, ceva. În privinţa dorinţelor, a ceea ce se află în suflet, omul se orientează încă după poftele sale. Pe planul fizic el

trebuie să înveţe să renunţe la dorinţe, trebuie să-şi depersonalizeze dorinţele. Aceasta este prima treaptă.

Următoarea treaptă este să nu se mai îndrepte spre propriile dorinţe, ci spre acelea care vin din exterior. Dacă în continuare omul, în mod conştient şi din proprie voinţă, nu se mai îndreaptă spre gânduri care urcă în el, ci se dăruieşte conştient gândurilor străine, atunci el se avântă spre planul devachanic.

De aceea, noi trebuie să căutăm în lumile superioare ceva aflat în afara noastră şi să ne dăruim lui, aşa cum o facem în lumea fizică faţă de obiecte. Aşa trebuie privite dorinţele iniţiaţilor. Discipolul ocult face cunoştinţă cu dorinţele care sunt juste pentru omenire şi se orientează spre ele, aşa cum, constrâns din exterior, se îndreaptă spre obiectele senzoriale. Cultura şi educarea dorinţelor ne conduc pe planul astral.

Dacă apoi devenim altruişti şi în gânduri şi lăsăm să ne străbată sufletul gândurile veşnice ale maeştrilor înţelepciunii – prin concentrare şi meditaţie asupra gândurilor maeştrilor – atunci vom percepe şi gândurile mediului ambiant. Discipolul ocult poate deveni un maestru deja pe planul astral; pe planul mental acest lucru îl pot face doar maeştrii superiori.

Omul stă în faţa noastră mai întâi ca natură fizică. El trăieşte simultan şi în lumile astrală şi mentală, însă nu are conştienţă de sine decât în lumea fizică. El trebuie să străbată în lung şi-n lat întreaga lume fizică, până ce îşi va îmbiba întreaga conştienţă de sine cu tot ceea ce îl poate învăţa lumea fizică. Aici omul îşi spune lui însuşi: Eu – El leagă Eul său cu lucrurile din jurul său, el învaţă să-l extindă prin contemplare, Eul se revarsă în afară şi devine una cu obiectele, pe care le-a înţeles cu totul şi cu totul. Dacă am înţelege întreaga lume fizică, atunci deja nu mai

avem nevoie de ea; am avea-o în noi. Omul are însă acum în sine doar o parte din lumea fizică. Omul născut ca lemurian în prima sa încarnare, care abia începe să-şi îndrepte Eul spre lumea fizică, nu ştie încă prea multe despre ea. La ultima sa încarnare omul trebuie să-şi fi unit întreaga lume fizică cu Eul său.

Omul este lăsat în lumea fizică în seama lui însuşi, aici nu-l mai conduce nimeni, aici el este într-adevăr părăsit de Dumnezeu. Când el a ieşit din lumea astrală, zeii l-au părăsit. El a trebuit să înveţe în lumea fizică să devină propriul lui stăpân. De aceea el nu poate trăi aici decât aşa cum trăieşte de fapt: pendulând încoace şi încolo între eroare şi adevăr. El trebuie să bâjbâie şi să-şi găsească singur drumul său. Acum el bâjbâie în mare parte în întuneric. Privirea sa este aici îndreptată spre afară, el este liber între lucruri, însă este şi expus erorii. Pe planul astral omul nu avea o astfel de libertate; acolo el era zorit şi mânat de la spate de puterile spirituale. El atârna acolo de sforile zeilor ca un fel de marionetă; acolo ei trebuiau încă să-l conducă. Zeii trăiesc şi azi în om, în măsura în care el este încă o fiinţă sufletească. Aici libertatea şi nelibertatea sunt încă puternic amestecate. Dorinţele se schimbă continuu. Această tălăzuire în sus şi în jos a dorinţelor vine din interior. Aceştia sunt zeii care acţionează în om.

Pe planul Rupa al lumii mentale omul este şi mai puţin liber, iar pe planul Arupa al lumii mentale superioare cu atât mai neliber. Omul devine treptat liber pe planul fizic, cu cât a devenit prin cunoaştere mai puţin capabil de a greşi.

În măsura în care aprofundăm şi cunoaştem planul fizic, dobândim capacitatea de a ridica pe planul Arupa cele învăţate în lumea fizică. Planul Arupa este în sine amorf, capătă însă forme prin viaţa omenească. Omul adună lecţii

pe planul fizic, pe care le duce, ca forme consolidate în suflet, pe planul Arupa. Din acest motiv, în Misteriile greceşti sufletul era numit o albină, planul Arupa stup de albine, iar Pământul fizic câmp de flori. Aceasta se preda în Misteriile greceşti.

Ce a împins apoi sufletul în jos, pe planul fizic? A fost dorinţa, pofta; nu ajungem altfel pe un plan inferior, decât prin dorinţă, înainte sufletul odihnea în lumea astrală; lumea astrală este lumea dorinţelor. Tot ceea ce zeii au implantat în om în lumea astrală era lumea dorinţelor, nimic altceva. Lucrul cel mai pregnant la aceste fiinţe prelemuriene era dorinţa după fizic. Omul era atunci foarte avid după fizic; avea în el o poftă oarbă, inconştientă după fizic. Această poftă nestăpânită poate fi potolită doar printr-o satisfacere a ei. Prin reprezentările, prin cunoştinţele dobândite, prin ceea ce a acumulat drept cunoştinţe de la planul fizic, această poftă nestăvilită după fizic scade.

După moarte sufletul urcă în planul astral, iar de acolo în planurile Rupa şi Arupa. Tot ceea ce el a dobândit, îl depune acolo. Ceea ce nu a reuşit încă să ia din lumea fizică, ceea ce nu a fost încă cunoscut, el îl împinge din nou în jos, fapt ce produce dorinţa puternică după noi încarnări. Durata de şedere a lui pe planul Arupa este în funcţie de cât a dobândit omul pe planul fizic. La sălbatic acest timp este foarte scurt, din care cauză la el are loc doar o licărire de o clipă pe planul Arupa. Apoi el coboară din nou în lumea fizică. Cine a învăţat aici, în lumea fizică, tot ce era de învăţat, nu mai are nevoie să plece din planul Arupa, nu mai are nevoie să se întoarcă în planul fizic, căci el şi-a făcut datoria în lumea fizică.

Astăzi omul este încă, conform fiinţei sale astrale, pe jumătate aparţinător lumii astrale. Pe jumătate, pielea

astralului este străpunsă şi el percepe lumea fizicului prin simţuri. Dacă a ajuns să trăiască pe planul astral ca pe planul fizic în prezent, să înveţe să facă acolo observaţii în mod asemănător, atunci el duce şi percepţiile planului astral sus, pe planul Arupa. Ceea ce el duce acolo sus din planul astral, curge apoi mai sus de planul Arupa, pe planul imediat superior, planul Buddhi. De asemenea, ceea ce el ajunge să cunoască astăzi pe planul Rupa prin meditaţie şi concentrare, îl ia cu el pe planul Arupa şi îl transmite de acolo planurilor şi mai înalte.

Ceea ce în om este astral este pe jumătate deschis spre lumea fizică şi jumătate spre lumile superioare. Acolo unde este deschis spre lumea fizică se lasă determinat de percepţiile lumii senzoriale. Dinspre cealaltă latură este determinat de sus. La fel este şi cu corpul său mental. Acesta este de asemenea determinat parţial din afară, parţial dinspre lumea interioară, prin zei, Devas. Pentru că se întâmplă aşa, omul trebuie să viseze şi să doarmă.

Acum putem înţelege şi natura somnului şi a visării. A visa, înseamnă să te îndrepţi către forţele interioare ale Devas-ilor. Omul visează aproape toată noaptea, numai că nu îşi aminteşte despre asta. În timpul somnului, corpul mental este determinat continuu de către Devas. Omul nu are încă o conştienţă de sine pe planurile mai înalte, de aceea el nu este conştient de sine în somn, începe să devină conştient pe planul astral. În somnul profund el se află pe planul mental. Aici el nu este încă deloc conştient de sine. Omul este treaz doar pe planul fizic. Aici Eul este prezent, se poate dezvolta şi trăi plenar. Eul astral nu se poate manifesta încă deplin pe planul fizic, din care cauză, pentru moment, trebuie să iasă în afara omului. Omul trebuie să doarmă pentru ca Eul să poată ieşi în afară. Stările de visare şi de somn sunt doar repetări ale evoluţiei

anterioare. Pe planul astral omul a visat; pe planul mental el a dormit. Aceste stări el le repetă astăzi în fiecare noapte. Abia când şi-a dobândit simţuri şi pentru celelalte planuri, el nu mai visează şi nu mai doarme, ci percepe acolo realităţi. Discipolul ocult învaţă să perceapă astfel de realităţi pe planul astral. El are atunci în jurul său o realitate. Cel care se dezvoltă şi mai mult, are şi în somnul profund o realitate în jurul său. Atunci intervine continuitatea conştienţei.

Dacă am înţeles tot acest şir de noţiuni fine, putem înţelege şi de ce omul, dacă a fost pe planurile superioare, coboară din nou pe Pământ. Ceea ce el nu ştie încă, ceea ce nu a cunoscut încă, ceea ce buddhiştii numesc Avidya, neştiinţă, aceasta îl împinge pe om înapoi în existenţa fizică. Avidya este prima dintre forţele karmice. Conform învăţăturilor buddhiste, există douăsprezece forţe karmice care îl împing pe om în jos. Toate la un loc se numesc Nidanas [Nota 62]. Când omul coboară treptat în jos, se arată cum intervin efectele karmice. Avidya este primul efect. Este polul opus aceluia, că omul coboară pe planul fizic. Faptul că omul păşeşte pe planul fizic şi se uneşte acolo cu ceva, aceasta provoacă o reacţiune. O acţiune provoacă întotdeauna o reacţiune. Toate lucrurile pe care omul le săvârşeşte în lumea fizică provoacă şi o reacţiune şi ele se repercutează drept Karma. Acţiunea şi reacţiunea constituie tehnica, mecanismul Karmei.

CONFERINȚA a XII-a

Berlin, 7 octombrie 1905

Când este vorba de corpul fizic, cei mai mulţi au o reprezentare foarte neclară şi confuză despre ce este propriu-zis corpul fizic. De fapt, noi nu avem un simplu corp fizic, ci o combinaţie a corpului fizic cu forţele superioare. Fizic este şi o bucată de cristal de stâncă. Însă acesta este ceva de natură cu totul diferită de ochiul sau inima omenească, deşi şi ele sunt totuşi fizice. Ochiul şi inima sunt părţi ale corpului fizic, însă sunt combinate cu componentele superioare ale omului, şi prin aceasta se obţine o acţiune cu totul diferită în fizic decât în restul planului fizic. Oxigen şi hidrogen avem şi în apă, dar în aceasta ele arată cu totul altfel decât le vedem sau sunt fiecare în sine. Aici ele ne întâmpină cu totul altfel. În apă avem un amestec din cele două elemente. Ceea ce ne întâmpină în corpul fizic al omului este de asemenea un amestec de fizic cu corpurile eteric şi astral.

Ochiul fizic omenesc este asemănător unei camere fotografice, căci, la fel ca în cameră, în ochi se formează o imagine a lumii înconjurătoare. Dacă acum la ochiul fizic facem abstracţie de tot ceea ce nu se formează în cameră, abia atunci avem specificul ochiului fizic. Tot aşa la corpul fizic în ansamblu, trebuie să facem abstracţie de tot ceea ce nu este pur fizic, şi abia atunci avem ceea ce în ocultism se cheamă corp fizic. Acesta nu poate trăi, nu poate gândi, nu poate simţi nemijlocit. Fără mădularele superioare, acesta ar fi un automat extrem de complicat, foarte înţelept organizat, un aparat pur fizic. Un astfel de aparat, el singur, a existat doar pe treapta Saturn a existenţei omeneşti. Pe atunci ochii nu erau altceva decât nişte mici camere. Ceea

ce se schiţa, ceea ce se forma în el ca imagine din lumea înconjurătoare, ajungea la conştienţa unei entităţi Deva. La mijlocul ciclului saturnian, aşa-numiţii Asuras (Arhaii) au devenit apţi să utilizeze aparatul. Aceştia se aflau atunci pe treapta umanităţii. Ei au utilizat acest automat şi imaginile ce se formau în el. Ei înşişi nu se aflau în acesta, ci în afara lui şi doar utilizau imaginile; este ceva asemănător cu ceea ce facem noi când ne slujim de aparatul fotografic pentru a înregistra imaginile unui peisaj. Corpul fizic al omului era deci pe atunci o construcţie arhitectonică a unui aparat fizic manevrat din afară. Aceasta este prima treaptă a existenţei omeneşti.

A doua treaptă de dezvoltare a fost o muncă continuă de înzestrare a acestui aparat fizic cu corpul eteric. El a devenit astfel un organism viu. Acest lucru s-a exprimat de asemenea în configuraţia corpului. Automatul era construit dintr-o masă relativ compactă, nediferenţiată, asemănătoare unei mase gelatinoase, sau a unui cristal moale [Nota 63]. În al doilea ciclu, în existenţa solară, automatul fizic a fost întreţesut de corpul eteric. În acest ciclu solar a luat naştere şi plexul solar, numit astfel după corpul cosmic cu acelaşi nume, deoarece este un adevărat organ, astăzi nemaiexistând din el decât nişte rudimente. Înăuntru, în aparatul fizic, se inserează un sistem nervos. Ceva asemănător mai există încă la plante. Aceasta este treapta a doua.

Aceste trepte nu sunt însă definitivate; evoluţia merge în mod gradual mai departe. Plexul solar este un astfel de agent, activ încă şi astăzi la animalele care nu dezvoltă măduva spinării. Toate animalele nevertebrate sunt vestigii ale unor trepte anterioare, pregătitoare pentru ceea ce a urmat. Omul a scos afară din el animalele vertebrate abia pe Pământ. Mai înainte omul avea încă

aproximativ aceeaşi organizare precum racul din ziua de astăzi. Omul a depăşit acea treaptă străveche, în timp ce racul a rămas pe loc. Surprinzător este însă că întreg interiorul racului se aseamănă întrucâtva cu creierul omenesc. Există realmente o asemănare între conformaţia interioară a racului şi creierul omenesc. Racul, ca şi creierul omenesc, este închis într-o carapace dură. După ce omul a dezvoltat o măduvă a spinării şi a metamorfozat vertebrele superioare [în craniu – *n.tr.*], a lepădat carapacea dură. Racul nu a evoluat mai departe. El s-a adaptat la mediul exterior printr-o carapace dură, care pentru el este ceea ce pentru om ar trebui să fie un înveliş protector al întregii sale corporalităţi.

A treia treaptă este cea pe care s-a reorganizat întregul interior de către corpul astral nou inserat. Reorganizarea este legată de dezvoltarea inimii şi irigarea cu sânge cald. Inima peştelui s-a oprit la jumătatea drumului [Nota 64]. Inima se dezvoltă proporţional cu creşterea temperaturii interioare a corpului; aceasta nu înseamnă altceva decât pătrunderea astralului în corpuri.

Măduva spinării, împreună cu creierul, este organul Eului. Acesta este înconjurat de învelişul protector triplu al corpurilor astral, eteric şi fizic. După ce organul Eului (măduva spinării şi creierul) a fost pregătit, Eul se lungeşte în patul gata făcut, iar măduva spinării şi creierul intră, ca organe ale Eului, în slujba lui.

Din aceasta se compune omul quadripartit. Este pătratul pitagoreenilor:

1. Măduva spinării şi creierul sunt organul Eului.
2. Sângele cald şi inima sunt organul corpului astral (Kama).
3. Plexul solar este organul corpului eteric.

4. Corpul fizic propriu-zis este un aparat fizic complicat.

Omul a fost construit astfel quadripartit.

Ceea ce am descris noi acum se numeşte în ocultism tot vârtej (turbion), ceva exterior ce clădeşte în interior şi se uneşte cu ceva ce se clădeşte în interior. Corpurile fizic, eteric şi astral l-au construit pe om. Apoi se afirmă punctul Eului, iar acesta începe să construiască dinăuntru spre afară. Acestea sunt cele patru părţi ale omului. Astfel, noi găsim în exterior o amprentă a omului quadripartit. Toată evoluţia omului, începând de la acest punct al Eului în continuare, este o repetare conştientă a tot ceea ce el a parcurs deja anterior, dar în mod inconştient.

Pentru a recunoaşte astăzi că lucrurile stau astfel trebuie mai întâi să cercetăm ce s-a întâmplat atunci când s-a format Eul nostru. În acest caz va trebui să punem concepţia noastră, punctul nostru de vedere sub îndrumarea unui anumit organ, să zicem aşa. Acest fapt este exprimat extraordinar de spiritual în legenda despre Buddha. În legendă se spune că Buddha a zăbovit sub pomul Buddhi până a ajuns la iluminare, pentru a se ridica la treptele superioare, la Nirvana. Buddha a trebuit pentru aceasta să ajungă sub [lumina – n.tr.] creierului, a organului conştienţei. Aceasta înseamnă că drumurile pe care el le-a parcurs înainte inconştient, trebuia să le parcurgă acum din nou conştient. Sub creierul mare este situat, oarecum mai în spatele capului, creierul mic, care are o formă arborescentă. Sub acesta s-a aşezat Buddha. Creierul mic este pomul Buddhi. Aceasta arată că ceea ce spun aceste legende profunde este luat din însăşi evoluţia omului.

Toate lucrurile pe care noi le cunoaştem acum doar prin intermediul anatomiei, erau cunoscute atunci în cu

totul alt mod. Cercetătorii oculţi cercetau cu ajutorul luminii Kundalini. Discipolul era pregătit pentru aceasta, aşa cum este descris în cele ce urmează. El venea la un maestru. Dacă era acceptat de acesta ca un om de încredere, el nu primea ca studiu o învăţătură – astăzi lucrurile s-au schimbat, astăzi omul trebuie să meargă pe calea sa folosindu-se de intelect şi de noţiuni –, ci maestrul îi spunea cam în felul următor: Tu trebuie în fiecare zi, la început timp de şase săptămâni, să petreci mai multe ore în meditaţie şi să te dărui unei sentenţe de înţelepciune veşnică, să te adânceşti cu totul în ea. – Astăzi omul nu poate face acest lucru, deoarece viaţa, cu cultura sa actuală, îi pretinde prea multe sarcini. Pe atunci discipolul medita de la şase până la zece ore zilnic. Acum nu mai este posibil aşa ceva, dacă nu se retrage din spaţiul cultural. Pe atunci discipolul nu avea nevoie aproape deloc să dedice un timp culturii. El găsea hrana de care avea nevoie afară. El folosea de aceea timpul său pentru meditaţie, probabil zece ore neîntrerupt. El ajungea astfel foarte repede în situaţia de a trezi în corp, care pe atunci nu era atât de dens ca acum, lumina Kundalini. Aceasta este pentru interior, ceea ce este lumina solară pentru lumea exterioară. În adevăr, noi nici afară nu vedem obiecte, ci lumină solară reflectată. În clipa în care suntem în stare să luminăm sufletul cu ajutorul luminii Kundalini, sufletul devine la fel de vizibil precum un obiect scăldat în lumina Soarelui. În felul acesta, pentru elevul Yoga se luminează treptat întregul interior al corpului. Toate anatomiile vechi sunt văzute din interior, prin iluminare interioară. Astfel, călugării [indieni], care transpuneau experienţele lor în legende, vorbeau despre ceea ce ei priviseră prin intermediul luminii Kundalini.

Acum trebuie să ne întrebăm, cum se lucrează asupra diverselor părţi omeneşti. Asupra a ceea ce ţine de creier şi

de coloana vertebrală, omul lucrează mai întâi pe planul fizic, prin acţiunea conştientă a Eului omenesc ... (Lipsă în text). Asupra altor părţi omul nu are la început nicio influenţă. De exemplu, el nu are nicio influenţă asupra circulaţiei sanguine. Astfel de lucruri se obţin abia treptat. Aici colaborează alte spirite, de natura spiritelor Devas, astfel încât toate fiinţele cu circuit sanguin depind de forţele Devas care reglează circulaţia sângelui. Corpul astral este străbătut şi prelucrat de forţele exterioare Devas. Cele inferioare lucrează la corpul astral. Forţele mai înalte lucrează la corpul eteric, iar alte forţe Devas şi mai înalte la corpul fizic, la partea cea mai desăvârşită pe care o are omul. Corpul astral este semnificativ mai puţin evoluat decât corpul fizic. Inima fizică este realmente foarte deşteaptă, însă ceea ce este prost este corpul astral, care furnizează inimii toate toxinele posibile. Cel mai evoluat la om este corpul fizic, mai puţin evoluat este corpul eteric, şi şi mai puţin evoluat este corpul astral. Ceea ce este chiar la început, un „bebe" al omului, este Eul. Acesta este omul quadripartit, care conţine în el Eul, precum templul adăposteşte statuia unui zeu.

Întreaga evoluţie culturală a omenirii nu este altceva decât o pătrundere treptată a Eului în corpul astral, pe care îl prelucrează şi îl perfecţionează. Omul intră în viaţă plin de pofte, instincte şi pasiuni. Pe măsură ce învinge aceste instincte, pofte şi pasiuni, el introduce Eul în corpul astral. Când a şasea rasă rădăcină, a şasea epocă de cultură se va fi sfârşit, Eul va fi complet înglobat în corpul astral. Până atunci corpul astral va depinde de sprijinul primit de la forţele Devas. Cât timp Eul nu a pătruns întregul corp astral, forţele Devas trebuie să sprijine munca.

A doua evoluţie după cea culturală este evoluţia discipolului ocult. Acesta introduce Eul până în corpul

eteric. Prin munca Eului propriu se degrevează treptat forţele Devas şi din corpul eteric. Atunci omul va începe încet, încet, să se poată scruta şi singur în interior.

Ne putem întreba acum, ce importanţă are corpul astral, de ce are nevoie omul de un corp astral? – El are nevoie de acesta pentru ca, pe calea ocolită a poftelor, să primească imboldul să facă ceea ce altfel nu ar fi făcut: să se angajeze cu forţele sale pe planul fizic. Căci înainte ca omul să poată cunoaşte obiectiv pe planul fizic, el trebuie să-şi îndrepte dorinţele şi poftele sale asupra acestuia. Fără acestea el nu ar putea privi lumea în mod obiectiv, nici nu şi-ar putea asuma obligaţii şi dezvolta principii morale. Abia treptat, printr-o metamorfozare a lor, poftele se vor transforma în obligaţii asumate sau idealuri. Acest drum omul a trebuit să-l facă prin intermediul forţei mobilizatoare, organizatoare a corpului astral.

Corpul eteric este purtătorul gândurilor. Ceea ce sunt gândurile în interior este eterul din exterior; precum este pofta în interior, este astralul din exterior. Însă materia eterică este radiată în impulsurile astrale abia după ce începe gândirea pură. Cât timp gândurile nu sunt încă pure, jur-împrejurul formei eterice este adunată materie astrală. Aşadar, ceea ce numim forme de gânduri, este compus dintr-un nucleu de materie eterică, înconjurat de materie astrală. De-a lungul căilor nervoase merg curenţii aşa-numitelor gânduri abstracte, care în realitate sunt tot ce poate fi mai concret, căci ele sunt forţe eterice. În general, îndată ce omul începe să gândească, el introduce deja Eul în corpul său eteric. Când omul moare, este clar că corpul fizic nu mai are nimic de-a face cu Eul. După moarte, orice legătură între acesta şi Eu este întreruptă. Înainte, comunicarea se făcea indirect, prin celelalte corpuri. Când acestea au dispărut, cadavrul nu mai are absolut nicio

legătură spre Eu. Atunci îl preiau forţele Devas exterioare, el este dispersat în lumea fizică înconjurătoare, unde este reorganizat. Cuvântul „a se descompune", „a putrezi" nu înseamnă doar a pieri, a dispărea, ci a deveni fiinţa din care a provenit corpul. Acestea ar fi de spus relativ la corpul fizic. Cuvântul olandez „lichaam" nu înseamnă cadavru (Leichnam), ci corp fizic propriu împrăştiat.

Corpul eteric, de asemenea, este în mare în aceeaşi situaţie ca şi corpul fizic. După moarte este şi el preluat de Devas şi introdus din nou în circuitul general. Din corpul eteric rămâne însă ceea ce omul însuşi a introdus în el, şi asta nu se mai dizolvă. Aceasta formează mai târziu, la reîntrupare, un centru, în jurul căruia cristalizează celălalt corp eteric. Această bucăţică din corpul eteric rămâne ataşată de om. Tot aşa, din corpul astral al omului rămâne atât cât a reuşit să înglobeze prin efortul propriu. Abia în ultima treime a celei de-a şasea rase originare corpul astral se va păstra, la oamenii normal dezvoltaţi, integral.

Evoluţia începe aşadar prin aceea că omul prelucrează conştient corpul astral. Munca discipolului ocult, Chela, merge şi mai departe, la a prelucra corpul eteric. Munca lui de Chela se termină dacă după moarte se păstrează întregul corp eteric. Şederea în Devachan este necesară pentru a face posibilă de fiecare dată înnoirea organizării corpului eteric. Mica bucăţică de corp eteric pe care omul o duce la început cu sine în Devachan, se poate dezvolta la nivelul unui corp eteric complet, prin faptul că au fost create condiţiile pentru aceasta în Devachan.

Aceasta ne face să înţelegem cum stau lucrurile cu şederea în Devachan. Dacă omul se află la începutul evoluţiei sale şi nu a apucat să prelucreze decât foarte puţin din corpul său eteric, va rămâne doar foarte puţin în Devachan. Lipsa bucăţii de corp eteric va trebui înlocuită

de Devas exteriori. Odată cu dezvoltarea sa pe mai departe, el va poposi un timp din ce în ce mai lung în Devachan, durata şederii lui acolo crescând proporţional cu propria dezvoltare. Oamenii mai evoluaţi uneori se reîncarnează mai devreme, însă din alte motive, de exemplu, fiindcă este nevoie de ei în lume.

Dacă un Chela moare, întregul corp eteric este acolo. Aşadar, Chela, pe această treptată, poate renunţa la Devachan, tocmai întrucât corpul eteric este complet elaborat. În acest caz survine o reîncorporare după o perioadă foarte scurtă. El aşteaptă iniţial în lumea astrală ca într-o staţie de tranziţie, până primeşte de la maestrul lui o anumită misiune. Apoi el poate reintra în corpul său eteric, pentru a se reîncorpora.

Până a ajunge la acest nivel de evoluţie este necesar un al doilea factor, şi anume ca lucrurile care nu pot fi dezvoltate chiar în interior, să fie încorporate din afară. Trebuie dată o mână de ajutor din afară. Forţele Devas exterioare îi completează din nou corpul eteric. Planul fizic şi Devachanul sunt doi poli opuşi. Între ei se află Kamaloka, o staţie tranzitorie, o treaptă intermediară, care este datorată faptului că omul este legat de locul în care a depus o muncă. Corpul astral îl conduce pe om pe planul fizic, unde el se îndreaptă spre afară. Poftele prind acolo gustul lucrurilor exterioare. După ce omul a murit, pofta după obiectele exterioare nu încetează imediat, cu toate că el nu mai are organe pentru a intra în legătură cu ele. Pofta arzătoare rămâne, însă organele lipsesc. În Kamaloka omul trebuie să se dezobişnuiască de această dorinţă după lumea exterioară. De fapt, Kamaloka nu face nicidecum parte din evoluţia normală; ea este doar o stare de stingere a dorinţelor. Kamaloka intervine întrucât omul nu-şi mai

poate satisface fizic dorinţele sale, deoarece el nu mai are organe pentru lumea fizică.

Dacă omul se sinucide, el şi-a identificat Eul cu corpul fizic. De aceea, după moarte, ia naştere o poftă cu atât mai puternică după corpul fizic. El îşi apare atunci lui însuşi ca un copac golit, ca unul care şi-a pierdut Eul. El va avea atunci o sete continuă după sine însuşi.

Dacă omul a fost omorât cu violenţă, se află într-o situaţie asemănătoare. La acest om care a murit de o moarte violentă rămâne, până la momentul la care ar fi murit în mod normal, o stare de căutare a corpului său fizic, a Sinei sale. Această căutare se poate manifesta în reacţii dure. La cel care a fost omorât în mod brutal, aceasta provoacă în anumite cazuri o imensă furie împotriva acelora care i-au cauzat moartea. La acesta, lovitura se transformă în contralovitură. Astfel, sufletele ruşilor executaţi din motive politice au luptat, din lumea spirituală, împotriva propriilor compatrioţi, de partea japonezilor. Aceasta se întâmpla în războiul ruso-japonez [Nota 65]), însă nu constituie nicidecum o regulă generală.

CONFERINŢA a XIII-a

Berlin, 8 octombrie 1905

Această conferinţă vrea să fie o conferinţă strecurată printre celelalte, care să arunce o lumină asupra unor chestiuni prezentate acolo. Astăzi vom vorbi despre acţiunea şi fiinţa Devas-ilor.

Este foarte greu să vorbeşti în prezent despre zei sau Devas, din simplul motiv că înşişi oamenii care mai au încă o concepţie religioasă pozitivă şi mai au încă o credinţă în zei nu mai au totuşi un raport viu cu fiinţele divin-

spirituale. Acest raport viu cu zeii, adică cu fiinţele aflate mult deasupra omului, abia a dispărut în cursul epocii materialismului. Această legătură vie cu zeii a dispărut în special în cursul evoluţiei materialiste care s-a derulat în intervalul începând cu trecerea din secolul al XV-lea în secolul al XVI-lea până în prezent. Este nesemnificativă diferenţa dintre un om situat pe o concepţie darwinist-materialistă şi altul care vorbeşte încă mai mult sau mai puţin religios despre zei. Este mult mai important să faci vie în tine conştienţa că te-ai ridicat de la trepte inferioare ale existenţei şi vei accede la trepte şi mai înalte. Trebuie să poţi simţi că suntem înrudiţi cu tot ce există în lume, cu ceea ce se află sub noi şi cu ceea ce este deasupra noastră.

Teoria despre zei a fost pusă pentru prima dată într-un sistem de către discipolul Apostolului *Pavel*, *Dionisie Areopagitul* [Nota 66]. Ea a fost aşternută însă pe hârtie abia în secolul al VI-lea. De aceea savanţii neagă existenţa lui Dionisie Areopagitul şi vorbesc despre scrierile lui Pseudo-Dionisie, ca şi când abia în secolul al VI-lea s-ar fi adunat la un loc vechi cunoştinţe transmise oral. Adevărata stare de fapt se poate constata doar prin citire în Cronica Akasha. Cronica Akasha ne învaţă însă că Dionisie a trăit într-adevăr în Atena, că într-adevăr a fost iniţiat de către Pavel şi a primit de la el însărcinarea să fundamenteze învăţătura despre fiinţele spirituale superioare şi să o împărtăşească unor iniţiaţi anume. Anumite învăţături înalte nu au fost niciodată consemnate atunci, ci s-au perpetuat prin tradiţie orală. Şi învăţătura despre zei a fost predată în felul acesta discipolilor de către Dionisie şi transmisă la rândul ei mai departe de către aceştia. Discipolul direct a fost numit apoi intenţionat tot Dionisie, aşa încât ultimul care a pus pe hârtie învăţătura era unul din şirul de discipoli, numiţi tot Dionisie.

Această teorie despre zei, așa cum a lăsat-o Dionisie, cuprinde de trei ori trei șirul de entități spirituale. Cele mai înalte sunt:

Serafimi, Heruvimi, Tronuri.

Următoarea treaptă cuprinde:

Domnii, Puteri, Stăpâniri (Forțe).

A treia treaptă cuprinde:

Arhai sau Începătorii, Arhangheli, Îngeri.

De fiecare dată când în Biblie stă scris „la început", aceasta se referă la Arhai sau Începătorii. „La început Dumnezeu a creat cerul și Pământul", aceasta înseamnă: Dumnezeul începutului, cel aflat pe această treaptă, a creat Cerul și Pământul. – El era unul dintre Arhaii din cea de-a treia grupă a Ierarhiilor.

Deasupra Serafimilor se află entități divine de o asemenea grandoare, încât capacitatea omului de cuprindere nu este suficientă pentru a le înțelege cu mintea. După a treia treaptă urmează a patra Ierarhie:

Omul, ca al zecelea în întreaga serie.

Numele Ierarhiilor nu sunt nume proprii, ci nume pentru anumite trepte de conștiență ale marelui Univers, iar ființele se ridică dintr-o treaptă în alta. *Eliphas Lévi* a văzut clar acest lucru și a accentuat că în cazul acestor nume avem de-a face cu o scară ierarhică, cu Ierarhii.

De la același Dionisie care a adunat la un loc învățăturile despre zei provine și principiul de organizare al Bisericii. Ierarhia bisericească trebuia să fie doar o imagine exterioară a Ierarhiei interioare a Cosmosului. Acest gând grandios ar fi trebuit să fie realizat numai atunci când timpurile ar fi fost coapte pentru a înțelege toate acestea la justa lor valoare. Dionisie lăsase moștenire discipolilor săi o astfel de învățătură despre Biserică, încât aceasta, dacă s-ar fi putut publica, ar fi reprezentat o

organizare grandioasă. Pe atunci s-a încercat să se perpetueze învăţăturile, astfel încât firul de la un învăţător la altul, care transmitea şi numele mai departe, să nu se întrerupă niciodată. Aşa încât nu este deloc de mirare că şi în secolul al VI-lea un Dionisie a aşternut pe hârtie învăţăturile. Aceste învăţături nu puteau găsi însă o înţelegere generală, deoarece omenirea nu era încă coaptă pentru aşa ceva. Ele sunt deci ca un fel de testament [Nota 67].

Cu cât mergem mai mult în urmă, cu atât mai vii erau noţiunile pe care le aveau oamenii despre fiinţe aflate deasupra lor.

Să dezvoltăm acum o noţiune despre felul cum gândeşte omul – omul obişnuit, de cultură medie din ziua de azi – despre zei. După moarte omul străbate mai întâi Kamaloka, starea în care el se desparte de obiceiurile vieţii pământeşti şi se eliberează de poftele nestăvilite. Popasul în Kamaloka este în principiu doar în primele etape şi doar uneori înspăimântător şi oribil. După aceea omul parcurge acea etapă de Kamaloka unde trebuie să se purifice de legăturile mai fine cu lumea pământească. Această şedere în Kamaloka nu este importantă doar pentru om, ci activitatea omului în stările de Kamaloka superioare poate fi folosită, aşa cum vom vedea în cele ce urmează, şi în restul Cosmosului. După Kamaloka el trece în starea de Devachan, în care el elaborează tot ceea ce are nevoie pentru ca, prin facultăţile dobândite, să-şi construiască un nou corp eteric. Pe planul Arupa al Devachanului el trebuie să depună tot ceea ce a dobândit prin munca cu sine pe planul fizic. Din această cauză, în esoterism, preoţii greci au denumit sufletul o albină, planul Arupa un stup de albine, iar planul fizic câmpul cu flori.

Nu este neapărat nevoie ca omul să fie inactiv în domeniile superioare. În timp ce trece prin Kamaloka şi Devachanul inferior ar putea părea că el nu are aici altceva de făcut decât să lase să se coacă ceea ce a început mai devreme. Dar omul nu este inactiv nici aici; aşa încât, faptul că parcurge aceste stări este important pentru tot Cosmosul.

Noua încarnare a omului are un scop doar dacă el, la o nouă încarnare, întâlneşte stări esenţial diferite de cele anterioare. În mod normal omul revine atunci când condiţiile devin complet noi, aşa încât el adaugă ceva complet nou la cele deja construite. Acest lucru se întâmplă în intervalul de timp cosmic, după ce Soarele a trecut de la o constelaţie la următoarea. De exemplu, în jurul anului 800 înainte de Christos Soarele intra primăvara în Constelaţia Berbecului, pe care a traversat-o până în jurul anului 1800 după Christos. Acum, la începutul primăverii, el se află în Constelaţia Peştilor. Trecerea de la o constelaţie la alta se face în două mii şase sute de ani [Nota 68]. În acest timp condiţiile se schimbă fundamental. Reîntruparea are legătură cu aceste intervale. În acest interval, de regulă, omul se încorporează o dată ca bărbat şi o dată ca femeie. Propriu-zis, într-o încarnare eşti doar o jumătate de om. O încarnare masculină şi una feminină sunt împreună. O nouă încarnare în cu totul alte condiţii fizice pe Pământ nu este astfel fără rost. Dacă de exemplu a avut loc o încarnare pe vremea lui *Homer* (Constelaţia Berbecului sau a Mielului, Jason, Lâna de Aur), el a trecut atunci prin cu totul alte experienţe decât ar fi posibil acum.

Aceste încarnări par a fi în sine un proces pur mecanic. Însă nu există nimic exterior care să nu acţioneze şi interior. Trebuie să ne obişnuim să vorbim peste tot de

un spirit concret, să-l căutăm şi să vedem ce se întâmplă cu adevărat.

Dacă se cercetează flora şi fauna Europei, putem deosebi în actuala perioadă cosmică trei zone, trei centuri: una de vest, una de mijloc şi una de est. Zona de est coincide cu poporul rus, zona de mijloc cu poporul german, iar zona de vest cu poporul roman. Materialistul îşi închipuie că oamenii s-ar fi adaptat condiţiilor, dar nu este aşa. Popoarele şi-au creat singure condiţiile fizice. Spiritul poporului lucrează mai întâi asupra solului, asupra plantelor şi animalelor în care el se transplantează. Solul vest-european este pregătit prin intermediul popoarelor romane, cel central-european prin popoarele germanice, cel est-european prin popoarele slave. Astfel, oamenii îşi construiesc mai întâi casa, în care se instalează după aceea. Acum ne întrebăm: Când lucrează omul la configuraţia exterioară a Pământului? – După cum toate pe Pământ sunt destin pregătit de omul însuşi, tot aşa este cazul parţial şi aici.

În Kamaloka omul este efectiv implicat în transformarea regnului animal. Oamenii lucrează acolo la ceea ce se cheamă ameliorarea speciilor. Forţa care produce aceasta, cercetătorul naturii o numeşte capacitate de adaptare. Însă în tot ceea ce se cheamă adaptare se ascunde activitatea omului de partea cealaltă a existenţei. Toate transformările care apar în regnul animal, tot ceea ce este influenţat şi modificat în instinctele animalelor pentru ca ele să se transforme, se face în Kamaloka prin intermediul oamenilor care se pregătesc pentru următoarea lor încarnare. Acolo omul lucrează la propria casă pentru următoarea încarnare. În Kamaloka omul lucrează asupra faunei, iar în Devachan asupra florei. Transformarea regnului vegetal este efectul forţelor

devachanice. Iar lumea fizică, care se schimbă şi ea, condiţiile naturale exterioare sunt influenţate de pe planul Arupa [Devachanul superior]. Aici omul este un colaborator la transformarea regnului mineral al Pământului. Pentru a putea face observaţii în acest domeniu trebuie să posezi deja unele forţe oculte. Nu este o întâmplare că în special minerii fac astfel de observaţii în subteran. Faptul că *Novalis* era un om atât de familiarizat cu domeniul ocult [Nota 69], se explică şi prin aceea că el era inginer miner.

Dacă ne gândim că omul dezvoltă în domeniile suprasenzoriale forţe, dar că acolo el nu are încă o conştienţă deplină, deducem că aceste forţe sunt dirijate de entităţi mai înalte, de Devas. Se disting mai multe trepte de Devas: astrali, rupamentali şi arupamentali. Devas astrali au drept cea mai de jos componentă corpul astral, aşa cum noi avem corpul fizic. Deva astral posedă ca şi omul şapte părţi. Drept a şaptea, el deţine o parte componentă, care este mai sus decât Atma. Devas sunt construiţi după aceleaşi principii ca şi omul. Odată cu dezvoltarea pe planurile superioare, o fiinţă capătă şi o putere de a acţiona conştient asupra planurilor inferioare corespunzătoare. Pe planul fizic omul stăpâneşte astăzi doar regnul mineral. În acesta omul poate construi el însuşi ceva. El nu poate construi însă deocamdată o plantă sau un animal. Pentru regnul mineral el are clar în faţă din ce se compune acesta. Pe următoarea treaptă (Runda a cincea) el va crea planta în mod conştient, apoi (Runda a şasea) animalele, iar la urmă (Runda a şaptea) se va crea conştient pe sine.

Fiinţele pe care noi le numim Devas pot face şi mai mult decât vor putea face oamenii Rundei a şaptea. Ei pot folosi domeniile aflate mai jos de propria lor lume. Ei şi pot construi pentru un anumit scop şi un timp scurt corpul de

care au nevoie. Aşa, de exemplu, un Deva astral poate, dacă vrea, să se încorporeze fizic la un moment dat.

Ne putem face anumite reprezentări despre acţiunea entităţilor Devas doar dacă pornim de la acţiunea oamenilor. Până la un anumit grad omul este liber, poate acţiona după bunul-plac. Împreună însă oamenii nu acţionează în mod armonios, din care cauză diferitele forţe care pornesc de la oameni trebuie armonizate. Trebuie ca din ceea ce fac oamenii să rezulte un efect global. Acest efect global trebuie utilizat în folosul lumii. Entităţile care conferă acest efect global sunt Devas. Ei reglează şi Karma colectivă. În clipa în care oamenii se unesc în virtutea unui scop comun, ei au o Karmă comună, care îi uneşte şi îi face să se întâlnească, le conferă un fir karmic comunitar.

Aşa a existat în Rusia secta duhoborzilor [Nota 70] (luptători spirituali), care posedau o profundă religiozitate. Ei aveau învăţăturile teosofice într-o formă naivă, însă foarte frumoasă. Aceşti oameni au fost prigoniţi, şi nu mai au acum, din punct de vedere exterior, nicio influenţă vizibilă. Materialiştii vor spune: Ce scop a avut aceasta? Duhoborzii au pierit! – Da, însă toţi cei care au fost uniţi în secta duhoborzilor vor fi ţinuţi la un loc în viitoarea lor încorporare de o legătură comună, pentru a răspândi mai târziu în omenire ceea ce au învăţat. În felul acesta acţionează asupra omenirii în încarnările următoare grupurile care vin împreună. Ideea pentru care ei au slujit se revarsă apoi din nou afară în lume. Aceeaşi idee se regăseşte atunci, într-o astfel de grupare într-o formă mai profundă. Aşa de exemplu, în Evul Mediu a existat secta maniheilor (Nota 71). Taina maniheilor a constat în aceea că ei recunoscuseră că în viitor vor exista două grupuri de oameni, cei răi şi cei buni. În runda a cincea nu va mai exista un regn mineral, în schimb va exista un regn al celor

răi. Maniheii au ştiut aceasta. De aceea ei şi-au luat încă de pe acum ca sarcină educarea anumitor oameni, pentru ca aceştia să poată deveni în viitor educatori ai oamenilor răi. În secta maniheilor au avut loc tot mereu, *din timp în timp*, mari aprofundări.

Trebuie să facem o diferenţiere între voinţele individuale ale oamenilor individuali şi puterile din spatele lor, care realizează unirea acestor voinţe singulare într-o voinţă comună. Avem astfel o Karmă colectivă.

La rosicrucieni se vorbea de fiinţe aparţinătoare unor grupuri de oameni. Corpul fizic aparţine doar unui singur om; corpul astral aparţine deja unui grup. Printr-o parte a corpului astral noi suntem în legătură cu un suflet-grup. Ceva ce omul nu poate face încă astăzi, o face un Deva. Devas lucrează şi astăzi la corpul lui astral. La munca pe care omul o depune astăzi la corpul eteric colaborează şi mai intens Devas. Noi am văzut că forţele omului sunt utilizate într-o parte din perioada Kamaloka pentru regnul animal. Ele sunt însă dirijate de Devas. Apoi omul se află din ce în ce mai mult pe calea de a atinge Devachanul.

Un tip deosebit de Devas sunt spiritele planetare, fiinţele Dhyan-Chohanice, care au atins deja mai înainte treapta pe care oamenii o vor atinge mult mai târziu. Ei se află pe treapta pe care oamenii o vor atinge abia în runda a şasea şi a şaptea. Un spirit planetar este coactiv la crearea diferitelor componente ale evoluţiei planetare.

În prezent omul este activ pe planul fizic, astral şi devachanic. Totul este activitate. Care este acum importanţa primordială a spiritelor planetare pentru om într-o anumită situaţie? Spiritele planetare au exercitat activitatea pe care o exercită acum omul pe trepte anterioare ale evoluţiei, pe planetele care ne-au premers. Cele primite atunci există acum în ele ca înţelepciune. Prin

aceasta ele pot deveni învăţătorii treptei planetare următoare. Devas care au fost activi la formarea Pământului nu au putut cunoaşte şi legile; aceasta o putea face doar treapta superioară înţelepciunii. Deasupra treptei înţelepciunii mai există o treaptă, treapta voinţei, voirea, acţiunea de plămădire. Spiritele înţelepciunii (Kyriotetes) şi spiritele voinţei (Tronuri) sunt conducătorii propriu-zişi ai evoluţiei planetare.

În epoca în care omul era încă o fiinţă astrală, înaintea erei lemuriene, în el au acţionat Devas şi au prefigurat ceea ce a apărut mai târziu în acesta. Înaintea erei lemuriene, în interiorul omului apărea o imagine a lumii din jurul lui. De asemenea, şi sentimentul de simpatie şi antipatie apărea în el sub formă de imagine. Acesta era rezultatul acţiunii entităţilor Devas. Omul a fost guvernat în acest fel pe toată durata de regenţă a entităţilor Devas. După aceea a preluat el însuşi, într-o oarecare măsură, regenţa. Pe atunci el era un element slujitor sub domnia deţinută de Devas. Acum însă el este, într-un anumit grad, părăsit de zei. Devas mai acţionează în el doar în acea parte în care nu este părăsit de zei. Chela poate reînvia în mod conştient în sine lumea, pe care omul a cunoscut-o sub formă de imagini în era prelemuriană. Poftele şi pasiunile îi veneau omului în întâmpinare sub formă de plăsmuiri aurice. În acestea trăiau gândurile entităţilor Devas; totul însă într-o conştienţă profund crepusculară. Apoi, după ce omul a pierdut toate acestea, trebuia cucerită de către el vederea conştientă a unei lumi exterioare. Evoluţia în continuare la nivel de Chela constă în redobândirea conştientă a acelei lumi. În tot acest timp se păstrează deplina conştienţă. Mediumul, adică mediumicitatea, este dimpotrivă, o revenire la stadiile preistorice.

Ceea ce omul vieţuieşte pe planul fizic este scheletul creaţiei sale, sunt bazele pentru următoarele perioade de evoluţie. Prin contactul cu lumea exterioară în el se formează însuşirile după care se organizează mai târziu, după ce omul însuşi va fi devenit un spirit planetar, activitatea planetară.

În cuvintele noastre noi punem baza pentru următoarea planetă. Ceea ce noi vorbim astăzi, realmente acolo va deveni o bază, după cum stâncile şi rocile formează solul Pământului, într-un domeniu sunt acumulate experienţe, pentru ca în alt domeniu ele să poată fi valorificate. O individualitate este divină în măsura în care ajunge să expire din nou ceea ce ea a absorbit. Devas ajung să fie Devas în momentul în care pot returna cele ce au primit mai înainte.

Ceea ce a fost asimilat anterior şi acum este restituit, este înţelepciune străveche. Ea este teosofie, prin faptul că zeii înşişi au fost odinioară învăţătorii oamenilor.

Karma este Legea. Deva este înfăptuitorul Legii. Îngerii perioadei de rotaţie (revoluţie) a Pământului realizează legea sub care stau mai multe grupuri de oameni. Omul individual din cadrul unui grup acţionează instinctiv. Deva dirijează sufletul poporului; el este propriu-zis sufletul poporului. Sufletul poporului nu este o abstracţiune, ci un spirit viu.

CONFERINȚA a XIV-a

Berlin, 9 octombrie 1905

Vom vorbi astăzi despre răstimpul petrecut de om în Devachan între două încarnări.

De fiecare dată trebuie să ne fie clar că popasul omului în Devachan nu este ceva diferit față de ce cunoaștem aici, unde ne aflăm de obicei. Căci Devachanul, lumea astrală și lumea fizică sunt trei lumi întrețesute pe deplin una cu alta. Reprezentarea cea mai nimerită despre Devachan ne-o putem face dacă ne imaginăm lumea forțelor electrice înainte ca oamenii să fi descoperit electricitatea. Totul era conținut deja în lumea fizică încă de dinainte, numai că aceea era pe atunci o lume ocultă. Tot ce este ocult va fi cândva descoperit. Deosebirea între viața în Devachan și viața în lumea fizică este că omul, în ciclul său actual de dezvoltare, este dotat cu organe care îi permit să contemple lumea fizică, însă nu și cu organe care să-l facă apt să privească fenomenele din Devachan.

Să ne transpunem în sufletul unui om care se află între două încarnări. El și-a predat corpul fizic forțelor generale, și de asemenea corpul eteric forțelor vitale. În continuare el a restituit și partea de corp astral pe care nu s-a străduit s-o transforme. După care se află în Devachan. El nu mai are în posesia sa ceea ce i-au încorporat zeii în corpul său eteric și corpul său astral; toate acestea au fost lepădate. Singura proprietate pe care o mai deține acum este ceea ce el însuși a reușit să prelucreze de-a lungul mai multor vieți. Lucrul acesta și-l păstrează și în Devachan. Tot ceea ce omul a practicat în lumea fizică servește la a-l face din ce în de mai conștient în Devachan.

Să luăm raportul unui om faţă de un altul. Se poate întâmpla ca acesta să fie condiţionat doar printr-o legătură naturală: de exemplu, raportul dintre fraţi, care s-au întâlnit pur şi simplu prin circumstanţe naturale. Sunt însă doar parţial naturale, căci pretutindeni în natură se întrepătrund moralul şi intelectualul. Omul, prin Karma sa, se naşte într-o anumită familie; dar nu totul este condiţionat karmic. Raport pur natural, fără alte imixtiuni, îl avem la animale. La oameni există întotdeauna şi un raport moral datorat Karmei. Se poate însă ca între doi oameni să existe un raport şi fără o condiţionare naturală. De exemplu, se poate să se fi legat o prietenie intimă între doi prieteni sau prietene după ce aceştia s-au lovit de anumite obstacole exterioare. Să ne reprezentăm un astfel de raport mai radical, presupunând că prietenii nu s-ar fi simpatizat la început aşa de mult şi că s-ar fi regăsit apoi pe o bază pur intelectuală şi morală, de la suflet la suflet. Punem unul lângă altul acest raport şi raportul natural dintre doi fraţi. În ce priveşte raportul de la suflet la suflet avem un mijloc puternic prin care ne formăm organe devachanice. Prin nimic nu se formează mai uşor în prezent organe devachanice decât prin astfel de raporturi. Un astfel de raport este, inconştient, un raport devachanic.

Ceea ce dezvoltă omul în prezent ca facultate sufletească printr-o prietenie pur sufletească, este în Devachan înţelepciune, posibilitatea de a experimenta efectiv spiritualul. Omul este bine pregătit pentru Devachan în măsura în care se familiarizează cu astfel de relaţii. Dacă nu poate lega raporturi sufleteşti, el nu este pregătit pentru Devachan; căci după cum unui orb i se sustrage culoarea, tot aşa i se sustrage atunci sufletescul. Cu cât omul cultivă mai mult relaţii pur sufleteşti, cu atât mai mult îi cresc ochii pentru Devachan. Aşa încât este

valabil ceea ce se spune: Cel care se mişcă aici în viaţa spiritului, va percepe dincolo tot atât din spirit pe cât a reuşit să-şi însuşească aici prin propria sa străduanie. De unde şi importanţa incomensurabilă a vieţii pe planul fizic. Nu există pentru evoluţia omenească un alt mijloc de a trezi organe pentru Devachan decât o activitate spirituală pe planul fizic. Tot ceea ce facem în această direcţie este creator şi ni se întoarce înapoi ca organe de simţ devachanice pentru lumea devachanică. Nu există o pregătire mai bună pentru lumea devachanică decât o relaţie pur sufletească faţă de oameni, o astfel de relaţie care nu are la origini niciun fundament natural.

De aceea şi trebuie oamenii să se reunească în ramuri, pentru ca acolo să lege raporturi pur spirituale. Prin aceasta maeştrii vor să insufle viaţă în curentul omenirii. Acţiunile întreprinse în ramură cu o atitudine morală justă, înseamnă pentru toţi participanţii deschiderea unui ochi spiritual în Devachan. Ajungi atunci să vezi acolo tot ceea ce stă pe aceeaşi treaptă cu cele la care te-ai raliat aici. Dacă pe planul fizic ai stabilit o relaţie spirituală, ea va fi unul din acele lucruri care, fără discuţie, rămân şi după moarte. Aceasta aparţine după moarte atât celui care a murit, cât şi celui care a supravieţuit. Cel trecut dincolo rămâne în aceleaşi relaţii, rămâne legat prin aceleaşi legături cu cel rămas încă aici. Cel mort este chiar mult mai conştient de acest raport spiritual decât cel rămas în viaţă.

În acest mod ne educăm în vederea Devachanului. Cel mort rămâne după moarte în relaţie cu cei dragi lui. Relaţiile anterioare devin cauze, pentru ca să producă efecte în Devachan. De aceea, lumea devachanică a fost numită lumea efectelor, iar lumea fizică lumea cauzelor. Omul nu-şi poate crea altfel organele sale superioare decât

semănând pe planul fizic cauzele ce dau naştere acestor organe. Pentru aceasta a fost nevoie ca omul să fie transpus pe planul fizic. Sensul mult vehiculatului cuvânt „lepădarea de particular" ne devine acum clar. Înainte să coborâm în existenţa fizică noi am trăit într-un conţinut al corpului astral, care era produs de un Deva. Mai înainte simpatiile şi antipatiile erau însufleţite în om de Devas, el însuşi nu era răspunzător de acestea. Apoi, pe următoarea treaptă, omul îşi spunea: Acum mi-am făcut intrarea în lumea fizică ca o fiinţă care trebuie să se descurce singură. Mai înainte nu puteam rosti deloc cuvântul „Eu"; abia acum am devenit o fiinţă aparte, o fiinţă de sine stătătoare. De fapt, şi înainte eram o fiinţă aparte, însă ca o componentă a unei fiinţe devachanice. Pe planul fizic sunt o fiinţă aparte pentru mine, un Eu, deoarece sunt închis în corpul fizic.

Corpurile superioare se întrepătrund unul în altul; de exemplu, Atma este în realitate una singură pentru întreaga omenire, precum o atmosferă comunitară. Atma omului individual trebuie concepută însă ca şi cum fiecare îşi taie pentru sine o bucată din Atma generală, ca şi cum am secţiona-o în multe felii. Această particularitate trebuie însă depăşită. Aceasta o facem atunci când stabilim relaţii omeneşti pur sufleteşti. Prin aceasta abrogăm particularul din noi şi recunoaştem unitatea lui Atma în toate. Stabilind astfel de relaţii omeneşti, trezesc în mine însumi simpatii. Eu preiau atunci în mod altruist munca de integrare a mea în Univers. Prin aceasta, în om se deşteaptă divinul. Acesta este scopul privirii sale în afară, în lume.

Astăzi noi suntem înconjuraţi de realitatea fizică, de Soare, Lună şi stele. Ceea ce-l înconjura pe om în exteriorul lui în vechea existenţă lunară, este prezent astăzi în interiorul lui. Forţele Lunii trăiesc astăzi în omul însuşi. Dacă omul nu ar fi trăit pe vechea Lună, nu ar fi avut aceste

forţe. De aceea, ştiinţa ocultă egipteană numeşte în esoterism Luna Isis, zeiţa fecundităţii în general. Isis este sufletul Lunii, predecesoarea Pământului. Pe atunci, toate forţele din plantele şi animalele actuale care au ca scop reproducerea, trăiau peste tot în jur. După cum în prezent focul, forţe chimice, magnetismul şi aşa mai depărate sunt împrejurul nostru şi înconjoară Pământul, tot astfel forţele care acum sunt forţele de reproducere în om, animale şi plante înconjurau odinioară Luna. Forţele care înconjoară în prezent Pământul vor juca în viitor un rol aparte în om. Ceea ce acţionează astăzi între bărbat şi femeie, erau atunci, pe vechea Lună, forţe fizice exterioare, precum erupţiile vulcanice din ziua de azi. Aceste forţe îl înconjurau pe om în timpul existenţei lunare şi le absorbea prin simţurile sale lunare, pentru ca acum ele să se dezvolte. Ceea ce omul a asimilat pe Lună, a cunoscut pe Pământ o evoluţie exterioară. Ceea ce omul a cuprins în sine ca forţă sexuală după era lemuriană, aceasta este Isis, sufletul Lunii, care continuă să trăiască acum în om. Aceasta este înrudirea dintre om şi Luna actuală. Ea şi-a depus sufletul său în om şi a devenit de aceea ea însăşi zgură.

În timp ce noi facem pe Pământ diferite experienţe, acumulăm forţele care vor deveni pe următoarea planetă propriile noastre forţe. Ceea ce noi experimentăm acum în Devachan, sunt stadii pregătitoare pentru epocile viitoare. După cum astăzi omul priveşte în sus la Lună şi îşi spune: Ea ne-a dat forţele de reproducere – tot astfel în viitor omul se va uita la o Lună care va rezulta din Pământul nostru fizic actual şi va înconjura ca o zgură lipsită de suflet viitorul Jupiter. Pe Jupiter omul va dezvolta forţe noi, pe care astăzi pe Pământ le asimilează ca lumină şi căldură, ca percepţii fizice de tot felul. Tot ceea ce el a perceput

anterior prin simţuri, va radia mai târziu în afară. De asemenea, tot ceea ce a asimilat prin suflet va deveni atunci realitate.

Astfel, concepţia teosofică despre lume nu ne determină să subestimăm lumea planului fizic, ci să ştim că omul trebuie să iasă în afară pe planul fizic şi să adune experienţe, pentru ca mai târziu să le radieze din nou în jur. Căldura Pământului, razele Soarelui care astăzi afluează spre noi, vor radia mai târziu în afară din noi. După cum forţa sexuală iese astăzi din noi, tot astfel vor ieşi atunci aceste noi forţe din noi.

Să ne clarificăm acum ce semnifică stările succesive din Devachan. La început Devachanul este scurt. Însă pe parcurs se formează din ce în ce mai multe organe spirituale în corpul mental, până ce în final, când omul a reuşit să cuprindă înţelepciunea Pământului, organele trupului devachanic sunt complet dezvoltate. Această situaţie va interveni pentru toţi oamenii la sfârşitul tuturor rundelor pământeşti. Atunci totul va fi devenit înţelepciune omenească. Căldura şi lumina vor deveni înţelepciune omenească, între Manvantara pământească şi următoarea planetă omul trăieşte într-o Pralaya. În exterior, jur-împrejur, nu există atunci absolut nimic; însă toate forţele pe care omul le-a extras din Pământ sunt atunci în el. Într-un atare interval de viaţă, tot ce este exterior devine interior. Totul există în stare de sămânţă şi supravieţuieşte pentru următoarea Manvantara. În mare, aceasta este o stare asemănătoare unei clipe de reflecţie, când uităm tot ce este în jur şi nu ne mai amintim decât experienţele făcute, pentru a le păstra în memorie şi a le aplica mai târziu. Astfel, în Pralaya întreaga omenire îşi aminteşte de toate experienţele prin care a trecut, pentru a le valorifica din nou după aceea.

Stări intermediare de acest gen, ce reprezintă oarecum niște amintiri, există mereu. Starea devachanică este, de asemenea, o astfel de stare intermediară. Inițiatul vede deja de acum acele realități, pe care omul le are în jur doar în mod gradual în starea devachanică. Este o stare de tranziție. Toate stările de acest gen sunt stări de tranziție. Inițiatul zugrăvește lumea așa cum se prezintă ea în Devachan, de cealaltă parte, în starea de tranziție. Când ajunge la o stare superioară, dincolo de Devachan, el zugrăvește iarăși o stare de tranziție.

Prima treaptă a inițierii constă în aceea că elevul învață să privească lumea prin vălul lumii exterioare din partea cealaltă. Inițiatul este un apatrid aici pe Pământ. El trebuie să-și construiască de partea cealaltă o colibă. Când apostolii „se aflau pe munte" cu Iisus, ei au fost introduși în lumea devachanică, dincolo de spațiu și timp; ei și-au construit o colibă. Aceasta este prima treaptă a inițierii.

Pe treapta a doua a inițierii se întâmplă ceva asemănător, însă la un nivel superior. Pe treapta a doua inițiatul are o stare de conștiență care corespunde perioadei de tranziție dintre două stări de formă (Globuri), perioadei Pralaya, care survine atunci când se va atinge tot ceea ce se poate atinge în starea de formă fizică și Pământul se va transforma *într-o* așa-numită stare de formă astrală sau Glob.

A treia stare de conștiență a inițiatului este starea care corespunde stării de tranziție dintre două Runde, de la vechiul Glob-Arupa al rundei precedente la noul Glob-Arupa al următoarei Runde. În Pralaya dintre două Runde inițiatul este la stadiul de a se ridica pe cea de-a treia treaptă; el este atunci un inițiat de gradul trei. Așa putem înțelege de ce Iisus a putut să-și pună la dispoziție corpul său lui Christos abia în al treilea stadiu. Christos stă

deasupra tuturor spiritelor ce trăiesc în cadrul Rundelor. Inițiatul care s-a ridicat deasupra Rundelor i-a putut pune la dispoziție lui Christos corpul său.

Conştienţa omenească de Eu a trebuit să fie purificată, sfințită prin creştinism. Christos a trebuit să înalţe, să purifice Eul egoist care, de îndată ce a atins conştienţa de sine, moare complet dezinteresat. Acest lucru El l-a putut face doar într-un corp care a devenit una cu ... (Lipsă în text). De aceea doar un inițiat de gradul trei a putut să-şi jertfească corpul său lui Christos.

În epoca noastră este extraordinar de greu să ajungi la o conştienţă deplină a acestor stări înalt evoluate. Profund cunoscătorul *Subba Row* avea o ştiinţă proprie; el descrie trei astfel de stări ale inițiaților Chela [Nota 72].

Luna o vedem drept o rămăşiță golită de suflet a noastră înşine, iar noi înşine avem în interior forţele care dădeau odinioară viaţă Lunii. Acesta şi este substratul acelor trăiri stranii, sentimentale ale poeților, care preamăresc prin cântece Luna. Toate sentimentele poetice sunt slabe ecouri ale unor curente oculte imprimate profund în om.

O fiinţă se poate lega însă foarte strâns de ceva, ce urmează de fapt să rămână ca un reziduu, ca o zgură. Din Pământ trebuie să rămână ceva, care în viitor urmează să fie ceea ce este astăzi Luna. Acest lucru omul trebuie să-l învingă. Se poate însă ca omului să-i placă aceasta, caz în care el se leagă cu respectiva situație. Un om care este profund întrepătruns cu senzorialul brut, cu instinctualul frust, rudimentar, se uneşte tot mai strâns cu ceea ce urmează să devină zgură. Aceasta va fi atunci când se va fi împlinit numărul 666 [Nota 73], numărul fiarei. Atunci soseşte momentul când Pământul trebuie să se desprindă de evoluția continuă a planetelor. Dacă omul s-a înrudit

prea mult cu forţele senzoriale, care trebuie să dispară, atunci ceea ce este înrudit cu acestea şi nu a găsit modalitatea de racordare la ceea ce urmează să devină următorul Glob, va merge împreună cu zgura şi devine locuitor al acelui reziduu, după cum şi în prezent există fiinţe de acest gen care populează Luna actuală.

Aici avem noţiunea de a opta sferă [Nota 74]. Omul trebuie să treacă prin şapte sfere. Cele şapte planete corespund celor şapte corpuri:

Saturn corespunde corpului fizic.
Soarele corespunde corpului eteric.
Luna corespunde corpului astral.
Pământul corespunde Eului.
Jupiter corespunde lui Manas.
Venus corespunde lui Buddhi.
Vulcan corespunde lui Atma.

Pe lângă acestea există o a opta sferă, în care se scurge tot ceea ce nu se poate ralia acestei dezvoltări continue. Aceasta se schiţează în linii mari deja în starea devachanică. Dacă omul îşi foloseşte viaţa pe Pământ doar pentru a aduna ceva ce-i slujeşte numai lui, doar pentru a afla progresul propriei sale Sine egoiste, aceasta conduce în Devachan în starea de Avitchi. Omul care nu poate ieşi din starea particularului, se îndreaptă spre Avitchi. Toţi aceşti oameni-Avitchi vor deveni odată locuitorii sferei a opta. Avitchi este pregătirea pentru a opta sferă. Ceilalţi oameni devin locuitorii lanţului evolutiv continuu. Din această noţiune religiile au formulat „iadul".

Când omul revine din Devachan, forţele astrale, eterice şi fizice se ordonează împrejurul lui după sistemul cifrei doisprezece al forţelor karmice, care în esoterismul indian sunt numite Nidanas [Nota 75].

1. avidya	= neştiinţă
2. sanskara	= tendinţe de organizare
3. vijnana*	= conştienţă
4. nama Rupa	= nume şi formă
5. shadayadana	= ceea ce face intelectul dintr-o chestiune
6. sparsha	= contactul cu existenţa
7. vedana	= sentiment
8. trishna	= sete după existenţă
9. upadana	= tihnă în existenţă
10. bhava	= naştere
11. jati*	= ceea ce a silit spre naştere
12. jaramarana*	= ceea ce eliberează de existenţa pământească.

* În aceste cuvinte sanscrite j (ca *dsch*) se pronunţă drept gi: vidschnana = viginana, dschati = giati, dscharamana = giaramarana.

În conferinţele care urmează vom analiza mai îndeaproape aceste aspecte importante ale karmei.

CONFERINȚA a XV-a

Berlin, 10 octombrie 1905

Tot ceea ce se predă astăzi în teosofie ca învățătură era conținut și în școlile rosicrucienilor din secolul al XIV-lea. Instruirea interioară a curentului rosicrucian era însă una strict ocultă. Într-o astfel de instruire ocultă se dă foarte puțină atenție felului cum te exprimi. În lumea din secolele XV, XVI și XVII trăia un gen de oameni simpli, ce nu erau cunoscuți ca erudiți deosebiți și nici nu ocupau o poziție socială deosebită, dar dirijau în continuare curentul ocult al rosicrucienilor. Ei nu au fost niciodată foarte mulți. Inițiații adevărați nu au fost niciodată mai mult de șapte în același timp; ceilalți erau discipoli oculți de diferite grade. Rosicrucienii erau trimișii Lojii albe. De la ei au pornit în realitate evenimentele de importanță mondială. Firele care au mișcat tot ceea ce s-a întâmplat important în această perioadă conduc în cele din urmă la loja rosicrucienilor. Din punct de vedere exterior, cu totul alții au făcut istoria Europei, din punct de vedere interior însă aceștia au fost instrumentele individualităților oculte. Înșiși *Rousseau* și *Voltaire* au fost astfel de instrumente ale individualităților oculte aflate în spatele lor. Aceste individualități oculte nu puteau să apară ele însele, cu numele lor propriu. Impulsul pe care ei l-au dat celorlalți oameni în exercitarea misiunii lor putea, din punct de vedere exterior, să fie unul foarte simplu, nebătător la ochi. Uneori, ocazia cu care s-a dat impulsul just pentru instrumentele individualităților oculte era o scurtă întâlnire cu un astfel de om simplu. Chiar și în spatele oamenilor de stat importanți s-au aflat, până la Revoluția Franceză, forțe oculte. După aceea ele se retrag treptat, căci oamenii trebuie să devină ei înșiși stăpânii

destinului lor. Oamenii vorbesc pentru prima dată ca oameni în discursurile Revoluției Franceze.

Viața lăuntrică în școlile oculte a rămas în urmă. În școlile rosicrucienilor se predau pe atunci învățăturile cunoscute în prezent ca partea elementară a teosofiei. Frățiile oculte au facilitat toate descoperirile importante; abia ulterior se derulau pe planul exterior evenimentele. Voltaire a fost prin excelență spiritul impulsionat de către frățiile progresiste, căci în esență el era chemat atunci să așeze oamenii pe propriile lor picioare. Alții au stat în slujba unor frății retrograde; așa de exemplu *Robespierre*, la vârsta mai înaintată. Tot ceea ce apare prematur provoacă pe planul fizic un pol opus... (Lipsă în text).

Așadar, în școlile rosicrucienilor, se predau aceleași învățături ca în prezent în teosofie. Doar că afară, în lume, nu se vorbea de teosofie. În școlile oculte propriu-zise se pune accentul pe limbă doar atunci când se vrea să se facă o instruire la nivelul întregii lumi. Elevul ocult însuși trebuie să învețe să folosească simbolurile, semnele. Pentru a se face însă înțeleși de lume, inițiații aveau la dispoziție doar limba pe care o utilizează mediul înconjurător. Exista, pe vremea când știința era ținută încă într-un secret absolut, un anumit sistem de simboluri, și fiecare discipol care trebuia inițiat trebuia să învețe limbajul simbolurilor. Nu se punea niciun fel de valoare pe modul de exprimare lingvistic. Și pe atunci existau, de asemenea, toate învățăturile; uneori nu existau însă expresiile de definire. Aceste expresii există însă pentru învățătura ocultă *în* metoda orientală de instruire, care provine încă de la indienii cei mai de demult, cei care au beneficiat de învățătura vechilor Rishis. Acești termeni indieni nu sunt influențați încă de epoca materialistă. Cuvintele pe care le-au consacrat indienii sunt încă

pătrunse de vraja sfinţeniei limbii originare. În ciuda acestui fapt hinduismul este ceva de care noi, europenii, nu avem nevoie.

Ceea ce pentru poporul indian era just, nu este just şi pentru Europa. A fost nevoie pentru început de o influenţă dinspre India, deoarece Europa a dezvoltat prea puţine expresii pentru a putea introduce învăţăturile. Unele lucruri, încă, trebuie şi noi să le definim cu termeni indieni. Însă tot ceea ce avem astăzi ca învăţături oculte exista şi în rosicrucianism, în Evul Mediu şi la începutul epocii moderne. Pentru nucleul central, care este cel mai important, existau şi atunci expresiile corecte. Despre reîncarnare şi karmă nu se putea vorbi pe atunci în exterior; se permitea însă o sugerare la nivel inconştient a acestor adevăruri în cultura europeană. *Paracelsus* şi alţi mistici nu au vorbit despre reîncarnare. Era de la sine înţeles. Ei nu puteau vorbi despre aşa ceva. Pentru tot ceea ce se referă la intervalul pământesc dintre naştere şi moarte ei aveau însă în Occident expresii şi denumiri extraordinar de potrivite; pentru starea de tranziţie dintre două încarnări nu aveau în schimb aşa ceva. Un lucru a fost pe atunci foarte mult accentuat, şi anume că viaţa fizică este importantă pentru dezvoltarea organelor corpurilor superioare. Dacă noi profesăm în domeniul anumitor ştiinţe, dacă dezvoltăm prietenii spirituale intime, toate acestea sunt un mijloc de a dezvolta forţe care cândva vor acţiona ca organe spirituale.

Întotdeauna s-a rezumat prin trei noţiuni unitare faptul că educaţia planului fizic la om trebuie să acţioneze în diferitele sale corpuri ca din exterior. Aceste trei puncte de vedere erau numite: înţelepciune, frumuseţe şi forţă sau tărie.

Când în şcolile rosicruciene mai exoterice, în curtea exterioară a acestor şcoli, să zicem aşa, discipolii erau iniţiaţi, li se spunea: Voi urmează să fiţi lucrători ai viitorului. Despre reîncarnare nu se vorbea, însă se înţelegea că omul ar acţiona şi în continuare, chiar dacă nu s-ar încarna din nou aici, în planul fizic. Lui i se implanta gândul că ceva va apărea în viitor dacă îşi formează organe. Discipolilor li se spunea: Dacă în viaţa de zi cu zi duceţi o viaţă de înţelepciune, frumuseţe şi forţă (tărie) [Nota 76], veţi dezvolta în corpurile voastre superioare organe care sunt pentru viitor. – La francmasoni, francmasonii ioaniţi mai vorbesc şi astăzi despre cât de importante sunt înţelepciunea, frumuseţea şi forţa, ei nu mai ştiu însă că prin acestea se dezvoltă corpul eteric, corpul astral şi Eul cu organele lor.

Când în Evul Mediu un arhitect francmason construia un dom, o biserică, numele său nu avea nicio importanţă în aceasta. El rămânea în anonimat. Din acelaşi motiv nu s-a menţionat nici numele autorului în *Theologia deutsch* [Nota 77]. Este denumit „cel din Frankfurt". Niciun savant cercetător nu poate descoperi numele acestui autor. Scopul acestor oameni era să lucreze în exterior pe planul fizic şi să nu lase în urmă, pe planul fizic, nicio urmă despre numele lor, ci doar rezultatele activităţii lor.

Să ne închipuim că cineva ar fi proiectat şi ar fi dat planul de construire al unui mare dom. El a ştiut: formele domului creează în el un organ pentru viitor. Toate aceste opere vor rămâne legate prin efectele lor cu interiorul sufletului. De regulă însă şi operele exterioare durează destul timp, astfel încât cel care le-a creat le regăseşte şi le recunoaşte din nou atunci când revine. De obicei, sub amvon se află pictată o mică imagine a constructorului; el

se recunoaşte mai târziu în ea. Aceasta este puntea care face legătura de la o încarnare la cealaltă.

Prin înţelepciune urma să se dezvolte corpul eteric, prin frumuseţe, de care ţine evlavia, pioşenia, să se dezvolte corpul astral, iar prin forţă Eul propriu-zis. Omul ar trebui să devină o copie a lumii exterioare, să se sacrifice şi să renunţe la sine, dăruindu-se cu toată abnegaţia. În vechea Indie nu se ştia încă nimic despre aceasta. Brahmanismul tindea spre o desăvârşire a Sinei în interior... (Lipsă în text).

... Însă acei învăţători religioşi care propovăduiau renunţarea de sine au apărut chiar în mijlocul ciclului nostru postatlantean. Buddha propovăduia deja aceasta. Acest lucru a fost cultivat însă într-o măsură şi mai mare în Occident de către francmasonerie şi rosicrucianism. Ele căutau perfecţionarea Eului într-o formă existentă şi în lumea exterioară, nu numai în aceea care trăieşte în interiorul nostru, aşa cum era cultivată în India. În sensul acesta ocultistul occidental îşi spunea: Eul tău nu este doar în tine, ci şi în lume, în jurul tău. Zeii te-au extras pe tine din regnul mineral, vegetal şi animal şi te-a ridicat deasupra acestora, însă tu îţi făureşti singur trei regnuri, regnurile înţelepciunii, frumuseţii şi forţei. Acestea organizează omul superior.

Omul îşi spunea: Eu mă aflu aici ca produs final al unei epoci în care regnurile mineral, vegetal şi animal s-au jertfit pentru mine; de aici a rezultat conştienţa de sine, Eul meu. Şi după cum Eul a fost plăsmuit datorită celorlalte regnuri, tot aşa acum trebuie el însuşi să ajute la dezvoltarea regnurilor înţelepciunii, frumuseţii şi tăriei, pentru ca slujindu-se de ele să escaladeze piscuri şi mai înalte, spre o metamorfozare completă a corpurilor noastre eteric, astral şi Eu. Aceste trei regnuri sunt domeniile

ştiinţei, artei şi al tăriei interioare, toate acestea semnificând o formă de manifestare a voinţei. În aceste trei componente, esoteristul din Evul Mediu a văzut mijloacele prin care omul poate evolua în continuare. Transformarea lumii nu trebuie lăsată la voia întâmplării, ci remodelând regnurile mineral, vegetal şi animal din aceste trei puncte de vedere, al înţelepciunii, al frumuseţii şi al tăriei. Când Pământul va deveni din nou astral, totul se va preschimba conform acestor trei puncte de vedere. Aşa au zidit şi au construit, după aceste trei puncte de vedere, francmasonii din Evul Mediu şi toţi esoteriştii.

În esoterismul indian se deosebesc douăsprezece forţe care îl atrag pe om din nou în existenţa fizică. Prima dintre aceste forţe este Avidya = neştiinţa. Avidya ne atrage din nou în existenţa fizică din simplul motiv că noi ne împlinim misiunea noastră pe Pământ doar atunci când am extras întreaga ştiinţă. Şi invers, noi nu ne încheiem misiunea noastră pământească dacă nu am ajuns să ştim tot ceea ce trebuie să ştim despre existenţa fizică.

După Avidya, următoarea forţă care ne trage înapoi este tot ceea ce este conţinut pe Pământ datorită faptului că noi înşine am făcut aceasta, şi de aceea aparţine organizării noastre. Dacă de exemplu un constructor a participat la construirea unui dom, acesta a devenit o parte din el însuşi. Cele două lucruri se atrag atunci reciproc. Tot ceea ce are o tendinţă organizatorică pentru autorul unui lucru, fie ea opera lui *Leonardo da Vinci*, fie cea mai mică lucrare pe care o face aici, aceasta formează un organ în om, şi de aceea el revine din nou. Toate acestea la un loc, tot ceea ce a făcut omul, se cheamă Sanskara sau tendinţe organizatorice care îl clădesc pe om. Acesta este al doilea lucru care îl trage înapoi.

Vine acum al treilea factor. Înainte ca omul să fi cunoscut vreo încarnare, el nu a ştiut nimic de o lume exterioară. Conştienţa de sine a început să se manifeste abia la prima încarnare; mai înainte omul nu era conştient de sine. Înainte de a putea dezvolta conştienţa de sine el a trebuit să perceapă lucrurile exterioare de pe planul fizic. Pe cât este de adevărat că omul este atras înapoi pe planul fizic de faptele pe care le-a săvârşit, tot atât de adevărat este că el este atras şi de ceea ce ştie despre lucruri. Conştienţa este o forţă nouă, care îl leagă de ceea ce este aici. Acesta este al treilea lucru care îl atrage pe om într-o nouă viaţă pământească. Acest al treilea lucru se numeşte Vijnana = conştienţă.

Până aici ne-am menţinut foarte intim ancoraţi în interiorul sufletului omenesc. A patra forţă ce intervine acum este aceea care vine în întâmpinarea conştienţei din exterior, care exista de fapt acolo şi fără om, pe care însă omul a cunoscut-o abia cu ajutorul conştienţei sale. Aceasta era acolo şi fără existenţa sa anterioară, se deschide însă abia după ce conştienţa sa a deschis-o. Este separarea dintre subiect şi obiect sau, cum spune sanscritul, separarea dintre nume şi formă = Namarupa. Prin aceasta omul a ajuns la obiectul exterior. Acesta este al patrulea lucru care îl trage înapoi, de exemplu amintirea unei fiinţe de care s-a ataşat.

Următoarea forţă este reprezentarea pe care noi ne-o facem pe baza obiectului exterior; de exemplu, imaginea unui câine este reprezentarea grosieră, care pentru pictor reprezintă însă esenţialul. Este tot ceea ce intelectul face dintr-o chestiune: Shadayadana.

Se intră acum şi mai mult în pământesc. Reprezentarea ne conduce spre ceea ce noi numim contactul cu existenţa = Sparsha. Cel care se leagă de obiect

stă pe treapta de Namarupa. Cel care îşi face imagini stă pe treapta de Shadayadana. Cel care face însă deosebirea între simpatic şi antipatic, se va îndrepta mai degrabă spre frumos decât spre urât. Aceasta se numeşte contactul cu existenţa = Sparsha.

Ceva diferit de acest contact cu lumea exterioară este însă şi ceea ce se mişcă în suflet pe lângă aceasta ca sentiment interior. Acum intru în acţiune eu însumi, îmi leg simţirea de o chestiune sau alta. Acesta este un element nou. El atrage omul mai departe în existenţă; îl numim Vedana = sentiment.

Prin Vedana ia naştere de asemenea ceva cu totul nou, şi anume setea după existenţă. În om se trezesc tot mai mult forţele care îl trag înapoi în existenţă. Forţele superioare constrâng, mai mult sau mai puţin, pe toţi oamenii, ele nu sunt individuale. În final însă intervin forţe exclusiv personale, care îl trag din nou în pământesc. Aceasta este a opta forţă: Trishna = setea după existenţă.

Şi mai subiectivă decât setea după existenţă este ceva ce se numeşte Upadana = plăcerea, starea de a te simţi confortabil în existenţă. În Upadana omul are ceva comun cu animalul, doar că o simte ceva mai spiritual, iar sarcina omului este de a spiritualiza acest element sufletesc brut.

Urmează apoi existenţa individuală în sine, întreaga încarnare anterioară, dacă omul a mai fost deja aici odată: Bhava = existenţa individuală, forţa totalităţii încarnării anterioare. Încarnarea anterioară îl trage pe om în jos, în existenţă.

Prin aceasta noi am explicat propriu-zis treptele Nidanas până la treapta naşterii individuale. Esoterismul deosebeşte acum încă două trepte, care trec dincolo de perioada existenţei individuale. El deosebeşte aici un stadiu preliminar, care a condus la naştere înainte ca omul

să fi fost vreodată încarnat. Acesta se numeşte Jati = ceea ce te împinge spre naştere înainte de naştere.

De starea de a fi împins spre naştere se leagă totodată şi altceva. Odată cu naşterea este implantat efectiv şi germenele distrugerii, al degradării, tendinţa de a ieşi din nou din naşterea individuală. Noi suntem interesaţi ca această existenţă pământească a noastră să se dezintegreze din nou şi să fim eliberaţi, să îmbătrânim şi să putem muri = Jaramarana. Acestea sunt cele douăsprezece Nidanas, care acţionează precum nişte sfori şi ne trag tot mereu înapoi în existenţă. (Nidana înseamnă chiar sfoară, laţ.) Sunt trei grupe corespondente, ce formează un tot:

prima grupă	*grupa a doua*	*grupa a treia*
Avidya	Shadayadana	Upadana
Sanskara	Sparsha	Bhava
Vijnana	Vedana	Jati
Namarupa	Trishna	Jaramarana

Sufletul are trei componente: Sufletul conştienţei, drept cel mai înalt element, apoi sufletul înţelegerii şi sufletul senzaţiei. Prima grupă de Nidanas, de la Avidya la Namarupa, ţine de sufletul conştienţei; a doua grupă ţine de sufletul înţelegerii, iar a treia grupă, de la Upadana la Jaramarana, ţine de sufletul senzaţiei.

Vijnana este reprezentativă pentru sufletul conştienţei; Shadayadna pentru sufletul înţelegerii, iar ultimele patru sunt legate de sufletul senzaţiei. Acestea patru din urmă există atât la animal, cât şi la om.

CONFERINȚA a XVI-a

Berlin, 11 octombrie 1905

Dacă se vrea să se înțeleagă întregul mod de acțiune al Karmei, lucru pe care suntem pe cale să-l facem noi acum, trebuie să putem să ne facem o idee despre ceea ce se cheamă „Nirvana". Sunt multe de spus pentru a înțelege pe deplin semnificația Nirvanei, însă noi vom încerca să dobândim o reprezentare preliminară.

La om, într-o acțiune oarecare, există propriu-zis foarte puțin, în primă instanță, din ceea ce s-ar putea numi libertate, căci omul este de fapt rezultatul propriilor sale fapte din trecut. Acesta este cazul în sensul cel mai larg. Pentru a deveni ceea ce este, a trebuit mai întâi să fie create toate regnurile naturale pe care le avem în jur. Regnurile mineral, vegetal și animal, pe care omul le avea odinioară în sine, au fost treptat exteriorizate, scoase dinlăuntru și expuse în exterior. La aceasta se adaugă propria sa contribuție începând din prima treime a rasei lemuriene. Tot ceea ce el a făptuit, toate gândurile și sentimentele care au trecut prin sufletul lui aparțin de asemenea trecutului său, devin de asemenea karma sa. Noi privim simultan într-un trecut care, prin efectele sale, se edifică în jurul nostru. Întreaga lume din jurul nostru nu este altceva decât efectul faptelor trecute. După același tipic omul pregătește în prezent ceea ce urmează să se întâmple în viitor.

Cu toate astea, noi ne aflăm în fața unor lucruri, ce propriu-zis, nu sunt în întregime efectele faptelor trecute, ci care aduc ceva nou în lume. Un anumit om, de exemplu domnul Kiem, este efectul faptelor trecute. De asemenea, și Societatea Teosofică este efectul faptelor trecute, iar faptul

că are legătură cu aceasta este de asemenea un astfel de efect. Prin raportul domnului Kiem cu Societatea Teosofică se întâmplă însă ceva nou; acesta este la rândul lui cauza unor fapte ce se vor petrece în viitor. Când lumina se loveşte de un baston, în spatele lui se formează o umbră. Aceasta este de fapt ceva nou. Dacă privim acest efect, ne spunem că s-a întâmplat ceva care este nou. Raportul lucrurilor unul faţă de altul este ceva nou: formarea umbrei.

Tot ceea ce omul gândeşte de obicei, gândeşte privitor la nişte lucruri, la ceva ce a devenit. El poate însă gândi şi asupra unor raporturi, asupra a ceva ce nu a intervenit ca urmare a ceva anterior, ci care se întâmplă abia în prezent. Acest lucru se întâmplă însă foarte rar, căci oamenii sunt legaţi de vechi, de tot ceea ce s-a depus, strat după strat, împrejurul lor. Raporturi care să apară ca ceva complet nou, formează în foarte mică măsură conţinutul gândurilor omeneşti. Cine vrea însă să colaboreze la ceea ce va fi în viitor trebuie să aibă astfel de gânduri, gânduri care stabilesc raporturi noi între lucruri. Ceva nou pot fi doar nişte gânduri privitoare la raporturi între lucruri. Acest lucru se vede cel mai bine în artă. Ceea ce face artistul nu există absolut deloc în realitate. Simpla formă pe care o realizează sculptorul nu există în realitate aici; ea nu este un produs al naturii. În natură există doar forma străbătută de viaţă. O formă pură şi simplă ar contrazice legile naturii. Artistul creează ceva nou prin raportare. Pictorul pictează ceva ce intervine prin raportarea dintre lumină şi întuneric; el nu pictează câtuşi de puţin ceva ce există în realitate. El nu pictează copacul, ci o impresie provocată de faptul că el înfăţişează toate relaţiile în raport cu copacul.

Şi în viaţa practică se observă că omul nu creează în mod obişnuit nimic nou. Cei mai mulţi oameni fac doar ceea ce a mai fost făcut deja. Doar puţini oameni creează din intuiţie morală, în sensul de a introduce în lume îndatoriri noi şi fapte noi. Noul apare în lume prin raportare. De aceea se şi spune adesea că acţiunea morală elementară constă în general din raporturi. O astfel de acţiune morală constă, de exemplu, din fapte mijlocite de raportul de bunăvoinţă. La majoritatea acţiunilor se observă că ele se sprijină pe ceva vechi; chiar şi la acţiunile şi întâmplările în care intervine ceva nou, există de obicei o bază mai veche. La o examinare mai exactă rezultă de cele mai multe ori acest lucru. Acte libere sunt doar acelea în care omul, în acţiunile pe care le întreprinde în lume, nu se slujeşte în niciun fel de roadele trecutului, ci doar de activitatea combinatorie şi productivă a raţiunii sale. Astfel de acţiuni sunt numite în ocultism: A crea din Nimic. [Nota 78] – Toate celelalte acţiuni sunt rezultatul Karmei. Karma şi opusul Karmei, Nimicul – acţiune ce nu se bazează pe Karmă – sunt două contrarii.

Şi imaginaţi-vă acum un om determinat în primă instanţă de Karmă; de acţiunile, gândurile, sentimentele provenite din trecut. Şi imaginaţi-vă apoi acelaşi om într-atât de avansat încât a reuşit să stingă orice efect al Karmei, care se află deci în faţa Nimicului. Dacă după aceasta el acţionează din nou, se spune în ocultism că el acţionează din Nirvana. De exemplu, acţiunile unui Buddha sau ale unui Christos, cel puţin în parte, au izvorât din Nirvana. Omul obişnuit se apropie de aceasta doar dacă este inspirat artistic, religios sau pe plan universal-istoric.

Creaţia intuitivă provine din „Nimic”. Cine vrea să ajungă aici trebuie să se elibereze complet de Karmă. Atunci el nu-şi mai poate lua impulsurile din aceeaşi sursă

din care şi le ia omul în mod obişnuit. Dispoziţia care îl cuprinde atunci este cea de evlavie, de pioşenie, care mai este numită şi starea de Nirvana.

Cum se ridică omul la starea de Nirvana? Să privim în urmă în era lemuriană. Pe vremea aceea omul, aşa cum era el pe Pământ, mergea la început în patru picioare. Acele fiinţe în care omul s-a încorporat pe vremea aceea ca „om pur" (ca monadă) mergea slujindu-se de toate cele patru membre. Prin faptul că monadele s-au încorporat în aceste fiinţe, ele s-au îndreptat cu timpul în sus şi şi-au ridicat de la pământ membrele anterioare. Abia din acest moment începe Karma. Karma, ca şi Karmă omenească, a devenit posibilă abia după ce oamenii au început să-şi folosească mâinile ca să muncească. Anterior nu a fost posibilă crearea unei Karme individuale. Această etapă, când omul a devenit dintr-o fiinţă orizontală o fiinţă verticală şi prin aceasta şi-a eliberat mâinile, a fost o treaptă foarte importantă în evoluţia omenească. În felul acesta el a continuat să se dezvolte în următoarea eră, în era atlanteană.

Pe treapta imediat următoare omul a învăţat să folosească limbaj. Mai întâi a învăţat să-şi folosească mâinile, apoi a învăţat să vorbească. Cu ajutorul mâinilor omul umple lumea din jur cu fapte, cu ajutorul limbii umple lumea cu cuvinte. După ce omul moare, rămân să trăiască în lumea înconjurătoare faptele şi cuvintele pe care el le-a săvârşit. Toate faptele săvârşite de om rămân înscrise drept Karmă a omului. Ceea ce însă a rostit drept cuvinte numai că nu se păstrează drept Karmă a sa personală, ci şi ca ceva esenţialmente diferit.

Să privim puţin în urmă epoca în care omul nu ajunsese să vorbească, ci doar acţiona. Pe atunci acţiunile erau ceva care porneau exclusiv de la personalitatea

fiecăruia. Acestea încetează de a fi doar personale, îndată ce limba începe a fi folosită. Căci acum oamenii se înţeleg între ei. Acesta este un moment colosal de important în revoluţia atlanteană. Începând de la prima articulare a unui sunet, Karma omenirii intră în lume. Îndată ce oamenii au început să vorbească între ei, din întreaga omenire curge un curent comunitar. Karma individuală, pur personală se varsă în Karma generală a omenirii. Prin cuvintele rostite, pe care le răspândim în jurul nostru, noi răspândim realmente mai mult decât pe noi înşine. În ceea ce vorbim trăieşte întreaga omenire. Dacă faptele mâinilor devin dezinteresate, doar atunci pot fi şi ele pentru întreaga omenire. În ce priveşte vorbirea, omul nu poate comite fapte în întregime egoiste, altminteri ea ar trebui să-i aparţină cu totul doar lui. O limbă nu poate fi complet egoistă, în timp ce faptele mâinilor sunt de cele mai multe ori aşa ceva. Ocultistul spune: ceea ce eu fac cu mâinile mele poate fi exclusiv fapta mea; ceea ce spun, o spun ca parte componentă a unui popor sau a unei seminţii.

Astfel, viaţa noastră creează de jur-împrejurul nostru resturi, rudimente personale prin faptele mâinilor noastre, şi rudimente ale omenirii prin ceea ce supravieţuieşte în cuvinte. Aceste două lucruri trebuie deosebite foarte clar. Tot ceea ce există în natură în jurul nostru, regnurile mineral, vegetal şi animal sunt aici ca urmare a faptelor anterioare. Tot ce s-a construit în jurul nostru prin faptele noastre este realmente ceva nou, ceva intrat nou în lume. Prin fiecare om intră ceva în lume, un specific nou, iar prin omenirea în ansamblu vin de asemenea influenţe noi.

Aşadar, dacă noi ne spunem: Omul apare pe Pământ la mijlocul erei lemuriene şi îşi creează pentru prima dată o Karmă proprie – mai înainte nu avusese o Karmă individuală – n-ar trebui să ne întrebăm: De unde poate

veni această Karmă, având în vedere că ea a intervenit drept ceva nou? – Ea nu putea veni decât din Nirvana. Atunci a trebuit să intervină ceva în lume, ceva care a venit din Nirvana, din acel loc unde se creează din „Nimic". Fiinţele care fecundau atunci Pământul au trebuit să se înalţe până sus, în Nirvana. Ceea ce a fecundat fiinţele cu patru picioare pentru ca ele să devină oameni, au fost fiinţe care au coborât din planul Nirvana. Ele se numesc monade. Acesta este motivul pentru care a fost nevoie să se coboare atunci de pe planul Nirvana fiinţe de felul acesta. Fiinţa care este în noi, în om, monada, este venită de pe planul Nirvana. Aici intervine în lume ceva complet nou şi se încorporează în ceva deja existent şi care la rândul său este în întregime efectul faptelor anterioare.

Distingem deci trei trepte. Prima este cea a faptelor exterioare executate cu ajutorul mâinilor; a doua este cea executată prin intermediul cuvintelor rostite, iar a treia cea executată prin intermediul gândului. Iar gândul este ceva încă şi mai cuprinzător decât ceea ce se realizează prin cuvintele rostite. Gândul nu mai este ceea e este limba, ceva diferit pentru fiecare popor în parte, ci el aparţine întregii omeniri.

Omul urcă astfel de la acţiunile prin cuvinte la gând, devenind prin aceasta o fiinţă din ce în ce mai universală. Nu există o normă generală de a acţiona, o logică a acţiunilor. Fiecare trebuie să acţioneze pentru el. Însă nu există o limbă pur personală. Limba aparţine unui grup de oameni. Gândul aparţine însă întregii omeniri. Avem astfel, începând de la particular la general, trei trepte ascendente pentru om: fapte, cuvinte, gânduri.

Când omul se exprimă prin cuvânt, el lasă în mediul înconjurător sub formă de gânduri urmele întregului spirit al omenirii; urmele unui suflet-grup al poporului drept

cuvinte; urmele propriei fiinţe omeneşti drept acţiuni. Aceasta se exprimă desigur cel mai clar dacă indicăm efectele a ceea ce se execută pe fiecare din această treaptă. O individualitate este precum un fir ce străbate toate formele de manifestare personală din diferitele încarnări. O individualitate creează pentru alte încarnări. Un popor, ca o comunitate de limbă, creează pentru popoare noi. Omenirea creează pentru o nouă omenire, pentru o nouă planetă. Ceea ce face omul pentru el însuşi are o însemnătate pentru încarnarea următoare; ceea ce vorbeşte un popor are o însemnătate pentru următoarea subrasă, pentru următoarea încarnare a poporului. Şi dacă vom ajunge într-o lume în care întreaga noastră gândire nu va mai trăi ca gândire, ci va apărea în efectele acestei gândiri, aceasta va fi o nouă omenire, adică o nouă planetă. Nu putem înţelege Karma fără să cunoaştem în mare aceste puncte de vedere.

Ceea ce noi gândim are importanţă pentru următoarele cicluri planetare. Să ne transpunem acum în următorul gând: Va mai gândi neamul omenesc care vine după noi şi care va locui următoarea planetă, va mai gândi el oare? – Pe cât de puţin o *nouă rasă* va mai vorbi aceeaşi limbă ca şi precedenta, tot atât de puţin va mai gândi viitoarea omenire. Este ridicol să ne întrebăm în gândurile noastre ce este Dumnezeirea. Pe următoarea planetă omul nu va mai gândi, ci va cuprinde lumea înconjurătoare printr-o altă activitate, sub o cu totul altă formă decât pe această planetă. Gândirea este ceva ce ne aparţine. Dacă noi explicăm lumea prin gânduri, această explicare a lumii este doar pentru noi. Aceasta are o importanţă colosal de mare, întrucât omul vede cum este întreţesut el şi ca omenire în firele karmice şi cum trăieşte şi lucrează el în întreaga ţesătură.

Când ocultistul oriental iscodeşte aceste lucruri, îşi spune: întreaga noastră viaţă este astfel întocmită, încât noi părem a fi închişi de jur-împrejur, prin făpturie, vorbire şi gândire, în nişte graniţe. Dacă facem abstracţie de toate acestea, nu mai rămâne pentru omul obişnuit nimic. Dacă îi mai rămâne ceva după ce a ieşit din toate acestea se datorează esoterismului. Ceea ce îi mai rămâne este vieţuirea Nirvanei.

Spiritul planetar care înfăţişează fiinţa lumii este încarnat acum în gândire. În viitor va fi însă încarnat sub altă formă.

CONFERINŢA a XVII-a

Berlin, 12 octombrie 1905

În ocultism deosebim la om în primul rând acţiunile sale, prin acţiuni înţelegând tot ceea ce porneşte de la o activitate practicată cu mâinile; în al doilea rând limba şi în al treilea rând gândurile. În sensul acesta, tot ceea ce omul săvârşeşte cu mâinile sale coacţionează în Karma din următoarea sa existenţă. Ceea ce noi vorbim ne priveşte nu numai pe noi, ci un grup de oameni care vorbesc aceeaşi limbă, iar aceasta se răsfrânge asupra Karmei întregului grup sau rase. În cuvinte avem o răspundere mai mare decât în simplele fapte, căci noi pregătim prin aceasta configuraţia unei rase viitoare [Nota 79]. Ceea ce noi gândim se răsfrânge chiar asupra unei noi configuraţii a Pământului nostru. De aceea noi deosebim aceste trei trepte: Prima: Acţiunea omului. Ea este individuală, cu excepţia acţiunilor care în om izvorăsc din Nimic. În al doilea rând: Omul nu poate vorbi doar pentru el însuşi,

cuvintele privesc un grup de oameni. În al treilea rând: Gândurile. Ele privesc întreaga omenire.

De aceasta se leagă altceva. Atunci când acţionăm, în spatele acţiunilor ne aflăm doar noi. Când vorbim, în cuvinte nu suntem complet singuri. În spatele cuvintelor noastre acţionează împreună cu noi o entitate spirituală; ea se află atunci în spatele nostru. Pe cât este de adevărat că toate cuvintele pe care le pronunţăm se oglindesc cu exactitate în Akasha, tot atât de adevărat este că noi, cu fiecare cuvânt pe care îl pronunţăm, intervenim în corpul unei fiinţe spirituale care este încarnată în această materie-Akasha, în care intră cuvintele noastre. Acest lucru trebuie să-l preluăm în simţirea noastră; de aceea este atât de important să acordăm atenţie cuvintelor noastre. Atunci când gândim, noi suntem aparent complet singuri în noi, cu toate acestea, în gândurile noastre acţionează împreună cu noi fiinţe de factură spirituală, fiinţe de un gen şi mai înalt şi mai important decât în limba pe care o vorbim.

În aceste lucruri se ascunde mai mult decât într-o întreagă istorie universală. Prin aceasta se lămuresc multe lucruri. Să luăm, de exemplu, un gând existent în noi. În spatele acestui gând stă o entitate spirituală. Dacă ne imaginăm că suntem înconjuraţi din toate părţile de corpul unei fiinţe spirituale, atunci gândul este doar o expresie a corpului fiinţei spirituale ce acţionează înlăuntrul nostru. De fiecare dată când un gând zvâcneşte prin sufletul nostru, aceasta este o amprentă, un fel de urmă de picior a unei entităţi spirituale superioare, ca şi când am merge pe un teren umed şi ar rămâne după noi nişte urme de paşi, pe care privindu-le spunem: Pe aici a trecut un om. – Această fiinţă spirituală este din aceeaşi plămadă ca şi gândul nostru. Gândul din noi poate deveni amprenta unei entităţi spirituale superioare deoarece entitatea superioară

are un corp plăsmuit din aceeaşi substanţă din care sunt plăsmuite gândurile noastre.

Când piciorul nostru se imprimă în pământul umed, amprenta este un negativ, o copie a piciorului nostru. La fel este şi cu gândurile noastre. În lumea spirituală superioară, pentru fiecare gând există o contraimagine. Imaginea şi contraimaginea se întrepătrund precum pecetea cu sigiliul. Materialul este fiinţa spirituală superioară, el corespunde în imaginea dată sigiliului. Gândul, în măsura în care corespunde sigiliului, este numit intuiţie, iar amprenta este numită gând abstract. Când gândim, putem spune: Simt urmele a ceea ce se întâmplă în lumile superioare. – Cu privire la acest fapt, în scrierile religioase, cum ar fi Apocalipsa după Ioan, se foloseşte expresia „pecete". Ea corespunde realităţii. Fiecare cuvânt este o amprentă de pecete, deoarece în cuvintele noastre acţionează împreună cu noi o fiinţă superioară. Contraimaginea cuvântului este numită de către mistici „imaginaţiune". Avem astfel trei trepte ale actului reflexiv: treapta intuitivă, treapta imaginativă şi treapta obişnuită, abstractă. Dacă omul evoluează în continuare, dacă gândul abstract însuşi se dezvoltă până la treapta pe care sunt încarnate fiinţele ce acţionează împreună cu noi când vorbim, atunci omul este un Chela, un discipol ocult. A fi maestru înseamnă să acţionezi în materialul în care sunt încarnate entităţile ce coacţionează în gândurile noastre. – Imaginaţiunea dă imaginea (simbolul). De aceea, în timpurile de demult marii învăţători de religii vorbeau metaforic (în imagini), căci imaginaţiunea dă o imagine, nu un gând abstract. În toate religiile se vorbeşte în simboluri. Simbolul este iniţial pentru om ceva subordonat, ceva inferior, însă dacă omul înţelege cum să facă din fiecare gând în parte din nou o imagine, atunci a ajuns pe o treaptă superioară. Aceasta

este o condiţie preliminară pentru a accede la un gen complet nou de percepţie. Este realmente important ca omul să se dezvolte până acolo încât să nu mai gândească doar abstract, ci de fiecare dată gândurile lui să fie sub formă de imagine.

Omul îşi formează de regulă doar gânduri. Omul superior evoluat trebuie să gândească în imagini, adică „să imagineze", în această expresie este arătat deja despre ce este vorba: printr-o anume putere să imprime (imagineze) unei anumite chestiuni ceva. În fantezie, la poeţi şi artişti, găsim doar o slabă reflectare a imaginaţiunii. Dacă omul care caută să se dezvolte până într-acolo vorbeşte, va încerca în anumite ocazii să aibă în faţă, atunci când vorbeşte, imaginea. De aici provin imaginile puternice din scrierile religioase. Acela care se încumetă spre această producere de imagini, a atins treapta fiinţelor spirituale creatoare de rasă. Cel care dezvoltă în sine nu numai imagini, ci şi intuiţii, este nu numai creator de rasă, ci coautor la naşterea următoarei existenţe planetare. În imagini va răsuna ceva care mai târziu se realizează pe Pământ, însă cel care creează prin puterea intuiţiei, creează ceva care nu există deloc, care nu a mai fost realizat nicăieri, ceea ce înseamnă că el creează din Nirvana. Aceasta este noţiunea oricărei Apocalipse [revelaţii – *n.tr.*]: Ceea ce va deveni realitate în viitor, nu poate fi creat decât pornind de la intuiţie.

Prin gândirea abstractă creăm o imagine reflectată a ceea ce există. La imaginaţiune omul se lasă fecundat în interiorul său de spiritul creator. Imaginaţiunii îi corespund realităţi ascunse, care au luat naştere prin fecundarea de către fiinţele spirituale superioare; ulterior aceste fiinţe spirituale superioare pot fi văzute pe planul astral. Condiţia preliminară pentru aceasta este de a

dezvolta o limbă care să nu fie expresia unor gânduri abstracte, ci a unor imagini. Persoanele medium se exprimă de aceea şi în imaginaţiuni, în imagini şi simboluri, însă în mod inconştient. În spatele lor spiritul plăsmuieşte simbolurile. Discipolul ocult face aceasta în deplină conştienţă, însă nu oricum. El se lasă fecundat totodată de spirit.

Exact în acelaşi mod în care omul se ridică până la crearea de imagini şi imaginaţiuni, lumea exterioară a acţionat înaintea existenţei lui proprii, şi anume astfel încât în tot ceea ce este entitate minerală în jurul nostru, deci de natură pur fizică, acţionează drept forţe creatoare tot felul de intuiţii. Cristalul este la exterior aşa cum se arată simţurilor; el a fost creat însă prin intuiţii. În spatele întregii lumi fizice stă un Cosmos de intuiţii, iar la urmă de tot o fiinţă, spiritul planetar care produce intuiţiile. În spatele tuturor limbilor acţionează fiinţe ale imaginaţiunii, acţionează spiritul rasei. În tot ceea ce este viu coacţionează aceeaşi treaptă de spirit. În spatele tuturor plantelor acţionează imaginaţiunea. Forma plantei provine din imaginaţiune, iar în spatele ei stă o entitate spirituală. De asemenea, tot ceea ce este dotat cu conştienţă şi simţire s-a născut dintr-un anumit gând.

Şi acum priviţi Universul mare, mai întâi ca ceva fizic: Pământ, Soare, Lună şi stele, Calea Lactee şi aşa mai departe. În spate stă însă un spirit mare intuitiv. Este acelaşi spirit ce se exprimă în acţiunile noastre; el stă şi în spatele întregului Univers. Creştinismul îl numeşte Tatăl. Deoarece este atât de puţin cunoscut, mai este numit şi Dumnezeul necunoscut, iar în literatura teosofică primul Logos [Nota 80].

În spatele a tot ceea ce este viu stă spiritul imaginaţiunii. El este acelaşi spirit care coacţionează şi în

limba noastră, din care cauză religia creştină îl numeşte Cuvântul. Prin aceasta se are în vedere ceva foarte precis, ceva real. Acest spirit care stă în spatele a tot ceea ce este viu acţionează şi astăzi în limba noastră, în fiecare cuvânt al nostru. El este numit deci pe bună dreptate „Cuvântul"; o altă denumire a lui este Fiul sau Christos. Este spiritul care trăieşte ca imaginaţiune în tot ceea ce este viu.

Urcăm apoi la tot ceea ce este conştient, la ceea ce este dotat cu un anumit grad de simţire, de conştienţă, la tot ceea ce este animalic şi la ceea ce este animalic în om. Acesta poate fi deja cuprins cu gândirea. Pe acesta îl are fiecare în el. Ceea ce se petrece în animal, se petrece mai întâi în el însuşi: conştienţă abstractă, întreaga conştienţă a lumii trăieşte şi în om, în gândirea abstractă, în el omul îl numeşte „Spirit"; în măsura în care acţionează afară, în natura creatoare, el îl numeşte „Spirit Sfânt". Aceasta este ceea ce stă la baza oricărei simţiri şi conştienţe. Boala există doar într-o existenţă izolată. Spiritul în sine nu poate fi bolnav, ci doar dacă este încarnat în corpurile inferioare. Cuvântul „sfânt" (heilig), înseamnă „a fi sănătos" (heil sein); el exprimă faptul că spiritul care inundă afară lumea este sănătos. Spiritul Sfânt nu este altceva decât spiritul cu desăvârşire sănătos; de aceea omul care se uneşte realmente cu Spiritul Sfânt primeşte forţa de a vindeca. Aceasta trebuie să aibă de-a face cu Spiritul Sfânt care inundă lumea. Spiritul acţionează de la om la om ca adevăratul vindecător.

Să privim acum cele existente afară, pe planul fizic. Avem mai întâi ceea ce percepem cu simţurile. În spate se află marele Spirit intuitiv. Acest Spirit a făcut tot ceea ce există fizic. În spatele a tot ceea ce trăieşte în forma pură, care poate fi perceput cu simţurile stă deci Spiritul Tată, primul Logos. Prin faptul că privim lucrurile, noi nu le

putem schimba. O schimbare se produce însă atunci când acţionăm. Atunci schimbăm nu doar ceea ce există afară în lume, ci şi forţele care acţionează afară în lume. În clipa când acţionăm, creăm o modificare pe planul fizic. În spatele acestor modificări stă însă şi modificarea forţei de bază care corespunde primului Logos. Noi o influenţăm prin acţiunile noastre, iar aceasta rămâne, există acolo, nu poate dispărea din nou, în afara cazului în care ea este anihilată de aceeaşi forţă care a provocat-o. Iar modificarea survenită în marile intuiţii cosmice prin acţiunile noastre este ceea ce ne cuprinde iarăşi drept Karmă. Ceea ce îl atrage pe om din nou în lumea fizică este numit, dacă avem în vedere Karma: Rupa. Aceasta se numeşte astfel deoarece el a înfăptuit-o în Rupa prin intermediul corpului, prin partea sa exterioară. Noi creăm acolo în trup, în Rupa, atunci când acţionăm asupra intuiţiilor exterioare.

Al doilea lucru în care omul nu este încă atât de independent, ci, împreună cu el, acţionează un alt spirit, este vorbirea. Prin aceasta noi producem impresii într-o lume, în spatele căreia stă nu doar fizicul, ci şi viaţa. În lumea vieţii rămân înscrise imaginaţiunile de la ceea ce noi vorbim, forţele plăsmuitoare care creează noile rase. Rasa noastră actuală este creată din cele ce au stat în spatele cuvintelor raselor anterioare. Acestea au fost încorporate în rasa noastră. În afară de aceasta, în discuţie intră tot ceea ce este în general doar imaginaţie. Aceasta ne arată că noi producem prin cuvintele noastre impresii în împărăţia Fiului, în împărăţia celui de-al doilea Logos. Acestea se reîntorc drept Karmă colectivă a întregii rase. Căci noi nu creăm cuvântul singuri. Împreună cu noi acţionează spiritul rasei. În ce constă fundamentul pentru această formă a Karmei? Unde acţionează spiritul rasei? – Spiritul rasei coacţionează în sentimentul omului, străbate întreaga

lume de sentimente. Aici rămâne ecoul a ceea ce are omul în comun cu grupul său.

Ceea ce, într-un sens mult mai larg, acționează asupra Karmei, este sentimentul = Vedana. Așadar, în primul rând: Rupa, corporalitatea; în al doilea rând: Vedana, sentimentul. Pentru omul care nu a devenit încă Chela, sentimentul este ceva foarte important în perceperea celui de-al doilea Logos și în tot ceea ce este viu. Știința vrea să analizeze animalul și planta fără să ia în considerație viața. Chiar și cel mai mare savant din ziua de azi nu a avansat în înțelegerea dincolo de înțelegerea prin sentiment. Abia înțelegerea imaginativă îl va face apt să pătrundă cu privirea în interiorul vieții.

Gândului îi corespunde în lumea înconjurătoare tot ceea ce posedă simțire, conștiență. Aceasta are în comun cu noi un lucru: percepția. Faptul că noi suntem în general în stare să percepem lumea în exterior, în spațiul fizic, ca o lume colorată și răsunătoare, este posibil deoarece noi ne-o putem converti în gânduri. Noi primim percepția; reflectăm asupra ei. Dacă gândurile n-ar exista chiar în percepții, ar fi cea mai mare nerozie ca omul să vrea să-și formeze gânduri în legătură cu ele. Gândurile ar fi pure iluzii, dacă percepțiile n-ar fi suscitate prin intermediul gândurilor. Combinarea percepțiilor după ce acestea sunt construite prin intermediul gândurilor scoase din ele, duce la legile naturii. Acestea nu sunt nimic altceva decât gânduri; sunt spiritul creator, Spiritul Sfânt. Percepția este granița dintre cele două, este locul unde gândurile noastre se ating cu gândurile creatoare din afară. Așadar, cu un gând pe care îl avem nu putem acționa asupra vieții, însă putem acționa asupra a tot ceea ce este conștient, asupra a ceea ce afară este el însuși gând.

În toate fiinţele spirituale care au produs conştienţa noi lăsăm, prin gândurile noastre, nişte urme. Gândurile pe care omul le-a dezvoltat pe baza percepţiilor şi ceea ce face el faţă de gânduri, au la rândul lor un efect asupra a tot ceea ce face necesare percepţiile. Deosebim de aceea şi un al treilea lucru: percepţia sau Sanjna, al treilea element care acţionează asupra Karmei.

Prin toate acţiunile noastre noi provocăm contraacţiuni drept Karmă, deoarece noi intervenim în lumea intuitivă: Rupa.

Prin toate cuvintele noastre noi intervenim în lumea sentimentelor creatoare, pentru a crea prin aceasta contrasentimente în jurul nostru: Vedana.

Prin ceea ce gândim despre percepţii, noi intervenim în întreaga lume a gândurilor de afară: Sanjna.

Ceea ce noi percepem în jurul nostru, nu va mai exista la o nouă apariţie a noastră pe Pământ. De aceea, tot ceea ce noi gândim în legătură cu lumea percepţiilor nu va putea exercita nicio influenţă asupra încarnării viitoare, doar în această încarnare va avea o forţă formatoare de Karmă. Gândul acţionează asupra caracterului nostru actual.

Ceea ce izvorăşte din sentiment, ceea ce are în esenţă de-a face cu mediul nostru înconjurător, ceea ce pătrunde în lumea imaginaţiei, ni se întoarce în următoarea încarnare înapoi, astfel încât aceasta apare în noi sub formă de înclinaţii, iar în afară sub formă de oportunităţi. Prin înclinaţii – prin înclinaţiile ce au predispoziţie karmică – chemăm la existenţă oportunităţile lumii, ce formează destinul. Gândurile formează caracterul, înclinaţiile ne scot în cale, karmic, oportunităţile. Acţiunile aduc cu sine destinul exterior, toate circumstanţele corporale sub care se naşte omul. Ceea ce noi executăm în mod real cu Rupa –

cu corporalitatea noastră – acesta este destinul nostru real, acesta ni se întoarce înapoi karmic.

Omul, în mod conştient, poate crea doar înclinaţii pentru încarnările viitoare atunci când se înalţă acum spre imaginaţiune. În aceasta constă secretul prin care marii fondatori de religii au acţionat dincolo de epoca lor. Imaginile pe care ei le-au dat oamenilor au declanşat înclinaţii pentru încarnările următoare. Fiecare imaginaţiune pe care ei o cufundă în suflet iese la suprafaţă în lumea de sentimente a omului. Omul poate fie să-şi elaboreze singur astfel de imaginaţiuni, fie să le primească de la un conducător. Le avem prin puterea proprie dacă ne-am luat singuri în mână întreaga noastră viaţă de sentimente; acesta este cazul la discipolul ocult. El simte aşa cum îşi pune în gând; pentru restul omenirii se îngrijesc fondatorii de religii. O religie este lumea de sentimente a raselor viitoare; ea poate de aceea să apună exterior, căci ea trăieşte conform înclinaţiilor. Astăzi apar înclinaţiile sădite în omenire în secolele al XIII-lea şi al XIV-lea. Este important ca imaginile materialiste ale prezentului să nu ocupe teren în inimile oamenilor, căci ele îi vor înzestra pe oameni în trupurile viitoare cu înclinaţiile cele mai brutale, îndreptate doar spre lumea senzorială, dacă nu vor fi compensate prin reprezentări spirituale, în om trăiesc acele pofte şi dorinţe ce provin din imaginaţiune. Aceasta este lumea dorinţelor = Sanskara. Tot ceea ce trăieşte intuitiv în oameni, marile impulsuri pe care ei le primesc de la cei mai înalţi iniţiaţi sunt la propriu ceea ce biruie Karma faptică. Acela care se ridică la intuiţiile propriu-zise, pătrunde prin lumea fizică până sus, la Spiritul-Tată. Acela care posedă o cunoaştere intuitivă poate acţiona asupra Karmei reale. El începe să-şi reducă [compenseze – *n.tr.*] Karma.

Omului obişnuit îi este uşor să înţeleagă doar fiinţele care sunt, de asemenea, conştiente. Dacă se ridică la imaginaţiune, îi devine inteligibilă şi viaţa; dacă ajunge până la intuiţie, el poate pătrunde până la forţele intuitive.

Măsura în care omul poate acţiona asupra Karmei sale este în funcţie de intuiţia sa proprie sau, dacă nu o are, de intuiţia pe care o primeşte de la marii iniţiaţi sub formă de porunci. Conştienţa necesară pentru învingerea Karmei se numeşte Vijnana. Şi acum să ne imaginăm omul trăind, acţionând, murind în cadrul lumii. Dacă a murit, rămâne totuşi ceva de la el aici, în lume, ceva ce el a întreţesut în această lume. Acestea sunt: Rupa, Vedana, Sanjna, Sanskara şi Vijnana. Aceste cinci lucruri sunt contul său: destinul personal – drept Rupa; destinul poporului în care se naşte – drept Vedana; în general, faptul că se naşte pe acest Pământ – drept Sanjna. În continuare, prin Sanskara acţionează dorinţele şi prin Vijnana, conştienţa. Acestea sunt cele cinci Skandhas.

Ceea ce este predat lumii rămâne în lume sub forma celor cinci Skandhas. Acestea sunt baza noii existenţe. Ele sunt, progresiv, din ce în ce mai puţin active, dacă omul a dezvoltat conştient una din ultimele Skandhas. Cu cât el are în puterea sa, în mod conştient, mai multă Vijnana, cu atât mai multă putere capătă întru a se încorpora conştient în corpul fizic. Skandhas sunt în esenţă identice cu Karma.

1. Rupa 2. Vedana 3. Sanjna 4. Sanskara 5. Vijnana	– corporalitate, acţiuni – sentiment – percepţie – dorinţă – conştienţă, necesară pentru învingerea Karmei.

CONFERINȚA a XVIII-a

Berlin, 16 octombrie 1905

Dacă vrem să ne facem o imagine mai exactă despre felul cum se realizează Karma, trebuie să ne întoarcem puțin în urmă în evoluția omenirii. Dacă mergem înapoi cu câteva mii de ani chiar aici în Europa, o vom găsi acoperită de gheață. Gheţarii Alpilor se întindeau atunci mult în jos, până în depresiunea Germaniei de Nord. Ţinuturile în care trăim noi acum erau pe atunci reci şi aspre. În ele trăia un neam omenesc care se slujea încă de nişte unelte extrem de simple şi primitive. Dacă mergem cam cu un milion de ani în urmă, găsim pe acelaşi sol o climă tropicală, aşa cum vedem astăzi doar în regiunile cele mai fierbinţi ale Africii; în unele părţi existau păduri seculare, jungle viguroase, în care trăiau papagali, maimuţe – în special giboni – şi elefanţi. Nicăieri însă, oricât am fi străbătut aceste păduri în lung şi-n lat, nu am fi întâlnit ceva care să se asemene cu omul actual, dar nici cu cel din perioadele de mai târziu, de acum câteva mii de ani. Ştiinţele naturii pot certifica, din diferite straturi pământeşti care au luat fiinţă între cele două perioade amintite, existenţa unui om, la care creierul mare (encefalul, partea anterioară a creierului) încă nu se dezvoltase ca acum şi la care fruntea era mult teşită spre spate. Era complet dezvoltată doar partea posterioară a creierului. Ne întoarcem aici înapoi în timpuri în care oamenii nu cunoscuseră focul şi în care îşi confecţionau arme prin cioplirea pietrelor. Naturalistul compară acest stadiu al omului mai degrabă cu stadiul de evoluţie al sălbaticilor, sau cu acela al unui copil neajutorat. S-au găsit rămăşiţele unor astfel de oameni în Neanderthal şi în Croaţia. Ei au un craniu asemănător cu al maimuţelor, iar

în siturile preistorice din Croaţia se poate recunoaşte faptul că înainte de a fi murit au fost arse, ceea ce înseamnă că acolo au locuit pe atunci canibali.

Gânditorul materialist îşi spune acum: Noi urmărim astfel omul până în epocile în care el era încă neevoluat şi neajutorat şi presupunem că omul, de la acest stadiu copilăresc al existenţei, a evoluat până la treapta de cultură a omenirii de azi, şi că acest om primitiv s-a dezvoltat din animalele antropoide. – El face deci pur şi simplu un salt în teoria evoluţiei, de la omul primitiv la animalele antropoide. Cercetătorul ştiinţelor naturii presupune că întotdeauna elementul mai evoluat s-a dezvoltat din cel mai puţin evoluat. Dar nu acesta este însă cazul întotdeauna. Dacă, de exemplu, urmărim omul individual înapoi până la vârsta copilăriei, nu vedem nici un stadiu mai nedesăvârşit, căci copilul se trage din tată şi mamă. Aceasta înseamnă că ajungem la un stadiu primitiv, care provine de asemenea de la un stadiu superior. Lucrul acesta este important, căci are legătură cu faptul că chiar de la naştere copilul are predispoziţia pentru un grad de desăvârşire viitor, în timp ce animalul rămâne în urmă pe treapta inferioară.

Dacă naturalistul a mers înapoi până la treapta la care omul nu avea încă un encefal şi un intelect, el trebuia să-şi spună: Eu trebuie să presupun că originea omului trebuie căutată în altă parte.

După cum copilul provine de la o pereche de părinţi, tot aşa toţi acei oameni primitivi provin din alţi oameni, care au atins deja un anumit grad de desăvârşire. Pe aceşti oameni noi îi numim atlanteeni. Ei au trăit pe locul care acum este acoperit de masele de apă ale Oceanului Atlantic. Atlanteenii aveau încă un encefal redus şi o frunte mult teşită spre spate. Dar ei mai aveau un plus faţă de oamenii

de mai târziu. Ei mai aveau încă un corp eteric mult mai puternic. Corpul eteric al atlanteenilor nu dezvoltase încă anumite legături cu creierul; ele au luat naştere abia mai târziu. Astfel; deasupra capului era dezvoltat încă un cap eteric puternic; capul fizic era relativ mic şi înglobat într-un cap eteric puternic. Funcţiunile pe care oamenii le execută acum cu ajutorul encefalului erau executate la atlanteeni cu ajutorul organelor din corpul eteric. Prin acesta ei puteau intra în legătură cu fiinţe, la care nouă astăzi ne este oprit accesul, tocmai fiindcă omul şi-a dezvoltat encefalul. La atlanteeni era vizibilă o formaţiune de foc colorată, care izvora din deschizătura capului fizic către capul eteric. El era susceptibil la o serie de influenţe fizice. Un astfel de cap, care gândeşte ca un cap eteric, are putere asupra etericului, în timp ce un cap care gândeşte în creierul fizic are putere doar asupra fizicului, privitor la îmbinarea lucrurilor pur mecanice. El îşi poate făuri unelte fizice. În schimb, un om ce gândeşte încă în eter, poate aduce bobul de sămânţă până la înflorire, astfel încât el să crească realmente.

Cultura atlanteană era efectiv legată încă de ceea ce creştea în mediul natural, vegetal, asupra căruia omul actual a pierdut puterea. Atlanteanul nu utiliza, de exemplu, forţa aburului pentru mişcarea vehiculelor, ci forţa din sămânţa plantelor, cu care el îşi propulsa vehiculele sale. Abia din ultima treime a erei atlanteene, din epoca protosemiţilor până în epoca în care Atlantida a fost acoperită de masele de apă ale Oceanului Atlantic, regiunea frontală a capului eteric a început să dezvolte partea frontală a creierului. Prin aceasta omul a pierdut puterea de a influenţa creşterea plantelor, căpătând acum facultatea proprie creierului fizic intelectul. El a trebuit să o ia acum de la început în multe lucruri. El a trebuit să

înceapă să confecţioneze şi să utilizeze unelte mecanice. Pe atunci el era încă precum un copil, neajutorat şi neîndemânatic, în timp ce în privinţa creşterii vegetalului ajunsese deja înainte la o mare iscusinţă. Omul trebuie să treacă printr-o etapă dominată de intelect, pentru ca apoi să recâştige ceea ce avusese deja anterior. Pe atunci puterile spirituale superioare aveau o influenţă asupra voinţei nelibere; ele acţionau prin intelectul lor, prin intermediul capului eteric rămas deschis.

Mergând şi mai mult în urmă, ajungem în era lemuriană. Acolo ni se arată o treaptă a evoluţiei omenirii pe care are loc unificarea propriu-zisă a principiului matern şi a celui patern. Acest cap eteric are, desigur, ramificaţiile lui în corpul astral, în ceea ce îl înconjoară pe om ca radiaţie... (Lipsă în text). Dacă s-ar ajunge ca dintr-un astfel de om să se scoată afară capul la corpul astral, s-ar întâmpla un lucru deosebit. Omul ar pierde atunci posibilitatea de a se menţine în poziţie verticală, s-ar prăbuşi. Exact procesul invers s-a petrecut atunci cu omul, şi prin aceasta el s-a ridicat treptat la verticală.

În era lemuriană însă omul se afla pe o treaptă pe care el încă nu poseda acel lucru despre care am presupus că ar putea fi extras din el. În perioada timpurie el nu avea încă acest cap eteric unit cu corpul astral. Acestea nu existau încă atunci. Omul care umbla atunci pe Pământ era într-adevăr o fiinţă pliată în două. Cele două organe de lucru, mâinile, se îndoiau spre înapoi, şi slujeau de asemenea pentru deplasare, aşa încât omul mergea atunci în patru picioare. Imaginaţi-vă doi oameni din ziua de azi, bărbat şi femeie, împletiţi unul în altul, imaginaţi-vă că jumătatea superioară a corpului lipsea şi că exista doar jumătatea inferioară: omul era realmente androgin. Omul a avut şi atunci un corp astral şi un corp eteric, însă nu acela

pe care l-a avut mai târziu. Acesta era un alt corp astral, şi anume unul care a ajuns la maxima sa desăvârşire pe Lună. Acolo pe Lună, corpul astral unit cu corpul eteric a căpătat însuşirea de a dezvolta un corp fizic, care pe atunci avea o formă de crab. Omul putea sta pe una dintre perechile de picioare şi să execute adevărate sărituri.

Acest corp astral unit cu corpul eteric era pe atunci cu totul altfel configurat. El avea o formă nu în întregime de ou, ci mai degrabă de clopot. El se boltea deasupra omului, care mergea pe toate cele patru picioare. Corpul eteric asigura toate funcţiunile acestui om lemurian. Omul avea pe atunci o conştienţă confuză, crepusculară, precum în starea de vis de astăzi. Conştienţa sa nu era însă precum reminiscenţele viselor noastre de azi, ci el visa despre realităţi. Când de el se apropia un alt om, nesimpatic, în el se ridica o senzaţie de lumină care îi semnala aspectul nesimpatic.

Omul avusese deja pe Lună, puţin, capacitatea de a-şi utiliza cele două membre anterioare ca organe de prindere, aşa încât acum a venit vremea ridicării la verticală. Ceilalţi camarazi în viaţă ai oamenilor erau, în era lemuriană, animale de genul reptilelor, având forme groteşti, care nu au mai lăsat niciun fel de urmă pe Pământ. Ihtiosaurii şi alţii sunt descendenţii acelor animale. Pământul era populat pe atunci realmente de fiinţe cu caracter reptilian; chiar şi corpurile omeneşti aveau atunci un caracter reptilian. Pe când fiinţa omenească reptiliană de atunci se ridica pe verticală, a ieşit la iveală o formă de cap complet deschisă în faţă, din care izvora un nor de foc. Aceasta a dat ocazia la povestea despre balaur, despre zmeu. Aceasta este forma grotescă pe care o avea însuşi omul atunci, o formă reptiliană. Păzitorul Pragului, natura inferioară, a omului, apare de obicei şi sub o astfel de formă. Este natura

inferioară cu forma de cap deschisă. Pe vremea aceea a intervenit şi căsătoria dintre aceste formaţiuni de pe Pământ şi celelalte fiinţe, despre care am vorbit mai sus. Corpul astral cu forma de cap s-a unit cu corpul în formă de balaur cu orificiul care arunca foc. A fost fecundarea Pământului-Mamă cu Spiritul-Tată.

Aşa s-a petrecut fecundarea cu forţele manasice. Corpul astral inferior s-a contopit cu corpul astral superior. O bucată mare din corpul astral de atunci a căzut. O parte a format componentele inferioare ale corpului astral omenesc, iar cealaltă parte, corpul astral nou împreună cu capul, s-a unit cu părţile superioare ale omului. Ceea a fost descuamat atunci, ceea ce a ieşit afară din acest corp astral ce fusese unit cu formaţiunea de balaur, nu mai era apt să urmeze o evoluţie în continuare pe Pământ. Aceasta a format, ca un conglomerat, sfera astrală a Lumii, aşa-numita a opta sferă. [Nota 81] Luna găzduieşte realmente entităţi astrale, care au luat naştere prin faptul că omul a lepădat ceva.

Această împreunare a Spiritului patern cu Materia-mamă a fost descrisă în Egipt ca împreunarea lui Osiris cu Isis. Ceea ce a rezultat atunci a fost Horus. Contopirea formei de vierme cu capul eteric cu corpul astral nou ataşat al omului şi cu forma de cap a condus la conceperea formei de Sfinx. Sfinxul este redarea sub formă plastică a acestui gând.

Au existat şapte tipuri sau clase de astfel de forme omeneşti, toate diferite puţin între ele, de la formele cele mai frumoase, aproape de o formă nobilă, superioară, până în jos la formele cele mai groteşti. Aceste şapte tipuri de forme omeneşti trebuiau toate să fie fecundate. Coborârea „Fiilor lui Manas" trebuie să ne-o reprezentăm în acest mod figurat. Doar atunci putem înţelege cum a luat naştere

corpul astral al omului. El este compus din două elemente diferite.

Dacă privim evoluţia omenească, vom găsi că o parte a corpului astral tinde continuu să supună cealaltă jumătate, natura inferioară, şi viceversa. Dacă astăzi omul constă din corp astral, corp eteric şi corp fizic, doar corpul fizic este un produs care, aşa cum este el, este terminat. Celelalte două corpuri sunt concepute într-o luptă permanentă. De asemenea, şi în corpul eteric sunt două părţi, care caută să se contopească una în alta.

Când omul moare, el predă întregul corp fizic forţelor Pământului, corpul lui eteric însă se divide mai întâi în două părţi. O parte este cea care provine de la formaţiunea superioară, şi pe aceasta omul o ia cu sine. În schimb, restul corpului eteric este lepădat, căci asupra lui omul nu-şi poate exercita puterea; acesta i-a fost acordat din exterior. El îşi poate exercita puterea asupra acestuia doar dacă a devenit un discipol ocult. Aşadar, această parte a corpului eteric este predată, la omul obişnuit, forţelor eterice ale spaţiului cosmic.

Partea acelui corp astral aparţinător omului pe care el a primit-o ca zestre de la Lună, îl sileşte să zăbovească un interval de timp în Kamaloka, până ce se eliberează pentru viaţa respectivă, de această parte a corpului astral. Îi rămâne apoi partea de corp astral care şi-a găsit deja compensarea; cu aceasta el străbate drumul prin Devachan, şi înapoi în corpul fizic. Din acest motiv, în spaţiul astral se văd gonind încoace şi încolo cu viteză uriaşă formaţiuni în formă de clopot. Acestea sunt sufletele omeneşti ce vor să se reîncarneze. Dacă aici la noi zvâcneşte un astfel de clopot uman prin spaţiul astral, iar în America de Sud un embrion omenesc se află în înrudire karmică cu el, acest clopot omenesc trebuie în acelaşi

moment să şi fie acolo. Astfel gonesc nebuneşte aceste suflete în curs de încorporare prin spaţiul astral. Aceste formaţiuni-clopot amintesc exact de acele formaţiuni ce au apărut în era lemuriană, numai că ele şi-au găsit deja compensarea cu corpul astral superior.

Noi ştim că omul se dezvoltă prin faptul că îşi prelucrează, pornind din Eu, celelalte trei corpuri. Eul nu este nimic altceva decât ceea ce a acţionat atunci fecundator: partea aurică superioară cu capul eteric. Componentele pe care omul le-a perfecţionat, sunt corpul fizic, corpul eteric, corpul astral.

Corpul eteric superior sau corpul mental
Corpul astral ca Buddhi
Corpul astral
Corpul eteric inferior
Corpul fizic

Corpul fizic a luat naştere printr-o transformare şi înnobilare a acelui corp în formă de balaur pe care l-am întâlnit în era lemuriană. El era androgin. La bărbat, baza componentelor superioare este feminină, la femeie baza corpului eteric superior este de tip masculin. Omul este realmente, conform naturii fizice, androgin.

Corpul eteric constă din două elemente: dintr-o parte a naturii omeneşti care a parvenit odinioară de pe Lună, şi din polul ei opus. La început ele nu erau unite încă una cu cealaltă, ulterior ele s-au apropiat şi s-au unit. Unul este polul animalicului, celălalt este polul spiritualului. Polul animalicului se numeşte corp eteric, polul spiritualului se numeşte corp mental. Corpul mental este, din punct de vedere material, eter.

La mijloc este corpul astral, care şi el este rezultatul uniunii a două componente. Şi el este în fond o formaţiune dublă. În el putem distinge o natură inferioară şi una

superioară. Natura superioară este unită inițial cu corpul mental. Acesta acum, partea din corpul astral situată în corpul mental, care deci a venit de sus, este celălalt pol al corpului astral inferior. O proprietate a corpului astral inferior constă în aceea că el are pofte. Partea superioară are, în schimb, dăruire, iubire, devotament. Această parte a corpului astral se numește Buddhi. Această descriere a omului este văzută astfel în lumina cosmică. Dacă omul lucrează el însuși la învelișurile sale, lucrurile stau altfel. Un aspect ne arată cum este alcătuit omul din punct de vedere cosmic, celălalt aspect cum lucrează el însuși la corpurile sale.

Așadar, Buddhi este astralul înnobilat, mentalul este etericul înnobilat, iar fizicul își are polul opus în Atma.

CONFERINȚA a XIX-a

Berlin, 17 octombrie 1905

Am văzut ieri că omul stă într-o anumită relație cu puterile astrale. Atunci când moare, el intră prima dată în lumea astrală. Însă și acum el stă într-o relație permanentă cu planul astral. De fapt, lucrurile stau astfel că pe planul astral sunt vizibile în permanență ființe spirituale, care nu s-ar afla acolo dacă nu ar exista oameni. Ele ajung pe planul astral prin oameni și, într-un anumit raport, mai mult prin animale. Ele nu se aseamănă cu celelalte ființe ale planului astral. Acolo, pe planul astral, este vizibil în primul rând ceea ce pentru om este doar simțit. Bucurie, tristețe, porniri există acolo la fel de concret precum obiectele exterioare, un scaun sau o masă, pe planul exterior. Ele există acolo în așa fel, încât o ființă care nouă ne apare ca

plăcere, acţionează mai întâi asupra sentimentului nostru, dacă materialul său astral este încă foarte firav.

Ceea ce apare pe planul astral este de regulă acolo ca un fel de imagine în oglindă, comparativ cu planul fizic; de exemplu, numărul 563 este acolo 365. Un sentiment de ură apare acolo şi ca venind de la omul căruia i-a fost adresat. Acest fapt este valabil pentru toate lucrurile de pe planul astral. Sufletescul, care luminează de pe planul astral pe planul fizic, este posibil să-l percepem cu însuşirile opuse. Când pătrund în noi de pe planul astral sentimente sufleteşti, pătrund astfel încât dacă acolo, de exemplu, avem căldură, aici avem imaginea în oglindă a planului astral, şi anume sentimentul paradoxal de frig. Acestea sunt lucruri pe care trebuie să le avem foarte clar în minte.

Pe de altă parte, trebuie să avem în vedere faptul că fiinţele planului astral au drept materie ceea ce noi numim simţire. Ele se exprimă prin acest sentiment. Dacă aceste fiinţe nu sunt încă foarte puternice, atunci noi nu le putem percepe decât în acest mod, ca senzaţie de răceală. Când însă devin mai puternice, când materia lor se fortifică, ele devin vizibile ca fiinţe luminoase. Aşa se explică de ce atunci când materializările, la şedinţele spiritiste, se densifică suficient de mult, intervine un fenomen luminos (de exemplu un rac). Acesta este un proces natural într-o astfel de chestiune. Cine vede aşa ceva fără a fi în cunoştinţă de cauză, vorbeşte aici despre minuni. O minune nu este altceva decât o intervenţie a unei lumi superioare în lumea noastră. Este pur şi simplu un proces natural. Aşa se întâmplă atunci când alte fiinţe, de pe planuri superioare, intervin în viaţa omenească.

Cu toţii suntem de acord că un gând sec, rece de pe planul astral este mai puţin eficace decât un gând impulsiv, care porneşte din suflet. Dacă omul, în epoca actuală de

cultură, a ajuns atât de departe încât nu mai este robul pasiunilor – epoca noastră de cultură are, desigur, ceva rafinat –, dacă de la el urcă pe planul astral gânduri reci privitoare la procesele care au loc în lume, atunci ele se prezintă acolo ca niște spații vide, din care s-a eliminat materia. În spațiul obișnuit putem aduce materie, care umple spațiul. Nu așa se întâmplă în cazul materiei care se revarsă în spațiul astral prin gânduri. Ea acționează în opoziție cu materia fizică, și anume astfel: ea dă deoparte ceea ce există acolo, de exemplu, ca atunci când am face o gaură într-un aluat. Așa se întâmplă atunci când gândurile noastre se revarsă în planul astral. Materia superioară este opusul materiei inferioare: în loc să umple spațiul, ea dislocă, golește ceea ce este în spațiu. Aceasta este materia astrală care este acolo eliminată.

Când un gând pătrunde în spațiul astral, se formează o pătură mai densă în jurul spațiului gol creat prin gând. În jurul acestui spațiu gol apar fenomene de culoare. În jurul spațiului gol începe să ardă mocnit, începe deodată să strălucească. Aceasta este forma-gând pe care noi o vedem în primă instanță. Materia astrală se comprimă de jur-împrejur, și prin aceasta devine mai luminoasă. Această apariție mai luminoasă ce se formează în jurul gândului dispare curând; dacă însă gândul este legat de un impuls pasional puternic, atunci el are o afinitate cu materia astrală densificată și o animă, o însuflețește. În felul acesta oamenii – nu foarte

evoluați, dar care sunt foarte pasionali – creează în spațiul astral, atunci când gândesc, ființe vii. Acest lucru încetează mai târziu; după ce oamenii evoluează și devin tot mai liniștiți, aceste ființe nu se mai formează atunci când gândesc. Acum înțelegeți însă că pe planul astral există ființe ce sunt create de oameni, dar pot proveni și de la animale. Căci și de la anumite animale se formează astfel de ființe, și aceasta într-un mod mult mai intens. Animalul însă îngrămădește propriile sale impulsuri în forma astrală proprie, astfel încât în spațiul astral el creează cel mai adesea propria sa formă, imaginea sa.

Fiecare animal lasă în spațiul astral o anumită urmă, care de fapt are o viață scurtă, dar care totuși persistă un anumit timp. Prin gândurile pasionale puternice ale oamenilor iau naștere însă în spațiul astral populații elementare noi. Treptat, omul ajunge însă la stadiul în care pe planul astral ia naștere un fel de ființe elementare neutre. Odată depășit punctul în care pe planul astral iau naștere doar niște mecanisme, omul ajunge să înnobileze tot mai mult pasiunile și pornirile sale. Aceasta îl conduce într-acolo, că el împrumută gândurilor sale un entuziasm nobil. Acesta are de asemenea forța de a însufleți materia astrală aflată împrejurul gândului [Nota 82]. Prin dezvoltarea patriotismului iau naștere, de exemplu, și ființe cu formă nobilă, iar ființele elementare create în felul acesta contribuie la propășirea a ceea ce trăiește în spațiul astral. Ființele mai puțin nobile, pe care omul le produce prin gânduri grevate de pasiuni, sunt obstacole și determină un regres, însă tot ceea ce omul obține fără a fi influențat de senzorial, prin entuziasm și așa mai departe, aceasta acționează favorabil în spațiul astral.

Materia din spațiul astral comprimată prin gândurile pasionale, este aceeași care a înconjurat odinioară planeta

precedentă, Luna, din care Luna s-a ridicat pe o treaptă de evoluţie superioară. De aici şi pericolul care există peste tot unde există o astfel de materie. Noi oamenii suntem astfel făcuţi, încât trebuie să ne încorporăm în materia fizică actuală. Pe planeta anterioară nu există încă materia fizică din prezent; ea era mai desăvârşită decât aceea a animalelor şi mai puţin desăvârşită decât acea a oamenilor din ziua de azi. Această materie, în care Jehova tinde să se încorporeze, nu oferă ca atare o bună găzduire. Fiinţele însă, ajunse atât de departe încât au atins treapta pe care trebuia să o atingă pe Lună, nu vor pricinui niciun fel de pagubă. Ele nu iubesc această materie.

Ea nu este materia în care este încarnat în prezent omul. Însă pentru anumite fiinţe care au rămas în urmă pe Lună, materia astrală a Lunii este, să zicem aşa, o hrană potrivită, din care ele vor să se hrănească, ea are o mare putere de atracţie pentru ele. Aceasta dovedeşte faptul că noi suntem în permanenţă înconjuraţi de fiinţe, a căror natură superioară este înrudită cu natura noastră inferioară. Când omul creează gânduri egoiste, acestea sunt cât se poate de bine-venite pentru aceste fiinţe. Ele sunt de fapt, în alt sens, mai avansate decât oamenii, însă ele au sub acest aspect pofta nestăvilită de a se încorpora în formele astrale pe care noi înşine le creăm. Sunt aşa-numiţii Asuras. Prin formele de gânduri inferioare noi furnizăm acestor fiinţe asurice hrană.

Oamenii care nu sunt îndeajuns de purificaţi, care nu sunt încă suficient de lipsiţi de pasiuni, meditând creează forme de gânduri puternice, produc în jurul lor o aură încărcată de pasiuni. În aceasta se încarnează astfel de entităţi asurice, care îl pot trage apoi în jos pe om. Când omul meditează într-o stare somnambulică şi nu se ridică apoi suficient de sus în gânduri, el creează această materie

şi, întrucât nu are o contrabalansare, în formele lui de gânduri se încorporează astfel de entităţi. Acestea sunt fiinţe superioare, deoarece deja de pe Lună şi-au dezvoltat complet un Manas, înainte să-şi facă apariţia componenta Buddhi; ele nu au deci în sine influenţa elementului Buddhi. Din această cauză, Manas este la ele egoist. Dacă omul nu ar fi primit pe Pământ, din momentul când Manas s-a apropiat de el din exterior, şi un element specific de Buddhi, el n-ar fi făcut altceva decât să dezvolte în continuare un Manas arivist, ar fi devenit o fiinţă în sensul cel mai înalt egoistă. Dezvoltarea manasică este una înclinată spre egoism şi autonomie. Ea ar trebui să-l facă pe om independent, dar ulterior trebuie să se conjuge cu elementul specific naturii Buddhi. Fiinţele asurice menţionate, întrucât au dezvoltat prea devreme în ele Manas, au lăsat să le scape influenţa naturii Buddhi. De aceea ele se află pe de o parte mai sus decât omul, dar pe de altă parte nu pot progresa, ci continuă să dezvolte Kama-Manas, latura egoistă.

Kama-Manas a apărut pe planul fizic la mijlocul rasei lemuriene în bisexualitate. Dumnezeul care a patronat Kama-Manas a fost Iehova. De aceea *Helena Petrovna Blavatsky* îl numeşte Dumnezeul lunar [Nota 83]; el este numit pe drept Dumnezeul fecundităţii. El a împins acţiunea exterioară a Kamei-Manas la extrem. Latura sexuală, care a apărut în era lemuriană, devine, dacă o urmărim retrospectiv, dacă o privim în natura ei din ce în ce mai înaltă, al doilea Logos. El a devenit, prin principiul Kama mergând coborâtor, Jehova; prin principiul Buddhi mergând suitor, el a devenit principiul Christos.

Dacă ne cufundăm însă în elementul kamic al perioadei preterestre, suntem traşi în jos de entităţile asurice. Forţele superioare ale precursorilor noştri

spirituali sunt legate de forţele propriei noastre naturi inferioare. Pasiunile omeneşti se află într-o relaţie ocultă cu forţele superioare ale entităţilor spirituale care ne-au precedat [Nota 84]. Peste tot, *acolo* unde există excese şi o viaţă desfrânată, este terenul propice unde forţe asurice puternice revarsă în lume intelectualitate rafinată. La seminţiile omeneşti corupte se găsesc astfel de forţe asurice puternice. Magicianul negru îşi procură cele mai puternice forţe de care se slujeşte tocmai din mocirla senzorialităţii. Ritualurile sexuale sunt nelipsite, pentru a fermeca şi a capta aceste cercuri. Pe Pământ există o permanentă luptă între cei care, pe de o parte, se străduie să purifice pasiunile şi cei care, pe de altă parte, caută să întărească latura senzorială. Entităţile care au drept conducător principiul Christos caută să câştige Pământul pentru ele, dar şi celelalte entităţi, entităţile adverse, caută să acapareze Pământul pentru ele.

Aceste încorporări de entităţi asurice în revărsările de gânduri încărcate de pasiuni ale omului sunt un tip de entităţi astrale. Ele sunt numite fiinţe elementare artificiale, întrucât sunt create artificial de om. Mai există apoi în spaţiul astral fiinţe elementare naturale. Ele provin de la sufletele-grup ale animalelor. Pentru fiecare grup de animale există în spaţiul astral o entitate care reuneşte tot ceea ce există în animalele individuale. Şi pe acestea noi le întâlnim în spaţiul astral. Fiecare animal târăşte după sine, precum o coadă, întreaga sa natură astrală. Această creatură nu poate acţiona însă la fel de dăunător ca fiinţele elementare create de om în spaţiul astral. Ea este nedăunătoare, deoarece este paralizată de sufletul-grup al animalelor respective. În cazul entităţilor create de către om lucrurile stau diferit, întrucât la om nu există ceva care

să le paralizeze, astfel încât aceste fiinţe elementare durează în timp.

Când un animal este chinuit, suma durerilor produse acestuia se răsfrânge imediat asupra corpului astral al omului. Aici, desigur, ea se reflectă pe invers; de aici voluptatea cruzimii. Un sentiment de plăcere de acest fel ruinează corpul astral omenesc. Când omul distruge viaţa [Nota 85], aceasta înseamnă ceva monstruos la om ... (Lipsă în text). Prin nimic altceva nu ne putem însuşi forţe astrale cu acţiune distructivă decât prin ucidere. Orice ucidere a unei fiinţe cu corp astral produce o fortificare a egoismului cel mai pustiitor. Ea înseamnă o mărire a puterii. De aceea, în şcolile de magie neagră se învaţă mai întâi cum să faci vivisecţii pe animale; când tai cu gândurile corespunzătoare îndreptate spre un anumit loc, asta produce o anumită forţă, cu gândurile îndreptate spre un alt loc, produce o altă forţă. Acţiunea corespunzătoare la magicianul alb constă în meditare. Pe planul fizic se întoarce ceva, dacă meditarea este însoţită de gânduri concrete; fără gânduri, ea se reîntoarce pe planul Kamaloka.

Covârşirea omului prin procedee de hipnotizate este o ucidere şi mai puternică, întrucât distruge voinţa. De aceea, ocultistul nu intervine niciodată în libertatea omului; el relatează doar nişte fapte.

Minciuna este, din punct de vedere astral, o crimă şi o sinucidere în acelaşi timp. Ea îi dă celuilalt o anumită iluzie şi produce în el un sentiment ce se referă la ceva ce nu există, la un nimic. Pe planul astral apare imediat contraimaginea nimicului, uciderea. Aşadar, când prin minciună vă îndreptaţi sentimentul spre ceva ce nu există, dumneavoastră ucideţi ceva în om şi comiteţi un suicid, deoarece ... (Lipsă în text).

CONFERINȚA a XX-a

Berlin, 18 octombrie 1905

Ieri ne-am îndreptat mai întâi atenţia asupra unor formaţiuni din lumea astrală ce apar sub influenţa directă a omului. Astăzi ne vom ocupa de nişte fiinţe ale spaţiului astral care sunt acolo, mai mult sau mai puţin, locuitori permanenţi.

Pentru a înțelege aportul omului la ceea ce se întâmplă în lumea astrală, trebuie să analizăm natura omului care doarme. După cum ştim, omul constă din patru componente: corpul fizic, corpul eteric, corpul astral şi Eul. Când omul doarme, corpul astral şi Eul sunt în afara învelişurilor omeneşti. Un astfel de om rătăceşte, să zicem aşa, încoace şi încolo prin spaţiul astral. De regulă, el nu se îndepărtează prea mult de corpul fizic şi de corpul eteric, care rămân lungite în pat. Celelalte două componente ale entităţii omeneşti, corpul astral şi Eul, se găsesc acum în spaţiul astral.

Chiar dacă corpul fizic şi corpul eteric rămân aici, pe planul fizic, nu trebuie nicidecum să credem că asupra corpului fizic împreună cu corpul eteric ar avea influenţă doar nişte forţe fizice, şi numai unele fiinţe fizice ar avea acces la ele. Tot ceea ce trăieşte drept gânduri şi reprezentări dobândeşte asupra corpului eteric o anumită influenţă. Când un om doarme, corpul eteric se află aici, pe planul fizic. Când gândim ceva în preajma unui om care doarme, exercităm o influenţă asupra corpului său eteric; doar că cel care doarme nu află nimic legat de aceasta. În stare de veghe omul este într-atât de preocupat cu lumea exterioară, încât el respinge toate gândurile ce se năpustesc asupra corpului eteric. În timpul nopţii însă

corpul eteric este singur, fără Eu, şi este expus tuturor gândurilor ce roiesc în jur, fără ca omul care doarme să ştie ceva de asta. Nici în stare de veghe el nu ştie nimic de asta, deoarece corpul astral, care locuieşte în corpul eteric, este preocupat cu lumea exterioară. Când omul se află în stare de somn, orice entitate care are forţa de a expedia gânduri poate dobândi o influenţă asupra lui. O astfel de influenţă asupra lui o pot dobândi individualităţi superioare, acele individualităţi pe care noi le numim Maeştri. Ei pot trimite celui care doarme gânduri în corpul eteric. Aşadar, omul poate primi în corpul său eteric gânduri înalte, pure de la Maestrul său, dacă Maeştrii vor să se ocupe conştient de asta. Dar pătrund mai întâi în timpul nopţii gânduri în corpul eteric, ce roiesc în mediul înconjurător. Dimineaţa, după ce intră din nou în corpul eteric, omul le află acolo. Există două feluri de vise. Unele iau naştere direct, prin vieţuirile din lumea astrală: prin reverberaţia trăirilor din timpul zilei şi unele lucruri din lumea astrală. De regulă, Eul nu vieţuieşte noaptea în spaţiul astral altceva decât lucruri ce au legătură cu viaţa diurnă. La revenire el poate lua cu sine, sau nu, în viaţa de trezie, experienţele din lumea astrală. Există însă şi în corpul eteric o anume stare de fapt. Ceea ce este găsit aici, este receptat şi de către corpul astral, şi ne apare apoi tot ca vise. Ceea ce se întâmplă însă cu corpul eteric în timpul nopţii este un alt gen de vieţuire. Aşadar, dimineaţa, în corpul eteric găsim în primul rând gânduri care s-au apropiat de el din mediul înconjurător, şi în al doilea rând gândurile pe care Maeştrii sau alte individualităţi le-au cufundat în el. Acestea din urmă pot surveni prin faptul că omul meditează. Prin faptul că omul se preocupă în timpul zilei cu gânduri nobile, pure legate de veşnicie, el aduce în corpul său astral înclinaţii pentru aceste gânduri. Dacă un om nu ar avea

înclinaţii pentru aceste gânduri, ar fi fără folos dacă un Maestru ar vrea să se ocupe cu corpul său eteric. Dacă citeşti *Lumină pe cărare* [Nota 86] şi meditezi asupra acestei cărţi, ajungi să îţi pregăteşti corpul astral, astfel încât atunci când Maestrul ţi-a umplut până la refuz corpul eteric cu gânduri măreţe, corpul astral să poată într-adevăr întâlni aceste gânduri. Această relaţie se numeşte Raportul omului cu Sinea sa superioară. Procesul interior este realmente unul ca acesta. Sinea superioară a omului nu este ceva ce trăieşte în interiorul omului, ci împrejurul lui. Sinea superioară sunt individualităţile dezvoltate superior. Omului trebuie să-i fie clar că Sinea superioară se găseşte în afara lui. Dacă el ar căuta-o în el, nu ar găsi-o niciodată. El trebuie să o caute la aceia care au parcurs deja drumul pe care noi vrem să mergem. În noi nu este altceva decât Karma noastră, ceea ce noi am trăit deja în încarnările anterioare. Restul este în afara noastră. Sinea superioară este în jurul nostru. Dacă vrem să ne apropiem de ea pentru viitor, ea trebuie căutată înainte de toate la acele individualităţi care pot acţiona pe timpul nopţii asupra corpului nostru eteric. Ea se află în Univers; din această cauză spune vedantistul „Tat tvam asi" = Acesta eşti tu! – Dacă prin nişte scrieri adecvate, precum *Lumină pe cărare* sau Evanghelia după Ioan am predispus corpul astral să primească ingrediente înalte şi să-i înţeleagă pe Maeştri, se acţionează în beneficiul dezvoltării Sinei superioare.

Aşadar, în timpul nopţii noi găsim în spaţiul astral corpurile care dorm sau pe discipoli cu Maeştrii lor, în funcţie de cum reuşim să păstrăm, printr-o meditaţie potrivită, legătura cu Maestrul. Acesta este procesul ce se poate derula pe timpul nopţii, care ne duce către Maestru. Orice om poate ajunge, printr-o adâncire în scrierile inspirate, să stabilească o astfel de legătură, şi prin aceasta

să-şi dezvolte Sinea superioară. Sinea noastră de peste câteva mii de ani va fi ceea ce este acum Sinea noastră superioară. Pentru a face însă cunoştinţă cu Sinea superioară, trebuie s-o căutăm acolo unde există deja astăzi, la individualităţile superioare. Aceasta se face prin legătura discipolului cu Maeştrii.

Ceva diferit ce noi putem întâlni în spaţiul astral, este magicianul negru cu discipolii săi. Discipolul care vrea să ajungă magician negru trebuie să parcurgă un anumit instructaj. Şcolarizarea în magie neagră constă în aceea că omul este obişnuit, sub o anumită îndrumare, să chinuiască animale, să le taie, să le omoare. Acesta este A.B.C.-ul. Când omul chinuie în mod conştient o fiinţă vie, aceasta are o anumită urmare. Durerea provocată prin aceasta exercită asupra corpului astral omenesc un efect cu totul specific, dacă durerea este provocată în mod conştient. Prin disecarea conştientă făcută într-un anume organ, bine determinat, omul beneficiază de o anumită putere.

Principiul oricărei magii albe este însă acela de a nu permite dobândirea unei puteri fără o dăruire de sine. Dacă o putere se dobândeşte prin dăruire de sine, atunci ea curge din izvorul de viaţă general al Universului. Când însă luăm energie de viaţă de la o fiinţă anume, noi îi furăm energia ei de viaţă. Întrucât ea aparţinea unei fiinţe separate, ea întăreşte şi măreşte separatismul în omul care şi-a însuşit-o. Această întărire a separatismului îl face apt să devină discipol al acelor indivizi ce se găsesc într-o luptă cu Maeştrii buni. Căci Pământul nostru este câmpul de luptă a două puteri ce se opun una alteia: dreapta şi stânga. Una, puterea albă, cea din dreapta, luptă să spiritualizeze din nou Pământul, după ce acesta a ajuns la un anumit grad de densitate fizică a materiei. Cealaltă putere, cea din stânga, sau puterea neagră, tinde să facă Pământul tot mai

dens şi mai dens, precum Luna. Pământul nostru ar putea deveni astfel, după un anumit timp, expresia fizică a puterilor bune, sau expresia fizică a puterilor rele. Expresia fizică a puterilor bune devine dacă omul se uneşte cu spiritele integratoare, dacă își caută Eul în comunitate. Pământul este chemat să se diferenţieze fizic şi mai mult. Este posibil acum ca diferitele părţi să ia fiecare propriul ei drum, ca fiecare parte să-și formeze un Eu. Aceasta este cărarea neagră. Cărarea albă este aceea de a forma o comunitate, de a se forma un Eu general.

Dacă ne vom înşuruba din ce în ce mai mult în noi, dacă ne vom adânci în propriul nostru organism-Eu, dacă vom vrea din ce în ce mai mult pentru noi, vom sfârşi toţi într-o dezbinare totală. Dacă din contră, ne vom strânge la un loc, astfel încât să ne anime un spirit comunitar, astfel încât între noi, în mijlocul nostru să se formeze un centru, ne vom aduna, ne vom uni cu toţii. A fi magician negru înseamnă să dezvolţi tot mai mult spiritul separatismului. Anumiţi iniţiaţi negri sunt de asemenea pe cale de a-şi însuşi anumite forţe ale Pământului. Dacă ucenicii lor vor deveni într-atât de puternici încât aceasta să devină posibil, Pământul se va îndrepta spre ruină.

Omul este chemat să se situeze tot mai mult în atmosfera Maeştrilor buni. Aşadar, pe planul astral găsim, pe lângă iniţiaţi cu discipolii lor, pe magicianul negru cu discipolii lui. Mai găsim acolo, de asemenea, şi oamenii morţi de ceva timp, ei fiind acolo cu scopul de a se dezbăra încet, încet de legăturile pe care le-au avut cu Pământul. Trebuie să te dezbari de pofta de a savura plăceri. Savurarea plăcerii este un proces ce are loc în corpul astral, însă ea nu poate fi satisfăcută de corpul astral. Cât timp trăim pe planul fizic, pofta corpului astral poate fi satisfăcută prin instrumentele corpului fizic. După moarte,

setea după plăceri continuă să existe, însă instrumentele de satisfacere a lor nu mai există. De tot ceea ce poate fi satisfăcut doar prin intermediul corpului fizic, de toate acestea trebuie să ne dezvățăm. Acest lucru se întâmplă în Kamaloka. Dacă omul s-a dezobișnuit de toate poftele de acest gen, atunci perioada de Kamaloka ia sfârșit și urmează perioada Devachanului.

După ce perioada de Kamaloka a luat sfârșit, poate interveni ceva ce nu este cu totul normal în evoluția omenească. În evoluția omenească normală se întâmplă următoarele: Omul s-a lepădat de poftele, dorințele, instinctele, pasiunile sale și așa mai departe. Acum, din corpul astral se degajă tot ceea ce este natură superioară. În urmă rămâne, ca o piele năpârlită, acel reziduu prin care omul a căutat plăcerea senzorială. Iar după ce omul a părăsit planul Kamaloka, aceste piei omenești astrale decojite plutesc încoace și încolo pe planul astral. Încet, încet ele se descompun, iar când omul revine, majoritatea cojilor astrale sunt complet descompuse. Se poate întâmpla cu mare ușurință ca naturile puternic somnambule, naturile mediumnice să fie chinuite de aceste coji astrale. Aceasta se exprimă chiar și la oamenii slab mediumnici, într-un mod care lor le face o impresie foarte neplăcută. Se poate întâmpla ca omul să aibă chiar în Eu o înclinație atât de puternică față de corpul astral – cu toate că pe de altă parte a progresat atât de mult încât a devenit rapid matur pentru Devachan – încât părți deja dezvoltate din Manas să rămână unite cu această piele astrală decojită. Nu este atât de rău dacă omul dezvoltă pofte de natură inferioară, atâta timp cât este un om simplu, este însă rău dacă el își folosește rațiunea înaltă pentru a se lăsa pradă poftelor inferioare. În acest caz, o parte din natura sa manasică se unește cu poftele inferioare. În epoca noastră materialistă

acest lucru se întâmplă într-o măsură extraordinar de mare. La aceşti oameni, o parte din Manas rămâne unită cu pielea decojită, iar coaja capătă apoi o inteligenţă automată. Aceste coji sunt numite umbre. Umbrele dotate cu inteligenţă automată sunt foarte adesea cele ce se exprimă prin mediumuri. Prin aceasta poţi fi expus foarte uşor iluziei de a lua o simplă piele astrală de om drept individualitatea sa reală. Foarte adesea, acest lucru, care se face cunoscut prin anumite mesaje, este o astfel de piele astrală, care nu mai are nimic de-a face cu Eul, ce continuă să evolueze. Însă dizolvarea umbrei nu înseamnă încă o stingere a Karmei.

Cauza pentru fiecare contraimagine pe care noi am provocat-o în spaţiul astral o luăm cu noi. Acţiunile noastre ne urmează. După cum o monogramă este gravată într-un sigiliu, tot aşa este gravat ceea ce noi imprimăm în spaţiul astral. În spaţiul astral rămâne imprimat ca o pecete [contraimaginea – *n.tr.*], şi provoacă acolo distrugerile ei. Ceea ce corespunde sigiliului, aceasta o luăm cu noi. Ceea ce rămâne însă în urmă în spaţiul astral nu trebuie nici el dispreţuit de noi. Să ne imaginăm că cineva în această viaţă s-ar dezvolta dincolo de o treaptă de evoluţie clar conturată, o treaptă căreia el i-a aparţinut o perioadă de timp. Pe treapta anterioară de evoluţie el ar fi avut păreri care contrazic părerile sale de mai târziu. Atunci când el urcă în Devachan, vechile sale păreri, cu care omul nu s-a confruntat şi de care nu s-a delimitat în mod armonios, rămân legate cu această piele astrală decojită. Dacă un medium intră în legătură cu această piele, el poate găsi în aceasta contradicţii cu viaţa de mai târziu. Acesta a fost chiar cazul când s-a încercat să se intre în legătură pe planul astral cu *Helena Petrovna Blavatsky*. Ea se situase anterior pe un punct de vedere care respingea

reîncarnarea ca ceva imposibil. Mediumul respectiv [Nota 87] a extras acest punct de vedere din pielea decojită pe care Blavatsky a lăsat-o în urmă în spaţiul astral. În învăţătura sa de mai târziu ea a numit această concepţie o greşeală.

Cel care păşeşte în spaţiul astral poate fi expus la o sumă uriaşă de erori. Lăsând la o parte toate acestea, pe planul astral se află o amprentă a Cronicii Akasha. Dacă cineva are capacitatea să citească pe planul astral în Cronica Akasha, care acolo se oglindeşte în toate amănuntele ei, va putea vedea încarnările sale anterioare. Cronica Akasha nu este imprimată cu litere, ci din ea se descifrează ceea ce s-a întâmplat realmente. O imagine-Akasha redă şi după o mie cinci sute de ani impresia privitoare la o personalitate anterioară. Aşadar, pe planul astral se pot găsi şi toate imaginile-Akasha din epocile anterioare. Astfel putem fi expuşi erorii că vorbim cu *Dante*, în timp ce Dante ar putea fi din nou azi printre noi, ca personalitate vie. De asemenea se poate întâmpla ca imaginea-Akasha să dea răspunsuri raţionale, ca ea să poată transcende imaginea despre sine. În felul acesta putem primi realmente de la imaginea-Akasha a lui Dante versuri, care însă nu provin de la individualitatea care între timp a avansat, ci ele trebuie considerate ca nişte versuri care vin ca o continuare a personalităţii de atunci a lui Dante. Imaginea-Akasha este realmente ceva însufleţit, nu este un automat rigid.

Pentru a te putea orienta pe planul astral este necesară o instruire energică, pătrunzătoare, deoarece acolo sunt posibile întotdeauna confuzii şi erori. Şi este deosebit de necesar să înveţi să te abţii cât se poate de mult de la judecăţi de orice fel.

Pentru a înţelege acum tehnica reîncarnării, să aducem în faţa ochilor procesul morţii. Momentul morţii constă în faptul că corpul eteric şi corpul fizic sunt despărţite în primă instanţă brusc unul de altul. Deosebirea între un om care adoarme şi unul care moare este că la omul care adoarme corpul eteric rămâne unit cu corpul fizic. În corpul eteric sunt impregnate sau întipărite toate gândurile şi vieţuirile omului. Ele sunt gravate în el. Omul şi-ar putea aminti mult mai multe trăiri, dacă lumea exterioară nu i-ar stinge continuu din memoria sa aceste vieţuiri. Doar că omul nu are mereu înaintea sa reprezentările sale, pentru că el îşi îndreaptă atenţia spre înafară. Când încetează să facă acest lucru, el percepe ceea ce s-a înregistrat şi înmagazinat în corpul său eteric. Tot ceea ce omul a primit de la lumea exterioară este gravat în corpul său eteric. Iniţial el îşi îndreaptă atenţia spre exterior şi primeşte în corpul său eteric impresii. Parţial el uită acest lucru din nou. După ce, prin moarte, corpul fizic este depus, în acel moment omul percepe tot ceea ce s-a înmagazinat în corpul său eteric. Aceasta este situaţia după ce Eul său împreună cu corpul astral şi corpul eteric s-au separat de corpul fizic. Aşadar, imediat după moarte se oferă ocazia de a-ţi aminti toate trăirile din viaţa care a trecut.

Trebuie acum să căutăm să înţelegem încă un moment asemănător, şi anume momentul naşterii, în care omul intră într-o nouă încarnare. Aici se întâmplă ceva diferit. Aici el aduce cu sine tot ceea ce a prelucrat pe planul devachanic. Corpurile astrale ce vor să se încorporeze se apropie vibrând ca nişte clopote de eterul vieţii şi formează un nou corp eteric. Când omul se uneşte acum cu viitorul lui corp eteric, intervine un moment de privire panoramică, exact la fel cum anterior, la moartea sa,

a privit retrospectiv la viaţa sa trecută. Aceasta se exprimă însă acum în mod cu totul diferit, şi anume ca o privire în perspectivă, în viitor, ca o prevestire. Uneori, la unii copii dotaţi cu oarecare însuşiri psihice, putem auzi din fragedă pruncie astfel de povestiri, dacă cultura materialistă n-a apucat încă să acţioneze asupra lor. Este o privire în perspectivă a existenţei care urmează.

Acestea sunt două momente importante, esenţiale, căci ele ne arată ce aduce omul cu sine atunci când coboară pentru a se încarna. Când moare esenţialul este o amintire. Când se reîncarnează esenţialul este o viziune a viitorului. Acestea două se află una faţă de alta în raportul de cauză şi efect. Tot ceea ce omul vieţuieşte în ultimul moment al morţii este sinteza tuturor vieţilor precedente. Acestea sunt transformate în Devachan, dintr-o chestiune ce ţine de trecut, într-o chestiune de viitor. Aceste două momente pot oferi o indicaţie importantă pentru nişte corelaţii foarte precise între evenimentele din două sau mai multe încarnări succesive.

CONFERINŢA a XXI-a

Berlin, 19 octombrie 1905

Pentru a ne forma o noţiune exactă despre tehnica reîncarnării, trebuie să luăm cunoştinţă mai întâi de o reprezentare, ce are importanţă pentru întreaga concepţie despre lume, şi anume despre legea acţiunii şi reacţiunii. Orice acţiune produce o reacţiune.

Ceea ce putem percepe în mod grosier, de exemplu dacă eu lovesc un om şi el răspunde lovindu-mă, aşadar dacă după o lovitură urmează o contralovitură, este ceva ce se poate observa şi în întreaga natură. În lucrările lui

Newton acest lucru este spus explicit în multe locuri. Acelaşi lucru este valabil întocmai şi în domeniul ocult. Reacţiunea nu este întotdeauna perceptibilă, însă ea este imediat perceptibilă dacă, de exemplu, exercităm o presiune asupra unei bile de cauciuc. Cu cât presiunea este mai mare, cu atât mai mare este şi reacţiunea. Dacă acum în natură ia naştere o acţiune, de exemplu căldură, atunci această căldură trebuie sustrasă dintr-un alt loc din mediul înconjurător; acolo ia naştere drept reacţiune frigul.

Această lege, a acţiunii şi reacţiunii, este valabilă însă şi pentru întreaga lume spirituală, şi este deosebit de important să ştim acest lucru, dacă vrem să înţelegem Karma şi reîncarnarea. O acţiune îşi găseşte expresia ei pe planul fizic. Un sentiment nu se arată nemijlocit pe planul fizic. Dacă eu sunt legat de un om printr-o prietenie, fizic putem fi despărţiţi, astfel încât sentimentul nostru să nu se manifeste în niciun fel exterior, printr-o acţiune, şi noi totuşi să ne simpatizăm. Un sentiment îşi are expresia lui nemijlocită pe plan astral. Sentimentul îşi găseşte o expresie pe planul fizic abia atunci când se transformă în acţiune. Trebuie să luăm în considerare această deosebire. Trebuie să ne fie foarte clar că orice acţiune ce are loc pe planul fizic, produce undeva un efect şi provoacă atunci o contraacţiune. Prin acţiune provocăm întotdeauna o modificare pe planul fizic.

Dacă vrem să înţelegem lumea mai profund, nu trebuie să ne limităm la ceea ce putem vedea. La baza tuturor faptelor fizice stau forţe, prin care ele se întâmplă. Dacă, de exemplu, privim formarea unui cristal, noi putem urmări pe plan fizic forma şi culoarea lui. Însă la creşterea lui contribuie nişte forţe. Aceste forţe nu le putem percepe pe plan fizic. Aceste forţe trebuie, de asemenea, să fie şi ele aici. Aceste forţe care dau naştere pe planul fizic formelor,

care acţionează acolo plăsmuitor, ele însele nu sunt pe planul fizic.

Dacă noi încercăm prin meditaţie să ne cufundăm cu totul într-un cristal, de exemplu într-un cristal sub formă de octaedru, dacă îl lăsăm să se cufunde cu totul în suflet şi ne adaptăm interior la forma cristalului *lăsând această* formă a cristalului să acţioneze, să zicem, o oră asupra noastră, şi apoi prin autosugestie o alungăm din minte, ne aflăm deja pe planul Arupa ... (Lipsă în text). Dacă aşadar lăsăm să acţioneze asupra noastră un cristal, de exemplu un cristal de stâncă, dacă reţinem apoi formele în înclinaţiile sufleteşti şi în final le facem să dispară, ne aflăm pe planul Arupa. Prin aceasta aflăm că forţele care formează cristalul îşi au sediul în planul Arupa.

Toate forţele care stau la baza fenomenelor de pe planul fizic le găsim pe planul Arupa. Prin astfel de observaţii nu putem dobândi de fapt nicio reprezentare care să se refere nemijlocit la viaţa omenească. Realmente, este foarte greu să te transpui prin observarea acţiunilor omeneşti pe planul Arupa, în afară de cazul în care este vorba de acţiunile iniţiaţilor. Însă avem un foarte mare câştig dacă, pornind de la regnurile pur fizice, întreprindem o astfel de procedură, precum adâncirea într-un cristal, deoarece în cristal în mod special există o mare puritate, o mare inocenţă şi castitate. În el nu există impulsuri, pofte şi instincte.

Acest ideal, pe care omul trebuie să îl atingă în viitorul îndepărtat, apare în întreaga lui puritate dacă ne adâncim în regnul mineral mut. Piatră mută, discretă, lipsită de pofte posedă o putere magică colosală tocmai pentru ocultist. Nici în lumea vegetală nu putem să facem ca obiect al observaţiei noastre acea puritate mută, castă, aşa cum o facem în acest cel mai bătrân regn.

Întrucât pe planul fizic sunt active forţe care, propriu-zis, există pe planul Arupa, va trebui întotdeauna să urmărim în domeniul fizicului o latură deschisă, fenomenele, şi o latură ascunsă, forţele. Dacă suntem activi pe planul fizic, noi producem mai întâi nişte acţiuni, însă fiecare acţiune ajunge efectiv până sus, pe planul Arupa, iar acolo îşi are contraacţiunea ei. Faptele de pe planul fizic se impregnează pe planul Arupa precum o monogramă a unui sigiliu şi rămân acolo. Materialul planului Arupa este fin, moale, durabil, el este Akasha, iar acţiunile omului rămân înscrise acolo.

Ajungem acum la toate acele manifestări ale omului ce conţin sentimente. Toate sentimentele pe care omul le exprimă au, de asemenea, reacţiunile lor, la fel ca şi acţiunile, numai că sentimentele nu ajung până sus la planul Arupa, ci îşi găsesc reacţiunile în porţiunile mai de jos ale planului devachanic, în planul Rupa.

Acest lucru se poate deduce efectiv dintr-un anumit fel de a privi natura. Dacă ne concentrăm asupra unei plante în acelaşi fel în care ne concentrăm asupra unui cristal, va trebui, la plantă, să zăbovim mai mult cu forţa noastră de reprezentare, căci noi trebuie să lăsăm să acţioneze asupra noastră nu numai forma, ci şi mişcarea ei interioară, viaţa ei. Putem face atunci şi anumite experienţe, numai că ele durează ceva mai mult decât la mineral. Trebuie să observăm planta în fiecare zi în timp ce creşte. Dacă o lăsăm mai întâi să acţioneze asupra noastră ca o mică plăntuţă şi observăm meditând creşterea ei până la stadiul de flori şi fructe, dacă lăsăm apoi ca asta să-şi producă efectul şi apoi stingem în noi forma senzorială – acest exerciţiu ar putea dura ani întregi – atunci forţele sufleteşti pe care plantele le-au declanşat în noi ne vor răpi în porţiunile inferioare ale planului devachanic.

Va trebui acum să ne întrebăm: Ce forţă acţionează în plantă şi determină viaţa? – Dacă ne-am putea strecura într-o plantă, dacă am putea trăi în ea şi am putea creşte odată cu ea, dacă ne-am putea depersonaliza şi strecura astfel în vegetal, am cunoaşte atunci din afară ceva ce cunoaştem foarte bine din interior [Nota 88], şi anume sentimentul omenesc: plăcere şi suferinţă, tristeţe şi bucurie şi aşa mai departe. Dacă am putea scoate plăcerea din noi şi am pune-o afară, am fi în stare, prin plăcere, să facem să crească componente minerale simple. Prin această forţă, anumiţi yogini găsesc modalitatea de a influenţa creşterea plantelor; ei au făcut însă aceste observaţii şi meditaţii mulţi ani la rând, poate le-au exersat chiar de-a lungul a mai multor încarnări.

Sentimentul îşi are contraimaginea sa pe planul Devachanului inferior. Asupra plantei omul nu are nicio influenţă, dacă nu a dezvoltat forţele yoga, însă asupra semenilor noi putem acţiona înviorător printr-un sentiment cald. Acest lucru îl observă în special un educator de copii. Când la o lecţie cu o caldă participare te afli în faţa unui copil, atunci ştii ce forţă însufleţitoare are acolo sentimentul. Dar şi astfel putem observa ce multe alte efecte poate avea sentimentul în lume. Acolo unde se începe cu creşterea, este solicitat şi sentimentul. Prin artă se face un început în creşterea oamenilor. Artistul are în el cel puţin începutul din ceea ce înseamnă forţă organizatoare; cel puţin un artist de vază, de exemplu creatorul capului lui Zeus. Creaţia artistică legată de sentimentele omeneşti este ceva care, dacă ar fi intensificat mai mult, ar putea fi folosită pentru a face plantele să crească. Ar trebui în teosofie să oferim din nou un prilej pentru înţelegerea elementului cu adevărat artistic, acolo

unde el este înţeles ca noţiune de cultură universală, în sensul cel mai pur, cel mai nobil al cuvântului.

Tot ceea ce este combinat pe planul fizic nu are un corp eteric; însă tot ceea ce creşte are un corp eteric. Dacă un om acţionează artistic, contemplativ-meditativ sau instructiv-educativ, el acţionează asupra corpului eteric. O formă de lut plăsmuită artistic sau un tablou acţionează nemijlocit asupra corpului eteric. O virtute acţionează în schimb asupra corpului astral. Mulţi oameni nobili, care nu au făcut nimic în sensul unei activităţi de organizare a frumosului, întâlnesc la revenirea din Devachan un corp eteric, care nu se potriveşte deloc cu corpul lor astral avansat. Aşa se întâmplă că mulţi oameni, care în ultima încarnare au trăit cu sfinţenie însă fără să se îndeletnicească cu nobilul sub formă exterior-sensibilă, la reîncarnare au o frică de încarnare, deoarece corpul lor eteric nu s-a înnobilat prin frumosul sensibil.

Acest lucru pricinuieşte foarte adesea o sfiiciune, o teamă de a se încarna, iar în cazul extrem, la reîncarnare, idiotismul. Dacă acum omul trece prin toate dezavantajele corpului său eteric dintr-o viaţă de idiot, aceasta se compensează în următoarea încarnare, întrucât omul la încarnarea sa, la naştere, primeşte un şoc dacă nu şi-a înnobilat corpul său eteric prin acţiunea frumosului sensibil, s-a adoptat în francmasonerie ca al doilea principiu frumosul, înţelepciune, frumuseţe şi forţă sau tărie sunt cele trei forţe constructive; ele trebuie dezvoltate. Cel care le deţine pe toate trei devine un om care în următoarea încarnare este adaptat cu toate cele trei corpuri.

Aceste lucruri ne impun ca datorie de a introduce din nou în viaţa teosofică activitatea artistică [Nota 89]. Aceasta există şi acum în curentul mişcării teosofice.

Simplele învăţături teoretice ar trebui să acţioneze pentru început asupra corpului astral. Acum trebuie ca sentimentul să influenţeze şi corpul eteric. Marile învăţături nu sunt doar rostite, ci şi clădite, pictate, sculptate. Dacă vom avea în jurul nostru o lume clădită în stilurile marii mişcări teosofice, atunci am făcut mult. Creştinismul nu este dat doar prin canon, ci el este pictat de *Michelangelo*, *Rafael*, *Leonardo* şi, de asemenea, clădit în domurile gotice. A venit apoi la rând elementul muzical în care s-a instaurat creştinismul, după ce acesta s-a interiorizat.

După lumea sentimentelor urcăm la lumea gândului. Când omul cuprinde un gând pur, se află într-o altă situaţie decât prin sentimentele şi acţiunile sale. Căci acela care a cuprins un gând pur, produce prin acest gând şi o contraacţiune. Europenii au foarte rar astfel de gânduri pure, gândurile lor fiind de cele mai multe ori tulburate de instincte, pofte, pasiuni. Cel mai des, la europeni, întâlnim un singur caz în care ei au gânduri pure, şi anume în matematică. Când oamenii calculează, ei participă în foarte mică măsură la aceasta cu pasiunile lor. Deoarece însă majoritatea oamenilor vrea peste tot să introducă sentiment şi critică, ei nu iubesc matematica. În această privinţă nu poate exista o punere de acord prin discuţii parlamentare. Adevărul matematic este recunoscut de om prin adevărul însuşi, o problemă poate fi rezolvată într-un singur mod. Indiferent dacă unul sau un milion de oameni decid, întotdeauna problema trebuie rezolvată la fel. N-am mai avea nevoie nicăieri de hotărâri pe bază de majoritate, dacă în toate domeniile ar fi posibil să se decidă la fel de lipsit de pasiuni şi obiectiv ca în matematică. La aceasta, în Europa, se poate face referire doar ca la un ideal, că odată

se va proceda la fel de lipsit de pasiune şi obiectiv şi în alte domenii ale vieţii.

Cercetătorii nu se vor mai certa deloc, dacă iau în considerare complet obiectiv factorii specifici, căci adevărul nu se poate apropia de oameni în moduri diferite. Oamenii au păreri diferite, deoarece prin instinctele şi pasiunile lor influenţează în mod diferit reprezentările lor. *Haeckel* are alte instincte decât *Wasmann*, din care cauză ei judecă diferit. Just filosofic, în sensul cel mai înalt al cuvântului, în nicio filosofie nu se vorbeşte despre chestiunile omeneşti cu atâta obiectivitate, în puritatea judecăţilor matematice, ca în filosofia Vedanta. – Cine se deprinde cu aşa ceva, ştie ce înseamnă: Eu nu am nevoie de altcineva pentru a şti dacă ceva este adevărat. Cine se ridică într-adevăr la această gândire clară, lipsită de pasiuni, nu are nevoie de alte păreri.

Heraclit şi *Hegel* au fost într-un grad mai mare purificaţi de pasiunile lor decât *Du Bois-Reymond*, *Herbert Spencer* şi *Haeckel*, şi de aceea le sunt superiori. Există diferite puncte de vedere şi judecăţi, însă nu şi adevăruri care să se contrazică cu adevărat unele pe altele. Adevărul lui Haeckel se târăşte pe pământ; înţelepciunea Vedanta se ridică în sfera purităţii lipsite de pasiuni şi contemplă de acolo de sus lucrurile. Ea nu contrazice materialismul, ci are un punct de vedere superior materialismului. *Goethe* a încercat în *Metamorfoza plantelor* [Nota 90] să creeze o formă lipsită de pasiune, aşa cum creează matematicianul. Prin aceasta el a vrut să creeze efectiv astfel de gânduri lipsite de pasiuni şi să introducă spiritul matematic în domeniile mai înalte. Doar yoga şi purificarea afectelor pot face să se înţeleagă ce a intenţionat Goethe cu botanica sa.

Prin faptul că gândul devine în felul acesta sfânt, ajungem prin gândurile noastre la planul devachanic.

Europeanul nu ajunge aproape niciodată pe planul devachanic, decât atunci când calculează. Anumite părţi ale creaţiei artistice se ridică de asemenea pe planul devachanic. Acolo unde Goethe a urcat pe culmile cele mai înalte ca artist, devine foarte greu să-l înţelegem. În *Ifigenia* şi în *Tosca* el a încercat să introducă aceste gânduri lipsite de pasiune; dar şi mai mult în drama *Fiica naturală*. Tocmai aceste drame au avut un efect puternic asupra oamenilor, care erau plini de energie şi putere. Aceste gânduri au stors lacrimi la reprezentarea dramei *Fiica naturală*.

Contraacţiunea unui asemenea gând situat pe planul devachanic se află pe planul astral. Aceste gânduri acţionează mai jos, pe planul astral, celelalte lucruri acţionează în sus. De exemplu la *Fichte*, cuprinsul de gânduri din *Fiica naturală* a acţionat pe planul astral asupra sentimentului său şi l-a impresionat până la lacrimi. Aceasta a fost contraacţiunea gândului. Unii oameni sunt cel mai profund impresionaţi prin astfel de gânduri pure. În cazul acţiunii omeneşti şi al sentimentului, reacţiunea se produce în sus, aici ea merge în jos.

Chiar dacă gândurile se prezintă arareori ca astfel de gânduri pure, ele există totuşi mereu ca forţe motrice. Cu toate că există multă sfadă printre păreri, acolo există totuşi gânduri. Omul va trebui deci, dacă prin gând trăieşte pe planul devachanic, să surprindă acest gând şi cu simţirea, astfel încât să capete un sentiment pentru respectivul gând. Cei mai mulţi oameni sunt de acord cu primul principiu teosofic [Nota 91] atâta timp cât el emite o opinie. Când însă ne întrebăm dacă ei o şi reprezintă cu sentimentul, se ajunge la o altă concluzie. Sentimentul însuşi se pătrunde deplin cu o opinie cu care ne declarăm de acord doar dacă acea opinie am coborât-o pe planul astral; abia atunci opinia devine cu

adevărat activă. Mişcarea teosofică vrea să-i dezvolte pe oameni, să-i aducă şi cu viaţa şi cu simţirea lor acolo unde se găsesc principiile lor.

Să recapitulăm deci. Toate acţiunile noastre exterioare au un efect pe planul Arupa. Într-o viaţă dintre naştere şi moarte noi lăsăm în urmă pe planul Arupa un schelet, o întreagă osatură de acţiuni. Din cele pe care le-am simţit în viaţă, rămâne o amprentă pe planul Rupa. Din tot ceea ce noi am gândit există o amprentă pe planul astral. După moarte noi trecem mai întâi prin Kamaloka şi apoi ajungem pe planul Rupa. Ajungem acolo dacă nu am cuprins încă foarte multe astfel de gânduri devachanice. Când ajungem să avem *doar* astfel de gânduri devachanice, am devenit deja un Chela, un discipol spiritual avem atunci complet în noi planul devachanic.

Chela poate să rămână pe planul astral, el poate să renunţe la Devachan, deoarece prin gândurile sale pure şi-a purificat şi consolidat corpul său astral, încât îl poate utiliza în continuare. La noi, tot ceea ce nu a fost încă prelucrat şi înnobilat de Eu se dizolvă în Kamaloka. La sălbatic se dizolvă cea mai mare parte, la omul înalt evoluat se dizolvă cea mai mică parte. Corpul astral deja înnobilat este luat cu sine în Devachan. Tot ceea ce noi am dezvoltat ca viaţă de sentiment, aceasta ne prepară pentru o nouă viaţă, ne pregăteşte pentru ce urmează. După ce ne-am unit cu toate acţiunile şi faptele noastre, suntem împinşi înapoi în următoarea noastră încarnare. Partea înveşnicită de Eu – Eul şi corpul astral înnobilat – se întoarce şi îşi caută în Astral un nou corp, care să corespundă cu ceea ce nu a fost încă purificat. Pregătirea pentru a-şi anexa un mădular astral străin, este făcută chiar în Devachan. După aceasta el îşi alipeşte corpul eteric. În urma acestei alipiri se produce o viziune anticipativă a tot ceea ce îl aşteaptă

pe om. După cum la părăsirea corpului fizic, în corpul eteric şi în corpul astral se trezesc amintirile despre trecutul apropiat până la naştere, tot aşa avem acum prevestirea evenimentelor ce vor urma. Acum, aici poate interveni uneori ceva deosebit; poţi avea un şoc, care provoacă idioţenia. – În următoarea etapă de coborâre se anexează corpul fizic.

Deoarece gândurile acţionează doar pe planul astral, ele sunt, din punct de vedere karmic, lucrul cel mai intim. Ele sunt elementul creator prin sine însuşi. De aceea există şi vorba: ceea ce gândeşti azi, vei fi mâine! – Cu cât gândul este mai pur şi mai suprasenzorial, cu atât mai mult devii creatorul propriului caracter.

Destinul se mai formează şi prin alţi factori: sentimentele creează ocaziile, oportunităţile, acţiunile dau forma.

Fenomen		*Forţe*
Plan fizic	– Acţiuni	Planul Arupa
Plan astral	– Sentimente	Planul Rupa
Plan devachanic	– Gânduri	Planul astral

CONFERINŢA a XXII-a

Berlin, 24 octombrie 1905

Ca o continuare a discuţiei despre Karmă şi Reîncarnare vom trata o problemă deosebită, problema morţii, care are legătură cu întregul context.

Întrebarea: De ce moare omul? – a preocupat întotdeauna omenirea. Răspunsul nu este însă aşa uşor de dat, căci ceea ce numim astăzi a muri, se leagă de faptul că

noi ne aflăm pe o treaptă bine determinată a evoluţiei noastre. Ne este cunoscut faptul că noi trăim mai întâi în trei lumi, în lumea fizică, în lumea astrală şi în cea mentală, şi că existenţa noastră alternează între aceste trei lumi. Noi avem în noi un sâmbure fiinţial interior, pe care îl numim monadă. Acest sâmbure fiinţial ni-l păstrăm în toate cele trei lumi. El trăieşte în noi în lumea fizică, dar şi în lumea astrală şi devachanică. Sâmburele fiinţial interior este mereu aici, însă înveşmântat în fiecare caz în parte cu o haină diferită. În lumile fizică, astrală şi devachanică veşmântul sâmburelui nostru fiinţial este diferit.

Facem abstracţie pentru început de moarte, şi ne reprezentăm omul în lumea fizică înveşmântat cu o anumită materie. Apoi el intră în lumea astrală şi lumea devachanică, de fiecare dată cu un alt veşmânt. Să presupunem acum că omul ar fi conştient în toate cele trei lumi, astfel încât poate să perceapă lucrurile aflate de jur-împrejurul lui. Fără simţuri şi percepţie omul nu ar trăi conştient nici în lumea fizică. Dacă omul ar fi conştient astăzi în acelaşi fel în toate cele trei lumi, atunci n-ar mai exista moarte, atunci ar exista doar transformare. Omul ar trece dintr-o lume în cealaltă în mod conştient. Această trecere n-ar mai fi pentru el o moarte, iar pentru cei lăsaţi în urmă ar fi cel mult ca o plecare în viligiatură. Acum situaţia este de aşa natură, încât omul abia treptat îşi dobândeşte continuitatea conştienţei în aceste trei lumi. Iniţial el resimte trecerea din lumea fizică în celelalte lumi ca o întunecare a conştienţei sale. El va deveni din nou cu claritate conştient de sine abia după ce va reveni în lumea fizică. Fiinţele ce îşi menţin conştienţa nu cunosc moartea. Să ne lămurim acum de ce omul a ajuns să aibă conştienţa fizică de azi şi cum îşi va dobândi o altă conştienţă.

În principal, noi trebuie să vedem omul ca o dualitate, ca fiind compus din două fiinţe: din monadă şi din învelişul monadei. Noi ne întrebăm: Cum a luat naştere una, şi cum cealaltă? Unde a trăit omul astral înainte să devină ceea ce este astăzi şi unde a trăit monada? – Cele două au parcurs stadii de evoluţie diferite, şi abia treptat, treptat au ajuns să se poată uni.

Pentru cercetarea omului fizico-astral suntem obligaţi să ne referim la o epocă foarte îndepărtată, în care el nu exista decât ca un arhetip astral, ca o formă astrală. Omul astral existent acolo la origini, era o plăsmuire care nu arăta precum corpul astral actual, ci ca o entitate mult mai cuprinzătoare. Acest corp astral de odinioară ni-l putem reprezenta dacă ne închipuim Pământul de atunci ca o mare minge astrală, compus din oameni astrali. Toate forţele naturale şi fiinţele care ne înconjoară astăzi erau pe atunci în interiorul omului; omul trăia dizolvat în existenţa astrală. Toate plantele, animalele şi aşa mai departe, instinctele animalice şi pasiunile trăiau încă în omul astral. Ceea ce are astăzi leul în sine, ceea ce conţin în sine toate mamiferele, era pe atunci complet amalgamat cu corpul astral al omului. Corpul astral al omului avea pe atunci în sine toate fiinţele răspândite azi pe Pământ. Pământul astral era compus doar din corpuri astrale omeneşti, ca un fel de mură sferică foarte mare, înconjurată de o atmosferă spirituală, în care trăiau fiinţele devachanice.

Această atmosferă – am putea-o numi aer astral – care înconjura pe atunci Pământul astral, era dintr-o substanţă ceva mai fină, mai diluată decât corpul astral omenesc. În acest aer astral trăiau fiinţe spirituale, mai joase sau mai înalte, printre care şi monadele omeneşti, complet separate de corpul astral omenesc. Aceasta era starea de atunci a Pământului. Monadele, care existau deja

în aerul astral, nu se puteau uni cu corpul astral, căci corpurile astrale ale oamenilor erau încă prea sălbatice. Instinctele şi pasiunile trebuiau mai întâi scoase din acestea şi aşezate afară. Astfel, prin eliminarea anumitor substanţe şi forţe pe care le avea corpul astral, a luat naştere treptat corpul astral omenesc într-o formă mai pură. Părţile eliminate au rămas însă ca nişte plăsmuiri, ca nişte entităţi astrale separate, cu un corp astral mult mai dens, cu instincte, porniri, pasiuni individuale mai sălbatice.

Existau deci atunci două feluri de corpuri astrale: un corp astral omenesc mai puţin sălbatic, şi un corp astral sălbatic, foarte dens. Să facem o distincţie clară între aceste două corpuri astrale: corpul astral omenesc şi tot ceea ce trăia acolo în jurul lui. Corpul astral omenesc devine din ce în ce mai fin, mai nobil şi elimină mereu alte materii astrale, care am devenit din ce în ce mai dense. De aici au luat naştere – când au ajuns la stadiul densităţii fizice – celelalte regnuri: regnul animal, regnul vegetal şi regnul mineral. Anumite instincte şi forţe eliminate au ieşit prin acest proces de densificare la suprafaţă, devenind clasele de animale de mai târziu.

În felul acesta a avut loc o continuă purificare a corpurilor astrale, ceea ce a avut în mod necesar pe Pământ o anumită urmare. Căci prin faptul că a avut alături de el ceea ce mai înainte fusese în el, omul a intrat în legătură cu aceste fiinţe, iar ceea ce mai înainte fusese în el acţiona acum din afară asupra lui. Acesta este un proces perpetuu, care a dus şi la separarea sexelor, care ulterior au acţionat de asemenea unul asupra celuilalt din afară. La început întreaga lume era întreţesută cu noi; abia ulterior ea a acţionat din afară asupra noastră. Simbolul străvechi

pentru această întoarcere a omului în sine însuşi din cealaltă parte, este şarpele care îşi muşcă coada.

În corpul astral purificat iau naştere acum imagini ale lumii din jurul lui. Să presupunem că omul ar fi eliminat zece forme diferite, care acum îl înconjoară. Mai înainte ele erau în el, iar acum sunt în jurul lui. În corpul astral limpezit se formează acum copii ale lumii înconjurătoare, ale formelor aflate în afara lui. Aceste imagini în oglindă devin în el o forţă nouă, ele acţionează în el, transformă corpul astral mai nobil, care s-a limpezit. El a scos în afară, de exemplu, sălbăticia; ea este acum în afara lui ca o imagine şi acţionează asupra lui ca o forţă modelatoare. Corpul astral este clădit prin intermediul imaginilor lumii eliminate, ce mai înainte fuseseră în el. Ele construiesc în el un nou corp. Mai înainte omul avusese macrocosmosul în el însuşi, ulterior l-a pus în afară, iar aceasta a format în el microcosmosul, versiune prescurtată a lui însuşi.

Aşa îl găsim pe om pe o anumită treaptă sub o formă care îi este conferită de întregul său mediu înconjurător. Imaginile în oglindă acţionează asupra corpului său astral diferenţiindu-l şi disociindu-l. Corpul său astral s-a descompus datorită imaginilor în oglindă, iar el l-a reasamblat din părţi separate, astfel încât a devenit apoi un organism diferenţiat. Masa astrală comună s-a diferenţiat în mai multe organe, inimă şi aşa mai departe. La început totul era astral, iar apoi omul fizic şi-a poziţionat tabăra împrejur. Formaţiunile omeneşti au devenit prin aceasta din ce în ce mai potrivite să se comprime şi să devină un organism complicat şi divers, care este o imagine a întregului mediu înconjurător.

Partea care s-a densificat cel mai mult este corpul fizic; mai puţin dens este corpul eteric, şi cel mai fin este corpul astral. Ele sunt în esenţă imagini în oglindă ale lumii

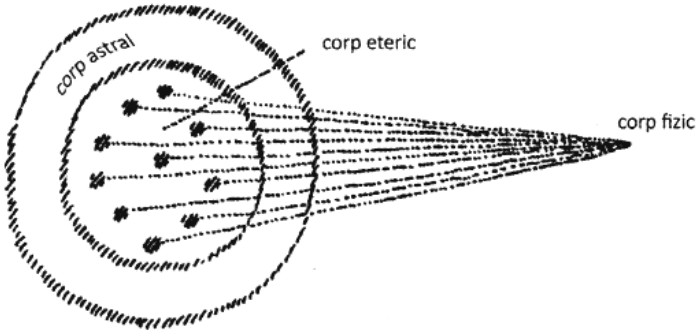
exterioare, un microcosmos în macrocosmos. Pe lângă asta, corpul astral a devenit din ce în ce mai fin, astfel încât omul are, într-un anumit punct al evoluţiei omeneşti, un corp astral dezvoltat. Prin aceasta, prin faptul că corpul astral a devenit tot mai fin, el a atras în jurul lui o materie astrală fină.

În regiunea superioară s-au petrecut în timpul acesta procese evolutive contrare. Monada a coborât de sus, din regiunile devachanice cele mai înalte, până în regiunea astrală, iar în această coborâre ea s-a densificat. Atunci cele două părţi vin una în întâmpinarea celeilalte. Dintr-o latură omul urcă în sus până în corpul astral, dinspre cealaltă latură îi iese în întâmpinare monada în coborârea ei în lumea astrală. Aceasta se întâmpla în era lemuriană. Atunci cele două s-au putut fecunda. Monada s-a îmbrăcat cu materie devachanică, apoi cu materie aerică astrală. De jos în sus avem materia fizică, apoi materia eterică, apoi din nou materia astrală. În felul acesta, cele două materii astrale se fecundează şi se contopesc. Ceea ce vine de sus are în sine monada. Ea se culcă în materia astrală ca într-un pat.

Aşa are loc coborârea sufletului. Pentru a se întâmpla însă aceasta, monada trebuie să dezvolte o sete de a face cunoştinţă cu regiunile inferioare. Trebuie să presupunem mai întâi această sete. Regiunile inferioare pot fi cunoscute ca monadă doar dacă te încarnezi în corpul omenesc şi prin el să priveşti afară, în mediul înconjurător. În prezent omul este compus din patru mădulare: În primul rând el are un corp fizic, în al doilea rând un corp eteric, în al treilea rând un corp astral şi în acestea, în al patrulea rând, Eul, monada. După ce am avut corpul quadripartit, monada a putut privi prin intermediul lui afară, în mediul înconjurător, şi s-a stabilit apoi o legătură, prin care monada comunică cu tot ceea bazele esoterismului ce

exista în mediul înconjurător. Prin aceasta setea monadei este întrucâtva potolită.

Am văzut că întregul corp omenesc [Nota 92] se compune, s-a compus din părţi, care au luat naştere prin aceea că masa, iniţial nefracţionată, s-a divizat în organe, după ce corpul astral originar eliminase diverse părţi, şi prin aceste părţi eliminate aşezate în jurul lui şi care se reflectau în el s-au format în el imagini. Aceste imagini au devenit în el forţe şi au format corpul lui eteric; cu alte cuvinte, prin intermediul acestor imagini diverse corpul său eteric s-a fracţionat. În acest corp eteric, compus acum din părţi, se densifică, de asemenea, fiecare astfel de parte eterică în sine şi ia naştere corpul de membre fizic. Fiecare nucleu fizic de acest gen, din care provin apoi organele, formează în acelaşi timp un fel de centru în eter.

Spaţiile intermediare dintre centre sunt umplute de masa eterică obişnuită. Ne imaginăm astfel corpul compus din zece părţi. Aceste zece părţi, pe care le luăm ca schiţă, menţin, prin înrudirea lor, corpul legat; ele sunt imagini ale întregii naturi înconjurătoare, şi depinde de cât de puternic sunt legate între ele. În ele există grade de înrudire cu fiecare dintre părţi. Cât timp durează acestea corpul rămâne legat; când gradele de înrudire încetează, părţile se dezmembrează, corpul se descompune. Întrucât noi, de-a

lungul evoluţiei pământeşti, am expus, am aşezat afară cele mai variate formaţiuni, părţile din corpul eteric au doar într-o anumită măsură coeziune. Natura umană este o oglindă a entităţilor aşezate afară. Cât timp fiinţele duc o existenţă separată, în aceeaşi măsură şi părţile corpului fizic duc o existenţă separată. Când înrudirea forţelor a devenit atât de redusă încât încetează, încetează şi viaţa noastră; durata noastră de viaţă este condiţionată de măsura în care se împacă între ele fiinţele din jurul nostru.

Dezvoltarea omului superior se realizează prin aceea că omul lucrează mai întâi la corpul său astral. Aici el sădeşte idealuri, entuziasm şi aşa mai departe. El combate instinctele. În momentul în care omul pune în locul pornirilor idealuri şi în locul instinctelor datorii şi dezvoltă entuziasm în locul poftelor, creează armonie în interiorul părţilor corpului său astral. Această muncă de pacificare începe odată ce îşi face intrarea monada şi corpul astral începe să devină din ce în ce mai nemuritor. De acum înainte corpul astral nu mai moare, ci supravieţuieşte în măsura în care a mijlocit pacea, în care pacea poate ţine piept forţelor distructive. Din momentul în care îşi face intrarea monada, ea instaurează pacea, mai întâi în corpul astral. Din acel moment instinctele încep să se înţeleagă între ele, să se suporte. În haosul anterior se instaurează armonia şi se formează o structură astrală care supravieţuieşte, care rămâne în viaţă. Pacea nu se instaurează de la început în corpurile fizic şi eteric, ci doar parţial în corpul astral. El se menţine doar pentru scurt timp în alte lumi, însă cu cât s-a instaurat mai multă pace, cu atât mai mult durează perioada devachanică.

Dacă omul a devenit Chela, el începe să instaureze pacea şi în corpul eteric. Atunci supravieţuieşte şi corpul eteric. La maeştri se instaurează pacea şi în corpul fizic; de

aceea la ei supravieţuieşte şi corpul fizic. Este vorba de a armoniza diferitele corpuri, care constau din părţi individuale ce se combat reciproc, de a le aduce în armonie şi a le transforma în corpuri veşnice.

Omul şi-a format corpul fizic scoţând afară din el regnurile naturii, care la rândul lor s-au oglindit în el. Prin aceasta în el au luat naştere părţile individuale. Acum el execută diverse acţiuni; prin acestea el intră în comunicaţie cu mediul înconjurător. Ceea ce el scoate în afară sunt efectele faptelor sale. Acum el încorporează faptele lui în lume şi devine, încet, încet o imagine în oglindă a acestor fapte ale sale. Monada şi-a făcut intrarea în corpul omenesc; ea începe să facă fapte. Faptele ei sunt cele care sunt încorporate în mediul înconjurător, iar ele se oglindesc din nou în el. În măsura în care ea începe să instaureze pacea, în aceeaşi măsură devine capabilă să asimileze imaginile reflectate ale propriilor ei fapte.

Am ajuns acum la un punct în care noi creăm continuu în jurul nostru un nou regn, efectele propriilor noastre fapte. Acestea clădesc, la rândul lor, ceva în noi. După cum anterior am structurat corpul eteric rămas în urmă din imaginile în oglindă, tot astfel noi încorporăm acum efectele faptelor noastre existenţei monadice. Aceasta noi o numim fondarea Karmei noastre. Prin aceasta noi putem face durabile aceste lucruri în monadă. Mai înainte s-a purificat corpul astral lepădând tot ceea ce era în el. Acum omul îşi creează un nou regn de fapte, pornind oarecum din Nimic, conform condiţiilor din Nimic. Ceea ce înainte nu a avut existenţă, noul raport, se reflectă în monadă ca ceva nou, care are un caracter imaginativ, iar în ea se formează un nou nucleu fiinţial interior, care ia naştere din imaginea în oglindă a faptelor, imaginea în oglindă a Karmei. Pe măsură ce monada lucrează în

continuare, nucleul fiinţial se măreşte din ce în ce mai mult. După ceva vreme privim monada: ea va fi creat apoi armonie, pe de o parte, din forţele aflate în conflict, iar pe de altă parte, din efectele faptelor. Ambele se unesc unele cu altele şi ia naştere o formaţiune comunitară.

Să presupunem că de pe om s-a desprins haina pământească şi rămâne doar monada. Ea păstrează efectele faptelor sale, întrebarea care se pune este, cum arată efectul faptelor, cum este el întocmit. Dacă el este astfel întocmit încât se poate exercita în lumile în care se găseşte acum monada, atunci oamenii pot zăbovi mult timp acolo, dacă nu, doar puţin. Atunci ei trebuie să recadă în setea monadei [după planul fizic] şi să-şi procure din nou un corp fizic.

Viaţa omenească este necontenit o învelire a ceea ce ne înconjoară: involuţie – evoluţie [Nota 93]. Noi primim în noi forme plastice, imagini, şi plăsmuim după ele propriul nostru corp. Acţiunea monadei, ceea ce ea a întreprins, aceasta omul o ia din nou cu el drept Karmă. Omul va fi întotdeauna efectul Karmei sale. În Vedanta se spune [Nota 94] că diferitele părţi ale omului sunt dizolvate şi împrăştiate în toate direcţiile vântului; ceea ce mai rămâne din el după aceea, aceasta este Karma sa. Este veşnicul, este ceea ce omul a făcut din sine însuşi, ceea ce el însuşi a primit iniţial ca imagine din mediul lui înconjurător. Omul este nemuritor; el nu trebuie decât să vrea, el nu trebuie să facă altceva decât să dea faptelor sale o astfel de formă, încât ele să aibă o existenţă durabilă. Nemuritor în noi este ceea ce noi am dobândit din exterior prin muncă. Noi am devenit ceea ce suntem datorită lumii, şi acum începem, prin fecundarea cu monada, să construim în noi oglinda unei lumi noi. Monada a însufleţit în noi imaginile în oglindă. Acum imaginile pot acţiona în afară, iar efectele

acestor imagini se oglindesc apoi din nou. Ia naştere o nouă viaţă interioară. Prin faptele noastre noi modificăm încontinuu mediul nostru înconjurător. Prin aceasta iau naştere imagini în oglindă noi; ele devin apoi Karmă. Aceasta este o nouă viaţă, care corespunde interiorului. De aici rezultă că noi, pentru a ne dezvolta superior, trebuie, începând de la un anumit punct, să ne deschidem în afară şi să acţionăm altruist în mediul înconjurător. Această ieşire în afară trebuie să o facem posibilă, pentru a transforma dezinteresat mediul nostru înconjurător în raporturi armonioase. Aceasta produce o armonizare a imaginilor în oglindă din noi. Sarcina noastră este să facem din lumea din jur o lume armonioasă. Dacă suntem distrugători în lume, în noi se vor oglindi pustiirile; dacă noi producem armonie în lume, în noi se vor oglindi armoniile.

Ultimul grad de desăvârşire pe care noi l-am scos în afara noastră, pe care l-am instaurat în jurul nostru, îl vom lua cu noi. De aceea rosicrucienii spuneau: Plăsmuieşte lumea în aşa fel, încât ea să conţină în sine înţelepciune, frumuseţe şi tărie; atunci în noi se va oglindi înţelepciune, frumuseţe, tărie. Dacă ai folosit timpul în acest scop, atunci vei pleca tu însuţi de pe acest Pământ cu imaginea în oglindă a înţelepciunii, frumuseţii şi tăriei. Înţelepciunea este imaginea de Manas; frumuseţea, evlavia, bunătatea sunt imaginea în oglindă de Buddhi; tăria este reflectarea Atmei.

Mai întâi, prin faptul că promovăm înţelepciunea, noi dezvoltăm în jurul nostru un regn [împărăţie] al înţelepciunii. Apoi noi dezvoltăm un regn al frumuseţii în toate domeniile. Înţelepciunea apare apoi în mod vizibil şi se oglindeşte în noi: Buddhi. La urmă noi conferim întregului existenţă fizică, înţelepciune în interior, frumuseţe în exterior.

Dacă avem forţa să impunem aceasta, atunci avem tărie: Atma, forţa de a transpune toate acestea în realitate. Clădim astfel în noi cele trei regnuri [împărăţii]: Manas, Buddhi, Atma.

Omul ajunge mai departe pe Pământ nu printr-o contemplaţie liniştită, inactivă, ci încorporând Pământului înţelepciune, frumuseţe şi tărie. Prin munca Eului nostru superior noi transformăm corpurile perisabile oferite nouă de către zei şi ne făurim singuri corpuri veşnice. Chela, care şi-a înnobilat corpul său eteric [astfel încât se păstrează], renunţă treptat la Maharajas. Maestrul, la care se păstrează şi corpul fizic, poate renunţa la Lipikas. El stă mai presus de Karmă. Aceasta noi trebuie să o desemnăm drept progresul omului în interiorul său. Ceea ce este superior, în exteriorul nostru, trebuie să căutăm să-l frecventăm. De aceea, Sinea noastră superioară nu trebuie căutată în noi, ci în individualităţile superior evoluate.

CONFERINŢA a XXIII-a

Berlin, 25 octombrie 1905

Să ne reactualizăm momentul în care omul, la mijlocul rasei lemuriene, s-a ridicat la spiritualitate. Abia atunci a fost posibilă fecundarea cu spiritul, cu monada. Treptat, din Pământul în stare haotică se formaseră, prin separarea de om, celelalte fiinţe, care au locuit pe Pământ ca tovarăşi ai omului. Omul dezvoltase un corp fizic, un corp eteric şi un corp astral. Corpul astral fusese purificat şi era atunci chiar apt să primească Manas, Buddhi, Atma.

Pe Pământ totul a luat naştere treptat, astfel că omenirea, care încă nu avea un intelect, nu avea posibilitatea să vorbească, a luat naştere din masa terestră

nedefinită. Ne întrebăm acum: Cum a fost posibil aşa ceva? – O plantă nu creşte nici ea din nimic. Acolo a fost sădită o sămânţă în pământ. Acelaşi lucru s-a întâmplat cu oamenii, care atunci erau acolo. Omul a răsărit şi el din pământ, iar pentru aceasta trebuia, desigur, să existe o sămânţă pe Pământ. Cândva existase deja o fiinţă asemănătoare. Această sămânţă de om se născuse deja pe vechea Lună. Acolo omul a trecut în stare de sămânţă, a traversat o Pralaya şi a reapărut apoi pe Pământ.

Treapta de evoluţie – Pământ, a avut trei trepte preliminare: (Saturn, Soare, Lună). În primele trei runde pământeşti au fost repetate pe scurt aceste trei trepte preliminare. În prima rundă a Pământului s-a repetat existenţa Saturn, în a doua rundă existenţa Soare, în a treia rundă existenţa Lună. Abia în a patra rundă a apărut existenţa terestră propriu-zisă, iar omul ajunsese deja aici pe o treaptă ceva mai înaltă decât pe Lună. Pe Lună, evoluţia sa nu era încheiată, nu era suficient de pur pentru a primi monada. Corpul astral pe Lună era încă unul sălbatic, pasional. El a trebuit mai întâi să se purifice pe Pământ, pentru a putea primi principiile superioare. Această limpezire s-a încheiat la mijlocul erei lemuriene.

Ultimii oameni din timpul existenţei lunare sunt strămoşii noştri fizici. Aceştia s-au dezvoltat puţin în continuare pe Pământ. Oamenii pământeşti din era prelemuriană sunt urmaşii propriu-zişi ai locuitorilor lunari. De aceea noi îi numim şi pe locuitorii lunari Părinţi (Taţi) sau Pitris ai oamenilor pământeşti. Aceşti oameni pământeşti nu îşi puteau utiliza membrele lor anterioare la muncă. Ei erau nişte făpturi asemănătoare animalelor, cu o anumită grandoare a frumuseţii. Ele erau alcătuite dintr-un material mult mai moale decât materia fizică actuală; materia lor era încă mult mai moale decât cea pe care o

găsim acum la animalele inferioare. Ea era transparentă, iar focul interior strălumina prin ele. În perioada în care au parcurs o treaptă evolutivă anterioară, oamenii erau şi mai frumos şi mai nobil plămădiţi.

În perioada care a premers perioadei lemuriene avem pe Pământ era hiperboreană, perioada oamenilor solari, a oamenilor apollinici. Aceia erau alcătuiţi dintr-o materie şi mai nobilă, şi mai moale. Ajungem apoi şi mai în urmă, la cea dintâi rasă, la oamenii polari. Aceştia au trăit atunci într-o climă polară tropicală, o rasă care a putut ajunge la o anumită înălţime prin faptul că a primit un mare ajutor, un ajutor curios, ciudat. Făpturile cele mai frumoase de Pitris lunari au coborât pe Pământ. Oamenii polari erau foarte asemănători animalelor cu patru picioare, dar ei erau plăsmuiţi dintr-o materie moale, flexibilă, asemănătoare meduzei însă mult mai caldă. Oamenilor cu alcătuirile cele mai bune, cu componentele cele mai nobile, le-a venit atunci un ajutor, ceva deosebit, şi anume faptul că pe Pământ trăiau nişte fiinţe ce atinseseră anterior o treaptă superioară şi mai erau încă unite cu Pământul.

În orice esoterism, Soarele este considerat iniţial o planetă; el a devenit abia mai târziu o stea fixă. Seria stadiilor pe care le-a parcurs Pământul este: Saturn, Soare, Lună, Pământ. Pe când Soarele însuşi era planetă, tot ceea ce există acum pe Lună şi pe Pământ era încă în Soare. Mai târziu Soarele şi Luna s-au desprins de Pământ.

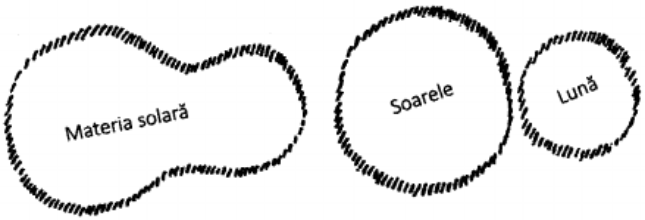
Să ne imaginăm acum cu mult timp în urmă, în perioada vechiului Soare. Atunci, tot ceea ce trăieşte acum pe Pământ a locuit pe Soare. Aceste fiinţe erau pe atunci complet altfel structurate. Pe atunci omul nu avea decât corpul fizic, care era cu mult mai puţin dens decât acum, şi corpul eteric. Întregul fel de viaţă al omului era atunci de tip vegetal. *Acele* fiinţe trăiau în lumina Soarelui. Această

lumină le venea atunci din centrul propriei lor planete. Ele erau atunci complet diferite de omul actual. În comparație cu omul actual, omul solar venea pe cap, iar lumina îi cădea pe cap. Tot ceea ce are legătură cu reproducerea s-a dezvoltat liber, către cealaltă latură. Omul își întindea atunci picioarele în aer, ca să zicem așa. Planta a rămas pe această treaptă, ea are încă și astăzi rădăcina în pământ și își îndreaptă organele de reproducere, staminele și pistilul, în aer (plantă). Acest om solar s-a dezvoltat în șapte trepte diferite. El stă pe acea planetă precum planta actuală cu rădăcinile înfipte în pământ. Apoi, la a treia încorporare a Pământului, el a devenit om lunar. Atunci el s-a înclinat: verticala a devenit orizontală (animal). În el a luat naștere predispoziția pentru coloana vertebrală. Simbolul pentru aceasta este Tau = T. Pe Pământ el s-a răsucit complet. Simbolul pentru aceasta este crucea. Crucea este simbolizarea evoluției de la Soare la Pământ, trecând prin etapa Lună. Pe Pământ ea a atins crucea prin brațul ei cel mai de sus. Ea face un pas mai depărate prin purtarea crucii pe spate.

Oamenii solari au ajuns și ei la un anumit nivel de dezvoltare înalt. Au existat și inițiați ai Soarelui, care erau mai avansați decât restul oamenilor solari. Ei au trecut în următoarea etapă, Luna. Ei au avut și acolo posibilitatea de a se dezvolta mai sus decât oamenii lunari, ceea ce au și făcut-o într-un grad deosebit de înalt. Ei au fost precursorii oamenilor pământești, însă cu un avans mult mai mare față de ceilalți oameni. Când apoi, în a doua eră a celui de-al patrulea glob, pe Pământ trăiau hiperboreenii în formele lor moi, atunci acești fii solari au fost în situația de a se încarna, și au format o rasă deosebit de frumoasă. Ei erau Pitris solari. Ei au luat deja în era hiperboreeană o formă verticală. Ei au realizat răsturnarea completă a corpului

hiperborean; de aşa ceva n-ar fi fost în stare atunci ceilalţi oameni. Pitris solari au devenit în era hiperboreană frumoşii oameni apollinici, care deja în era hiperboreană aveau ținuta verticală.

În interiorul Soarelui exista tot ceea ce mai târziu a fost expulzat ca Lună şi Pământ. Pe Soare, întreaga viaţă şi întreaga căldură se revărsau din centru. Ulterior, în următoarea Manvantara (vechea Lună) au loc următoarele: Din întunericul Pralayei răzbate la lumină Soarele. O parte din materia solară vrea să se desprindă. Se formează la început un fel de biscuit.

Apoi, una din părţi se detaşează complet, iar cele două corpuri merg unul lângă altul ca Soare şi Lună. Soarelui i-a rămas posibilitatea de a lumina şi de a da căldură. Lunii i-a rămas posibilitatea forţei de creaţie şi reproducere. Ea a putut da naştere din nou fiinţelor ce trăiseră pe Soare; ele trebuiau însă să fie luminate şi încălzite de Soare. Pe partea neluminată a Lunii, a trebuit să aibă loc o răsturnare a fiinţelor către Soare. De aceea toate plantele s-au rotit pe Lună cu 180°. Animalele s-au rotit doar pe jumătate, de asemenea şi oamenii doar pe jumătate. Pe Lună ei au primit însă un fel de corp astral, Kama, şi au produs prin aceasta din interior căldura. Kama mai era pe atunci o formă esenţialmente producătoare de căldură. De aceea ei nu s-au îndreptat atunci complet spre Soare. În întunecime exista de asemenea viaţă. Luna se rotea şi atunci în jurul Soarelui, însă nu cum o face acum

Pământul nostru. Luna se rotea în jurul Soarelui, îndreptând spre el mereu doar o față. O zi lunară dura atunci cam cât o jumătate de an astăzi. Prin aceasta, pe o parte se forma o arșiță colosală, iar pe partea cealaltă un frig colosal.

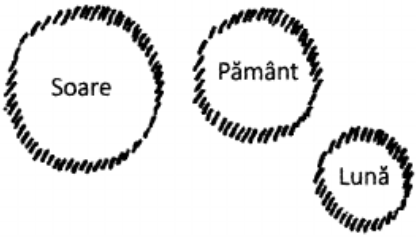
Pe vechea Lună acum, precursorii omului parcurgeau și ei o anumită evoluție normală. Însă existau de asemenea inițiați lunari, care au luat-o înaintea restului omenirii. Aceste ființe Pitris au ajuns la sfârșitul evoluției lunare mult mai departe decât ceilalți oameni, așa cum inițiații din ziua de astăzi sunt înaintea celorlalți.

Ajungem acum la evoluția terestră propriu-zisă. În Pralaya care a urmat după evoluția lunară, Luna recade în Soare. Ele au parcurs împreună perioada de Pralaya. Când Pământul a apărut apoi din întuneric, masa solară făcea corp comun cu el. În acel timp începe prima rasă, sau rasa polară. Anteriorii oameni solari sunt în stare, în virtutea condițiilor de atunci, să formeze această semințe privilegiată a Fiilor solari, deoarece Soarele era încă unit cu Pământul.

În timpul erei hiperboreene întregul se divide din nou. O parte este din nou gâtuită și Pământul iese din Soare. Din acest moment începe să funcționeze teoria Kant-Laplace. Starea de atunci este nebuloasa originară kant-laplaciană. Din exterior aceasta arăta precum inelele din jurul lui Saturn. Acum se formează a doua rasă, sau rasa hiperboreeană. Pe Pământ ies la iveală treptat semințele de oameni lunari, Pitris, în grade diferite de desăvârșire. Aceștia aveau încă posibilitatea de a se reproduce din ei înșiși prin autofecundare.

După aceasta s-a întâmplat o a doua gâtuire. Odată cu Luna, pe Pământ dispare toată acea capacitate de autocreare, de autoreproducere, astfel încât acum avem

trei corpuri: Soare, Pământ, Lună. Atunci încetează posibilitatea de autofecundare, Luna a suprimat ceea ce dăduse posibilitatea autofecundării. Acum Luna stă afară, iar noi avem fiinţe care nu mai sunt în stare să se reproducă prin ele însele şi iau naştere, în era lemuriană, două sexe.

Asemenea evoluţii se produc doar sub îndrumarea unor entităţi superioare – Devas. Scopul este ca evoluţia să facă într-un mod oarecare un pas înainte. Conducătorul întregii mişcări este aceeaşi zeitate pe care tradiţia ebraică o numeşte Jahve, Jehova. El a fost o zeitate lunară. El avea în cel mai înalt grad forţa, dezvoltată pe Lună, şi tindea să ducă evoluţia în acest *sens* mai departe. Jahve reprezintă în cadrul lumii pământeşti zeitatea care dă posibilitatea fiinţelor de pe Pământ să se reproducă. Toate celelalte (intelectul) n-au fost în intenţia lui Jahve. Dacă intenţia lui Jahve s-ar fi perpetuat ea singură, omul ar fi încetat totuşi într-o zi să se mai reproducă, întrucât forţa reproducerii s-ar fi epuizat. Nu i-ar mai fi rămas decât să se îndeletnicească cu producerea unor forme frumoase, căci interiorul, partea intelectuală, îi era indiferentă. Jehova voia o Planetă, pe suprafaţa căreia să existe doar forme frumoase, un fel de statui frumoase. Conform intenţiei sale, forţa de reproducere ar fi trebuit continuată până la stingerea ei completă. El îşi voia o planetă pe suprafaţa căreia să existe doar forme frumoase, însă complet rigide. Dacă Pământul ar fi continuat să se dezvolte cu Luna în el,

ar fi evoluat spre o formă rigidă, înţepenită. Jehova ar fi înveşnicit planeta sa ca un monument al intenţiei evoluţiei sale. Acest lucru ar fi intervenit, fără îndoială, dacă acei iniţiaţi ajunşi deasupra evoluţiei lunare nu ar fi ieşit acum din rând. Concomitent ei ies în faţă. Aceştia îşi dezvoltaseră deja de pe Lună acea facultate, pe care noi am dezvoltat-o abia pe Pământ, intelectul şi spiritul. Ei s-au îngrijit acum de restul omenirii, smulgând-o din mâna destinului, căruia în caz contrar i-ar fi căzut pradă. În corpul astral omenesc s-a aprins o nouă scânteie. Ei au dat însuşi corpului astral de atunci impulsul de a se dezvolta dincolo de punctul esenţial. Jahve nu s-a putut altfel salva, decât schimbându-şi modul său de a acţiona. El l-a creat pe bărbat alături de femeie. Ceea ce nu s-a putut menţine într-un singur sex, s-a divizat în două sexe.

S-au format acum două curente, cel al lui Jahve şi cel al iniţiaţilor lunari. Interesul iniţiaţilor lunari era de a spiritualiza omenirea. Jahve însă voia să facă din ei nişte statui frumoase. Aceste două forţe se luptau pe atunci una cu alta.

Avem deci de-a face pe Pământ cu o forţă care are puterea de a se recrea pe sine: Kriyashakti. Aceasta mai există astăzi pe Pământ doar în Misteriile cele mai înalte. Pe atunci fiecare o avea în sine. Prin această forţă omul se putea reproduce pe sine; ea a fost despicată atunci în două jumătăţi. Prin aceasta, pe Pământ au lăut naştere cele două sexe.

Întreaga forţă de autoreproducere Jehova a scos-o din Pământ şi a transplantat-o în Lună, lângă Pământ. De aici legătura care există între forţa de reproducere şi natura lunară. Avem acum omul cu forţa de reproducere istovită, atenuată, însă deocamdată fără posibilitatea de a se spiritualiza. Aceştia au fost precursorii omenirii actuale.

Spre ei au venit apoi iniţiaţii lunari. Ei le-au spus: Voi nu trebuie să-l urmaţi pe Jehova, el nu vă va permite să ajungeţi la cunoaştere; voi trebuie însă să dobândiţi cunoaşterea. – Acesta este şarpele. Şarpele stă faţă în faţă cu femeia, căci femeia avea forţa să se reproducă pe sine din ea însăşi. Jehova spune acum: Omul a devenit de seama noastră – iar acum aduce moartea în lume şi tot ceea ce se leagă de aceasta.

Iniţiaţii lunari se numesc „Lucifer"; ei sunt cei care au dăruit intelectualitatea omenească. Pe aceasta au conferit-o corpului astral şi corpului fizic, fără de care monada n-ar fi putut intra în ele, iar Pământul ar fi devenit un monument planetar pe măsura măreţiei lui Jehova. Prin intervenţia principiului luciferic a fost salvată autonomia omenească, spiritualul. Pentru ca omul să nu se spiritualizeze deplin, Jehova a înjumătăţit forţa de autoreproducere. Ceea ce s-ar fi pierdut de asemenea dacă Jehova ar fi lucrat singur, a fost introdus din nou în a şasea rasă-rădăcină; atunci omul va fi într-atât de spiritualizat, încât va redobândi forţa creatoare de reproducere, Kriyashakti. El va fi în stare din nou de a da naştere din sine unor semeni de-ai lui. În felul acesta omenirea a fost salvată şi ajutată să treacă peste un obstacol dificil.

Deci prin puterea lui Jehova omul duce cu sine posibilitatea de a încremeni. Dacă observăm cele trei corpuri inferioare, vedem că acestea au sădite în ele predispoziţia de a se întoarce la starea fizică a Pământului. Părţile superioare: Atma, Buddhi, Manas au avut posibilitatea de a intra în om doar prin faptul că a apărut şarpele. Prin aceasta omul a primit viaţă nouă şi forţa de a rămâne mai departe pe planeta Pământ. Forţa de reproducere însă a devenit bisexuală, iar prin aceasta în

lume a intrat naşterea şi moartea; mai înainte nu a existat încă naştere şi moarte.

Dacă omul prelucrează din spirit corpul fizic, el biruie moartea. Forţele individuale se epuizează, dacă iau forme speciale. Forţa intră în formă, în densităţi din ce în ce mai mari. Din această cauză, în rasa lemuriană viaţa a trebuit să primească un caracter nou, fapt intervenit printr-o rotire a globului pământesc. Axa Pământului a suferit treptat o basculare. Înainte, la Polul Nord era o climă tropicală, mai târziu, prin răsucirea axei pământeşti, clima tropicală s-a mutat în centru. Această inversare s-a petrecut cu relativă rapiditate, însă a durat probabil patru milioane de ani. Era lemuriană a fost acum douăzeci şi două milioane de ani. Patru milioane de ani au avut nevoie Pitris lunari pentru a răsuci axa. Inteligenta Pitris-ilor lunari era deja pe atunci mult mai avansată decât cea a oamenilor actuali.

S-a dezvoltat deci atunci din omul unisexuat omul bisexuat. În prima perioadă, printre oamenii unisexuaţi existau indivizi foarte rămaşi în urmă, dar şi unii foarte avansaţi. Doar o mică parte constituia un domiciliu adecvat pentru monadele ce coborau. În acea vreme oamenii s-au împărţit în două sexe. Animalele trecuseră deja înainte la bisexualitate. Alături de om, trăiau atunci pe Pământ animalele de sex masculin şi feminin. Erau făpturi foarte groteşti, care atunci puteau trăi pe un Pământ cu totul altfel întocmit. Ele aveau de asemenea posibilitatea să zboare. Ele purtau în sine indicii a ceea ce au oamenii în prezent. Religiile esoterice numesc oamenii care se puteau reproduce singuri pe sine – la aceasta se referă anumite simboluri zoomorfe – tauri. Taurul este un simbol al fecundităţii. Anterior i-a premers leul, simbolul curajului, şi mai înainte vulturul. În viziunea lui Ezechiel [Nota 95], animalele au, din perspectiva timpurilor anterioare, aripi,

deoarece ele se puteau ridica întrucâtva de la pământ. Omul apare abia mai târziu.

Avem aşadar omul, aşa cum s-a dezvoltat el din monosexualitate în bisexualitate, şi alături animalele deja bisexuale, masculine şi feminine. Oamenii au devenit maturi, prin Pitris lunari, să aibă un corp capabil să primească monada. Aceasta o primesc însă doar exemplarele cele mai înalt dezvoltate şi edifică o formă omenească nobilă; doar că ele trebuie să se reţină complet de la orice legătură cu restul, în caz contrar şi-ar fi pierdut forma lor nobilă. Corpul s-a plăsmuit abia atunci conform monadei. Celelalte forme mai puţin avansate nu le-au plăcut monadelor care coborau; de aceea ele au lăsat doar o parte din forţa lor spirituală în corpurile omeneşti nedesăvârşite, iar un al treilea val a refuzat total să se încarneze. Prin aceasta, au existat astfel corpuri omeneşti parţial fecundate sau slab fecundate spiritual şi altele lipsite complet de spirit.

La mijlocul erei lemuriene avem deci primii Fii ai ceţii de foc; aceştia s-au încarnat în elementul-foc, care înconjura atunci Pământul. Fiii ceţii de foc erau primii Arhaţi. Ulterior au apărut celelalte două categorii [Nota 96]. Aceia care au primit doar o mică scânteie au fost, în prima rasă umană lemuriană, în mică măsură capabili de a forma o cultură, şi curând au dispărut. În schimb, aceia care nu au primit nimic au dat expresie în mod deosebit naturii lor inferioare. Ei s-au amestecat cu animalele. De aici au provenit ultimele rase ale lemurienilor. Instinctele sălbatice, animalice au trăit în făpturile omeneşti sălbatice, asemănătoare animalelor. Aceasta a provocat o degradare a întregii substanţe omeneşti.

Dacă atunci toţi oamenii ar fi fost fecundaţi cu monade, atunci întregul neam omenesc ar fi devenit mult

mai bun. Primul rău s-a făcut prin aceea că unele monade au refuzat să se încarneze. De aici – prin amestecare – a rezultat deteriorarea. Omul a fost astfel substanţial degradat fizic. A existat atunci o perioadă în care neamul omenesc a fost împins în jos. Abia în era atlanteană monadele au regretat refuzul lor anterior, au coborât şi au populat pe toţi oamenii. În felul acesta se nasc diferitele rase atlanteene.

Am ajuns cu cunoaşterea până la o epocă în care s-a întâmplat ceva ce a dus la degradarea Pământului. Întreaga degradare a raselor a provocat şi o degradare a Pământului. Aceasta a fost prima apariţie a Karmei – Karma originară. Atunci s-a pus primul germene în vederea Karmei. Tot ceea ce a urmat este un rezultat al Karmei originare; căci dacă toate monadele s-ar fi strecurat la timpul potrivit în formele omeneşti, oamenii ar fi avut siguranţa animalului, ei nu s-ar mai fi putut rătăci, dar nici nu ar fi putut dezvolta libertatea. Arhaţii originari nu se pot înşela. Ei sunt îngeri în formă omenească. Iniţiaţii lunari au obligat chiar anumite monade să aştepte până să se poată încarna. Prin aceasta, în lume s-a instaurat principiul ascetismului, dorinţa de a nu mai vrea să locuieşti pe Pământ. Această inadecvare între natura superioară şi natura inferioară a apărut în acel timp. Omul a devenit prin aceasta nesigur; acum, el trebuie să probeze, pendulând printre diferite experienţe, cum să se descurce şi să se orienteze în lume. Deoarece el are o Karmă originară, urmează implicit şi următoarea lui Karmă. Prin aceasta el se poate rătăci.

S-a intenţionat ca de la oameni să se dobândească cunoaştere. Aceasta putea fi obţinută doar prin intermediul Karmei originare. Principiul luciferic, iniţiaţii lunari, voiau să-l dezvolte pe om din ce în ce mai mult spre libertate şi

independenţă. Acest lucru este foarte frumos exprimat în legenda lui Prometeu [Nota 97]. Zeus nu vrea ca oamenii să primească focul, Prometeu însă le dă focul, capacitatea de a se dezvolta mereu mai sus. Prin aceasta el îl condamnă pe om la suferinţă. El trebuie acum să aştepte până soseşte un Erou solar, până ce principiul Eroului solar îl va face capabil pe om, în a şasea rasă, de a se dezvolta în continuare fără ajutorul cunoaşterii luciferice. Cei la fel avansaţi precum Prometeu, sunt eroi solari.

Am primit astfel un om dual: unul căzut pradă principiului Jehova, de a perfecţiona Pământul fizic, şi altul, omul spiritual, care se dezvoltă superior. Jehova şi Lucifer sunt concepuţi într-o luptă continuă. Lucifer vrea să scoată totul la lumină, să supună totul cunoaşterii. În Devachan omul poate maturiza un pic mai mult unul din principii, principiul luciferic. El poate face aceasta cu atât mai mult cu cât rămâne o perioadă mai lungă în Devachan. El trebuie să parcurgă atât de multe încarnări, până dezvoltă complet acest principiu.

Aşadar, în lume există un principiu Jehova şi un principiu Lucifer. Dacă s-ar preda doar învăţătura despre principiul Jehova, omul ar cădea sub puterea Pământului. Dacă se lasă să dispară cu totul de pe suprafaţa Pământului învăţăturile despre reîncarnare şi Karmă, toate monadele vor fi recâştigate, în folosul lui Jehova, iar omul fizic ar fi predat Pământului, unei plante pietrificate. Dacă însă se face cunoscută învăţătura despre reîncarnare şi Karmă, omul va fi condus în sus, spre spiritualizare. Creştinismul a creat compromisul cel mai acceptabil, nefăcând cunoscută o perioadă învăţătura despre reîncarnare şi Karmă, ci arătând importanţa unei existenţe unice, prin aceasta omul ajungând să iubească Pământul; aceasta până în momentul în care devine matur pentru un nou creştinism, care

evidenţiază reîncarnarea şi Karma, care salvează Pământul şi aduce întreaga semănătură în Devachan. În creştinismul însuşi se luptă astăzi două principii: unul fără reîncarnare şi Karmă, celălalt cu această învăţătură. În cazul primului, oamenilor le va fi răpit tot ceea ce a putut sădi în ei Lucifer. Ei vor cădea efectiv din reîncarnare şi vor întoarce spatele Pământului; vor deveni îngeri căzuţi. Pământul se va îndrepta atunci spre apus. Dacă pe Pământ vor învinge cetele lui Jehova, Pământul va rămâne în urmă ca un fel de Lună, ca un corp încremenit. Ocazia de a se spiritualiza va fi ratată. Lupta din Bhagavad-Gita [Nota 98] zugrăveşte lupta dintre Lucifer şi Jehova cu armatele lor.

Astăzi încă mai e posibil să învingă un creştinism care nu acceptă învăţătura despre reîncarnare şi Karmă. În această situaţie Pământul ar fi pierdut pentru principiul lui Lucifer. Întregul Pământ este încă un câmp de luptă între aceste două principii. Principiul care conduce Pământul în sus spre spiritualizare este Lucifer. De aceea, pentru a trăi conform acestui principiu, trebuie mai întâi să ajungi să îndrăgeşti Pământul, să cobori pe Pământ. Lucifer este prinţul care îşi exercită guvernarea în câmpul ştiinţei şi artei. El nu poate coborî însă cu totul pe Pământ, pentru aceasta forţa sa nu este suficientă. Complet singur, lui Lucifer îi va fi imposibil să conducă sus ceea ce există pe Pământ. Pentru acesta este nevoie nu numai de forţa unui iniţiat lunar, ci şi de cea a unui iniţiat solar, care cuprinde şi viaţa ce se exprimă în comuniunea oamenilor, nu prin artă şi ştiinţă. Lucifer este reprezentat sub formă de balaur înaripat; la Ezechiel ca taurul înaripat.

A venit apoi un Erou solar, asemănător acelora care au apărut în era hiperboreeană, care la Ezechiel a fost reprezentat prin leul înaripat. Acest erou, care dă al doilea impuls, este Christos, leul din seminţia lui Iuda.

Reprezentantul vulturului va veni abia mai târziu. El reprezintă principiul Tatălui. Christos este un erou solar, o natură-leu, un Pitris solar.

A treia venire va fi reprezentată de un iniţiat, care a fost iniţiat şi pe Saturn. O asemenea entitate nu se poate încarna încă pe Pământ. Acest cel mai înalt iniţiat, iniţiatul saturnian, principiul-Tată – Dumnezeul ascuns, se va putea încarna abia atunci când omul va sublima nu numai natura sa superioară, ci se va putea debarasa definitiv de natura sa inferioară şi va acţiona creator.

CONFERINȚA a XXIV-a

Berlin, 26 octombrie 1905

Ne aflăm acum în cea de a cincea subrasă din cea de a cincea rasă-rădăcină. Această a cincea rasă-rădăcină este numită de obicei rasa ariană şi cuprinde ca primă subrasă vechea rasă indiană, care s-a dezvoltat pe pământul Asiei de Sud. Acolo trăia o străveche populaţie sud-asiatică, cu mult, mult timp înainte de a lua naştere Vedele. Tot ceea ce citim noi în Vede [Nota 99] este un slab ecou a ceea ce se propovăduia de vechii Rishis ca înţelepciune religioasă, infinit de profundă. După aceasta găsim în Asia de Sud-Vest străvechea rasă persană, care a primit învăţăturile ei religioase şi cultura de la Zarathustra [Nota 100]. Culturile zarathustriene de mai târziu ale Asiei sunt doar ecouri ale acesteia. Găsim apoi ca a treia subrasă seminţiile egipto-chaldeo-babilo-asiriene, din care s-a dezvoltat treptat cultura iudeo-semitică. Urmează apoi ca a patra subrasă cultura greco-latină în sudul Europei, care durează până la apariţia popoarelor germanice în nordul, centrul şi vestul

Europei. Vor mai urma alte două. Şapte subrase alcătuiesc împreună o rasă-rădăcină.

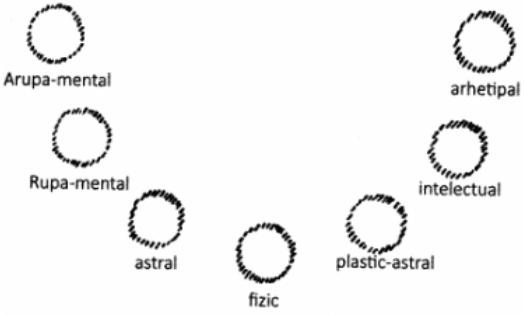
Rasa-rădăcină anterioară a locuit în Atlantida, acea parte a Pământului care mai târziu a fost acoperită de Oceanul Atlantic. Din ea făceau parte următoarele subrase: Prima rmoahals, a doua tlavatlis, a treia tolteci, a patra prototuranieni, a cincea protosemiţi, a şasea akkadieni, a şaptea mongoli.

Şi mai în urmă ajungem pe continentul Lemuria, situat între Africa, Asia şi Australia. Ajungem acolo în nişte epoci în care existau condiţii complet diferite. Şi mai mult în urmă ajungem la a doua rasă-rădăcină, rasa hiperboreeană şi la prima rasă-rădăcină, cea polară. Vor urma deci acum încă două subrase şi două rase-rădăcină.

Cu cât mergem mai mult în urmă întâlnim oameni alcătuiţi dintr-o materie din ce în ce mai fină. La începutul evoluţiei lui, Pământul era o materie eterică fină; toate fiinţele erau atunci compuse dintr-o astfel de materie eterică fină. La sfârşitul evoluţiei lui, Pământul va fi din nou alcătuit dintr-o astfel de materie eterică fină. O astfel de stare prin care trece Pământul, începând de la materia eterică cea mai fină şi apoi densificându-se şi întorcându-se din nou la o stare fizică de materie eterică fină, se numeşte glob. Globul fizic se dezvoltă deci dintr-o stare şi mai fină decât cea a eterului fizic cel mai fin. Etericul ia naştere din astral şi se întoarce în astral.

În globul anterior, toate fiinţele trăiau într-o stare astrală. Globul astral nu pluteşte astăzi undeva în spaţiul ceresc, ci entităţile ce existau pe acesta s-au condensat şi, odată cu acestea, s-a condensat şi globul astral. Acest glob este Pământul însuşi. Trecerea de la globul astral la globul fizic este o transformare a stării. Pe globul astral s-au dezvoltat de asemenea şapte stări succesive. În literatura

teosofică s-a încetăţenit obiceiul de a numi aceste stări tot rase; au existat deci şapte rase astrale. Şi globul astral s-a condensat treptat într-o materie astrală. Globul astral a fost înainte şi mai fin, şi anume dintr-o materie din care sunt ţesute azi gândurile noastre. De aceea ea este numită materie mentală, iar globul, glob mental. Acolo, pe globul mental, au existat şapte rase mentale succesive ale omenirii, cu tot ceea ce ţine de acestea. Acestuia i-a premers o stare evolutivă şi mai fină, alcătuită dintr-o materie şi mai fină, globul mental Arupa; Arupa, deoarece încă nu exista nicio formă, ci totul era doar schiţat. Numim aceasta patru globuri, în realitate sunt însă patru forme succesive ale Pământului. Avem astfel şapte globuri:

Să urmărim acum Pământul fizic până va fi ajuns la final. El va trece din nou printr-un Pământ eteric, apoi un Pământ astral. Pe Pământul astral precedent fiinţele erau încă nişte fiinţe nedefinite, care îşi primeau forma datorită unor forţe exterioare. Când omul va trăi din nou pe un Pământ astral, el îşi va putea da singur forma. Pe Pământul astral anterior Jehova şi cetele lui i-au conferit omului forma. Pe Pământul plastic-astral însă omul însuşi îşi va da, prin forţa sa interioară, forma sa, de aceea acest glob se numeşte glob plastic. Şi în mod asemănător se comportă următoarele două globuri, un glob Rupa şi un glob Arupa.

Omul însuşi trebuie să se cizeleze şi să se sublimeze, până când din tot ceea ce a asimilat în sine nu va mai fi decât un fel de germene, un fel de stare de sămânţă. Toate vieţuirile vor fi în cele din urmă concentrate în el, ca într-un punct ca forţă. Germenii care au existat pe primul glob nu conţineau încă aceasta. Pe ultimul glob însă germenii conţin tot ceea ce ei au aflat pe diferitele globuri.

Între diferitele trepte materiale ale acestor globuri nu există o deosebire graduală, ci o stare ceva mai brută, mai aspră. Ca şi cum am lua nişte sare, am dizolva-o în apă şi apoi am face-o din nou să se cristalizeze, tot aşa un glob trece *într-o* stare de somn (Pralaya) şi din ea răsare următorul glob. Între două stări de trezie globurile trec printr-o mică stare de somn. Când omul a ajuns pe ultima treaptă, a şaptea, el trece printr-o stare de somn mai lungă. El este îmbogăţit şi poate străbate acum din nou drumul pe o treaptă mai înaltă. Pentru aceasta el trebuie să treacă mai înainte printr-o Pralaya mai lungă. Această Pralaya mai lungă nu este însă o stare de somn nediferenţiată, uniformă, ci este foarte diferenţiată.

Dacă omul a dezvoltat capacităţi oculte într-un grad atât de înalt încât doarme conştient în somnul fără vise, înseamnă că a dezvoltat o conştienţă devachanică. Aceasta îi permite să urmărească ceea ce se petrece între moarte şi următoarea lui naştere. Această conştienţă poate fi şi mai mult intensificată. El va fi atunci capabil să observe ce se petrece între globuri. Pe un al treilea grad de conştienţă omul ajunge să observe ce se petrece între runde. Această a treia stare corespunde deci unei conştienţe dintre două runde. Primul grad de conştienţă superioară este acela de a putea observa ce se petrece între două vieţi pământeşti; al doilea grad este acela de a putea observa între două

globuri, iar al treilea între două runde. Somnul conştient, care te conduce la aceasta, este de un cu totul alt gen.

Între ultima rundă a unei stări planetare şi prima rundă a următoarei stări planetare se găsesc alte cinci stări, dincolo de conştienţă. Cele şapte runde şi cele cinci stări din Pralaya, toate împreună se numesc cele douăsprezece trepte ale anului cosmic. După aceea, întreaga chestiune se ia de la început, însă pe o treaptă superioară.

În prezent ne aflăm în runda a patra a Pământului, şi ei i-au premers alte trei. Înainte ca germenii oamenilor actuali să fi existat aici, omul a mai cunoscut deja de trei ori starea de sămânţă; în fiecare rundă o dată. În fiecare rundă noi avem şapte stări de dezvoltare, numite globuri şi alte şapte în cadrul fiecărui glob, numite rase. Şapte astfel de runde fac împreună o planetă. Prima rundă a început cu o stare Arupa, care s-a condensat până la nivelul Pământului. Pământul nostru a devenit deja de patru ori fizic. Va mai fi încă de trei ori. Fiecare astfel de condensare şi dizolvare aparţine unei runde. Şapte astfel de runde se numesc un sistem planetar.

Când prima rundă pământească a răsărit, întreaga descendenţă a ceea ce se dezvoltase pe Lună era deja acolo ca germene. Între ultima rundă lunară şi prima rundă pământească fusese o stare de Pralaya lungă. Oamenii lunari erau pe atunci strămoşii oamenilor. Ei se aflau, conform naturii inferioare, pe o treaptă intermediară, între oamenii actuali şi animalitatea actuală. Animalele actuale sunt oameni lunari puţin mai coborâţi ca nivel de dezvoltare, iar oamenii sunt oameni lunari evoluaţi. De asemenea şi plantele erau pe Lună altceva decât acum. Regnul vegetal se afla între regnul mineral actual şi regnul vegetal, asemănător turbei de baltă, care este jumătate

minerală, jumătate vegetală. Luna era în fond o plantă uriașă. Solul ei consta din plante împletite unele în altele. Pe atunci nu existau încă stânci. Acest regn mineral de tip vegetal s-a densificat abia pe Pământ, sub forma regnului mineral actual. Cuarţurile, malachiturile noastre de azi şi aşa mai departe, s-au densificat din plantele lunare; masele dolomitice au luat naştere din plantele originare. Aşadar, pe Lună exista un regn intermediar între mineralul actual şi plantă. În el îşi înfigeau rădăcinile plantele lunare, ele aveau nevoie de solul Lunii. Acele plante care nu au făcut racordarea la condiţiile pământeşti au devenit parazitare, trebuie să crească în continuare pe plante, de exemplu vâscul. Acesta creşte pe plante, cum de altfel toate plantele creşteau pe Lună, pe un sol pe jumătate vegetal. Loki, zeul lunar, îl omoară pe Baldur cu ajutorul vâscului, planta lunară. Aşadar, pe Lună găsim:

Un regn între regnul mineral şi regnul vegetal,

Un regn între regnul vegetal şi regnul animal,

Un regn între regnul animal şi regnul uman.

Acestea au fost seminţele care au trecut dincolo, pe Pământ.

În timpul primei runde pământeşti regnul uman s-a divizat treptat. Omul a devenit mai uman, animalul mai animal. Corpurile exterioare ale oamenilor au început să devină, în prima rundă pământească, mai omeneşti. În timpul celei de-a doua runde s-a disociat regnul animal, în timpul celei de-a treia runde regnul vegetal, în timpul celei de-a patra regnul mineral. După aceasta omul a făcut un nou salt. Primele trei runde erau repetări ale stărilor precedente şi o pregătire, pentru ca în a patra rundă, în regnul mineral, să primească noul. În prezent omul prelucrează regnul mineral. Când omul va fi transformat regnul mineral în obiect al activităţii sale, va veni o vreme

în care el va fi transformat totul, în aşa fel încât nu va mai exista nicio fărâmiţă din regnul mineral pe care omul să nu o fi prelucrat artificial. Atunci totul se poate transforma în forme astrale pure.

Aceasta este mântuirea, liberarea unui regn. Omul eliberează în runda a patra regnul mineral, atunci când îl va fi plăsmuit în opere de artă. După aceea totul trece printr-o Pralaya, nu va mai exista niciun regn mineral, ci întreg Pământul va deveni o plantă. Omul este ridicat atunci o jumătate de treaptă mai sus, şi odată cu el tot restul; de exemplu, Domul din Köln se va preface, în a cincea rundă, într-o plantă.

Nu se lucrează în zadar dacă se dă formă regnului mineral. Maşina, Domul din Köln, vor răsări în viitor ca lumi vegetale din ceea ce va fi atunci sol. În atmosfera rundei a cincea vom găsi în formaţiuni vii de nori tot cea ce a fost pictat astăzi. Avem de-a face aici cu o repetare pe o treaptă superioară, în care întreaga noastră muncă făcută în lumea minerală va răsări şi va creşte de jur-împrejurul nostru.

În runda a cincea noi vom elibera lumea vegetală, în runda a şasea animalele, în runda a şaptea regnul uman. Atunci omul va fi matur să păşească pe o nouă planetă. Pentru ca el să se poată dezvolta ascendent, a trebuit ca celelalte regnuri să fie împinse în jos, iar el va trebui în viitor să le elibereze. După runda a şaptea şi o Pralaya, el se va muta pe o nouă planetă.

Şapte runde a câte şapte globuri a câte şapte rase-rădăcină fac în total 343 de stări ale Pământului. Întreaga evoluţie pământească are ca scop producerea în om a conştienţei treze de zi, în timp ce întreaga evoluţie lunară a avut ca scop dezvoltarea în om a conştienţei de imagini. Pe Soare i-a precedat starea de somn fără vise; acolo omul era

încă o plantă dormitândă. O stare şi mai timpurie, de transă profundă, a existat pe Saturn, care astăzi o mai întâlnim în anumite cazuri patologice. Diferitele planete au deci scopul de a forma următoarele stări de conştienţă:

1. Saturn	= Conştienţa de transă profundă,
2. Soare	= Conştienţa de somn fără vise,
3. Luna	= Conştienţa de imagini sau de somn cu vise,
4. Pământul	= Conştienţa de veghe sau obiectuală,
5. Jupiter	= Conştienţa psihică sau de imagini conştientă,
6. Venus	= Conştienţa suprapsihică sau de viaţă conştientă,
7. Vulcan	= Conştienţa spirituală sau universală, conştientă de sine.

După cum în prezent raporturile omeneşti se orientează în funcţie de condiţiile naturale, tot aşa în viitor ele se vor orienta după condiţiile de moralitate. Ele se vor împărţi pe trepte karmice după şapte grade de moralitate (categorii etice ale omeniri). Formarea castelor este o anticipare a acestei diviziuni morale de mai târziu. Prin acestea urmau a fi schiţate categoriile karmice.

CONFERINȚA a XXV-a [Nota 101]

Berlin, 27 octombrie 1905

Dacă privim planetele succesive, fiecare planetă este o stare evolutivă de câte şapte runde, şapte ori şapte globuri şi şapte ori şapte ori şapte rase. Fiecare planetă este aici pentru a dirija prin toate stadiile o stare de conştienţă. Aceste stadii sunt denumite în diferite religii esoterice în moduri diferite. În esoterismul creştin ele se numesc:

O stare de conştienţă	= Putere.
O Rundă	= Împărăţie (Regn), Înţelepciune.
Un glob	= Slavă (Splendoare), Glorie.

Când în esoterismul creştin vorbim de putere, noi înţelegem străbaterea unei stări de conştienţă, străbaterea unei runde este străbaterea unui regn. În rundele succesive omul parcurge şapte regnuri: primul regn elementar, al doilea regn elementar, al treilea regn elementar, regnul mineral, regnul vegetal, regnul animal, regnul uman. Străbaterea celor şapte stări de formă sau globuri se numeşte slavă, splendoare. Slavă înseamnă ceva ce străluceşte în afară, ce primeşte înfăţişare în formă. Rugăciunea Tatăl nostru spune la sfârşit: „Căci a Ta este Împărăţia, Puterea şi Slava", o înălţare a privirii înspre evoluţia cosmică. Dacă le reactualizăm în conştienţă, atunci este posibilă din nou o cunoaştere divină.

Mai întâi s-a întâmplat căderea [de la adevărata cunoaştere divină] a tuturor religiilor, cel mai mult a religiilor exoterice. Ele sunt purtătoarele egoismului,

întrucât nu au în vedere întregul Cosmos, întreaga lume – Puterea, Împărăţia şi Slava. Dacă aceste cuvinte devin iarăşi conştienţă vie, dacă ele capătă iarăşi sens, religiile vor fi din nou ceea ce trebuie să fie.

Starea Saturn a fost aici pentru a dezvolta în om o stare de transă foarte profundă; în prezent omul nu mai cunoaşte absolut deloc această stare. El mai cunoaşte starea de somn fără vise, precum plantele, şi starea de somn cu vise, ca aceea de pe Lună, o conştienţă de imagini. Motivul pentru care omul nu mai cunoaşte starea de transă profundă este următorul: Când omul doarme, în pat rămân corpul fizic şi corpul eteric şi doar corpul astral iese şi se înalţă. Dacă în somn am putea lua cu noi corpul eteric, aşa cum o poate face Chela, atunci corpul fizic ar rămâne singur; el are atunci o conştienţă întunecată. Acest lucru se întâmplă în mod anormal şi la mediumuri, atunci fiind scoase la lumina zilei lucruri absolut ciudate. Aceşti oameni descriu atunci formaţiuni cosmice deosebite. Aşa de exemplu, o fată a fost transpusă printr-un pahar de vin de Porto în transă, şi în această stare a schiţat nişte plăsmuiri ciudate, în care se puteau recunoaşte caricaturi ale sistemului nostru cosmic, de asemenea şi ecouri ale denumirilor noastre pentru acestea. Mediumurile au aceste contemplări prin faptul că sunt în stare să ia cu ele corpul eteric din corpul fizic care doarme şi să privească conştient din afară în interiorul corpului fizic. Ele se pot folosi şi ulterior de corpul fizic, atunci corpul fizic devenind în mod ciudat clarvăzător. Acest lucru Chela îl face în mod conştient, în timp ce mediumul în mod inconştient. Printr-o astfel de conştienţă clarvăzătoare au fost descoperite şi sistemele planetare. Toate stările în care se pot transpune Chela şi iniţiaţii nu sunt altceva decât o conştienţă prin

intermediul corpului fizic; ei efectuează toate acestea într-o conştienţă deplină.

Pe Venus se va dezvolta o conştienţă deplină în corpul eteric. În timpul somnului, omul va dezvolta acolo o conştienţă asupra celeilalte laturi a lumii. Pe Vulcan spiritul va fi complet detaşat; atunci el îşi va fi luat cu sine şi corpul eteric. Această stare îl împuterniceşte pe om să cunoască cu exactitate întregul Cosmos.

Deosebim următoarele stări:

pe Saturn	= Conştienţă de transă, conştienţă universală
pe Soare	= Conştienţă de somn fără vise, limitată la ce este viu
pe Lună	= Conştienţă de imagini
pe Pământ	= Conştienţă de veghe
pe Jupiter	= Conştienţă astrală, de data asta extinsă
pe Venus	= Conştienţă eterică, şi mai extinsă
pe Vulcan	= Conştienţă universală.

Fiecare dintre aceste stări de conştienţă trebuie să treacă prin toate regnurile, prin şapte runde sau împărăţii, iar în fiecare rundă să fie dezvoltată prin cele şapte globuri. Forţele mai reduse, mai puţin importante, sunt structurate, modelate în aşa-numitele rase. Aşa lucrează o creaţiune treptat, dinspre interior în afară, ceva ce a fost sărit ca predispoziţie.

Astăzi omul cunoaşte cel mai bine regnul mineral, deoarece trăieşte în el. Intelectul nu poate înţelege astăzi tot ceea ce se întâmplă în regnurile superioare. Aceasta a fost o fază necesară a evoluţiei. Astăzi însă nu ne putem mulţumi doar cu ce oferă ştiinţa. Totul este conceput într-o continuă evoluţie.

Dacă privim regnul mineral, o piatră oarecare, noi privim acolo un spaţiu limitat, o formă mărginită. Din regnul mineral ca atare noi nu vedem absolut nimic, ci noi vedem doar lumina reflectată. Razele solare sunt reflectate într-o formă anume. Dacă lovim un clopot, se aude un sunet; în urechea noastră pătrunde un efect al clopotului. Tot ceea ce noi percepem în lume în regnul mineral este un întreg, comprimat într-o formă oarecare a spaţiului. Dacă facem abstracţie de culoarea unui obiect, de sunet, de gust, nu mai rămâne nimic. Noi ştim doar ceva ce s-a împreunat, ce s-a asamblat. Faptul că lumina şi sunetul apar în astfel de forme, acesta este regnul mineral. Să ne imaginăm o lume în care prin spaţiu curg doar calităţile perceptive şi că ele nu sunt percepute în forme precise. Să ne imaginăm nori coloraţi care rătăcesc prin lume, sunete care răsună prin lume, toate impresiile noastre senzoriale umplând spaţiul, fără să fie legate de o formă: acesta ar fi al treilea regn elementar; acestea sunt elementele lumină şi foc străbătând spaţiul. Omul însuşi este în spaţiul astral un nor colorat.

Să încercăm acum să mai înaintăm puţin. Când noi vedem o formă-gând, ea este un astfel de nor colorat, o mişcare care vibrează în sine. Dacă vrei să produci un gând, trebuie să desenezi înăuntru, în spaţiul astral, respectiva figură. Pe aceasta se bazează acţiunea magicienilor; ei desenează formele în spaţiu şi apoi le înconjoară [cu materie astrală]. Se dirijează apoi de-a lungul figurii materie astrală. Al treilea regn elementar nu este neregulat, însă este o vâjâială anapoda de astfel de linii, totul fiind o expresie de forme frumoase, care au în sine înseşi forţă luminătoare. Ele sunt ca nişte corpuri luminătoare, care zboară vâjâind prin spaţiu, luminând din interior.

Sunetele care răsună prin spaţiu sunt ordonate după numere. Ceea ce este de remarcat în mod deosebit, este că lucrurile au stat de la bun început într-un mod bine definit, în raporturi precise unele faţă de altele. O figură putea acţiona asupra alteia astfel încât să nu o lezeze sau să o pulverizeze. Aceasta s-a numit măsura lucrurilor. Totul era ordonat după măsură, număr, formă. Imaginaţi-vă calităţile senzoriale că n-ar mai exista, că lumea ar fi umplută până la refuz cu astfel de figuri-gând: acesta este atunci al doilea regn elementar. Acesta a stat la baza celui de-al treilea. Aici avem doar forme ţesute de gânduri, de gândurile eterului cosmic.

Primul regn elementar este greu de zugrăvit. Să presupunem cumva că înţelegem gândul unei astfel de figuri, ca de exemplu al unei spirale, apoi gândul unei lemniscate. Transpuneţi-vă acum în intenţia de dinainte ca forma să ia naştere, întâi deci în intenţia de spirală şi apoi în intenţia de lemniscată. Imaginaţi-vă o lume umplută cu astfel de germeni-gând. Această lume amorfă, fără forme, este primul regn elementar.

Al patrulea regn elementar este regnul mineral, care din afară respinge ceea ce primeşte. Regnul vegetal respinge nu numai calităţile senzoriale, ci le respinge vivifiate în interior. El respinge formele. Al doilea regn elementar este regnul formator al celui de-al treilea regn elementar. Regnul mineral este provenit prin condensarea, comprimarea, însuşirilor celui de-al treilea regn elementar. Planta respinge forma celui de-al doilea regn elementar, dezvoltă deci din sine însăşi forma. Regnul animal respinge şi intenţiile, care sunt proprii primului regn elementar.

Omul, în prima rundă, era în primul regn elementar. Când el, în vremea aceea, a devenit fizic, se afla în prima rundă şi în primul regn elementar, în starea de formă fizică.

În starea fizică a primului regn elementar al primei runde, germenii-gânduri deveniseră fizici. Pământul consta atunci din simple sfere fizice, atât de mici încât nu le-ai fi putut vedea; ele erau puncte de forţă pure. Treptat, aceste puncte de forţă s-au condensat, s-au densificat; pe atunci ele nu se deosebeau între ele. Regnul elementar condensat era atunci deja fizic. Dacă ne imaginăm omul ca o simplă fiinţă de gânduri, se putea trece atunci printr-o astfel de fiinţă, chiar dacă nu o vedeai. După ce a devenit fizic nu mai puteai trece prin el, chiar dacă nu îl vedeai. Punctele de forţă fizice au devenit iarăşi astrale, apoi au trecut în runda următoare.

În runda a doua Pământul era alcătuit din forme pure. Lumea era o sferă foarte frumos formată, în care toate lucrurile care ieşeau la iveală existaseră deja ca tipuri. Este creaţia profetică a tot ceea ce apare în celelalte regnuri. Pe Pământ, culorile şi formele erau prototipuri ale oamenilor actuali. Pe următoarea planetă, culorile şi formele vor fi prototipuri a ceea ce va fi omul atunci.

În starea plastic-astrală a rundei a cincea omul nu va mai avea nevoie să păstreze mâna. Mâna va fi formată doar dacă el va avea nevoie de ea, ca un braţ de palpare, fiindcă altfel totul va deveni o plantă. De asemenea, orice secreţie, orice eliminare va fi un produs vegetal. La fel, toate lucrurile care provin de la om vor fi atunci entităţi vegetale. Vom trăi atunci în regnul vegetal.

În runda a şasea vom trăi în regnul animal. Tot ceea ce va porni atunci de la om, ceea ce va izvorî de la el, va fi un produs viu, care va avea în el viaţă şi sentiment. Un cuvânt va fi atunci o fiinţă vie, o pasăre pe care o va expedia afară, în lume.

În runda a şaptea omul se va crea pe sine. El va fi atunci în stare să se dubleze continuu şi să se multiplice. În

runda a şaptea toţi vor ajunge la nivelul la care se află astăzi Maeştrii noştri. Eul nostru va fi atunci purtătorul tuturor experienţelor pământeşti. Acesta va fi concentrat pentru început în Loja Maeştrilor. [Nota 102] Eul superior se va alătura şi el ulterior, se va atomiza şi va forma atomii lui Jupiter.

Loja albă este gândită ca o unitate, ca un Eu, care cuprinde totul. Toate Eurile omeneşti şi orice particular vor fi abandonate şi se vor contopi în conştienţa universală atotcuprinzătoare; vor fi numai cercuri mari, contopite, fiecare într-o culoare aparte, toate comasate într-un singur cerc. Dacă ni le imaginăm aşezate unul peste altul, aceasta dă atunci o culoare generală. În ea vor fi atunci toate Eurile, însă ca un întreg. Această sferă enorm de mare, comprimată, concentrată, dă atomul. Acesta se multiplică, reproducându-se pe sine. Aceştia vor fi atomii care vor forma pe Jupiter [Nota 103]. Iniţiaţii lunari au creat atomii Pământului actual. Putem studia atomul dacă studiem planul Lojei iniţiaţilor de pe Lună.

Rezumat

Fiecare regn trebuie să treacă prin şapte forme:

1. Arupa	
2. Rupa	= Predispoziţie [intenţie] spre formă
3. Astrală	= Formă
4. Fizică	= Licărire, luminare din interior
5. Plastică	= Impenetrabil în spaţiu
6. Intelectuală	= Creare din sine însuşi
7. Arhetipală	

CONFERINȚA a XXVI-a [Nota 104]

Berlin, 28 octombrie 1905

Astăzi vom lua în discuție runda a patra pământească. În cursul evoluției noastre avem în total șapte planete – Saturn, Soare, Lună, Pământ, Jupiter, Venus, Vulcan –, și în cadrul fiecărei planete șapte runde. Parcursul unei runde întregi îl mai numim și regn, iar runda a patra a Pământului o mai numim și regnul mineral. Noi suntem acum pe planeta a patra, în runda a patra, iar în cadrul acestei runde în starea de formă sau globul al patrulea. Starea de formă fizică este întotdeauna globul al patrulea.

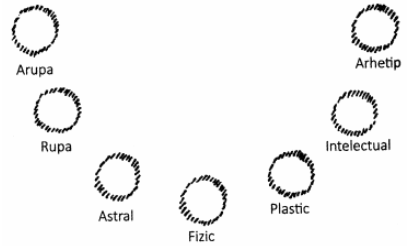
Noi ne aflăm deci exact la mijlocul evoluției noastre. Acest lucru este adesea resimțit ca ceva extraordinar de important pentru om. Trei planete, trei runde, trei globuri avem în urma noastră și tot atâtea în fața noastră. Dacă însă am sta pe Lună, am mai vedea o planetă înaintea lui Saturn; dacă am sta pe Jupiter, nu l-am mai vedea pe Saturn, în schimb am mai vedea o planetă după Vulcan. Mijlocul exact al evoluției noastre actuale a fost în a patra subrasă a celei de-a patra rase-rădăcină, la prototuranieni, a patra subrasă atlanteană.

La un anumit moment al evoluției a intervenit un fel de întuneric spiritual. Omenirea a intrat într-o eră întunecată. Această eră întunecată se numește Kali Yuga. Ceea ce mai știe omul astăzi, știe dintr-un punct de vedere pe care a stat în timpurile anterioare ale evoluției sale. La sfârșitul rundei a cincea omenirea va putea vedea din nou spiritual și va putea privi atât înainte, cât și înapoi.

Runda a patra pământească a început prin apariția din întunericul Pralayei, în care totul era dizolvat, a primului glob pământesc, globul arupic. Tot ceea ce există

astăzi pe Pământ exista atunci în gânduri fără formă. O noțiune justă legată de aceasta o obținem dacă ne limităm, pe cât posibil, la tot ceea ce este fizic și dacă ne reprezentăm aceasta în germeni de gânduri. Formele nu existau încă, ci doar gândurile *înainte* de a primi o formă. Dacă ne întrebăm: Cine avea oare aceste gânduri? – obțineam ca răspuns: Aceste gânduri le aveau atunci niște entități spirituale aflate în legătură cu Pământul. Jehova și cetele lui erau, de exemplu, astfel de entități spirituale, care umpleau totul în jurul nostru pe Pământ. Toate gândurile existau atunci, în globul Arupa, ca gânduri ale spiritelor.

Ce a determinat deci pe zei să prevadă pentru om tocmai gândul? Cine le-a oferit lor modelul pentru aceasta? Acestea au fost monadele, existente deja la vremea aceea, însă nelegate încă cu omenescul. Încet, ele s-au format ca gânduri ale zeilor.

Globul Arupa se condensează; totul se dezvoltă în forme de gânduri. Tot Pământul era umplut până la refuz cu acestea, ca și cum noi am privi într-un model, într-un mulaj mai mare, umplut cu mici cristale. În acesta existau ca șabloane toate formele de oameni, animale și plante. La acestea lucrau entități spirituale, precum un arhitect la modelele sale. Ele erau asamblate din afară. Totul trece apoi în materie astrală. Ia naștere globul astral al Pământului. Între globuri sunt scurte intervale de Pralaya. Și aici avem la lucru puterile divine ce acționează din

exterior, care revarsă materie astrală şi umplu formele cu lumină şi culoare. Aici se găsesc toate formele astrale ale oamenilor şi animalelor, mai târziu întregul regn vegetal, cufundate într-o imensă mare astrală. Toate acestea se condensează ulterior din ce în ce mai mult, şi ia naştere Pământul fizic ca al patrulea glob.

Până atunci, până la începutul rundei a patra, Soarele şi Luna erau încă unite cu Pământul; ele formau un corp cu Pământul. În timpul marii Pralaya de dinaintea primei runde pământeşti, ele erau de asemenea contopite cu Pământul, iar în timpul primelor trei runde pământeşti cele trei au rămas împreună. A luat naştere apoi un fel de formă de biscuit. În runda a treia pământească, din sfera comună Soare-Pământ a ieşit în afară, ca un fel de abces, de proeminenţă, pe de o parte Pământul, iar pe de altă parte Luna. Corpul târa atunci efectiv după sine două astfel de pungi. În runda a patra pământească, corpul s-a rotunjit la început din nou, după care au apărut iarăşi în eter cele două formaţiuni de tip pungă, care au ieşit în afară în lateral.

Avem deci aici de-a face cu un Pământ unit încă cu Soarele, dar şi cu Luna. Cea mai multă viaţă era atunci în regiunea dintre Lună şi Pământ. Aceasta s-a păstrat corect în legenda mahomedană despre Paradis [Nota 105].

Intervine apoi ceea ce urmează. Când a doua rasă-rădăcină a rundei a patra a Pământului se apropia, se scindează Soarele, iar în a treia rasă-rădăcină Luna. Tot ceea ce anterior exista doar pe globul astral se dezvoltă fizic. Tot acum se profilează fizic şi omul, acum însă astfel membrat, încât a putut primi în corpul său astral în curs de purificare treptată monada. Dacă omul ar fi primit-o mai înainte, ar fi primit odată cu aceasta Manas, Buddhi şi

Atma, ar fi devenit foarte înţelept, însă înţelepciunea ar fi fost un fel de înţelepciune de vis.

Iniţial omul nu avea niciun fel de putere asupra corpului fizic şi a corpului eteric. De asemenea, el nu era capabil la început nici să stăpânească pasiunile sale, moştenite de pe vechea Lună; acestea ies la suprafaţă cu necesitate, până în momentul în care omul îşi începe perioada sa pământească. Dacă omul ar fi primit simplu monada, în animalitatea înnobilată, el nu s-ar mai fi rătăcit. Ar fi devenit ceea ce intenţionase Jehova: să-l înzestreze cu întreaga înţelepciune, dar totodată să-l transforme într-o statuie vie. În acel moment au intervenit acele entităţi care pe Lună se dezvoltaseră mai rapid, dincolo de măsura evoluţiei lunare: entităţile luciferice. Lucifer este o putere cu mare entuziasm pentru înţelepciune, care este la fel de impetuoasă precum senzorialitatea la animal. Pofta nestăvilită pentru dezvoltarea înţelepciunii, acesta este Lucifer. El este dotat cu toate ingredientele, ce-şi au originea pe Lună. Dacă Lucifer ar fi preluat singur conducerea, ar fi luat naştere o luptă între Lucifer şi vechii zei.

Strădania lui Jehova era aceea de creare şi dezvoltare a formei. Lucifer ar fi putut dezvolta în materialul astral pasiunea pentru spiritualizarea timpurie. Urmarea ar fi fost o luptă aprigă între spiritele lui Jehova şi cetele lui Lucifer. Exista pericolul ca prin Jehova unii oameni să devină statui vii, iar alţii fiinţe spiritualizate prea rapid prin Lucifer. Dacă trebuia să se găsească material pentru o echilibrare, acest material trebuia procurat de altundeva. Loja albă, care tocmai începuse să activeze, trebuia, pentru a paraliza lupta dintre Jehova şi Lucifer, să-şi ia materialul de pe o altă planetă. Acest material se deosebea esenţialmente de materia astrală parvenită de pe Lună, de materia astral-kamică a animalităţii. Exista posibilitatea de

a aduce substanţe de pe alte planete: pasiuni noi, mai puţin vehemente, totuşi având în vedere independenţa. Noul material a fost luat de pe Marte [Nota 106]. În prima jumătate a evoluţiei noastre pământeşti s-a importat deci material astral de pe Marte. Prin introducerea de material astral de pe Marte s-a realizat un progres grandios.

Cultura exterioară de pe Pământ a fost dată de lupta continuă de a împiedica pe de o parte învârtoşarea, şi pe de altă parte spiritualizarea. Lucifer s-a lăsat purtat de ceea ce au dat forţele lui Marte. Noul pe Pământ este desemnat cu numele de Marte. Aşa s-a mers până la mijlocul rasei atlanteene. Atunci a apărut o nouă întrebare. Omul a asimilat în sine înţelepciunea, însă în viitor înţelepciunii singure i-ar fi fost imposibil să poată apărea, dând şi creând forme. Prin Lucifer s-ar fi putut construi regnul mineral, el însă nu l-ar fi putut vivifia şi însufleţi. Omul n-ar fi putut primi niciodată viaţă sub influenţa celorlalte puteri. De aceea a trebuit să vină un Zeu solar, o entitate superioară lui Lucifer. Aceştia au fost aşa-numiţii Pitris solari. Cel mai proeminent dintre aceştia este Christos. După cum Lucifer reprezintă elementul Manas, tot astfel Christos reprezintă elementul Buddhi.

Corpurile astrale omeneşti au trebuit să primească şi o a treia influenţă. Aceasta a fost adusă pe Pământ de Mercur. Christos îşi uneşte domnia sa cu cea a lui Lucifer. Dacă vrem acum să găsim drumul spre înălţimi către zei, avem nevoie de mesagerul zeiesc, Mercur. El este cel care a pregătit căile lui Christos de la mijlocul rasei-rădăcină atlanteene, pentru a putea intra mai târziu în corpurile astrale, care au asimilat elementul mercur.

Toate metalele noastre actuale au devenit aşa cum sunt în prezent abia treptat. Aurul, argintul, platina şi aşa mai departe, toate au acelaşi comportament: dacă le

încălzim, mai întâi ele se încălzesc, devin apoi fluide, apoi gazoase. Aşa erau odinioară toate metalele în Pământul în stare gazoasă. Aurul s-a solidificat, de asemenea, odată cu Pământul, el era odinioară în întregime aur eteric. Dacă mergem înapoi în vremea când Pământul era încă unit cu Soarele, acolo nu exista încă aur solid. Părţile eterului solar alb au devenit mai întâi lichide şi apoi solide. Acestea sunt filoanele de aur aflate acum în Pământ. Aurul este lumină solară condensată, argintul însă este lumină lunară condensată. Toate substanţele minerale s-au densificat treptat. Dacă apoi oamenii se vor spiritualiza din ce în ce mai mult, argintul viu (mercurul) va deveni solid. După cum apa formează acum picături, tot astfel formau odinioară aurul şi argintul picături. Faptul că mercurul este încă lichid, este un proces legat de întreaga evoluţie a Pământului. El va deveni solid dacă mesagerul zeilor, Mercur, îşi va fi împlinit misiunea sa. Argintul viu a fost adus atunci, la mijlocul rasei-rădăcină atlanteene, de către Mercur sub formă etherică. Dacă nu am fi avut mercurul, n-am fi avut nici principiul Christos. În picăturile de mercur trebuie să vedem ceea ce i-a fost încorporat Pământului la mijlocul erei atlanteene.

Când Pământului i s-a încorporat principiul Marte (Kama-Manas), a fost adus pe Pământ de către Marte şi fierul. Fierul provine de la Marte. La început el era sub formă astrală, iar mai târziu s-a condensat. Dacă urmărim Pământul în urmă până la acel moment, vom găsi din ce în ce mai puţine animale cu sânge cald. Sângele cald apare abia la mijlocul erei lemuriene, odată cu impulsul lui Marte. Atunci fierul a intrat în sânge. Fierul este corelat în toate scrierile oculte cu Marte, mercurul cu Buddhi. Anumiţi oameni au învăţat aceasta de la iniţiaţi. Pământul este

conceput de aceea ca Marte şi Mercur. Tot ceea ce nu provine de la Marte şi Mercur provine de la Lună.

Zilele săptămânii sunt o reflectare a evoluţiei planetare. Succesiunea planetelor este înscrisă în mod minunat în zilele săptămânii:

Saturn	Sâmbătă	Samstag	Saturday
Soare	Duminică	Sonntag	Sunday
Lună	Luni	Montag	Monday
Marte (Tiu)	Marţi	Dienstag	Tuesday
Mercur (Wotan)	Miercuri	Mittwoch	Wednesday,
Jupiter (Donar)	Joi	Donnerstag	Mercredi
Venus (Freya)	Vineri	Freitag	Thursday, Jeudi
Vulcan (octava lui Saturn)	Sâmbătă	Sâmbătă	Friday, Vendredi Saturday

În maxima care spune că Christos ar fi călcat capul şarpelui [Nota 107], stă o exprimare profundă pentru esoterism. Capul şarpelui este înţelepciunea pură, ea trebuie învinsă. Înţelepciunea propriu-zisă se află în inimă, din care cauză capul şarpelui trebuie călcat în picioare, trebuie strivit. În legenda lui Hercule [Nota 108] a fost exprimat acelaşi adevăr. El omoară Hydra din Lerna, dar capul creşte mereu din nou. Manas va reveni mereu. El trebuie să îndepărteze sângele (Kama), atunci hidra va fi învinsă. Sângele a venit pe Pământ odată cu înţelepciunea de pe Marte (Kama-Manas).

În multe alte lucruri se ascunde un sens profund. Erei Marte îi premerge separarea Lunii. Luna conţinea argintul. Şi mai înainte avusese loc separarea Soarelui. Aurul este lumină solară condensată. Lumina solară şi aurul sunt în

strânsă legătură, de unde şi denumirea de epoca de aur; lumina lunară şi argintul – epoca de argint; Marte şi fierul – epoca de bronz [Nota 109].

În prezent ne aflăm în globul al patrulea, globul din mijloc. În globul al cincilea va surveni facultatea de a ne organiza singuri, din interior. Pământul se va transforma atunci într-o sferă, pe care omul îşi va construi forma din interior. Pământul va fi atunci un glob plastic. Al şaselea glob va fi unul pe care omul nu numai că se plămădeşte plastic, dar în forma sa el îşi poate încorpora propriile sale gânduri. Pe globul al cincilea omul îşi poate crea, de exemplu, o mână; pe globul al şaselea el poate trimite în toate părţile gândurile sale. Pe globul al şaptelea totul devine din nou fără formă. Totul trece apoi din nou în starea de sămânţă.

Să analizăm acum Eul nostru actual. În el sunt o mulţime de reprezentări şi noţiuni. Dacă privim lumea culturală, cultura, ne vom spune: Lumea culturală a luat naştere din Eu. Toate acestea au fost cândva într-un cap omenesc, erau conţinute în Eu. Din acesta au pornit diverse combinaţii. Toate lucrurile realizate artificial s-au născut din Eu. La mijlocul erei lemuriene Eul era încă gol; atunci omul era incapabil să facă ceva. El a cunoscut lumea abia treptat, în modul cel mai primitiv, din afară. Eul său era atunci ca un balon gol de săpun. Când privea o piatră, aceasta se oglindea în el, vedea probabil o muchie ascuţită la ea şi încerca cu aceasta să cioplească o alta. În felul acesta el a început să dea formă lumii minerale. Obiectele din mediul lui înconjurător se oglindeau tot mai mult în Eul său, la început gol. La sfârşitul globului fizic vom avea totul în Eul nostru ca imagine în oglindă. Dacă vom avea totul în el, atunci vom putea plăsmui totul din interior. Acesta este elementul plastic de pe următorul glob. Arhitectul Domului

din Köln a combinat în Eul său – acest conţinut al Eului său va fi însufleţit prin Buddhi, va fi vivifiat, iar pe al cincilea glob el va plăsmui totul plastic. Pe al şaselea glob toate acestea vor exista ca gânduri, iar pe al şaptelea glob totul se va concentra din nou în atom. În următoarea rundă omul va crea din Eu noul regn vegetal.

La mijlocul erei lemuriene, Eul era precum o gaură scobită în materie. Toate Eurile noastre erau atunci astfel de găuri în materie, pe care de atunci noi le-am umplut. În următoarea rundă, conţinutul va apărea ca plantă, căci în această rundă a cincea se va întâmpla cu regnul vegetal acelaşi lucru ce se întâmplă acum cu regnul mineral. Întregul Pământ va fi atunci o singură fiinţă, mare şi însufleţită. Omul va avea atunci o viaţă conştientă în simţire, în sentimente şi o va plăsmui apoi din interiorul lui. În a şasea rundă nu va mai exista, de asemenea, nici regnul vegetal; omul va genera atunci în mediul său înconjurător gânduri vii, simţitoare, sub formă de plăsmuiri pur intelectuale. În această a şasea rundă, pe globul al şaselea, în al şaselea lui stadiu de dezvoltare, se va hotărî ceva important. Tot ceea ce s-a putut dezvolta corespunzând rasei a şasea, din toate regnurile va ajunge atunci în starea devachanică. Dacă cineva nu a putut merge atât de departe încât să se ridice până la treapta devachanică, va rămâne în animalitate. Aceasta se hotărăşte la împlinirea cifrei 666, numărul fiarei [Nota 110].

Într-a şaptea rundă omenirea s-a purificat complet. Regnul uman îşi cizelează apoi întreaga fiinţă. Este runda cea mai rapidă. Omul a devenit, după ce a ieşit din această rundă, Dumnezeu şi evoluează spre Jupiter.

În fiecare rundă, primul glob sau stare de formă este de aşa natură, încât nu putem vorbi încă de o formă, forma

fiind conţinută în stare de germene. De aceea, esoterismul nu încadrează globul Arupa între stările de formă, ci între stările de viaţă; la fel şi globul al şaptelea, globul arhetipal. Avem aşadar doar cinci stări de formă. Primul şi ultimul glob al fiecărei runde sunt stări de viaţă. Toate stările rundei se mai numesc de asemenea stări de viaţă, deoarece trecerea printr-un regn reprezintă o stare de viaţă.

În prima rundă viaţa se afla la primul regn elementar, în a doua rundă la al doilea regn elementar, în a treia rundă la al treilea regn elementar, în a patra rundă la regnul mineral. În a cincea rundă viaţa ajunge la nivelul regnului vegetal, în a şasea rundă la nivelul regnului animal, iar în a şaptea rundă la nivelul regnului uman.

Dacă privim viaţa din runda a şaptea, din regnul uman, aceasta este ceva ce iluminează următoarea rundă, în care omul va fi trecut deja într-o altă stare de conştienţă. Sensul unei runde constă în atingerea unei noi etape de viaţă. Sensul rundei a şaptea constă în facilitarea trecerii într-o nouă etapă de conştienţă. Esotericianul ia în consideraţie de aceea doar şase stări de viaţă, iar a şaptea rundă ca o stare de conştienţă nouă.

Dacă vrem să punem pe hârtie numărul de stări de formă, stări de viaţă şi stări de conştienţă, obţinem 5 globuri sau stări de formă, 6 runde sau stări de viaţă, 10 planete sau stări de conştienţă. Dacă numărăm întreaga evoluţie de la Saturn până la Vulcan, aceasta se exprimă în ceea ce dumneavoastră găsiţi la Helena Petrovna Blavatsky ca număr de Prajapatis [Nota 111] 1065, acesta însemnând 10-6-5.

CONFERINȚA a XXVII-a

Berlin, 30 octombrie 1905

Cursul evoluţiei în lume ni se prezintă în trei trepte: conştienţă, viaţă şi formă [Nota 112]. Conştienţa, în diferitele ei forme, se exprimă în cele şapte planete: Saturn, Soare, Lună, Pământ, Jupiter, Venus, Vulcan. Pe fiecare planetă ea trece prin şapte regnuri de viaţă, şi fiecare regn de viaţă trece prin şapte stări de formă.

Pământul nostru fizic este o astfel de stare de formă, a patra stare de formă sau glob din al patrulea regn de viaţă al celei de-a patra planete sau stări de conştienţă. Să ne imaginăm deci Pământul, aşa cum este el acum, şi să ne întrebăm: Ce facem noi aici? – Noi luăm obiectele de afară, din spaţiu, în primul rând din regnul mineral, şi construim din ele opere de artă. Aici noi combinăm; din părţi detaliate construim un întreg. Aceasta este o creaţie în cadrul formei. Ceva nou mai poate lua naştere şi în alt mod, şi anume aşa cum iau naştere, de exemplu, dintr-o rădăcină de plantă tulpina, frunzele şi florile. Această floare nu se asamblează precum o maşină, prin combinare, ci ea trebuie să crească, trebuie să fie generată din ceva ce există deja acolo. Acesta este un proces în cadrul vieţii. Din ceva ce există se creează ceva nou.

La al treilea tip de creaţie, acela din conştienţă, totul se produce într-un asemenea de mod încât putem spune: Mai înainte acolo nu a fost în fond nimic – a fost un Nimic.

Să ne transpunem primele începuturi ale unei astfel de evoluţii planetare chiar la începutul evoluţiei Saturn. Ce putem observa aici? Nu exista acolo încă o planetă fizică, nici măcar în forma cea mai fină, Arupa, ci ne aflăm abia *înaintea* momentului în care Saturn îşi începea existenţa.

Încă nu exista atunci nicio verigă din lanţul nostru planetar; fără îndoială însă, fructul întreg al precedentului lanţ planetar era acolo, întocmai ca atunci când ne trezim dimineaţa, când nu am făcut încă nimic şi în spiritul nostru nu există decât amintirea a ceea ce am făcut în ziua precedentă. Aşa avem noi – atunci când ne transpunem cu totul la începutul evoluţiei saturniene –, în spiritele care revelează amintirea lanţului planetar anterior, a ceea ce a fost anterior.

Să ne transpunem acum la sfârşitul lanţului planetar, în perioada când treapta Vulcan este pe sfârşite. De-a lungul lanţului planetar a ieşit la iveală în mod treptat drept creaţiune ceea ce existase de la început ca predispoziţie. Avem aşadar la început o scurgere, o emanaţie a conştienţei; din conţinutul a ceea ce a fost anterior, din amintire, conştienţă creează noul. La sfârşit există deci ceva ce nu existase la început; şi anume, toate experienţele. Ceea ce fusese la început acolo, a curs afară în diferite lucruri şi fiinţe. La sfârşit s-a născut o nouă conştienţă, cu un nou conţinut, un conţinut de conştienţă nou. Este ceva provenit din Nimic, din experienţe. Dacă privim elementul de înnoire din viaţă trebuie să ne spunem, că acolo trebuie să existe o sămânţă care face posibilă aceasta. Conţinutul nou de conştienţă de la sfârşitul unei evoluţii planetare a pornit realmente de la Nimic, de la experienţe; de aceea, pentru ce ia naştere din Nimic, nu este nevoie de o bază, se face ceva care porneşte din nimic. Când o persoană priveşte o alta, nu se poate spune, dacă ea mai târziu poartă în sine amintirea celeilalte persoane, că ea i-a luat celeilalte ceva, sau că a privat-o de ceva. Această amintire s-a ivit din Nimic. Acesta este al treilea fel de creaţie: creaţia din Nimic. Cele trei feluri de creaţie sunt deci următoarele:

Combinarea părţilor existente (formă)

Producerea unor structuri noi, cu un nou conţinut de viaţă, din nişte condiţii de bază existente (viaţă)

Creaţia din Nimic (conştienţă).

Acestea sunt trei categorii de entităţi ce dau naştere unui lanţ planetar. Ele sunt numite cei trei Logoi. Al treilea Logos dă naştere prin combinare. Când dintr-o substanţă ia naştere ceva cu o viaţă nouă, acesta este al doilea Logos, cel care dă naştere, care creează. Oriunde însă avem o creaţie din Nimic, acolo avem primul Logos. De aceea, primul Logos este numit adesea şi cel ascuns în lucruri, al doilea Logos substanţa existentă în lucruri, care creează viul din viu, al treilea Logos cel ce combină tot ceea ce există, care compune lumea din lucrurile existente.

Aceşti trei Logoi se întrepătrund în lume şi se disjung întotdeauna unul cu altul. Primul Logos are şi înţelepciunea interioară, şi de asemenea voinţa. În creaţia primului Logos este experienţă, adică adunare de gânduri din Nimic şi apoi iar creaţie, conform gândurilor din Nimic. Creaţia din Nimic nu înseamnă că acolo chiar n-ar fi nimic, ci că de-a lungul evoluţiei s-au făcut experienţe şi că în cursul devenirii se creează noul, că ceea ce exista acolo, oarecum se topeşte, şi din experienţă se creează ceva nou.

Prin comparaţie, această creaţiune se produce astfel: Cineva priveşte pe un alt om şi reţine imaginea. Dacă ar fi creator, precum primul Logos, el ar putea să-şi spună: Da, l-am văzut pe NN şi cunosc de asemenea şi noţiunea NN-ului inversat. îmi pot face o imagine negativă a lui. Aşadar, în loc de negru să pun alb, şi viceversa. În felul acesta, din experienţa obiectului şi din negativul acestuia el a creat un produs, o formaţiune complet nouă. Pe aceasta el ar putea-o dota cu viaţă. Ar fi o nouă formaţiune, care anterior nu existase acolo. Dacă presupunem acum că cineva face acest

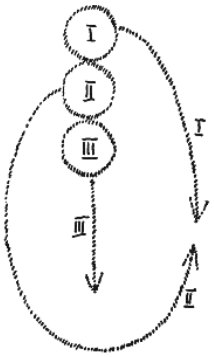
lucru cu mulţi oameni şi aceşti mulţi oameni ar pieri, atunci cel care observă ar putea crea, conform experienţelor sale, o nouă lume.

Când observăm lumea, vedem permanent pe cei trei Logoi interacţionând. Să încercăm să ne reprezentăm acţiunea celor trei Logoi referitor la om, în cadrul sistemului nostru planetar. Să ne imaginăm momentul de început al evoluţiei saturniene, când încă nu era nimic acolo. Ce s-a întâmplat atunci? Atunci, tot ceea ce

existase anterior a fost oarecum ca şi vărsat picătură cu picătură. Toate lucrurile de dinainte au fost revărsate, au fost răspândite. Ceea ce a luat naştere în felul acesta, aceasta ar fi cea dintâi revărsare de materie din totalul experienţelor anterioare. Tot ceea ce a fost asimilat anterior este emanat sub formă de materie. În aceasta

este conţinută şi materia din care ia naştere mai târziu omenirea. Această materie există iniţial acolo pur şi simplu ca materie. Această revărsare trebuie apoi mereu construită, compusă şi intercombinată. Această combinare a materiei revărsate este o nouă creaţie. Aceasta este iniţial o creaţie a celui de-al treilea Logos; după revărsarea,

după emanaţia materiei, avem deci creaţia celui de-al treilea Logos.

Ce înseamnă acum aceasta pentru om? Pentru om, aceasta înseamnă că la început au fost combinate între ele toate părţile care au format ulterior corpul său fizic. Atunci, pe Saturn, omul era un adevărat automat. Dacă atunci ai fi introdus în el un cuvânt prin pronunţarea acestuia, el ţi l-ar fi rostit înapoi. Sunt compuse forme ale fiinţelor. Aceasta este numită munca celui de-al treilea Logos, şi aceasta durează până în perioada solară, în care omul primeşte şi corpul eteric, viaţa. Aceasta este munca celui de-al doilea Logos. Mergem acum mai departe, până în perioada pământească. Aici omul însuşi capătă o conştienţă, respectiv posibilitatea de a aduna experienţe din nimic. Aceasta este munca primului Logos. Pe Saturn omul primeşte de la al treilea Logos ceea ce este formă în el. Pe Soare omul primeşte de la al doilea Logos ceea ce este viaţă în el. Pe Pământ omul primeşte de la primul Logos ceea de devine conştienţă în el.

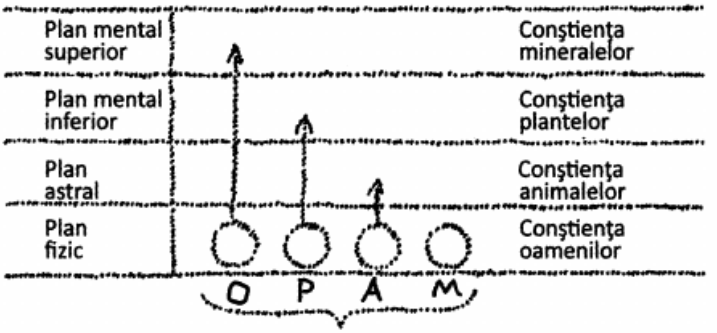
Noţiunea de conştienţă trebuie să ne devină un pic şi mai clară. În acest scop noi trebuie să legăm noţiunea de conştienţă în totalitate cu un anumit plan. Omul este conştient, însă este vorba să ştim unde este conştienţa lui. În prezent, când vorbim de conştienţa de veghe, omul este conştient pe planul fizic. Conştienţa de veghe ar putea fi însă şi pe planul astral. Dacă la o fiinţă viaţa se situează pe planul fizic şi conştienţa pe planul astral, această fiinţă este un animal.

La om, conştienţa este localizată în cap. La animal, de exemplu la tigru, conştienţa este pe planul astral. În afara capului se creează un anumit punct de atac, prin intermediul căruia se acţionează asupra tigrului. Când animalul simte durere, durerea trece şi pe planul astral. Organul pentru aceasta este situat la tigru *dinaintea* capului, în locul unde la om se află fruntea. La om acest

punct este închis deja în interiorul capului şi corespunde părţii anterioare a creierului, encefalul; conştienţa a fost captată de creier şi partea anterioară a craniului, şi de aceea ea este pe planul fizic. La tigru, şi în general la animale, punctul nodal al conştienţei se situează înaintea capului, în planul astral, acolo ea intră în lumea astrală. La plantă avem din nou o situaţie diferită. Dacă am putea urmări conştienţa ei, am ajunge întotdeauna, mergând de sus în jos, la vârful rădăcinii. Dacă urmărim apoi linia creşterii am ajunge în centrul Pământului. Acolo este punctul de întâlnire al tuturor senzaţiilor şi sentimentelor, centrul de aspiraţie al conştienţei tuturor plantelor. El este direct în legătură cu lumea mentală. Lumea vegetală în ansamblu îşi are conştienţa în lumea mentală.

În ce priveşte lumea minerală în ansamblu, conştienţa ei se află în domeniile cele mai înalte ale mentalului, pe planul Arupa. Dacă am vrea să găsim punctul de conştienţă pentru pietre, l-am găsi sub forma unei atmosfere solare. Când noi, pe Pământ, prelucrăm lumea minerală, când spargem pietre, fiecare faptă de aceasta stă într-o anumită relaţie cu această atmosferă solară. Acolo se presimte ce lucrează omul aici. Aşadar, aici pe planul fizic avem o serie de fiinţe, a căror conştienţă însă este situată pe diferite planuri.

Oamenii şi animalele se deosebesc prin aceea că îşi au conştienţa pe planuri diferite. Există apoi şi alte fiinţe decât mineralele, plantele, animalele şi oamenii. Există fiinţe care îşi au conştienţa în fizic şi corpul în astral. O astfel de fiinţă este, să zicem aşa, animalul inversat. Asemenea fiinţe există realmente, sunt fiinţele elementare. Să ne lămurim, pentru a le putea înţelege, ce anume ţine de planul fizic.

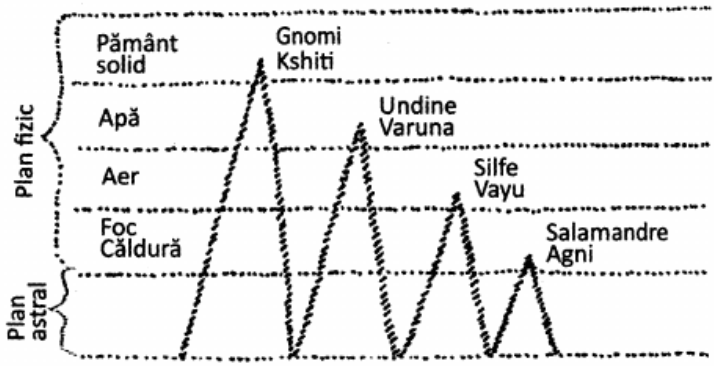

Toate îşi au viaţa, trăiesc pe planul fizic.

Fizic este în primul rând pământul solid, în al doilea rând apa, în al treilea rând aerul, în al patrulea rând eterul (eterul căldurii, eterul luminii, eterul chimic, eterul vieţii). Dacă rămânem la cele patru forme inferioare ale planului nostru fizic, separăm lumea eterică de acesta.

Pot exista conştienţe în toate cele patru forme ale planului fizic, în timp ce corpul unei astfel de fiinţe se găseşte în astral. Să ne imaginăm conştienţa în pământul solid şi corpul în astral; sau o fiinţă având conştienţa în apă şi corpul în astral; sau alta cu conştienţa în foc şi corpul în astral; apoi o fiinţă având conştienţa în aer şi corpul în astral; şi, în sfârşit, o fiinţă cu conştienţa în foc şi corpul în astral. Omenirea din ziua de azi nu ştie foarte multe despre aceste fiinţe, ele sunt cunoscute în vremea noastră doar prin poezie. Minerii însă cunosc foarte bine astfel de fiinţe. Un gnom poate fi perceput doar de cineva care poate contempla pe planul astral, însă minerii posedă uneori o astfel de vedere astrală, ei ştiu că gnomii sunt realităţi. Astfel, în Pământul nostru există la propriu conştienţe, iar ceea ce cercetătorul naturii numeşte astăzi legi ale naturii, sunt gânduri ale unor fiinţe ce gândesc pe planul fizic, însă îşi au corpul pe planul astral. Dacă în fizică este scris ceva despre o lege a naturii, putem să ne spunem că acestea

sunt gânduri ale unei fiinţe ce-şi are corpul pe planul astral. Forţele naturale sunt fiinţe creatoare, iar legile naturii sunt gândurile lor.

În Evul Mediu, alchimistul încerca să supună spiritele propriilor interese. *Goethe* ştia acest lucru foarte bine; Faust vrea să aibă aer de foc [Nota 113]; atunci trebuie să apară salamandra, care îşi are corpul pe planul astral. Noi avem aşadar în jurul nostru fiinţe care îşi au realmente conştienţa în foc, cărora noi le provocăm durere atunci când aprindem focul, căci prin acesta producem o anumită modificare a corpului respectivei entităţi pe planul astral. Dacă aprindem o lumină, modificăm această entitate astrală. La fel dacă producem modificări în celelalte domenii ale elementelor şi ale forţelor naturii, ceva se schimbă la aceste entităţi astrale. Noi populăm continuu planul astral cu fiinţe, atunci când facem un lucru sau altul. Dacă ne imaginăm acest gând în mod clar, avem sensul ceremoniei bisericeşti, şi anume de a nu întreprinde în mod arbitrar lucruri pe planul fizic, ci doar lucruri judicioase, prin care pe planul astral iau naştere fiinţe care au un rost. Dacă, de exemplu, parfumăm aerul cu tămâie, se face ceva chibzuit; dacă ardem anumite substanţe, creăm entităţi de un anumit tip. Dacă îndreptăm o sabie prin aer

înspre patru laturi, creăm o anumită ființă. La fel și preotul, dacă la anumite vocale, ca de exemplu la o, i, u, face anumite mișcări cu mâna prin această însoțire întărește cuvântul: Dominus vobiscum. Sunetul este dispus regulat, aerul trepidează într-un anumit fel, vibrațiile fiind întărite prin faptul că se fac anumite mișcări cu mâna, care dau naștere unei silfe. De asemenea, anumite semne, prinderi și cuvinte ale francmasonilor produc anumite configurații, care exprimă o legitate din lumea fizică. Prin utilizarea judicioasă a acestor cuvinte se creează o legătură de la un om la altul, prin semn, prindere (apucare) și cuvânt se creează o materie astrală care îi învăluie pe toți.

Desigur, omul face permanent toate acestea și în viața obișnuită, dar aici el o face nesistematic, el își creează entități contradictorii. Arta constă în a acționa în mod armonios din planul fizic în sus, pe planuri superioare. În ceremoniile de cult, prin mișcările mâinii nu trebuie create entități contradictorii, ci entități armonioase. Omul nu este în stare, în primă instanță, să aducă aceste lucruri în armonie. Însă pentru tot ceea ce omul creează astfel pe planul astral există anumite ființe diriguitoare. Astfel, noi avem în jurul nostru o lume de ființe elementare, cu un rege al lor. La indieni, regele gnomilor este numit Kshiti, gnomul suprem; ființa supremă dintre undine este numită Varuna; ființa supremă dintre silfe este numită Vayu; și tot ceea ce-și are conștiența în foc este dirijat de regele focului, Agni. În toate acțiunile legate de foc și apă și așa mai departe, avem de-a face cu o anumită ființă devachanică. Orice foc pe care-l întâlnim aici pe Pământ este substanța țesută din ființe ce aparțin de Agni. Magia ceremonială este felul cel mai rudimentar de vrăjitorie, și constă în aceea că te folosești de anumite artificii pe planul fizic pentru a crea anumite formațiuni și entități pe planul astral. Există școli

în care se practică şi azi magia ceremonială. O astfel de practică conduce la o mare înclinaţie către lumea astrală şi duce foarte adesea la sinucidere, deoarece omul este activ atunci aproape exclusiv în lumea astrală şi s-a dezobişnuit să accepte lumea fizică de dragul ei. El şi-a dezvoltat o înclinaţie către cealaltă lume, iar corpul fizic îi este adesea o piedică.

Înţelegeţi acum şi care este legătura cu slujba de adorare a focului în istoria religiilor. Discipolii lui Zarathustra încercau prin jertfa de foc a preoţilor să creeze realmente anumite configuraţii şi făpturi pe planul astral. În prezent, pe suprafaţa Pământului totul se desfăşoară în mod fizic. Din cele spuse putem însă vedea că sub influenţa faptelor noastre se formează continuu entităţi astrale. Toate acţiunile sunt însoţite de entităţi astrale. Acestea sunt Skandhas ai noştri, care realizează Karma noastră. Dar şi faptele fizice lasă în urmă entităţi în astral. Aşa, de exemplu, şi Domului din Köln îi corespunde pe planul astral o entitate foarte bine definită. Prin ceea ce se întâmplă pe Pământ, după ce toată materia fizică a fost transformată şi Pământul se va descompune, se va forma de la sine următorul glob astral. El va fi acolo pur şi simplu sub forma entităţilor astrale şi a efectelor tuturor proceselor fizice anterioare. De aceea, omul trebuie să acţioneze continuu în Karmă. În viaţa următoare el trebuie să pună din nou în ordine entităţile astrale groteşti pe care le-a cârpăcit în mod neavenit (în această viaţă – *n.tr.*), În caz contrar acestea vor fi prezente pe următorul glob ca nişte creaturi absurde, nebuneşti. Aceasta este Karma pe care trebuie să o îmbunătăţească omul. Ceea ce se petrece în mare pe Pământ se petrece în mic şi la om. Să ne imaginăm un copil. Îl educăm greşit răsfăţându-l şi oferindu-i dulciuri şi aşa mai departe. Aceasta nu atrage

după sine doar nişte procese în corpul fizic, ci aceasta se comunică continuu astralului, astfel încât se produce în acelaşi timp o modificare reală a corpului astral. Ceea ce se administrează sugarului fizic, se transmite corpului său astral, care există acolo sub forma anumitor configuraţii. Ceea ce s-a introdus astfel forţat, este scos din nou treptat la suprafaţă. Păcatele săvârşite asupra copilului se plătesc la o vârstă înaintată. Aceste păcate rămân pe toată durata vieţii şi au o mare importanţă, tocmai pentru ultimul interval de viaţă al omului. După punctul de mijloc al vieţii se întâmplă un fel de inversare; astralul acţionează atunci în corpul fizic. În copilărie omul pune în astral baza pentru ceea ce va avea la bătrâneţe.

Dacă omul intuieşte ceea ce a acţionat greşit asupra lui şi lucrează după aceea el însuşi asupra lui, poate elimina din nou lucrurile lezate în corpul astral. În caz contrar, la bătrâneţe se va nărui ca urmare a aceloraşi slăbiciuni ale copilăriei. Asupra corpului astral acţionează însă compensator doar ceea ce am introdus noi înşine în mod conştient în el. Dacă nu provocăm mai târziu în mod conştient însuşirile opuse, nu ne putem dezbăra de greşeli.

CONFERINȚA a XXVIII-a

Berlin, 31 octombrie 1905

Încă un exemplu aparte să mai dăm despre felul în care ne putem adânci în profunzimile scrierilor religioase şi în care putem înţelege ce stă scris în ele.

Dacă privim organele noastre de simţ, aşa cum sunt privite ele de obicei, prin organul mirosului avem posibilitatea de a percepe materia, substanţa în sine. Fără ca substanţa să se reverse, să exale, omului i-ar fi imposibil să miroasă. Ceea ce se întâmplă aici este o unire cu materia însăşi. Organul gustativ nu se uneşte cu materia însăşi, ci dizolvă lucrurile şi percepe efectul. Gustul îl putem numi deci un simţ chimic, deoarece el pătrunde în structura substanţei, în constituţia ei. Al treilea simţ, văzul, nu mai are nimic de-a face cu substanţa, căci el percepe doar imagini, care sunt schiţate, conturate de substanţă. Al patrulea simţ, simţul tactil, are şi mai puţin de-a face cu ceea ce este materia, întrucât el percepe doar proprietăţi ale mediului înconjurător, ale obiectelor, precum căldura şi răceala; aceasta este o stare a substanţei ce nu mai depinde de substanţa însăşi, ci de starea care există în jurul lor. Auzul nu depinde chiar deloc de aer, căci noi percepem doar oscilaţiile, vibraţiile aerului, ceva ce stă într-o relaţie absolut exterioară cu materialul. Materialul, aerul, este doar intermediarul, suportul pentru undele sonore.

Percepţia cea mai de jos este mirosul, urmează gustul, apoi văzul, apoi pipăitul şi apoi auzul. Ne putem acum întreba – să luăm simţul tactil: Ce sunt căldura şi frigul? – Sunt ceea ce este conţinut în eterul căldurii. Deci simţul tactil percepe eterul căldurii, văzul percepe eterul luminii, gustul percepe eterul chimic, mirosul percepe

eterul atomistic sau eterul vieţii, auzul percepe aerul. Un al şaselea şi al şaptelea simţ [Nota 114], care se vor dezvolta abia în viitor, vor percepe apa şi pământul.

Astfel, în simţurile noastre noi avem o serie succesivă de trepte pentru ceea ce numim substanţele noastre. Să urmărim mai întâi primele noastre trei simţuri inferioare.

Simţul văzului percepe prin eterul luminii obiectele din jur. A existat însă o vreme în care jur-împrejur era beznă, întuneric. Să ne transpunem în urmă, în momentul în care în om s-a trezit văzul şi lumea exterioară ne-a devenit perceptibilă ca atare. Mai înainte ochiul nu era încă deschis spre afară. Să ne imaginăm aceeaşi forţă, pe care ochiul o primeşte din afară prin eterul luminii, revărsată dinspre interior spre afară, curgând prin ochi în afară, în direcţia opusă. Dacă acesta ar fi cazul, atunci fiinţa ar lumina celelalte fiinţe din jurul ei. Aşa ceva a existat pe vremea când oamenii posedau ochiul de ciclop. Iluminarea era produsă prin lumina ce izvora; aceasta curgea din interior în afară. Pe atunci omul lumina obiectele din jur şi propriul său corp, aşa cum o fac unele animale marine în ziua de azi. Pe atunci omul nu avea încă o conştienţă de sine, ci era doar un mijloc pentru divinitatea corespunzătoare, spre a lumina pentru această divinitate lumea. Divinitatea nu avea un alt mijloc de a vedea obiectele din jur, decât ochii oamenilor.

Când omul nu deţinea încă un intelect, era posibil ca lumina activă a divinităţii să treacă prin el şi să lumineze obiectele. O era mijlocitor pentru divinitate. Aceasta a vrut să facă obiectele fin-delimitate vizibile prin lumină. Prin faptul că lumina trecea prin om, omul însuşi a fost plăsmuit, format. Înainte ca lumina să treacă prin om, divinitatea nu avea încă nevoie de lumină, deoarece obiectele nu erau încă solidificate, ci fluide, astfel încât

lumina nu era încă necesară. Aceasta este starea pe care Biblia o descrie astfel: „Era întuneric peste adâncuri şi spiritul lui Dumnezeu clocea deasupra apelor”. Lumea era atunci cu adevărat apă; de asemenea aurul şi argintul şi celelalte metale curgeau atunci, erau fluide. Când din apă au luat naştere, precum bucăţile de gheaţă, obiectele solide, omul s-a structurat şi el şi lumina a devenit necesară. Dumnezeu a spus: „Să fie lumină, şi s-a făcut lumină”, şi atunci a căpătat şi omul mai întâi forma sa. Acesta este momentul când a fost iniţiat eterul luminii şi când s-au detaşat componentele solide: „Şi Dumnezeu a făcut un Pământ solid”. Mai înainte, totul era o substanţă apoasă. După cum eterul luminii a fost condus spre solid, tot astfel eterul chimic a fost condus spre apă. Înserarea rudeniilor chimice în oameni a fost făcută pe când el era încă fluid. Raporturile de rudenie chimice conform cărora se unesc diferitele substanţe astăzi, au fost impregnate în fiecare om. Ajungem apoi şi mai în urmă, într-o stare în care omul, şi de asemenea întreg Pământul, era încă aeriform; atunci i-a fost insuflat eterul vieţii sau eterul atomistic. Eterul vieţii a fost introdus atunci în lume prin oameni.

Să aducem încă o dată în faţa ochilor starea existentă atunci când Dumnezeu a spus: „Să fie lumină!” Pământul începe să se condenseze. Pământul este luminat. Aceasta a însemnat că omul abia atunci a început de fapt să devină solid. Apoi a fost nevoie să i se conserve forţele anterioare. Am atins acum starea în care omul lasă să treacă lumina prin el însuşi. A avut loc apoi o inversare totală. Omul începe acum să perceapă lumina din afară.

Iniţial, prin el au fost introduse în lume:

1. eterul atomistic sau eterul vieţii,
2. eterul chimic,
3. eterul luminii.

Inversare:

3. Percepţie a eterului vieţii,

2. Percepţie a eterului chimic,

1. Percepţie a eterului luminii.

Omul primeşte înapoi lumina din lume (inversarea turbionului). Mai înainte a luminat el însuşi, acum lumina îl inundă din exterior. Cercul s-a închis; prin aceasta el a devenit conştient. Lumina luminează dintr-odată în el; omul începe să oglindească în sine lumea din jurul lui. Următoarea trăire este aceea că omul începe să cunoască *obiectele* în ce priveşte structura lor chimică. El dobândeşte simpatie sau antipatie pentru substanţe, o înrudire cu restul lumii. În cele din urmă el percepe în el însuşi şi eterul atomistic sau al vieţii.

Prin introducerea luminii în lume omul a dobândit forma sa solidă. Prin introducerea eterului chimic el a dobândit o înrudire cu lumea. Prin introducerea eterului atomistic el a căpătat viaţa.

Deci prin ochi el a dobândit forma; prin simţul gustativ a dobândit înrudirea cu lumea; prin simţul olfactiv, prin nas, a primit viaţa. Jehova a suflat suflare de viaţă în nasul său.

Dacă ne apropiem cu astfel de reprezentări de scrierile religioase, vom afla că în ele sunt depuse adevărurile cele mai profunde. Să vedem dacă ele sunt depuse de la origini în modul în care le avem în prezent.

Să ni-l reprezentăm de exemplu pe constructorul tunelului Gotthard şi apoi pe persoana care descrie. Omul care a construit tunelul Gotthard nu ar fi avut nevoie, probabil, de foarte multă artă inginerească în stare conştientă, însă el a transpus în realitate un gând. Aşa se raportează înţelepţii străvechi la cei de acum. Ei posedau odinioară o înţelepciune creatoare. Acum avem

înţelepciunea percepută. Înţelepciunea creatoare este acea înţelepciune care l-a făcut odinioară pe om, bucată cu bucată, pe care o descoperă astăzi anatomistul şi o descrie. Înţelepciunea creatoare este exact aceeaşi înţelepciune cu cea descoperită azi; ea a fost depusă în lume. La înţelepciunea străveche avem de-a face cu proiectul întregii lumi. Înţelegeţi acum de ce misticul trebuie să se retragă în sine însuşi. Misticul trebuie să fie un cercetător al interiorului. El încearcă să descopere din nou acele stadii ale evoluţiei prin care el a fost creat.

Dacă am putea închide complet ochii faţă de orice lumină şi apoi am crea lumină în noi până ce lumea apare luminată din interior, atunci ne-am putea adânci în noi înşine în înţelepciunea creatoare şi am putea trece în revistă totul în interior. Aceasta are o valoare practică, căci ne putem aminti că în fond omul s-a ridicat prin faptul că a trecut prin regnurile mineral, vegetal şi animal; acestea sunt toate de asemenea în el. Tot ce există afară în lume sunt resturile de la ceea ce şi omul a fost odinioară.

Inima omenească era, la originea ei, înrudită cu ceea ce s-a petrecut afară. În clipa în care te adânceşti în inimă, se creează lumea înconjurătoare, aşa cum era ea atunci când, în era lemuriană, a luat naştere inima. Dacă te concentrezi pe activitatea inimii, poţi scoate la iveală ca prin farmec întregul mediu ambiant al acelei ere lemuriene în care a luat naştere inima. Apar atunci în noi peisajele lemuriene. Cine se concentrează pe inimă, vede cum a luat naştere neamul omenesc.

Prin concentrare asupra interiorului creierului, care a luat naştere treptat abia în timpul erei atlanteene, vedem ivindu-se peisajele atlanteene. Concentrându-ne asupra plexului solar suntem conduşi spre hiperboreeni. Urcăm astfel în lumile de demult trecute. Aceasta nu este o

adâncire închipuită, ci o percepție reală a diferitelor organe în înrudirea lor cu lumea. În acest fel a descoperit *Paracelsus* remediile sale și a tratat bolile. El știa că Digitalis purpurea a apărut atunci când a luat naștere inima omenească. Prin concentrare asupra unui organ apar și medicamentele corespunzătoare. Astfel, elementele macrocosmosului sunt în legătură cu natura microcosmică a omului.

Acum putem înțelege ușor ce înseamnă că omul primește sângele roșu, cald, și animalele superioare de asemenea. Aceasta înseamnă că omul este împuternicit de acum încolo să se separe de întregul mediu înconjurător, să devină autonom, un întreg închis în sine. Peștele nu este așa ceva. Peștele are temperatura mediului înconjurător. Odată cu sângele roșu, cald, omul a căpătat facultatea de a dezvolta în sine căldură. Omul s-a putut desprinde atunci de mediul său înconjurător. Mai înainte el era la fel de cald precum mediul său înconjurător. Ce s-a întâmplat de fapt atunci?

Să privim organismul omenesc nediferențiat de dinainte de era lemuriană. Pe întregul Pământ era o temperatură uniformă. Temperatura din om era egală cu temperatura exterioară. Deodată, temperatura din interior devine mai mare. Această stare calorică din om înseamnă deci căldură proprie, căldură care este revendicată în procesul de diferențiere; iar afară în lume ia naștere fenomenul contrar: se emite căldură, foc. Anterior nu exista încă foc în exterior. Producerea scânteilor în natură a devenit posibilă abia după apariția focului în interiorul omului. Din acel moment avem afară focul binefăcător, care a fost oferit, iar în interiorul omului focul egoist.

Și vine acum momentul în care focul este sustras de la ființele spirituale, pentru folosul omului. Oamenii au luat

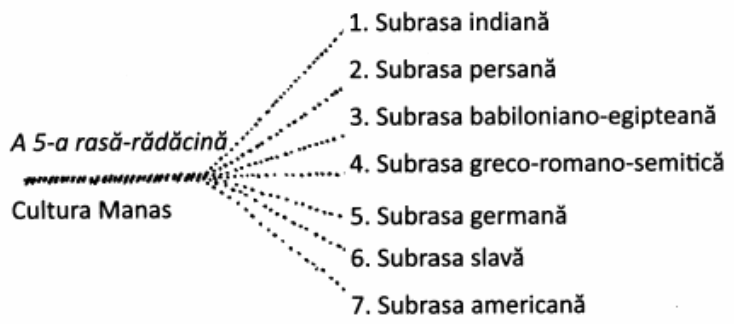
căldura lor de la corpul unei anumite ființe spirituale – Agni! Prin aceasta a trebuit ca ceea ce existase anterior în lume ca spirit-foc să se retragă și să apară doar periodic sub formă de foc. Legenda lui Prometeu [Nota 115] se bazează pe acest fapt. Dumnezeu și-a pierdut corpul său anterior și și-a creat în focul exterior un nou corp. Aveți aici un exemplu elocvent de cât de distructiv acționează întrucâtva omul asupra forțelor elementare ale naturii. Omul a provocat el însuși elementul foc, atunci când a devenit el însuși o ființă aparte. Există de aceea un precept ocult, că omul este în fond un demolator în raport cu ființele elementare. Lucrul acesta merge foarte departe și ne învederează faptul că omul creează încă și astăzi, pe măsură ce el însuși se dezvoltă, condiții noi în mediul înconjurător, forțe naturale noi. El plăsmuiește, dă formă Pământului. Focul a luat ființă în era lemuriană, de aceea a fost posibil ca Lemuria să piară prin foc, pe care omul însuși l-a creat.

Continentul atlantean a pierit prin elementul apă. Continentul al cincilea va pieri prin rău. Se poate observa la aceasta un fel de declin, așa cum se arată mai jos:

A urmat – în era atlanteană – lucrul omului la propriul său corp eteric. Aici el a atras din mediul său înconjurător aerul. În felul acesta el și-a modificat corpul

eteric în aşa fel încât condiţiile pe Atlantida au devenit cu totul altele. Pe vremea Atlantidei, suprafaţa Pământului era acoperită în întregime de ceaţă, o astfel de atmosferă care nu făcea posibilă apariţia curcubeului. Omul acţiona atunci asupra apei. În era lemuriană el acţionase asupra pământului solid, fapt ce a condus la apariţia focului; în era atlanteană a acţionat asupra apei, ceea ce a dat naştere luminii. (Ea corespunde luminii intelectului nostru din interior.) Apoi el a acţionat asupra aerului.

Omul va distruge a cincea rasă-rădăcină prin ceea ce se numeşte rău. Urmează apoi a şasea rasă-rădăcină. A cincea rasă-rădăcină este aceea care dezvoltă Manas pe planul fizic.

În cultura protohindusă se trăia într-o stare ce corespunde cu Manas într-un fel de stare de transă profundă. Atunci vechilor indieni li s-a revelat de către Rishis străvechea înţelepciune. A doua revelare s-a întâmplat la perşi, într-o stare asemănătoare cu somnul nostru profund. În această stare omul auzea cuvântul. Era vechea stare a transei de somn. La perşi cuvântul se cheamă „Honover".

A treia revelare: Popoarele din Asia de Sud-Vest, babilonieni, egipteni, percepeau prin Manas în conştienţa de imagini; ele au viziuni sau vedenii.

A patra revelare: Conştienţa de veghe clară de zi, a fost dezvoltată la semiţi, greci şi romani. Acolo Manas este perceput în conştienţa clară de zi ca un om întrupat – Christos Iisus.

La indieni găsim deci transa corpului fizic. La perşi găsim somnul profund al corpului eteric. La popoarele sud-vest asiatice găsim conştienţa de imagini a corpului astral, la popoarele semito-greco-romane, conştienţa de veghe a Eului.

Acum, în a cincea sub-rasă, nu avem percepţia unui Manas în metamorfoză; cea mai înaltă trăire pe care o are această rasă este vieţuirea psihică a noţiunilor simple. Subrasa noastră a dezvoltat Manas psihic, ştiinţa obişnuită.

A şasea subrasă va dezvolta un Manas suprapsihic. Ceea ce este actualmente la om doar un fel de ştiinţă, va deveni în a şasea subrasă realitate nemijlocită, forţă socială. A şasea subrasă are drept menire pătrunderea organismului social cu tot ceea ce au produs şi au creat social civilizaţiile anterioare. Abia în ea creştinismul se va manifesta plăsmuind social. A şasea subrasă va deveni rasa-germene fundamentală pentru a şasea rasă-rădăcină. A cincea rasă-rădăcină se trage de la protosemiţi, a cincea subrasă a celei de-a patra rase-rădăcină. Aceştia au dezvoltat Eul propriu, care produce egoismul. Omenirea datorează stadiul de independenţă actual protosemiţilor. Omul trebuie mai întâi să se găsească pe sine, la care am ajuns acum apoi însă să se dăruiască din nou pe sine. El trebuie să se dăruiască aceluia care face gândul real. A şasea subrasă este destinată să pună în locul rudeniei de sânge rudenia de Manas, rudenia în spirit. Gândul altruist va dezvolta predispoziţia pentru învingerea egoismului.

A şaptea subrasă va fi un copil născut înainte de termen. Ea va converti prematur ceea ce rezultă din Manas, într-o realitate încă mult mai puternică.

În a şasea subrasă se vor sădi primele înclinaţii pentru învingerea egoismului, însă într-un mod prin care se va păstra un echilibru între egoism şi altruism. Omul celei de-a şasea subrase nici nu se va pierde în afară, nici nu se va închide în interior. În a şaptea subrasă intervine un fel de hipertrofie. Omul va revărsa în afară, va exala ceea ce are acum în sine: egoismul său. Membrii celei de-a şasea subrase, dimpotrivă, menţin echilibrul. Cea de a şaptea subrasă întăreşte egoismul. Mai târziu, poporul anglo-american se va insera în a şasea rasă-rădăcină ca ceva încremenit, aşa cum sunt astăzi chinezii, un rest încremenit al celei de-a patra rase-rădăcină, din era atlanteană.

De la rasa anglo-americană porneşte egoismul în lume. Dinspre acea latură, întregul Pământ va fi acoperit de egoism. Din Anglia şi America provin toate invenţiile care acoperă astăzi Pământul, ca o reţea a egoismului. De acolo întregul Pământ va fi acoperit cu o reţea a răului-egoist. Însă, de la o mică colonie din Orient se va dezvolta, ca dintr-o sămânţă, noua viaţă pentru viitor.

Cultura anglo-americană devorează cultura Europei. Sectele din Anglia şi America nu reprezintă altceva decât cea mai incredibilă conservare a lucrurilor vechi. Însă astfel de societăţi, precum Armata salvării, Societatea teosofică şi altele, au luat naştere acolo, tocmai pentru a salvgarda sufletele din decadenţă, căci evoluţia raselor nu merge paralel cu evoluţia sufletelor. Rasa în sine este supusă însă pervertirii. În ea este sădit germenele rasei rele.

În subrasa a patra *munca* a fost prestată ca *tribut* (munca cu sclavi).

În subrasa a cincea *munca* este prestată ca *marfă* [Nota 116] (vândută).

În subrasa a şasea *munca* este prestată ca *ofrandă* [Nota 116] (muncă liberă).

Existenţa economică va fi atunci separată de muncă: nu va mai exista proprietate privată, totul va fi bun comun. Atunci nu se va mai munci pentru propria existenţă, ci totul se va face ca o ofrandă absolută pentru omenire.

CONFERINȚA a XXIX-a

Berlin, 3 noiembrie 1905

Să facem acum puțină lumină într-un domeniu şi mai ocult al acţiunii Karmei şi să aruncăm o privire în acţiunea karmică în cadrul legăturilor dintre popoare şi dintre oameni. Cel care ia în serios principiul de a explica lumea nu din concepţiile materialiste, ci din spirit, va înţelege aceasta.

Prin intermediul istoriei am aflat că în cursul evoluţiei omenirii apar boli care nu au existat înainte. Există boli ale epocii şi ale poporului. Astăzi vom auzi mai întâi unele lucruri despre apariţia unor astfel de boli ale unei epoci şi ale unui popor. Vom încerca să înţelegem aceasta pornind din spirit. Medicul le explică spunând că aceste boli sau altele vin de la bacili. Noi însă trebuie să întrebăm: De unde vin bacilii înşişi? – Ei sunt vieţuitoare încarnate exact ca şi omul. Această întrebare: De unde vin ei? Ce i-a adus în actuala lor existenţă materială? Ce au fost ei înainte de a se fi încarnat? Trebuie să o punem şi pentru astfel de fiinţe ce acţionează ca distrugători ai vieții omenești.

Să presupunem, de exemplu, că un popor oarecare sau o rasă se ruinează, se îndreaptă spre dispariţie. Ea se apără împotriva acestei dispariţii. Această autoapărare împotriva extincţiei este o expresie spirituală, ceva ce trăieşte în corpul astral al respectivului popor. Dacă un astfel de popor în curs de dispariţie ar muri doar pentru sine, sentimentele care se consumă acolo n-ar avea un efect deosebit asupra altor popoare. Să presupunem însă că el intră în conflict cu un alt popor şi că celălalt este cuprins de frică şi spaimă. Se produce astfel un efect în celălalt popor. Avem atunci două aspecte: Poporul în curs de dispariţie şi ceva ce ia naştere din confluenţa între poporul ce se apără împotriva dispariţiei şi ceea ce ia naştere din frica şi spaima indusă în celălalt popor. Aceasta este ceva remanent.

Să luăm drept exemplu un caz special: năvălirile mongole din perioada Evului Mediu, când mongolii s-au ciocnit cu populaţiile europene şi în cadrul acestor populaţii s-au răspândit frica şi spaima. O astfel de frică şi o astfel de spaimă au rămas apoi imprimate în popoare. Dacă privim aceste populaţii care au năvălit încoace, dintre care mongolii sunt ultimele, şi dacă ne transpunem în atmosfera popoarelor din întregul Ev Mediu, observăm cum din triburile pe cale de dispariţie şi în căutare de a-şi salva pielea ale celei de-a patra rase-rădăcină şi din europenii în care a fost indusă frica şi spaima, s-au format anumite entităţi spirituale. Să presupunem că o asemenea năvălire ar fi fost întâmpinată cu îndrăzneală şi iubire. Atunci aceste substanţe de putrefacţie ar fi anihilate. Frica, ura şi spaima conservă însă astfel de formaţiuni de putrefacţie, iar fiinţe precum bacilii găsesc un mediu de cultură fertil. Ele se încarnează mai târziu în acele structuri materiale potrivite pentru încarnarea lor. Astfel, în frica şi spaima popoarelor

europene s-au încuibat substanţele de putrefacţie ca seminţe de descompunere. Şi acestea sunt vieţuitoare mici. Aşa au luat naştere epidemiile de lepră din Evul Mediu. Acestea erau substanţe de putrefacţie ale popoarelor mongole în disoluţie.

De unde provin acum acei demolatori ai naturii fizice omeneşti? Ei provin de la ingredientele spirituale anterioare, de la păcatele şi greşelile comise de oameni. Acestea sunt Karma ce acţionează în corpurile popoarelor. De aici dumneavoastră puteţi aprecia cum viaţa morală a unui popor influenţează viaţa exterioară din viitor. Un popor deţine puterea de a se îngriji de viitor în prezent, printr-o viaţă morală corespunzătoare.

În toate şcolile oculte din Europa se vorbeşte de faptul că toate bolile bacteriologice ale epocii moderne au o origine asemănătoare. Bolile cauzate de bacili se reduc la originea lor spirituală. Aceasta este o tradiţie esoterică la rosicrucieni şi în alte şcoli oculte, unde se predau aceste lucruri. În cercuri mai mici ale şcolilor oculte există o doctrină fundamentală, care învaţă că în anii şaptezeci ai secolului trecut, în lumea astrală, au avut loc lupte bine determinate, şi că acolo ceva s-a îndreptat spre mai bine, chiar dacă... (Lipsă în text). Aceste procese sunt numite lupta dintre legiunile Arhanghelului Michael din esoterismul creştin, şi cohortele zeului Mammon [Nota 117]. Mammon este Dumnezeul obstacolelor, cel care pune în calea mişcării progresiste piedicile şi lucrurile care distrug. Pe de altă parte, în acest zeu Mammon este văzut creatorul acelor entităţi bine definite, care acţionează distructiv asupra vieţii omeneşti prin bolile infecţioase. Bolile infecţioase, necunoscute în timpurile anterioare, provin de la zeul Mammon.

Puteţi înţelege faptul că şcolile esoterice trebuie să inducă în interiorul cel mai profund al omului mentalitatea progresistă, căci la originea acestor boli moderne nu stă propriu-zis altceva decât mentalitatea retrogradă, reacţionară, conservatorismul primitiv al aşa-numitelor clase superioare faţă de clasele inferioare pauperizate, faţă de masele populare asuprite care năzuiesc spre o nouă ... (Lipsă în text). Ele sunt frânate, sunt împiedicate şi ţinute pe loc de ceea ce urzeşte zeul Mammon. Două puteri se confruntă între ele: Lumea de sentimente a păturilor superioare în curs de a se stinge ce doresc conservarea timpurilor vechi, şi sentimentul de ură al claselor inferioare, o viaţă astrală aruncată de masele mari celorlalte mase. Esoterismul vede şi în această opoziţie un material de descompunere, de putrefacţie, şi cauza bolilor infecţioase moderne. Cel care priveşte cu un ochi pătrunzător aceste lucruri nu se va îndrepta, desigur, împotriva lor cu experienţele medicinii moderne, cu mijloacele ei exterioare. O îmbunătăţire reală însă nu va veni niciodată pe această cale exterioară.

Lucrurile care apar mai târziu se arată întotdeauna mai devreme prin cunoaşterea esoterismului. Ea constă într-o înţelegere justă a faptului că printr-o morală a prezentului se poate realiza o sănătate mai bună în viitor. Putem o dată în plus vedea de aici ce profund au putut pătrunde cu privirea aceia care au introdus în lume mişcarea teosofică. Ea a luat naştere din cunoaşterea unor astfel de legături. S-a prevăzut că tendinţa luptei tuturor contra tuturor va lua forme din ce în ce mai ascuţite. Lucrurile care trebuie să vină se întâmplă cu o necesitate interioară ca şi un foc, precum cel din est [Nota 118], care se dezvoltă atunci când găseşte un material deosebit de inflamabil. Ar fi absurd să vrei să opreşti astfel de lucruri.

Mijloacele adecvate şi de folos pentru a ocoli lupta tuturor contra tuturor au fost căutate deja de mişcarea teosofică prin răspândirea principiului fraternităţii [Nota 119]. Căci înfrăţirea desfiinţează substanţele de putrefacţie, ura care s-a răspândit în lume. Iar noi ne aflăm, în ce priveşte rasele, pe o pantă coborâtoare. Dacă se combate această stare prin credinţa că ea poate fi oprită şi se încearcă conservarea ei prin ură şi nu se încearcă anularea ei prin iubire, de aici nu poate decurge, desigur, decât ceea ce poate fi mai rău. Mişcarea teosofică vrea s-o anuleze prin iubire. Fondatorii acesteia ştiu că Societatea Teosofică nu este doar un remediu, ci sursa pentru evoluţia omenirii în viitor.

Vedem astfel că fizicul este o urmare a spiritualului anterior şi că, eventual, este la latitudinea oamenilor să unească, prin cunoaşterea conexiunilor, fizicul cu originea sa spirituală. Cel care ştie, de exemplu, legătura care există între o anumită boală şi anumite afecte şi sentimente, ştie că prin provocarea acestor sentimente se provoacă şi boala. Magicianul negru poate utiliza această cunoştinţă spre nimicirea şi coruperea maselor. De aceea adevărurile oculte mai profunde nu pot fi încredinţate fără rezerve la toată lumea, căci ele ar determina imediat o separare strictă în bine şi rău. Acesta este pericolul la răspândirea învăţăturilor oculte. Căci nu poţi învăţa pe nimeni cum să faci sănătos un om, fără să-l înveţi în acelaşi timp cum să-l îmbolnăveşti. Aceasta se întâmplă în special acolo unde învăţăturile oculte au pătruns mai mult în popor. În anumite regiuni din Orient poţi auzi relatări adevărate, cum că există secte care îşi propun ca sarcină producerea anumitor boli. – În felul acesta se pătrunde tot mai mult în explicarea materialului prin spiritual.

Să încercăm acum să ne extindem privirea asupra unor intervale de timp mai mari. Se ştie că astăzi există o

frumoasă completare între tot ceea ce trăieşte ca regn animal şi lumea vegetală. Planta utilizează carbonul pentru sine şi expiră oxigenul, creând continuu prin aceasta sursa de respiraţie pentru animalele care trăiesc în jur. Această sursă îşi are originea în lumea vegetală. Tot ceea ce respiră astăzi, este aici prin acţiunea acestor misterioase ateliere ale lumii vegetale. De aici ne putem face o noţiune despre felul în care apun şi dispar lumile; cum a apus lumea care a premers Pământului nostru. Pe Lună respiraţia nu exista în felul în care există astăzi la animal şi la om. În locul procesului de respiraţie, pe Lună exista un proces cu totul diferit; acela s-a transformat treptat în respiraţie. O imagine despre procesul anterior ne-o putem face dacă ne uităm la un vestigiu al acelor timpuri: animalele heteroterme, care au aceeaşi temperatură cu cea a mediului înconjurător. Pe Lună exista o respiraţie de foc sau de căldură. Inspiraţia şi expiraţia focului sau căldurii corespundea atunci inspiraţiei şi expiraţiei aerului din prezent. Procesul de respiraţie a început să ia forma de acum pe la mijlocul erei lemuriene.

O reflectare materială a procesului spiritual de inserare a monadei în oamenii inferiori este respiraţia. A respira înseamnă inspirarea monadei. În Hathayoga discipolul parcurge de aceea şi un proces repirator. [Nota 120] Discipolul ritmizează procesul pe care omul îl are de la natură, pentru a aduce sub stăpânirea sa respiraţia, care astăzi este un proces natural. După cum omul, înainte să treacă la acest proces de respiraţie, aspira şi expira căldură din exterior şi aceasta s-a transformat în circuitul sângelui cald, tot aşa şi discipolul Hathayoga caută să transforme procesul exterior de respiraţie într-unul interior, să ajungă interior sub puterea sa. Regulile Hathayoga înseamnă transformarea respiraţiei într-un proces care nu merge

dinăuntru în afară, ci este reglat interior, așa cum este și circuitul sanguin astăzi, un proces interior regularizat. Procesul respirator la un om obișnuit se află în același raport față de procesul respirator al unui discipol Hathayoga, precum procesul circulației sanguine al animalelor heteroterme față de cel al omului. În spatele tuturor acestor lucruri stau gânduri foarte profunde ce au dirijat evoluția, care trebuie să constituie baza unor procese reale.

Ceea ce nu se mai înțelege astăzi absolut deloc, este faptul că în aer există ceva de natură spirituală. Pe când mai exista încă o conștiență despre spirit, spiritul era numit: aer, vânt = pneuma. „Pneuma" înseamnă curent de aer și totodată spiritual-sufletescul. Denumirea provine din timpurile în care mai exista încă o conștiență despre legăturile reale. Să presupunem acum că pe precursoarea Pământului nostru (Luna) anumite ființe s-au dezvoltat dincolo de treapta pe care se afla omenirea atunci. Acestea au fost ființele luciferice. Dacă analizăm aceste ființe trebuie însă să ne spunem: ele nu trăiau într-un mediu precum Pământul din ziua de azi. Ele nu puteau respira în aer, deci nu puteau nici primi spiritul. Căci primirea spiritului corespunde respirației aerului. Ele erau deci nevoite să efectueze în principiul-căldură ceea ce se întâmplă astăzi în aer. Pe Pământ deosebim șapte stări ale fizicului: în primul rând eterul vieții; în al doilea rând eterul chimic; în al treilea rând eterul luminii; în al patrulea rând eterul căldurii; în al cincilea rând aerul; în al șaselea apa; în al șaptelea solidul. Ființele luciferice trebuiau deci să facă în cadrul căldurii același lucru pe care îl face astăzi omul în aer. Acum dumneavoastră vă puteți gândi că aceste ființe, care i-au dat omului conștienţa liberă, independența, sunt într-un anumit mod strâns legate de foc. Din acest motiv, la apariția lor ele sunt legate cu o anumită poftă

după tot ceea ce se manifestă în om drept căldură, drept foc. Pofta nesăţioasă se agaţă de căldura proprie din om. Astfel, aducătorii cunoaşterii şi libertăţii sunt strâns legaţi de ceva ce încearcă să se încarneze în căldura omului, după modelul existent anterior pe Lună. Aceasta este legătura dintre cunoaştere, naştere, moarte, boală şi aşa mai departe în lume. Prin cunoaştere au venit în lume naşterea, moartea şi boala; de aici şi legătura care există între boală şi anumite fenomene calorice, şi anume febra. Aceasta este originea febrei. Tradiţiile vorbeau despre aceasta până în secolul al XIX-lea.

Pe planeta anterioară, predecesoarea Pământului nostru, nu aveam de-a face încă cu oameni, animale, plante şi minerale aşa cum sunt ele astăzi. Pe atunci existau trei regnuri, situate între regnurile noastre. Existau atunci, drept cel mai de sus regn, fiinţe ce nu erau nici atât de jos coborâte precum animalele de azi, nici atât de avansate precum omul de azi. De asemenea, pe atunci plantele nu expirau încă oxigen. Oxigenul, acest aer al vieţii, nu exista încă pe atunci. Abia odată cu naşterea regnului nostru vegetal a fost amestecat oxigenul în azot. Luna era înconjurată de o atmosferă de azot. De fapt, fiinţele au tins spre forme ce le permiteau să respire, plămâni şi aşa mai departe, deja în a doua jumătate a planetei precedente, însă abia în ciclul Pământului nostru s-a format regnul vegetal actual. Fiinţele animale au dezvoltat apoi organele pentru respiraţie. Ele au împins regnul vegetal o treaptă mai jos, pentru a li se oferi oxigen pentru respiraţie.

După aceste procese de pe predecesoarea Pământului nostru, trebuia în mod necesar să urmeze o stare în care viaţa nu mai era posibilă sub aceeaşi formă. Forma a evoluat spre altceva şi avea nevoie de o nouă planetă. Regnul precedent a trebuit să apună, întreaga lume vie de

pe precedenta planetă s-a asfixiat. Aşa se sting planetele cu viaţa lor, iar în ceea ce se pregăteşte în corpul planetei-mamă se dezvoltă o viaţă nouă. Aşa trebuie înţelese apusul şi răsăritul planetelor.

Astăzi omul trăieşte astfel încât are încă în Karma sa răul, după cum înainte avusese în sine celelalte regnuri. În prezent el lucrează la a-l scoate afară din el. În viitor, binele şi răul vor exista în forme exterioare, o rasă a binelui şi un regn al răului, una lângă cealaltă. În viitor, fizionomia omului va apărea transfigurată din spatele răului eliminat şi împins în jos al animalicului. Să ne imaginăm figura transfigurată a omului, care astăzi dormitează ca o ghicitoare în materia animalică, detaşată de răul animalic şi reprezentată simbolic. – Nu v-o puteţi reprezenta mai bine decât prin magnifica intuiţie a Sfinxului egiptean. Ea nu este ceva ce indică doar spre trecut, ci ea indică şi spre viitor. Enigma Sfinxului [Nota 121], misterul pe care el îl ascunde, este – convertit în legenda grecească – enigma omului. Nu degeaba au aşezat egiptenii Sfinxul înaintea templului de iniţiere. Iniţierea reprezintă transplantarea enigmei viitorului în suflete. La intrarea în templu, prin Sfinx era creată deja ambianţa pentru iniţiere.

Ceea ce are în exterior drept trup oxigenul, este în interior monada. Îndată ce oxigenul apare pe Pământ, monada are capacitatea de a se încarna. Atunci când discipolul inspiră mult oxigen şi caută să-l menţină în el, aceasta este setea de a căpăta pentru sine monada. Oxigenul nu este numai ceva exterior material. Oxigenul trebuie cercetat conform spiritului său. Avem astfel oxigen în exterior şi monadă în interior. De aceea, procesul de respiraţie a format în era lemuriană corpul pentru Fiii Manas care coborau.

CONFERINȚA a XXX-a

Berlin, 4 noiembrie 1905

Astăzi, în continuare la cele spuse în ultima conferinţă, urmează să facem câteva scurte remarci referitoare la evoluţia diferitelor rase. Dar mai înainte ar trebui să atragem atenţia asupra câtorva lucruri, ale căror fundamente le găsim indicate doar în puţine cărţi.

Aşa-numitele legi ale alimentaţiei din diversele culturi par la prima vedere să fie foarte arbitrare. Dar nu este aşa, ele sunt născute din ştiinţă şi înţelepciune. Noi însă trebuie să luăm strict aminte că omenirea noastră actuală nu este câtuşi de puţin în stare să poată respecta nişte lucruri precum cele pe care le vom discuta astăzi. Ele vor oferi însă în viitor câteva principii de bază pentru anumite legi ale vieţii sociale. Aşadar, nimeni nu trebuie să creadă că dacă treci la vegetarianism şi aşa mai departe, devii imediat iniţiat.

Există la populaţiile orientale un anumit specific în practicarea medicinei, unde medicii respectivi pun cel mai mare accent în primul rând pe hrănirea [Nota 122] propriului lor corp fizic. În locurile în care s-a mai păstrat vechea viaţă spirituală, există oameni care au devenit vindecători în vechiul mod, hrănindu-se exclusiv cu lapte. Vă daţi seama că prin excluderea oricărui alt aliment, ei dobândesc forţe fizice vindecătoare, în special pentru vindecarea aşa-numitelor boli spirituale [Nota 123]. Ei au procedeele lor speciale. Ei ştiu foarte precis că dacă consumă doar lapte, dezvoltă anumite forţe.

Să clarificăm puţin pe ce fel de intuiţie se bazează aceasta. Această intuiţie profundă o putem înţelege în modul următor. Noi ştim că există un anumit mers în

evoluţia omenirii. La mijlocul erei lemuriene a avut loc o scindare a omenescului originar, într-un omenesc în ascensiune şi unul animalic. Legat de aceasta a fost faptul că forţele Pământului, rămase din vremea când el mai era unit cu Luna, s-au scindat de asemenea, iar o parte din ele s-au separat de Pământ odată cu Luna.

Să ne imaginăm epoca în care Pământul mai era unit cu Luna. Omul se afla atunci pe o cu totul altă treaptă de dezvoltare. El avea deja sângele cald, însă nu era divizat în două sexe, astfel încât dacă astăzi vă uitaţi sus pe cer la Lună puteţi să spuneţi: Faptul că tu ai ieşit din Pământ, a provocat o scindare în două părţi a forţei reproductive omeneşti. – A existat de asemenea o epocă pe Pământ în care omenirea era nemijlocit legată de animalic, cufundată în elementul animalic şi chiar se hrănea cu hrană animalică. Acest fel de hrănire va fi greu de înţeles de cel care nu posedă forţe clarvăzătoare. Totuşi ne putem face o reprezentare în legătură cu aceasta dacă ne uităm la modul obişnuit de hrănire al mamiferelor, care îşi hrănesc puii cu propriul lor lapte. Acest fel de hrănire a apărut de asemenea odată cu divizarea forţei de reproducere omeneşti. Mai înainte oamenii puteau să-şi ia substanţa hrănitoare direct din mediul înconjurător, aşa cum plămânul aspiră azi aerul. Omul era pe atunci legat prin cordoane ombilicale cu întreaga natură din jurul lui, ceva asemănător cu modul în care este hrănit astăzi embrionul omenesc în trupul mamei. Aceasta era vechea formă de hrănire pe Pământ. Un rest din aceasta este alăptatul din ziua de azi al mamiferelor, iar laptele este precum hrana pe care o consuma omul în era prelemuriană. Ea este vechea hrană divină, prima formă de hrană de pe Pământ. Natura Pământului era pe atunci astfel, încât această hrană putea fi suptă de peste tot. Astfel, laptele este un produs rămas de

la prima formă de hrănire omenească. Pe când omul pe Pământ mai era încă apropiat de specificul zeiesc, el sugea laptele din mediul înconjurător. Ocultiştii cunosc modul în care oamenii sunt legaţi cu natura.

Consumul de lapte este o formă de hrănire străveche metamorfozată. Prima hrană a omului a fost întotdeauna laptele. Atunci când se spune: Laptele cucernicei gândiri – se denumeşte în mod expres acest mod de hrănire.

Ne punem întrebarea: Ce a stat la originea faptului că laptele, aşa cum era el pe atunci, era supt din mediul înconjurător? – Acest lucru se datorează forţelor lunare din Pământ; ele erau precum un sânge comun al întregului Pământ. Când însă Luna a ieşit din Pământ, forţele lunare s-au disipat, concentrându-se doar în anumite organe ale viețuitoarelor.

Ocultistul numeşte laptele „hrană lunară". Fii lunari sunt cei ce se hrănesc cu lapte. Luna a produs coacerea laptelui. S-a adeverit faptul că vindecătorii orientali care se hrănesc doar cu lapte, primesc din nou forţele originare, existente pe când laptele curgea încă în râuri pe Pământ. Ei îşi spuneau: Acestea sunt forţele care l-au chemat pe om în existenţă. Aceste forţe care ne-au creat trebuie să aibă şi virtuţi terapeutice, ca urmare noi ne putem însuşi forţa de a aduce sănătate dacă consumăm doar lapte şi excludem orice altceva.

Să ne transpunem în era prelemuriană în care domnea deci acea stare în care laptele era supt din exterior, din mediul înconjurător. A urmat apoi o stare în care laptele a devenit o hrană generală pentru oameni, iar apoi starea în care se consuma laptele matern. Înaintea perioadei în care laptele era supt de peste tot din natură, a existat o epocă în care Soarele era încă unit cu Pământul. Pe atunci exista o hrană solară. După cum laptele este o

rămăşiţă de pe vremea Lunii, există produse rămase de demult, care sunt coapte de către Soare. Tot ceea ce este străluminat de Soare, florile şi fructele plantelor, aparţin Soarelui. Înainte ele erau orientate spre centrul Pământului unit cu Soarele. Florile lor erau înfipte în solul solar. Când Pământul s-a separat de Soare, plantele şi-au păstrat vechiul lor caracter: ele şi-au îndreptat din nou florile lor spre Soare. Omul este planta inversată. Partea din plantă care creşte deasupra Pământului are acelaşi raport faţă de Soare precum laptele faţă de Lună, este deci hrană solară. În locul hranei unice cu lapte, a apărut treptat un fel de hrănire vegetală, şi anume cu părţile superioare ale plantei. Acesta a fost al doilea fel de hrănire al omului.

Astfel, la sfârşitul erei lemuriene existau două spite [Germ., Geschlecht = sex, spiţă, neam (*n.tr.*)] de oameni opuse: O spiţă de oameni, fiii lunari propriu-zişi, care creşteau animale şi se hrăneau cu ceea ce dădeau animalele, cu laptele animalelor; şi a doua spiţă de oameni care se hrăneau cu plante, cu roadele solului pământesc.

Această realitate a fost înfăţişată în povestea biblică despre Cain şi Abel. Abel era un cioban, Cain, un agricultor; Abel [reprezintă] neamul lunar, Cain, neamul solar. Această alegorie [Nota 124] este ceva cu totul grandios. Ştiinţa ocultă indică aceasta într-un mod ceva mai mascat. Acea fiinţă divină care i-a oferit omului posibilitatea să fie o fiinţă lunară, să se hrănească cu hrană lunară metamorfozată, poporul evreu a numit-o Jehova. Ea era forţa hrănitoare a naturii: ea îi revine lui Abel, iar el şi-o lua de la turmele sale. Şi când s-a trecut la hrana solară, a fost o dezertare de la Jehova. De aceea nu a dorit Jehova să primească jertfa lui Cain, fiindcă ea era jertfa dintr-o hrană solară.

Dacă ne întoarcem înapoi în epocile cele mai vechi, nu vom găsi o altă hrană în afară de lapte, acea hrană pe care omul a dobândit-o de la animalele vii. Aceasta este hrana primordială, ca şi în prezent în primele săptămâni de viaţă; iar terapeutul oriental, atunci când spune: „Dacă nu vă veţi face ca nişte copilaşi [Nota 125], nu veţi putea intra în împărăţia Cerurilor", se referă la acest mod de hrănire. Toate aceste lucruri au semnificaţia lor.

Ajungem acum de la era lemuriană la era atlanteană, la popoarele care au locuit pe teritoriul actualului Ocean Atlantic. La atlanteeni apare ceva ce nu existase anterior: Ei încep pentru prima oară să se hrănească cu ceva ce nu provine de la elementul viu, ci de la elementul mort. Ei asimilează în sine ceva lipsit de viaţă. Este o tranziţie extrem de importantă în evoluţia omenirii. Prin faptul că *acei* oameni au început să se hrănească cu ceva mort, a devenit posibilă trecerea spre egoism. A te hrăni cu ceva mort înseamnă o legătură efectivă cu egoismul. Omul devine independent prin aceea că asimilează elementul mort. Omul asimilează acest element sub diferite forme: la început, la popoarele de vânători în curs de apariţie, care vânează animalele. În continuare apar popoare care se hrănesc nu numai cu partea plantei crescută la lumina razelor Soarelui, ci şi cu partea crescută sub pământ. Aceasta este de asemenea ceva mort, precum animalul mort. Tot ceea ce trăieşte în natura inferioară a animalului, care este îmbibată cu sânge, s-a înstrăinat de forţa lunară. Forţa lunară continuă să trăiască în lapte, care are legătură cu procesul vieţii. Omul, dacă consumă partea moartă, absoarbe părţile lipsite de viaţă. La fel de moartă este şi partea de plantă care creşte sub pământ, care nu este încălzită şi însufleţită de principiul dătător de viaţă al

Soarelui. Rădăcina corespunde deci corpului animal îmbibat de sânge.

Ulterior s-a mai adăugat o hrană, care nu existase chiar deloc până atunci. Omul a introdus în alimentaţia sa elementul pur mineral, ceva pe care el l-a extras din pământ, sarea şi aşa mai departe. În felul acesta omul a trecut cu hrana sa prin cele trei regnuri. Acesta este cu aproximaţie drumul parcurs de civilizaţia atlanteană în ce priveşte alimentaţia: în primul rând au luat naştere populaţiile de vânători, în al doilea rând agricultorii, neamul lui Cain, şi în al treilea rând s-a dezvoltat mineritul, care scoate la suprafaţă cele aflate sub pământ.

Toate aceste lucruri reprezintă o dezicere de forţa propriu-zis dătătoare de viaţă sau productivă. Ceea ce este mort în animal s-a întors cu spatele de la viaţă. Ceea ce creşte în pământ din plantă este de asemenea ceva înstrăinat de principiul vieţii. Orice sare este partea moartă a regnului mineral, este un ultim reziduu.

Ajungem acum la rasa a cincea omenească. Pe lângă mâncătorul de fructe continuă să existe băutorul de lapte; celelalte lucruri vin în plus, ca ceva nou. Ceea ce iese în evidenţă în mod predilect la a cincea rasă-rădăcină este în primul rând un produs de origine minerală, adică ceva obţinut printr-un proces chimic. Acest lucru este indicat în Geneză. Ce este acest produs obţinut printr-un proces chimic? În evoluţie se merge în mod ascendent, se aplică chimia la plante, la fructe. De aici se obţine vinul. Acesta nu a existat în Atlantida. De aceea se spune în Biblie că Noe, strămoşul rasei noi, de după Potop, este îmbătat mai întâi cu vin. Printr-un proces mineralo-chimic se produce ceva din regnul vegetal. Vinul joacă apoi, în a cincea rasă-rădăcină, un anumit rol. Toţi iniţiaţii au preluat, la începutul celei de-a cincea rase-rădăcină, tradiţiile lor din

era rasei atlanteene, pe când nu exista încă vinul: Inițiații indieni, persani și egipteni nu aveau nevoie de vin. Ceea ce juca un rol în oficierile sacre era apa simplă.

Odată cu a cincea rasă-rădăcină ajunge să se afirme vinul, la care un rol îl joacă tratarea minerală a plantei. Primele trei subrase au fost repetări ale precedentelor. A patra subrasă a dezvoltat pentru prima dată ceva nou, care s-a impus odată cu cea de-a cincea rasă-rădăcină. Ea atribuia vinului o anumită sfințenie. De aceea apar acte cultice, la care vinul joacă un anumit rol (cultul lui Dyonisos). Apare chiar un Zeu al vinului.

Aceasta s-a făcut printr-o pregătire treptată. La început, cultura vinului apare la persani. Aici însă vinul este ceva cu totul lumesc. Abia treptat el își face intrarea în actul cultic, în cultul lui Dyonisos. A patra subrasă este aceea care dă naștere creștinismului, și de asemenea cea care cu șapte sute de ani mai înainte prevestește misiunea ei prin jocurile dionisiace. Acestea au preluat pentru prima dată vinul în acțiunea cultică. Acest fapt a fost înfățișat în mod minunat de acel evanghelist care știa cele mai multe lucruri despre creștinism: Ioan. El vorbește chiar de la început despre transformarea apei în vin, căci creștinismul a venit inițial în a patra subrasă a celei de-a cincea rase-rădăcină. Era nevoie de o învățătură care să consacre ceea ce trebuia să se întâmple pe planul fizic. Vinul îl rupe complet pe om de spiritual. Cine consumă vin nu poate ajunge la spiritual. Nu poate avea cunoștință despre Atma, Buddhi, Manas, despre ceea ce rămâne, despre ceea ce se reîncarnează. A trebuit să fie aceasta. Întregul mers al evoluției omenirii este unul coborâtor și unul suitor [Nota 126]. Omul trebuia o dată să coboare până la cel mai de jos punct. Și pentru ca el să coboare în întregime pe planul fizic a trebuit să intervină cultul dionisiac. Corpul omenesc

a trebuit să fie preparat în vederea materialismului prin intermediul cultului dionisiac, motiv pentru care a trebuit să apară o religie care transformă apa în vin. Mai înainte, preoților le era strict interzis consumul vinului; ei puteau experimenta realitatea lui Atma, Buddhi, Manas. A trebuit să existe deci o religie care să conducă definitiv spre în jos, pe planul fizic, altfel oamenii nu ar fi coborât complet. Această religie care i-a condus în jos pe Pământ, trebuia să aibă o revelație exterioară, o astfel de revelație, în care se face abstracție de Atma, Buddhi, Manas, în care nu se ține cont de reîncarnare și în care există doar o indicație generală. Urmează ca vinul să fie transformat din nou în apă.

Dacă n-ar fi fost mai înainte această transformare a apei în vin, omul n-ar fi primit tot ceea ce există jos în vale, pe Pământ. La începutul Evangheliei după Ioan ne este înfățișat faptul [în scena transformării apei în vin la nunta din Cana] că Christos a ținut seama de ce era atunci. El a luat însă în calcul și ceea ce avea să urmeze în viitor, instituind în replică Cina cea de Taină. Această Cină de Taină este simbolul cel mai grandios al Aceluia care și-a început curentul său cultural odată cu această a patra subrasă.

Așadar, dacă el a fost adevăratul „Fiu al omului", care a coborât cel mai jos pentru a se înălța din nou cu și mai multă putere, atunci el trebuia să rămână alături de ceea ce exista atunci și să arate oamenilor că conținutul fizic al rasei are la propriu legătură cu misiunea sa. Dacă urma ca omenirea să pornească din nou pe un drum ascendent, ea trebuia să aibă un simbol care să conducă, de asemenea, de la moarte la viață: pâinea și vinul. Pâinea, în sens ocult, este ceea ce rezultă după ce planta a fost mai întâi omorâtă. Vinul ia naștere, de asemenea, prin omorârea plantei și

tratamentul mineral. Când coacem vegetalul, facem acelaşi lucru ca atunci când omorâm animalul. Când din regnul vegetal extragem vin, facem într-un anumit sens acelaşi lucru ca atunci când vărsăm sângele animalului. Pâinea şi vinul stau aici ca simbol al celei de a patra subrase. Ceea ce urmează să se dezvolte în viitor este o nouă ascensiune, de la hrana vegetală la hrana minerală. Pâinea şi vinul trebuie din nou jertfite, cedate. La apariţia lui în a patra subrasă, Christos indică pâinea şi vinul: „Acesta este trupul meu – acesta este sângele meu". Prin aceasta el a vrut să facă o trecere de la hrana animală la hrana vegetală, o trecere spre ceva superior.

Pe atunci existau două categorii de oameni: Mai întâi aceea a oamenilor care se hrăneau cu carne şi sânge; aceştia sunt oamenii de dinainte de Christos, pe care Christos nu i-a avut deloc în vedere. În al doilea rând era acea categorie de oameni care omora doar plantele, care scotea sângele plantelor; care beau vin şi mâncau pâine. Pe aceştia încă îi mai are în vedere; ei sunt precursorii acelei omeniri ce va veni în viitor.

Semnificaţia Cinei Celei de Taină este aceea a trecerii de la hrănirea cu animale moarte la hrănirea cu vegetale moarte. Când a cincea subrasă, în care ne aflăm acum, va ajunge la sfârşit, atunci, în a şasea subrasă, se va înţelege semnificaţia Cinei celei de Taină. Atunci nu se va mai consuma niciun fel de produs animal. Până atunci va fi posibilă intervenţia şi a unui al treilea fel de hrănire, cel pur mineral. Atunci omul va putea să îşi creeze singur hrana. În prezent el se hrăneşte cu ceea ce au creat pentru el zeii. În viitor el urcă încă o treaptă şi îşi va prepara singur în laboratorul chimic substanţele hrănitoare de care are nevoie.

Vedeţi astfel că totul porneşte de la intuiţii profunde. Când la vechii orientali găsim tot felul de prescripţii în legătură cu ce trebuie mâncat, acestea nu sunt propriu-zis nişte porunci, ci atenţionări: Tu nu trebuie să pretinzi ca substanţele să acţioneze altfel decât acţionează ele.

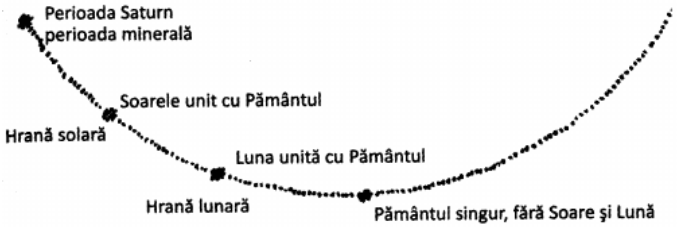
Ceea ce Christos omoară mai târziu, ceea ce este realmente jertfit după ce a luat Cina Cea de Taină, este corpul fizic. Acesta moare. El va muri la toţi oamenii. Către mijlocul celei de-a şasea rase-rădăcină, în ultima treime, nu va mai exista niciun corp fizic, întregul om va fi din nou eteric, el intră într-o materialitate mai fină. Aceasta nu se va întâmpla dacă omul însuşi nu va contribui la producerea ei. În acest caz el trebuie să treacă mai întâi la hrana pe care şi-o prepară singur în laborator. Aşa încât omul se îndreaptă cu paşi repezi spre propria îndumnezeite, în măsura în care el nu-şi mai ia hrana din natură, ci din propria înţelepciune, din Dumnezeul din interior.

Când omul va învăţa să se hrănească singur, vor fi puse bazele pentru ceva mai înalt, şi anume autoreproducerea. Treptat, el îşi creează din lumea minerală o viaţă în sine.

Acesta este lungul drum al evoluţiei omeneşti. Ceea ce cunoaşte în ziua de azi naturalistul, este doar un mic segment din marele cerc.

Odată cu Saturn noi intrăm în perioada minerală. În era atlanteană, prin consumarea elementului mort, se pregăteşte acel lucru care produce egoismul. Până la subrasa a cincea, protosemitică, se dezvoltă astfel foarte lent Eul omenesc. În cea de a şasea subrasă a celei de-a cincea rase-rădăcină acest Eu va intra din nou într-o etapă superioară de dezvoltare. Aceasta înseamnă că noi ne aflăm în faţa unui nou moment de răscruce al existenţei.

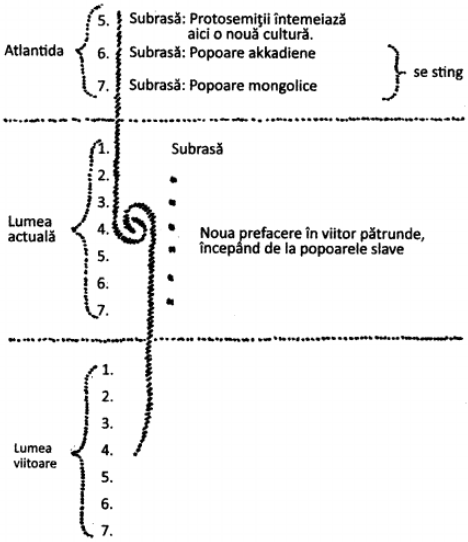
Noul moment de răscruce a început în perioada în care protosemiţii au pus bazele actualei rase-rădăcină.

Culturii protosemitice îi datorăm tot ceea ce a fost până acum. Acum însă, odată cu popoarele slave, începe un nou caracter de rasă, care se continuă în viitor [în următoarea rasă-rădăcină – *n.tr.*]. De la un popor se aduce, simultan cu o anumită ruptură cu trecutul, un specific nou în lume. Acesta se plămădeşte ca spiritualitate tainică din ţăranul rus. Aceasta formează a doua ramură a momentului de răsturnare, ce urmează. În prezent, o anumită cultură este considerată a fi în descompunere şi una nouă se pregăteşte. Ea se pregăteşte în Vest şi se va dezvolta plenar în Est. Însă vechiul trebuie să stimuleze noul. Pretutindeni unde în epoca noastră întâlnim predispoziţii noi, acolo totul este în germene, grosolan, stângaci. Vechiul, în schimb, este ceva cizelat şi finisat, are însă în el morbul criticii şi al descompunerii. Din ramura semitică se nasc purtătorii vechii culturi, care sunt purtătorii a ceea ce se înfăşoară în turbion. Cu toţii au ceva semitic în ei [Nota 127]. Exemple: *Lassalle*, *Marx*. Aceasta se înfăşoară spre interior. O continuare nu este posibilă de aici încolo. Trebuie făcut un salt, ca de pe un mal pe altul, spre spiritualitatea culturii viitoare a Estului. Acesta este un început complet nou.

Viitorul este la început necioplit şi, natural, infestat de vechi. *Haeckel* este un om care înoată în mijlocul

curentului şi este antrenat puternic de ambele vârtejuri. Prima parte, cea din *Enigmele lumii* a lui Haeckel [Nota 128] este teosofie elementară, pozitivă; a doua parte este negativă, distructivă; acesta este un turbion.

Cele două contrarii pot fi observate şi în socialismul Răsăritului şi al Occidentului. Socialismul Occidentului este un socialism al producţiei, cel al Răsăritului este un socialism al consumului. Cel care reglează social ceea ce se produce, o face cu setea de câştig, cu egoism. Cel care reglează consumul se uită ce vor ceilalţi de la el; se uită la semenii lui, ţine cont de fraternitate. Socialismul producţiei – Marx, Lassalle – se uită la muncitor ca producător. În Est, pe prim-plan stă consumul, de exemplu la *Kropotkin*, *Bakunin*, *Herzen*. Puteţi urmări cum lucrurile se ciocnesc între ele cu forţă, de exemplu la Kropotkin. El a înţeles imediat principiul ajutorului reciproc la animale [Nota 129]. Socialismul Occidentului este construit în întregime pe luptă. Astfel interferează curenţii evoluţiei omenirii.

CONFERINȚA a XXXI-a

Berlin, 5 noiembrie 1905

Celei de-a cincea rase-rădăcină a omenirii postatlanteene actuale, i-a premers rasa-rădăcină atlanteană de pe continentul, acum scufundat, aflat între Europa şi America. Atlanteenii nu pot fi în niciun caz comparaţi cu oamenii ce locuiesc în prezent globul pământesc. Căci înseşi rămăşiţele acelei vechi rase au învăţat multe lucruri de la locuitorii de mai târziu ai celui de-al cincilea continent, şi de aceea noi nu ne-am putea face o imagine privitoare la starea acelei culturi din ceea ce există în prezent. La începutul culturii atlanteene nu existau unelte. Omul atlantean reuşea prin forţele de clarvedere să supună Pământul nevoilor sale. Prelucrarea metalelor are loc însă abia către sfârşitul epocii atlanteene.

Din populaţia atlanteană a fost selecţionată o mică grupă de oameni, aşa cum şi din Societatea Teosofică urmează să fie selecţionată una acum. Sarcina ei a fost aceea de a transfera în cea de a cincea rasă-rădăcină o nouă cultură. Locul în care trăiau acei oameni care erau destinaţi să înjghebeze o mică colonie, separată de restul culturii, l-aţi putea găsi în actuala Anglie şi Irlanda. Acolo locuiau pe atunci protosemiţii. Aceştia erau primii oameni capabili să gândească raţional. Modul de reprezentare al atlanteenilor era încă în întregime unul imaginativ. Boltirea frunţii spre faţă, formarea creierului gânditor, a apărut pentru prima dată la populaţia protosemită, care nu se aseamănă absolut deloc cu semiţii de acum. Această populaţie protosemită, să zicem aşa, a descoperit gândirea, care a migrat spre Asia trecând prin Europa şi a întemeiat la început acolo o cultură. Protosemiţii formau a cincea subrasă a

atlanteenilor. Cele şapte subrase ale rasei-rădăcină atlanteene erau următoarele: Prima erau Rmoahals, a doua cea Tlavatlis, a treia acea a prototoltecilor, a patra cea a prototuranienilor, a cincea cea a protosemiţilor, a şasea cea a protoakkadienilor, a şaptea cea a protomongolilor.

Din a cincea subrasă a atlanteenilor se trage aşadar a cincea rasă-rădăcină. Dacă aruncăm o privire către Asia, găsim aici mai întâi, drept prima subrasă a celei de-a cincea rase-rădăcină, rasa veche indiană, acel popor care mai târziu a migrat mai mult spre sud, şi a format acolo strămoşii indienilor de mai târziu. Însuşirea de căpătâi a acestui popor originar ce a trăit către nordul Indiei, a fost aceea că el nu a dezvoltat un simţ adevărat în ce priveşte cultura materială. El avea viziuni spirituale de cea mai înaltă factură şi un simţ cu totul nedezvoltat pentru cultura materială. Vechii indieni erau orientaţi spre trecut; sufletul lor era încă întru totul asemănător celui atlantean, prin aceea că putea dezvolta în sine o lume de imagini nespus de minunată. Prin exerciţiul yoga, pornit din interior, s-a dezvoltat mai târziu la ei o concepţie fin elaborată, care nouă ne apare astăzi foarte savantă. Despre aceasta există, în ceea ce a rămas ca moştenire de atunci, doar elemente fragmentare. *Vedele* şi *Bhagavad Gita* nu mai oferă o imagine corectă despre viziunile puternice ale indienilor, ci doar nişte ecouri. Chiar şi în filosofia Vedanta [Nota 130] s-a transmis doar un ecou cu totul abstract al concepţiei indienilor, care la origine era transmisă verbal.

Imaginaţi-vă sensul, care a ieşit ulterior la iveală în kabalistică într-o formă care s-a extins şi asupra altor lucruri, mai mult asupra unor lucruri mărunte, complicate în mod artificial, imaginaţi-vă acest sens aplicat la gânduri cosmice înalte. Dacă evreul a putut reflecta mai târziu despre aceasta în kabalistică, aceasta provine de la faptul

că ştiinţa ocultă iudaică de mai târziu n-a fost decât o continuare, într-o formă degradată, un ecou al acelui sistem de gânduri fin ramificat al vechilor indieni. Iar ceea ce a devenit învăţătură brahmanică, aceasta nu este nici pe departe doar religie, în sensul sistemelor de mai târziu, ci ştiinţă, poezie şi religie într-un singur mare tot. Toate acestea au fost selecţia cea mai fină, distilatul cel mai pur a ceea ce s-a dezvoltat în vechea cultură atlanteană.

Popoarele europene provin şi ele din atlanteenii ajunşi în Vestul şi Centrul Europei. Aici s-a dezvoltat o cu totul altă învăţătură. Aici erau populaţii rămase pe loc, ce nu erau încă destinate să întemeieze culturi noi, dar care aveau, de asemenea, în germene predispoziţii pentru ceea ce în India s-a exprimat într-un mod atât de grandios, care doar aici s-a oprit pe o treaptă mult, mult mai veche. Ceea ce pornise din Europa, a avansat tot mai departe către Asia. Baza o constituia o învăţătură comunitară, iar aici, în Europa, a rămas la un stadiu relativ primitiv.

Învăţătura indiană a ieşit la lumină în *Vede*. „Veda" înseamnă acelaşi lucru cu „Edda". Doar că ceea ce conţin Vedele este o tratare mai fină a ceea ce aici, în Europa, a rămas în urmă sub o formă mai necizelată, ca Edda, şi care abia spre sfârşitul Evului Mediu a fost pusă pe hârtie. Noi trebuie să ne imaginăm că această învăţătură spirituală grandioasă care a stat la origini a cunoscut, prin populaţiile care au venit pe urmă, o anumită modificare. Măreţia lor originară a constat în conceperea unităţii atotputernice divine, care a fost recunoscută de vizionarii indieni. Acest lucru nu s-a mai întâmplat la următoarea rasă, rasa persană. O altă trăsătură a acestei concepţii indiene străvechi este aceea că în ea lipseşte aproape cu desăvârşire noţiunea de timp. În cea de a doua subrasă, cea protopersană, noţiunea de timp apare de la început.

Timpul era cunoscut, desigur, de indieni, însă mai mult ca ceva uniform; noţiunea de istorie, de avansare de la ceva nedesăvârşit la desăvârşit, lipseşte însă. Ei stăpâneau gândirea despre contemplare, că totul este o emanaţie din divinitatea desăvârşită.

Gândirea persană este dominată de ideea de timp. Zervan Akarana este o divinitate principală la persani, iar aceasta este propriu-Zis Timpul. Cum s-a ajuns la noţiunea de timp? Cine caută, precum indianul străvechi, în primul rând divinitatea unică primordială, trebuie să şi-o reprezinte ca binele absolut. Răul, imperfectul din lume, nu era pentru vechiul indian nimic altceva decât iluzie; iluzia era un concept foarte important. Aceşti strămoşi îşi spuneau: în lume nu există absolut nimic imperfect şi rău. Dacă credeţi că există ceva rău, atunci nu aţi contemplat lumea îndeajuns de nesupuşi iluziei. Rugina, de exemplu, care macină fierul, este în alt loc un mare bine. Trebuie să căutaţi doar unde. Dacă priviţi un criminal prin vălul iluziei, el vă va apărea ca atare; dacă vă debarasaţi însă de iluzie, veţi recunoaşte că răul nu există absolut deloc. – Această învăţătură este în strânsă legătură cu o întoarcere spre trecut.

Altfel stăteau lucrurile în cea de-a doua subrasă. Acolo, la populaţiile persane străvechi, binele a fost pus la baza procesului cosmic, a fost aşezat ca ţel, ca obiectiv final. Se spunea: Binele trebuie cucerit prin luptă. Lumea este bună şi rea – Ormuzd şi Ahriman –, iar ceea ce învinge răul, acesta este Zervan Akarana, timpul. – Astfel, binele şi răul intră în concepţia despre lume protopersană ca principiu al evoluţiei. Învăţătura zarathustriană se bazează pe această poziţie a răului în lume şi pe noţiunea de timp: Omul este pus în lume ca să învingă răul. – Această concepţie este legată de faptul că a doua subrasă nu era

atât de înstrăinată de lume, ci era o rasă lucrativă. Activă, implicată în diferite ramuri ale activităţii omeneşti, privirea îndreptată spre lumea exterioară, preocupată de cum poate crea din lumea însăşi binele, aşa era cea de-a doua subrasă. De aici şi bogăţia de zeităţi la persani; nu însuşiri ale unei divinităţi, ci o mulţime de divinităţi, deoarece lumea, dacă nu o privim ca iluzie, ci ca realitate, oferă o multitudine, o varietate mare de aspecte. Erau divinităţi mai mult sau mai puţin personal-spirituale care se venerau acolo.

Iniţiaţii de la origini, care au şi întemeiat învăţătura veche indiană, au fost şi învăţătorii celei de-a doua subrase, a rasei străvechi persane. Ei au adaptat aici întreaga învăţătură la o rasă lucrativă. Ei au creat acea religie care, prin mulţi Zarathustra [Nota 131], a ajuns la forma ei desăvârşită.

O altă iniţiere a avut loc şi mai departe, spre Asia de Sud-Vest, până spre Egipt, la babilonieni, asirieni, chaldeeni, acei strămoşi ai arabilor. Acolo s-a dezvoltat ulterior a treia subrasă. Această a treia subrasă a fost o astfel de rasă, care a căutat cu precădere să armonizeze cele două direcţii – interiorul şi exteriorul omului. Dacă veţi căuta concepţia fundamentală a acestei a treia subrase din Chaldeea sau Egipt, peste tot veţi afla o conştienţă puternică despre legătura dintre munca omenească şi forţele naturale. Aceasta este o deosebire esenţială în comparaţie cu rasa persană. În Persia aveţi cele două puteri, binele şi răul, aflate în luptă una cu cealaltă. Acum omul încearcă să pună în slujba lui diferitele forţe ale naturii sau fiinţe. Ceea ce s-a cristalizat drept religie persană a fost clădit cu precădere pe baza destoiniciei şi vredniciei omeneşti. Acum, în cea de a treia subrasă, a apărut conştienţa că natura ar putea fi supusă nu doar prin

forţă trupească şi purtare morală, ci cel mai bine prin cunoştinţe. În Egipt şi Chaldeea, în nişte ţări unde se practica o agricultură ingenioasă, s-a dezvoltat această împreunare a puterilor cereşti-spirituale cu ceea ce lucra omul. Cunoaşterea ambianţei meteorologice şi a lumii stelare s-a dezvoltat aici. Omul căuta forţă pentru muncă prin cunoaşterea naturii. Aşa s-a făcut că el şi-a îndreptat privirea spre stele şi că astronomia a fost adusă în legătură cu omul de pe Pământ. S-a căutat originea omului în stele. Aşa s-a ajuns să avem în acest sens pentru prima dată de-a face cu ştiinţa. Acum, în cadrul celei de-a treia subrase, în loc de contemplare interioară avem ştiinţă practică. De aceea auzim noi de mari iniţiaţi, care învăţau pe oameni geometria, arta măsurării pământului, abilităţile tehnice. Fecundarea activităţii omeneşti cu concepţia despre lume adusă din cer, a apărut în cadrul subrasei a treia. Prin aceasta s-a adus ceva ce a schimbat întreaga concepţie a vieţii omeneşti într-un fel de astronomie. Acest lucru a ajuns să se exprime deosebit la diferitele popoare. La egipteni, Osiris, Isis şi Horus erau concepuţi ca reprezentanţi ai unor fenomene astronomice.

În Asia s-au dezvoltat trei subrase diferite. De la momentul de plecare al evenimentului atlantean, o colonie de oameni a pornit sub comanda unor iniţiaţi spre Asia. Un rezultat aparte este cultura protohindusă, al doilea cea protopersană, al treilea rezultat cultura chaldeo-egipteană; ele toate au un focar, o vatră de iniţiere comună. În Europa rămân însă mereu pe drum resturi din ceea ce în Asia izbucneşte atât de strălucitor în cele trei mari culturi, în Europa, aceste trei culturi separate s-au stratificat de-a valma în modul cel mai felurit. Şi în Europa au existat iniţiaţi care, spre sfârşitul perioadei de care am discutat, au creat şcoli misteriale: ei erau numiţi druizi; *drys* înseamnă

stejar. Stejarul, cu esenţa lui tare, era simbolul străvechilor preoţi eruditi europeni. Căci ceea ce predomina la popoarele din nord era ideea că această veche cultură a lor va apune totuşi. Se predica amurgul zeilor, iar viitorul creştinismului se exprima splendid la profeţii nordici sub forma a ceea ce mai târziu a devenit legenda lui Siegfried [Nota 132]. Comparaţi această legendă cu legenda lui Ahile.

Ahile este invulnerabil în întregul corp, în afară de călcâi, Siegfried, în afară de locul dintre umeri. Invulnerabilitatea sub această formă înseamnă iniţiere [Nota 133]. În Ahile aveţi iniţiatul celei de-a patra subrase, aflat pe curba ascendentă a evoluţiei culturale omeneşti [Nota 134]); de aceea sunt invulnerabile părţile superioare ale lui Ahile şi doar călcâiul, natura inferioară este vulnerabilă, la fel cu Hefaistos, care şchiopăta de un picior [Nota 135]. Eroul german Siegfried era şi el un reprezentant al subrasei a patra, însă vulnerabilitatea lui se afla între omoplaţi. El este vulnerabil în locul în care abia acela care poartă crucea se face invulnerabil. În Siegfried divinul piere, iar zeii nordici se îndreaptă spre apus (Amurgul zeilor). Ceea ce dă legendei nordice o aură tragică este faptul că ea arată nu numai spre trecut, ci şi spre amurgul zeilor, spre epoca ce urmează să vină. Druizii au dat oamenilor învăţătura despre zeii nordici ce stăteau să apună. De aceea, prin lupta lui *Bonifatius* [Nota 136] împotriva stejarului este înfăţişată, simbolic, lupta împotriva vechii preoţimi (druizii).

Peste tot în nord se pot atesta urmele a ceea ce dincolo, în Asia, a ajuns să capete expresie. De exemplu, Muspelheim (Ţara Muzelor) şi Niflheim (Ţara Negurilor) sunt pandantul la Ormuzd şi Ahriman. Uriaşul Ymir, din care este făcută întreaga lume, este corespondentul îmbucătăţirii lui Osiris în Egipt. Până în cele mai mici

detalii se poate urmări la popoarele europene din nord, şi la alte culturi această legătură. Când în sudul Europei cea de a patra subrasă a ajuns să se cristalizeze, seminţiile nordice au intrat şi ele în a patra etapă, astfel încât *Tacitus* a găsit acolo, la germani, multe similitudini [Nota 137]. Irmin [Nota 138], de exemplu, este aceeaşi figură ca şi Hercule în sud. Tacitus ne relatează şi despre un fel de serviciu divin în cinstea zeiţei Isis, acolo în nord. Astfel, trepte mai vechi de cultură trăiesc în aşteptarea a ceea ce se va impune drept creştinism.

Imaginaţi-vă Europa, Asia Centrală, Egiptul, presărate cu astfel de centre, dezvoltate sub influenţa şcolilor iniţiatice. Aceste şcoli de iniţiere şi-au trimis acum din mijlocul lor pe întemeietorul celei de-a patra subrase, care fusese mult timp pregătită în sânul lor. Acesta este acea personalitate pe care Biblia îl numeşte Avraam; ea provine din oraşul Ur din Chaldeea şi s-a format ca un extract al celor trei culturi vechi. Sarcina pe care o încarnează Avraam este aceea de a introduce în omenesc tot ceea ce era venerat afară; de a crea iniţiaţi care pun mare preţ pe omenesc, pentru a întemeia culte ale personalităţii. De aceea, la patriarhii evrei vedem apărând însuşiri personale. Se procedează cu viclenie şi şiretenie. Un Iacob dobândeşte superioritatea prin aceea că ia de la fratele său ceea ce vrea prin viclenie şi şiretenie. Este chiar realitatea din care se dezvoltă cultura noastră actuală; ea este întemeiată pe intelect şi lăcomie. Lucrul acesta iese în mod grandios la iveală în povestirile din Vechiul Testament, ca o auroră, de revărsare a zorilor. O descriere mai sugestivă a originii nici nu poate exista. Esau [Nota 139] este încă acoperit cu păr, ceea ce înseamnă că el reprezintă tipul omenirii preocupat încă de lumea fizică; Iacob reprezintă tipul care se bizuie pe intelectul şi dibăcia lui, şi prin aceasta obţine ceea ce se

dezvoltă efectiv în prezent în natura omenească. O biruire a forţei fizice prin intelect este inaugurată acum. Iniţiatorii nu instaurează întotdeauna în lume ceva măreţ, ci ceea ce este necesar să vină. „Israel" înseamnă: cel care îi conduce pe oameni la Dumnezeul invizibil, care trăieşte în interior. Isra-el: El = ţintă; Isra = Dumnezeul invizibil. Până atunci el a fost unul vizibil, fie vizibilul din marile viziuni ale indienilor, fie cel ce te împingea spre bine şi spre rău ca la persani, fie cel ce îşi avea corpul în stele, în Univers: el era resimţit ca ceva vizibil.

Şi acum aveţi iniţierea ebraică reprezentată prin Iosif şi cei doisprezece fraţi. Este o alegorie frumoasă, sugestivă. Alegoricul apare acum; intelectul devine, acolo unde vrea să acţioneze, alegoric.

La început ni se arată cum este iniţiat Iosif: El este scos din viaţa obişnuită, este rupt de ea prin faptul că este vândut pentru douăzeci de arginţi şi aruncat în fântână; acolo el rămâne trei zile. Aceasta este expresia pentru iniţiere. El merge apoi în Egipt şi acţionează acolo însufleţitor. Şi aveţi acum, indicat într-un mod fin, răsturnarea bruscă intervenită atunci, de la învăţătura despre Dumnezeul din stele la învăţătura despre om, de la divinologia stelară la antropologie. Iosif a fost izgonit fiindcă avea vise. El visase că înaintea lui se plecase Soarele, Luna şi unsprezece stele. Cele unsprezece stele sunt cele unsprezece semne zodiacale. El se simte ca al doisprezecelea. Simbolul religiei stelare este introdus acum în omenesc. Prin cei doisprezece fraţi, punctul de pornire al celor douăsprezece triburi, divinologia stelară este coborâtă în elementul personal. Acum – spuse tatăl – nu vei vrea totuşi să afirmi că în faţa ta se vor înclina fraţii tăi. – Avem dată aici răsturnarea completă: Astronomia cerească se traduce într-o învăţătură ce rămâne fixată de

omenescul personal. Aceasta îşi găseşte desăvârşirea în mozaism.

Din cele trei culturi străvechi derivă, prin iniţierea patriarhilor evrei, această a patra cultură, cultura protoiudaică, de la care se trage efectiv tot ceea ce cunoaştem ca fiind a patra subrasă, căci de aceasta ţine şi cultura veche elenistică şi cultura veche romană. Elementul grecesc şi cel roman (dreptul roman) au devenit mari tot prin elementul personal, până când acest gând apare încarnat şi ridicat pe culmi în creştinism. Curentul propriu-zis al celei de-a patra subrase a ieşit la iveală chiar din această mică ramificaţie. Curentul greco-latin este o dezvoltare în continuare a celui iudaic; elementul personal este aici amplificat. Aceste două tendinţe, coborârea până la punctul cel mai de jos şi apoi urcarea, nu se contrazic una pe alta.

Peste tot [în cadrul subrasei a patra] putem observa acest fenomen. Elementul personal a trebuit să se exprime realmente aşa cum s-a descris în legenda despre Esau şi Iacob, pentru a-şi găsi apoi limpezirea în umanitatea frumoasă a grecilor şi în măreţia romanităţii. În Ulyse, şiretenia biruie încă vechea cultură preoţească. Creştinismul s-a putut dezvolta abia din această cultură. El include afectiv toate culturile vechi, şi de aceea le-a şi putut asimila. Iisus Christos este plasat ca loc de baştină în Galileea. „Galileean" înseamnă „veneticul", cel care nu ţine de fapt de acele locuri; Galileeea însemna o mică enclavă care dacă trebuia să primească în mijlocul poporului său

nu numai elementul iudaic, ci din toate celelalte culturi, acesta putea fi educat.

Din ciocnirea dintre romanitate şi populaţiile nordice s-a dezvoltat apoi a cincea subrasă, în care noi înşine trăim. Ea a mai preluat de la vechile şcoli de iniţiere o influenţă specific maură, arabă, care venea din Asia. Este vorba mereu de aceeaşi influenţă a aceleiaşi şcoli iniţiatice. Putem urmări faptul că şi călugării Irlandei, precum şi oamenii care lucrează în ştiinţă sunt inspiraţi în totalitate de ştiinţa mauro-arabă. Aceasta dă acelaşi caracter fundamental în formă nouă, în care el a putut fi asimilat aici. Creştinismul îşi găseşte abia aici adevărata sa expresie. El a trecut prin elementul pur grecesc, în perioada când a cincea cultură era în curs de pregătire, pentru ca apoi să prindă aici teren solid şi să se încorporeze într-o serie de naţiuni. Totul a fost atunci inundat şi inspirat de creştinism. Epoca noastră actuală, cu cultura ei materialistă, este ultima şi cea mai radicală expresie a ceea ce a fost inaugurat atunci. Naşterea acestei noi culturi este înfăţişată simbolic în legenda lui Lohengrin [Nota 140]. Lohengrin este iniţiatorul urbanismului, iar viaţa urbană, care s-a ridicat prin muncă la o nouă etapă culturală, este simbolizată prin Elsa de Brabant.

În toate aceste curente se mai infiltrează şi alte elemente, de exemplu, triburile mongole. Ceea ce a venit iniţial dinspre vest, era înrudit cu ceea ce a venit dinspre est odată cu hunii. Astfel că aici s-a întâlnit ceva înrudit din est şi din vest: seminţiile mongolice şi germanice. Cei care au venit din vest, ca şi cei care au venit din est erau, de asemenea, descendenţi rămaşi în urmă ai atlanteenilor. În fond, ambele curente erau înrudite. Întotdeauna există un curent care îl încrucişează şi îl intersectează pe celălalt.

Ambele au însă un sol matern comun, căci ambele provin din Atlantida.

Aici în nord, tot ceea ce a rămas din timpurile mai vechi capătă o structură mai fixă. În aceeaşi perioadă a profetismului evreiesc din secolele de dinainte de Christos, găsim aici referirea la un mare şi străvechi iniţiat altantean, Wod-Wodha-Odin. Aceasta este un atlanteanism într-un veşmânt nou, modernizat, un atavism, o revenire la atlanteanism. Şi acelaşi lucru se întâmplă pretutindeni acolo, în Asia. În Asia, W este B, Wodha = Bodha = Buddha [Nota 141]. Buddhismul este dincolo, în Asia, acelaşi fenomen; el apare ca un atavism, ca o revenire la era atlanteană. De aceea buddhismul este cel mai răspândit printre rămăşiţele atlanteenilor, popoarele mongole. Iar locul unde a apărut el în modul cel mai grandios, ca o coloană, în Tibet, acolo avem o expresie monumentală, modernă a vechii culturi atlanteene.

Trebuie cunoscut acest fel de legături care există între popoare şi atunci se înţelege şi istoria. Când *Attila*, luptătorul pentru monoteism, a apărut în Europa, s-a oprit doar în faţa creştinismului [Nota 142], deoarece aici lui i s-a arătat ceva mai măreţ decât aveau hunii. Monoteismul hunilor, ca emanaţie a unei culturi atlanteene, era de o măreţie cum ei n-au mai văzut la niciunul dintre popoarele întâlnite în drumul lor. Doar creştinismul le impunea hunilor. Multe amănunte din evoluţia istorică pot fi înţelese din aceste consideraţiuni generale.

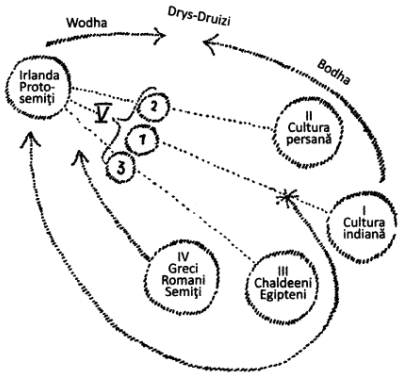
Cunoscutul călător *Peters* [Nota 143] simte corect că vechiul Bodhaism şi Wotanismul pot fuziona, însă el nu ştie că noi aici, în Europa, nu avem de reprezentat doar un trecut străvechi, ci şi ceva nou, un nou vârtej. În partea veche a vârtejului se amestecă un curent cu totul nou, înţelepciunea ce ţinteşte în viitor. Raportul acesteia faţă de

vechea înţelepciune este precum raportul conştienţei luminoase de zi faţă de starea de transă. Printr-o conştienţă de zi complet clară, popoarele viitoare vor dezvolta o cultură spirituală, complet diferită de cea veche. De aceea nici teosofia nu are voie să fie o continuare sau un transfer al vechiului, al buddhismului şi hinduismului, în prezent; aceasta s-ar nărui. Din germenii care mocnesc în Estul Europei trebuie să rezulte ceva nou, o îmbinare a tot ceea ce s-a câştigat aici în timp.

Cultura propriu-zisă [a viitorului] constă în elementele existente în germene la popoarele din Estul Europei. Noi înşine, în Europa Centrală, suntem avanposturile. În Europa de Est trebuie să se găsească materialul uman pentru ceea ce se întemeiază aici în avanpost.

Şcolile rosicruciene au învăţat întotdeauna că Europa Centrală şi de Vest sunt doar avanposturi pentru ceea ce se va dezvolta în estul european, pentru ceea ce va rezulta din fecundarea specificului naţional cu ştiinţa europeană. La *Tolstoi* totul este fecundat prin cultura vest-europeană, însă altfel decât la alţi oameni de dinaintea lui. El se exprimă într-un mod robust, simplu, pe care niciun *Kant* şi niciun *Spencer* nu l-ar putea imita. Ceea ce aici apare răscopt, la el apare, ce-i drept, încă imperfect. Dar aşa se întâmplă întotdeauna cu ceea ce este în germene. Nu din planta foarte dezvoltată creşte noua plantă, viitoarea plantă, ci din germene.

Cele pe care le trăim ne îndreptăţesc să privim cu o profundă încredere spre viitor. Căci după cum cristalul creşte întâi dintr-o leşie, după ce leşia a fost puternic agitată, tot aşa este posibil şi acolo să ia naştere ceva, abia după ce mai întâi se produc mari răsturnări.

PRIVIRE DE ANSAMBLU ASUPRA TREPTELOR DE EVOLUȚIE COSMICĂ presupusă de Rudolf Steiner ca fiind cunoscută de ascultătorii săi și la care face aluzie în diferite cursuri și, parțial, le comentează:

7 *Stări de conștiență* (Planete):

1. Conștiență de transă sau universală (Saturn),
2. Conștiență de somn profund, fără vise (Soare),
3. Conștiență de vis sau de imagini (Lună),
4. Conștiență trează sau obiectuală (Pământ),
5. Conștiență psihică sau conștiență de imagini conștiente (Jupiter),
6. Conștiență suprapsihică sau conștiență de somn conștient (Venus),
7. Conștiență spirituală sau conștiență universală (Vulcan).

a câte *7 Stări de viață* (Runde, Regnuri):

1. Regnul elementar I
2. Regnul elementar II
3. Regnul elementar III
4. Regnul mineral
5. Regnul vegetal
6. Regnul animal

7. Regnul uman

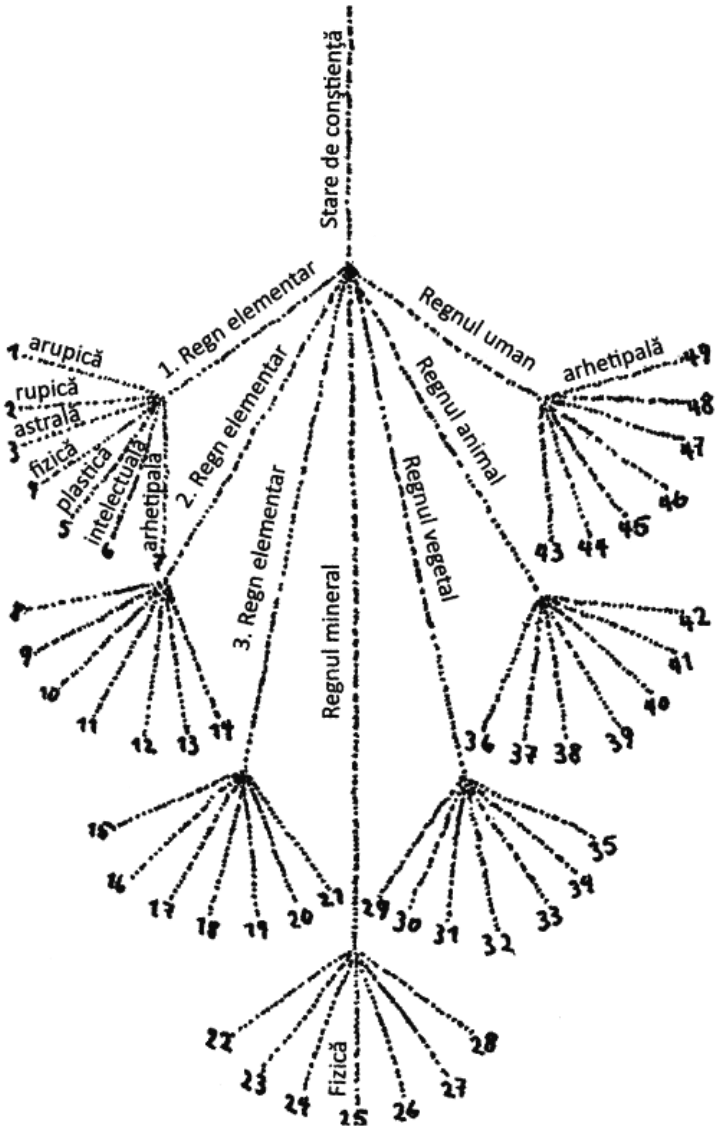
a câte *7 Stări de formă* (Globuri):

1. Arupa
2. Rupa
3. Astrală
4. Fizică
5. Plastică
6. Intelectuală
7. Arhetipală sau originară

Fiecare stare de formă trece la rândul ei prin de 7 ori 7 stări; de exemplu, starea actuală (4. Forma regnului mineral – din cadrul stării de viaţă a 4-a – regnul mineral – din cadrul planetei a 4-a – Pământ) trece prin aşa-numitele 7 rase-rădăcină sau ere şi fiecare rasă-rădăcină prin alte 7 subrase sau epoci de cultură, de exemplu epocile de cultură ale rasei-rădăcină a 5-a în care ne aflăm în prezent.

După fiecare „Regn" intervine o mică Pralaya (stare de somn) şi după fiecare stare de conştienţă o mare Pralaya.

După notiţele de la un ciclu de conferinţe despre „Evoluţia planetară" ţinut la Berlin în octombrie/noiembrie 1904 – deci cu un an înaintea actualului curs –, în cadrul căreia Rudolf Steiner a făcut schema de mai jos.

Stare de conștiență
1. Regn elementar
2. Regn elementar
3. Regn elementar
Regnul uman
Regnul animal
Regnul vegetal
Regnul mineral
1. arupică
2. rupică
3. astrală
4. fizică
5. plastică
6. intelectuală
7. arhetipală
arhetipală
Fizică

„Omul parcurge deci următoarea evoluție:
Planeta întâi (conștiența de transa)

I.	*Regnelementar*	
	Forma:	1. arupică 2. rupică 3. astrală 4. fizică 5. plastică 6. intelectuală 7. arhetipală
	Pralaya	
II.	*Regn elementar*	
	Forma:	8. Arupică până la 14. arhetipală
	Pralaya	
III.	*Regn elementar*	
	Forma:	15. Arupică până la 21. arhetipală
	Pralaya	
IV.	*Regnul mineral*	
	Forma:	22. Arupică până la 28. arhetipală
	Pralaya	
V.	*Regnul vegetal*	
	Forma:	29. arupică până la 35. arhetipală

	Pralaya	
VI.	*Regnul animal*	
	Forma:	36. arupică până la 42. arhetipală
	Pralaya	
VII.	*Regnul uman*	
	Forma:	43. arupică până la 49. arhetipală
	Marea Pralaya	

Planeta a doua (conştienţa de somn fără vise)
I. Regn elementar
(şi aşa mai depărate, totul ca şi la planeta întâi).
Planeta a treia, a patra şi aşa mai departe.

Treapta a 25-a este întotdeauna cea mai de jos, cea mai densă, cea mai din mijloc. Noi ne aflăm în prezent pe planeta a patra, pe treapta a 25-a, deci în starea cea mai densificată. Pe planeta a şaptea, în al şaptelea regn, regnul uman, şi a şaptea formă, forma arhetipală, se atinge desăvârşirea maximă a evoluţiei omeneşti. Omul va avea atunci forma arhetipală, va fi cu adevărat un om asemenea lui Dumnezeu şi va avea o conştienţă spirituală atotcuprinzătoare." (Berlin, 29 octombrie 1904.)

NOTE

Bazele textului: Prima publicare a acestor notiţe s-a făcut în anii 1942/43 în foaia de ştiri pentru membrii Societăţii Antroposofice Generale, „Was in der Anthroposophischen Gesellschaft vorgeht-Nachrichten für deren Milglieder" (supliment al săptămânalului „Das Goetheanum"), şi anume după notiţele Mathildei Scholl. Pentru această ediţie s-au consultat însă toate documentele existente în arhiva operei postume a lui Rudolf Steiner. Printre acestea, un ajutor important pentru corecturile de text l-au constituit în primul rând notiţele Mariei Steiner-von Sivers, cu excepţia celor pentru conferinţele 25 şi 26, la care ea nu a avut notiţe.

Acolo unde în notiţele de mână sunt marcate lipsuri, ele au fost semnalate în această ediţie a cărţii, pentru a aminti cititorului caracterul de notiţe al textului. Frazele incomplete au fost completate de editor prin inserări puse în paranteze drepte [ ].

Titlul cărţii: Este original, prin faptul că Rudolf Steiner a ţinut cursul sub această denumire.

Unele dintre notele care urmează se datorează lui Günther Schubert († 1969), care s-a îngrijit de prelucrarea textului pentru publicarea în Foaia de ştiri din anii 1942/43.

Operele lui Rudolf Steiner din ediţia Opere complete (Gesamtausgabe – GA) sunt indicate în note cu numărul lor bibliografic.

1. *simbolul şarpelui... Moise*: Cartea a 4-a a lui Moise 21, 8-9 şi Ev. Ioan, 3,14.

2. *foc Kundalini*. Vezi mai jos: Explicarea termenilor teosofici indieni în continuarea notelor.

3. *Mitul vechi german despre uriaşul Ymir îl descompusese pe acesta astfel*: În mitul nordic despre începuturile lumii, din corpul uriaşului originar sunt create diversele părţi ale lumii: din carne Pământul, din sânge apele, din oase mineralele, stâncile, din păr pădurile, din craniu cerul, din creier norii. Vezi Eugen Mogk, *Mitologia germană*, Leipzig, 1906.

4. *De fapt, în total există douăsprezece trepte de conştienţă*: Vezi şi ***Din Cronica Akasha*** (1904-08), GA 11 (capitolul „Viaţa lui Saturn"); precum şi conferinţa de la Berlin, 27 ianuarie 1908, din ***Acţiunea fiinţelor spirituale în interiorul omului***, GA 102.

5. *Într-un stup de albine... trei feluri de fiinţe..., suflet comun*: Despre albine Rudolf Steiner a ţinut mai târziu, în anul 1923, un întreg şir de conferinţe. Vezi ***Om şi Cosmos – Acţiunea spiritului în natură***. ***Despre albine***, GA 351.

6. *Toate moleculele creierului său el va trebui să le dirijeze în mod conştient din afară*: Explicaţie mai detaliată în ***Din Cronica Akasha*** (1904-08), GA 11, capitolul: Unele remarci în completare.

7. *spălării picioarelor... treapta de conştienţă mai înaltă*: Vezi şi conferinţa de la Berlin, 1 aprilie 1907, tipărită în ***Misteriile spiritului, ale Fiului şi ale Tatălui***, Dornach, 1981. În cadrul ediţiei Opere complete, în ***Impulsuri originare ale ştiinţei Spiritului***, GA 96.

8. *un regn al binelui şi un regn al răului*: Vezi şi ***Apocalipsa după Ioan***, GA 104.

9. *animale au imigrat în peşterile întunecate din Kentucky*: Acest exemplu este menţionat adesea de Rudolf Steiner. În peşterile americane s-a descoperit pentru prima dată fenomenul organelor rudimentare. Vezi Darwin, *Originea speciilor*, cap. 5: Legile modificării.

10. *Păzitorul Pragului... un fel aparte de Dublu*: Prezentat în principal, de exemplu în ***Cum se dobândesc cunoștințe despre lumile superioare?*** (1904/05), GA 10, precum şi în GA 14, ***Patru drame-misteriu*** (1910-14).

11. *cartea lui Tolstoi „Despre a nu face nimic"*: Apărută în 1893. – O prezentare a concepţiei despre viaţă a lui Tolstoi în opoziţie cu concepţia occidentală despre lume se găseşte în conferinţa de la Berlin, 3 noiembrie 1904, în ***Originea şi ţelul omului. Noţiuni fundamentale ale ştiinţei spiritului***, GA 53.

12. *Referitor la textul conferinţei a 3-a*: Deja la publicarea din 1942 în foaia de ştiri Günther Schubert a indicat faptul că textul părţii a doua ar putea fi considerat neautentic, deoarece mersul propriu-zis al gândurilor nu a putut fi consemnat în mod clar. Se punea problema, evident, de a clarifica unele pasaje greu inteligibile din vol. 3 al d-nei Blavatsky, *Doctrina secretă* şi de a le pune în lumina justă. Punctul esenţial însă despre cum ar trebui corelate formele de conştienţă menţionate de Blavatsky, şi în special înşiruirea lor, cu sistematica spiritual-ştiinţifică obişnuită care stă la baza primei părţi a conferinţei, este complet omisă din notiţe şi, din păcate, nu a putut fi aflată nici din alte conferinţe.

13. *Formă, viaţă, conştienţă*: Mai în detaliu tratat în conferinţa a 27-a; Vezi nota 112 de la p. 229 şi nota 78 de la pag. 134.

14. *În caz de leşin, organismul poate fi afectat, în privinţa celor trei canale, prin afluenţa sângelui spre cap*: Leşinurile se produc, de obicei, din cauza lipsei sângelui în creier. Rudolf Steiner indică aici tulburări ale simţului de orientare. Trebuie avut în vedere şi aici că avem de-a face cu notiţe fragmentare ale audientului.

15. *semnificaţia originară a semnului crucii*: Orientările crucii sunt explicate mai clar decât aici, de exemplu, în conferinţa de la Basel, 22 noiembrie 1907: „Planta se poziţionează vertical faţă de pământ, omul de asemenea vertical, animalul în schimb orizontal." Vezi GA 100, ***Evoluţia omenirii şi cunoaşterea lui Christos.***

16. *Sufletul lumii este răstignit pe crucea trupului lumii*: Platon, *Timaios*, cap. VIII, p. 36 B.

17. *De aceea, noi legăm cuvintele „Ea gândeşte" de limbă*: Vezi aici ***Îndrumări pentru o educaţie esoterică***, GA 42/245.

18. *văzătoarea din Prevorst*: Însemnări ale lui Justinus Kerner, ediţia 1, Stuttgart,1828.

19. *că centrul conştienţei se coboară din cap*: Acest pasaj este evident insuficient de bine consemnat. Acelaşi lucru este repetat mai clar în următoarea conferinţă, conferinţa a 4-a a acestui curs.

20. *Helena Petrovna Blavatsky indică în special... după cum spune Blavatsky... Blavatsky spune foarte corect... Deosebim deci, ca şi Blavatsky...*: Rudolf Steiner se referă aici la paragrafele „Conştienţa astrală", „Conştienţa kama-pranică", „Conştienţa kama-manasică" din volumul 3 al *Doctrinei secrete*, pag. 558:

*„Conştienţa astrală

Cea a unor plante (de exemplu a celor excitabile), a furnicilor, păianjenilor şi a unor fluturi de noapte (indieni), însă nu a albinelor.

Animalele vertebrate în general nu au această conştienţă, însă mamiferele placentare au toate posibilităţile conştienţei omeneşti, deşi ele în prezent dormitează, desigur.

Idioţii trăiesc pe acest plan. Expresia obişnuită, «şi-a pierdut minţile» este un adevăr ocult. Căci dacă datorită

unei spaime sau dintr-o altă cauză latura inferioară, afectivă, a sufletului a paralizat, conştienţa ajunge pe planul astral. Studierea demenţei, a alienării, va arunca multă lumină asupra acestor puncte. Acesta ar putea fi numit «planul nervos». El este recunoscut cu ajutorul «centrilor noştri nervoşi», despre care fiziologia nu ştie nimic, de exemplu, clarvăzătorul citeşte legat la ochi, citeşte cu vârful degetelor, cu cavitatea stomacală ş.a.m.d. Acest simţ este foarte dezvoltat la surdo-muţi.

Conştienţa kama-pranică

Conştienţa generală de viaţă aparţine întregii lumi obiective, chiar şi pietrelor; căci dacă pietrele nu ar fi vii, nu s-ar degrada, nu ar putea împroşca scântei ş.a.m.d. Afinitatea dintre elementele chimice este o revelare a acestei conştienţe kamice.

Conştienţa kama-manasică

Conştienţa instinctivă a animalelor şi a idioţilor în gradele acesteia cele mai de jos, planurile simţirii senzoriale: în om acestea sunt raţionalizate. De exemplu, un câine închis într-o cameră are instinctul de a ieşi afară, însă nu poate deoarece instinctul său nu a devenit suficient de raţional pentru a găsi mijloacele ca să o facă; omul în schimb apreciază imediat situaţia şi se eliberează. Gradul cel mai înalt al acestei conştienţe kama-manasice este conştienţa psihică. Există astfel şapte grade, de la cel instinctiv-animalic până la cel instinctiv-raţionalizat şi psihic."

21. *Aşa se explică ordinea deosebită ce caracterizează acţiunile furnicilor*: Aceste expuneri sunt aşa de pe scurt înregistrate, încât ele pot fi înţelese corect doar dacă sunt completate sau eventual înlocuite prin cele de la capitolul următor, din conferinţa a 4-a.

22. *legenda Sfinxului*: Sfinxul – fiica Echidnei şi a fiului ei, câinele Orthros, un monstru cu trup de cățea, cu cap de fată, gheare de leu, coadă de balaur și aripi – a fost, datorită naşterii lui Dionysos, crescut de Hera, trimis la Theba, unde, printr-o ghicitoare, provoca moarte şi distrugere. El îi întreba pe nefericiții care ajungeau la el: Ce creatură merge dimineața în patru picioare, la amiază în două şi seara în trei? – Oedip a fost fericitul care a găsit dezlegarea – viața omului –, din care pricină Sfinxul s-a aruncat de pe stânca pe care se afla. În pictura de pe cupola mare a primului Goetheanum se găsește ca motiv al Greciei antice acest cuplu, Sfinx – Oedip.

23. *șchioapătă şi Vulcan*: (roman, Vulcanus, grec, Hefaistos), zeul focului şi al artei forjării fierului. Șchioapătă deoarece Zeus, mânios pe el, l-a aruncat de două ori din Olimp. Conform legendei originare, atelierul lui era în Olimp, conform alteia ulterioare se afla în ținuturile vulcanice.

24. *Despre albine și furnici*: Vezi, nota 5 de la p. 23.

25. *despre alchimie*: Karl Arnold Kortum a publicat în „Reichsanzeiger" din 8 octombrie 1796 un studiu despre piatra înțelepților. Referirea bibliografică a făcut-o Ludwig Kleeberg în cartea sa *Drumuri și cuvinte*, ediția a 2-a, Stuttgart, 1961, notă de subsol la pag. 131. Vezi şi Ernst Tegeler, *Medicul din Bochum dr. Karl Arnodd Kortum, poetul Jobsiadei. Viața și activitatea sa, Jena*, 1931, din „Arbeiten zur Kenntnis der Geschichte der Medizin im Rheinland und in Westfalen" (Lucrări pentru cunoaşterea istoriei medicinii în ținutul Rinului şi Westfaliei), editată de Cons. med. priv. prof. dr. Paul Krause în Münster i.W., Caiet 7, p. 23-34.

26. *„Jobsiada"*: Epopee comică de Karl Arnold Kortum, apărută în 1784.

27. *Același proces, de prelucrare a carbonului*: Vezi aici descrierea detaliată din conferința a 12-a din ***Cunoașterea omului ca bază a pedagogiei***, GA 293.

28. *indicația Helenei Blavatsky…*: În volumul III al *Doctrinei secrete*, la p. 544/45 a ediției germane, găsim indicația: „La sfârșitul următoarei runde, omenirea va deveni din nou androgină, iar atunci vor fi două măduve ale spinării. În rasa a șaptea cele două se vor contopi în una. Evoluția corespunde raselor, iar odată cu evoluția raselor nervul simpatic evoluează spre o veritabilă măduvă a spinării. Urcând, întoarcem arcul înapoi, având acum în plus conștiența de sine..."

29. *Voința, simțirea și gândirea se disociază la elevul ocult*: Vezi aici ***Cum se dobândesc cunoștințe despre lumile superioare?*** (1904/05), GA 10, Capitolul: „Scindarea personalității în timpul discipolatului ocult".

30. *în timp ce literatura indiană vorbește de patru grade diferite ale eterului*: Sunt avute în vedere, drept patru grade ale eterului general, cele patru elemente. În Taittirya-Upanishad 2, 1 în traducerea lui Paul Deussen se spune: „Cu adevărat, Akasha a luat naștere din acest Atman, din Akasha vântul (vayu), din vânt focul (agni-Tejos), din foc apa (apaș) din apă pământul (prthivi)." Conform lui Günther Schubert, pasajul ar trebui tradus astfel: „Cu adevărat, din acest Atman a luat naștere eterul general (Akasha), din eterul general starea calorică (vayu, eterul căldurii), din starea calorică starea gazoasă, din starea fluidă/lichidă (apaș, eterul chimic), starea solidă (prthivi, eterul vieții)." Günther Schubert, *Denumiri indiene pentru tipurile de eter*, în Gäa Sophia, Anuarul Secțiunii de științele naturii a Școlii Superioare Libere de la Goetheanum, Dornach, 1926.

31. *Dacă aceste exerciţii se fac pe treapta greşită, ele sunt doar exerciţii Hathayoga. În caz contrar sunt exerciţii Rajayoga*: Această formulare se referă la respingerea categorică a Hathayoga (disciplina trupului) de către Blavatsky în Societatea Teosofică; s-a admis doar Rajayoga (disciplina spiritului). Referitor la exerciţiile de respiraţie vezi GA 42/245, ***Îndrumări pentru o educaţie esoterică***.

32. *„Lumină pe cale"*: Scriere a teosoafei engleze Mabel Collins „spre folosul celor nefamiliarizaţi cu înţelepciunea Orientului şi care doresc să intre sub influenţa ei". Ediţia a 4-a germană, Leipzig, 1904. O exegeză a lui Rudolf Steiner referitoare la aceasta vezi în GA 42/245, ***Îndrumări pentru o educaţie esoterică***.

33. *Basmul lui Goethe*: „Basmul despre şarpele verde şi frumosul crin" a apărut pentru prima dată în 1795 în „Horen" ca încheiere la povestirea „Discuţii ale unor emigranţi germani". Vezi şi Rudolf Steiner, ***Spiritul lui Goethe şi revelarea lui în Faust şi în basmul despre şarpe şi crin*** (1918), GA 22.

34. *Nimic nu îi pune pe tavă gândul, dacă el nu îl aduce în situaţia de a fi perceput*: Această frază a fost reţinută diferit în diferite manuscrise, mai des astfel: „Nimic nu îi dă lui gândul, dacă el nu îl transformă în percepţie". La Mathilde Scholl ea sună astfel: „Nimic nu îi dă percepţia, dacă el nu a transformat-o în gând". În notiţele Mariei Steiner-von Sivers fraza lipseşte de tot. Ea a fost modificată de editor conform sensului.

35. *Oken a făcut o legătură între sepie (peştele de cerneală) şi limba omului*: vezi *Manual de filosofie a naturii*, ediţia a 2-a revizuită de Friedrich Frommann (Cartea a 14-a: Zoologie, p. 424,466,496), Jena, 1831.

36. *Bodhisattvas*: Vezi aici conferinţa de la Berlin, 25 octombrie 1909, în ***Impulsul lui Christos şi dezvoltarea***

conştienţei de Eu, GA 116, precum şi ***Creştinismul esoteric şi conducerea spirituală a omenirii***, GA 130.

37. *De pe Marte ele au adus în plus Kama, de pe Mercur Manas*: Vezi aici, de exemplu, descrierile făcute în aceeaşi perioadă în scrisorile către Marie Steiner-von Sivers, în GA 262 ***Corespondenţă şi documente 1901-1925*** (Anexă la scrisorile 41 şi 43, precum şi scrisoarea nr. 44); în plus, conferinţa de la Berlin, 15 februarie 1908, în ***Acţiunea entităţilor spirituale în oameni***, GA 102.

38. *ordinea despre care vorbeşte H.P. Blavatsky*: Doctrina secretă, vol. III, articolul „Nidanas", p. 585 ş.u. din ediţia germană: „I. Zei superiori; II. Devas sau Pitris (toate clasele); III. Nirmanakayas; IV. Bodhisattvas; V. Oameni; în Myalba; VI. Existenţe Kamarupice, a oamenilor sau animalelor, în Kamaloka sau în lumina astrală; VII. Mentaluri (existenţe subiective)".

39. *Aristotel vorbeşte despre partea eterică a inimii*: Rudolf Steiner se referă aici probabil la micile scrieri de ştiinţă naturală (Parva naturalia), studiul „Despre tinereţe şi bătrâneţe, viaţă şi moarte".

40. *Blavatsky... l-a numit pe Jehova un zeu lunar*: Vezi *Doctrina secretă*, vol. II, p. 497, ediţia germană.

41. *Creierul se descompune în trei părţi reale*: Vezi nota 6 de la p.22.

42. *De aceea Luna este numită în ocultism şi Cosmosul înţelepciunii*: În notiţele de la o conferinţă ţinută în Berlin, 10 noiembrie 1903, găsim: „În contextul mare al lumii, Cosmosul pământesc este numit Cosmosul iubirii divine, Cosmosul precedent Cosmosul înţelepciunii, iar cel următor Cosmosul focului divin... Cosmosul care a precedat Cosmosul lunar, Cosmosul atotputerniciei divine; acestuia i-a premers Cosmosul existenţei."

43. *Eliphas Lévi a accentuat*: Nu a putut fi confirmat.

44. La paragraful: *În timp ce pe Lună, pe de o parte*...: După cât se pare, textul acestui paragraf nu a putut fi reţinut, de majoritatea celor care au luat notiţe, decât insuficient, astfel încât trebuie avut în vedere că pot exista inexactităţi şi chiar o înţelegere greşită.

45. *Cu acesta au legătură*: „Eu gândesc, eu simt, eu sunt": Vezi nota 17 de la p. 38.

46. *Iisus le-a spus... „Ilie a şi venit"*: Matei, 17,12-13.

47. *aproximativ 2600 de ani*: Mai târziu Rudolf Steiner a precizat mai exact această cifră. Conform acesteia, punctul vernal al Soarelui efectuează un circuit complet în cadrul Zodiacului în 12 x 2160 = 25 920 ani, un an platonic. Reîncorporările au legătură în general cu aceste epoci de 2160 ani. O prezentare mai detaliată, în conferinţa de la Dornach din 9 aprilie 1923, în ***Despre viaţa omului şi a Pământului – Despre esenţa creştinismului***, GA 349.

48. *Meister*: Traducerea din engleză a cuvântului englezesc „Maşter", folosit în Societatea Teosofică, corespunzător expresiei indiene „Mahatma", textual „Suflet mare".

49. *Meister către Sinnett*: Vezi A.P. Sinnett, *The occult world*, 1881; în germană: *Die okkulte Welt*, Leipzig, f.a.

50. *Marii Maeştri*: În sensul denumirilor date de Rudolf Steiner entităţilor care sunt de cea mai mare importanţă pentru evoluţia omenirii. „Aceste fiinţe sublime au parcurs deja drumul pe care omenirea îl mai are încă de parcurs. Ele acţionează acum ca marii «învăţători ai înţelepciunii şi armoniei sentimentelor omenirii»". (Scrisoare către un membru din 2 ianuarie 1905.) Vezi şi conferinţa de la Berlin din 13 octombrie 1904, în ***Originea şi ţelul omului. Noţiuni fundamentale ale ştiinţei spiritului***, GA 53.

51. *Trappiştii*: Numele provine de la mănăstirea cisterciană La Trappe din Franţa, fondată în 1140. Ordinul trappiştilor înfiinţat în anul 1665, este obligat la o penitenţă seara şi o tăcere continuă.

52. *doctrina predestinării a lui Augustin*: învăţătură despre hotărârea întru veşnicie a lui Dumnezeu, conform căreia doar o parte a omenirii ar fi aleasă spre mântuire, cealaltă parte spre condamnare. Vezi şi conferinţa de la Dornach din 7 octombrie 1917, în ***Fundaluri spirituale ale lumii exterioare***, GA 177.

53. *douăsprezece simţuri*: Vezi ***Antroposofie, psihosofie, pneumatosofie***, GA 115, precum şi ***Antroposofie – Un fragment*** (1910), GA 45; în continuare, Hendrik Knobel „Referitor la teoria despre simţuri a lui Rudolf Steiner", în „Nachrichten der Rudolf Steiner-Nachlaßverwaltung" (Comunicări ale serviciului de administrare a operei postume a lui Rudolf Steiner), nr. 14, Sărbătoarea de Michael 1965.

54. *curbă descendentă ... ascendentă*: Termen teosofic pentru a desemna faptul că orice evoluţie decurge în cicluri, şi anume mai întâi în sens descendent, deci pe partea coborâtoare a curbei din spiritual în materialitate, pentru ca apoi să se revină pe partea ascendentă a curbei din materie în spiritual, într-un ciclu de conferinţe ţinute în toamna anului 1904, parţial pentru acelaşi auditoriu, în conferinţa de la Berlin din 17 octombrie 1904 se spune: „Scrierile teosofice au prezentat anumite evoluţii descendente şi ascendente... În timpul coborârii evoluţia este concepută ca fiind lentă, încetinită, în timpul urcării ea devine tot mai rapidă. Această evoluţie accelerată nu se orientează după planul fizic în ansamblu, ci după fiecare fiinţă." în conferinţa de la Berlin din 27 ianuarie 1908 (***Acţiunea fiinţelor spirituale in oameni***, GA 102) Rudolf

Steiner mai dă şi următoarea explicaţie: „...Aşa încât, dacă acum noi ne aflăm într-un anumit moment al evoluţiei noastre, putem mereu să ne spunem: Da, există acum anumite forţe ce intră şi ies din om, forţe ce coboară şi forţe ce urcă. Pentru fiecare dintre aceste forţe vine un moment în care ea, dintr-o forţă descendentă se transformă într-o forţă ascendentă. Toate forţele ce devin forţe ascendente sunt mai întâi descendente. Ele coboară, să spunem aşa, până la nivelul de om. În om ele îşi câştigă forţa de urcare."
Astfel, fraza: „Chiar dacă corpul se află pe partea ascendentă a curbei, simţurile sunt totuşi pe partea descendentă", ar putea fi înţeleasă în sensul că, în general, corpul fizic este pe panta urcătoare a curbei, deoarece a depăşit punctul cel mai de jos de coborâre în material, în timp ce simţurile evoluează încă pe panta coborâtoare, deoarece două simţuri abia sunt în curs de a deveni simţuri fizice adevărate.

55. *În viitor omul, după cum în prezent vorbeşte...*: Referitor la întregul alineat vezi explicaţiile clare din ***Imagini ale peceţilor oculte şi ale coloanelor***, GA 284.

56. *legenda lui Lohengrin*: Figura lui Lohengrin apare pentru prima dată în Parsifal de Wolfram von Eschenbach ca fiu al lui Parsifal şi cavaler al Graalului. Legenda este dezvoltată în continuare într-o poezie în germana regiunii de mijloc la sfârşitul secolului al XlII-lea, prima ediţie critică de Heinrich Rückert, 1857. O formă simplificată aparţine lui Konrad din Würzburg, Cavalerul lebedei. Vezi şi conferinţa lui Rudolf Steiner de la Berlin din 29 martie 1906 despre „Parsifal şi Lohengrin", în ***Enigmele lumii şi antroposofia***, GA 54.

57. *Christian Rosenkreutz*: Vezi aici ***Creştinismul esoteric şi conducerea spirituală a omenirii***, GA 130.

58. *lumina Kundalini din sentimentul radiant de căldură*: Vezi aici conferința de la Berlin din 18 octombrie 1904, în ***Esoterism și istorie a lumii în mitologia greacă și germană***, GA 92.

59. *Conform liniei descendente, corpul eteric este opus corpului fizic;ele sunt identice doar conform liniei ascendente*: Această frază poate fi înțeleasă, eventual, în sensul notei 38 de la p. 61, «arc descendent ...arc ascendent»; vezi însă și descrierea din conferința 18 a acestui curs.

60. *este numit de Blavatsky oul auric*: Vezi *Doctrina secretă*, vol. III, capitolul „Despre principii și aspecte", p. 493-497, ediția germană.

61. *„Les grands Initiés" de Edouard Schuré*: „Marii Inițiați", tradusă de Marie Steiner-von Sivers cu un cuvânt înainte de Rudolf Steiner la ediția întâi (1907), a doua și a treia. Ediția cea mai recentă, O.W Barth-Verlag, Weilheim, 1965.

62. *douăsprezece forțe karmice ... Nidanas*: Explicat mai amănunțit în conferințele 14 și 15.

63. *o masă... nediferențiată, asemănătoare unei mase gelatinoase sau unui cristal moale*: în notițele Mariei Steiner-von Sivers textul sună astfel: „...construit dintr-o masă gelatinoasă nediferențiată, precum protoplasma minerală".

64. *Inima peștelui s-a oprit la jumătatea drumului*: Peștii au o inimă compusă din două părți, un vestibul (atrium) și camera (ventricul), situată în partea anterioară a corpului spre burtă. – Marie Steiner a notat: „Peștele este ca o jumătate de inimă."

65. *războiul ruso-japonez*: Din anii 1904—1905, în care Rusia a fost înfrântă.

66. *Dionisie Areopagitul*: în Faptele Apostolilor, 17, 34 este menţionat ca discipol al lui Pavel. Sub acelaşi nume au apărut la sfârşitul secolului al V-lea în Siria scrierile „Despre Ierarhia cerească" şi „Despre ierarhia bisericească", care au fost traduse din greacă în latină de Scotus Erigena. Ediţia germană „Scrierile sfântului Dionisie Pseudo-Areopagitul", tradusă de J.G.V. Engelhardt, Sulzbach, 1823.

67. *Aceste învăţături nu puteau găsi însă o înţelegere generală ... Ele sunt astfel ca un fel de testament*: în vasta sa operă Rudolf Steiner a dezvoltat şi mai departe învăţătura despre Ierarhii. Vezi în special ***Ierarhiile spirituale şi reflectarea lor în lumea fizică. Zodiac, Planete, Cosmos***, GA 110 şi ***Entităţile spirituale în corpurile cereşti şi regnurile naturale***, GA 136.

68. 2600 de ani: Vezi nota 47 de la p. 72.

69. *Novalis era un om atât de familiarizat cu domeniul ocult*: Vezi „Misteriul Crăciunului – Novalis văzătorul şi vestitorul lui Christos", Dornach, 1980.

70. *secta duhoborzilor*: Războinicii spiritului sau luptătorii spirituali. Ei se numeau singuri şi „creştini spirituali" şi credeau la origini în revelaţia interioară. Secta a luat naştere pe la mijlocul secolului al XVIII-lea şi a fost expulzată mai târziu în Transcaucazia. Către sfârşitul secolului al XIX-lea mulţi au emigrat în Cipru şi Canada. Tolstoi, care avea o puternică relaţie interioară cu duhoborzii (vezi K.J. Staub, *Viaţa şi opera contelui L.N. Tostoi*, 1908), a scris în legătură cu aceasta *Prigoana împotriva creştinilor în Rusia în anul 1895*.

71. *secta maniheilor*: De la Mani (215 sau 216-276 d. Ch.). Acesta a întemeiat, pornind din Asia Mică, un „curent spiritual puternic, de care aparţin şi albigenzii, waldenzii şi catarii Evului Mediu, continuând şi în Ordinul templierilor,

şi tot aşa, printr-un lanţ curios de întâmplări, – francmasonii. Francmasoneria ţine de fapt de acest curent, deşi ea s-a aliat cu rosicrucianismul". Conform notiţelor de la o conferinţă despre manihei a lui Rudolf Steiner ţinută la Berlin, pe 11 noiembrie 1904, în ***Legenda Templului şi Legenda de Aur***, GA 93. Vezi şi Albert Steffen, *Mani*, Dornach, 1930 şi Geo Widengren, *Mani şi maniheismul*, Urban-Taschenbuch, 1961.

72. *Subba Row (Rao) ... descrie trei astfel de stări ale iniţiaţilor Chela*: Articolele lui Row din revista „Theosophist" au apărut mai târziu toate sub titlul *Esoteric Writings*, ed. a 2-a, Madras, 1931.

73. *numărul 666*: Vezi Rudolf Steiner, ***Apocalipsa după Ioan***, GA 104.

74. *a opta sferă*: Explicaţii mai detaliate despre aceasta în GA 254, ***Mişcarea ocultă în secolul al XIX-lea şi relaţia ei cu cultura universală***.

75. *Nidanas*: Rudolf Steiner se referă aici la capitolul „Nidanas" din *Doctrina secretă* a d-nei Blavatsky, vol. III, p. 585 ş.u., ediţia germană.

76. *înţelepciune, frumuseţe şi forţă (tărie)*: Vezi nota 33 referitoare la „Basmul" lui Goethe, p. 54.

77. *„Theologia deutsch"*: *Teologia germană*, scrisă de un preot de la Curtea cavalerilor teutoni din Sachsenhausen, de lângă Frankfurt a.M., 1497. Ediţia 1, Luther, 1518; traducere în germana nouă după textul original de Franz Pfeiffer. Vezi şi GA 7, ***Mistica la începuturile vieţii spirituale moderne*** *şi raportul ei cu concepţia actuală despre lume* (1901).

78. *A crea din Nimic*: Acest concept spiritual-ştiinţific al lui Rudolf Steiner se regăseşte şi în conferinţele de la Stuttgart din 15 septembrie 1907 şi Köln, 29 decembrie 1907 (ambele neapărute încă în ediţia Opere complete),

precum şi în conferinţa de la Berlin din 17 iunie 1909, în ***Antropologie spiritual-ştiinţifică***, GA 107.

79. *noi pregătim prin aceasta configuraţia unei rase viitoare*: Acesta este textul notiţelor Mariei Steiner-von Sivers; în notiţele Mathildei Scholl fraza sună însă „noi formăm prin aceasta o următoare seminţie".

80. *primul ...al doilea ...Logos*: Vezi aici însemnările lui Rudolf Steiner pentru Edouard Shuré din mai 1906 „Semne şi evoluţia celor trei Logoi în omenire", tipărită în „Beiträge zur Rudolf Steiner Gesamtausgabe", nr. 14 (Contribuţii la ediţia Opere complete ale lui Rudolf Steiner), sărbătoarea de Michael 1965.

81. *a opta sferă*: Vezi nota 74 de la p. 122.

82. *Acesta are de asemenea forţa de a însufleţi materia astrală aflată împrejurul gândului*: În „Nachrichtenblatt" (Foaie de ştiri) 1942/43 această frază sună, după notiţele Mathildei Scholl astfel: „El are de asemenea forţa de a însufleţi spaţiul material aflat împrejurul gândului". Întrucât aceasta nu are în acest context niciun sens real, în afară de aceasta fraza lipsind cu desăvârşire din notiţele Mariei Steiner, ea a fost modificată de editor conform sensului.

83. *Jehova... Dumnezeul lunar*: Vezi nota 40 de la p. 63.

84. *Pasiunile omeneşti se află într-o relaţie ocultă cu forţele superioare ale entităţilor spirituale care ne-au precedat*: Vezi aici conferinţa de la Dornach din 24 octombrie 1915, în GA 254 ***Mişcarea ocultă în secolul al XIX-lea şi relaţia ei cu cultura universală***.

85. *Când omul distruge viaţa*: Vezi aici recenzia lui Rudolf Steiner la romanul doamnei Mabel Collins, *Flita*, în ***Lucifer-Gnosis. Articole fundamentale referitoare la antroposofie 1903-1908***, în GA 34.

86. *„Lumină pe cale”*: Vezi nota 32 de la p. 53.

87. *Mediumul respectiv*: Rudolf Steiner se referă aici, conform expunerilor din conferința ținută la Stuttgart în 24 august 1906, apărută în ***În fața porții teosofiei***, GA 95, la o broșură a lui Georg von Langsdorff, Freiburg, i.Br. care la sfârșitul secolului al XIX-lea era cunoscut în domeniul spiritist ca traducător și publicist. Vezi despre acesta Carl Kiesewetter, *Istorie a noului ocultism*, Leipzig, fără an (1891).

88. *am cunoaște atunci din afară ceva ce cunoaștem foarte bine din interior*: Acest pasaj a fost reținut de notanți doar incomplet. În notițele Mariei Steiner-von Sivers textul sună pe dos: „...cunoaștem atunci din interior ceva ce cunoaștem de altfel din afară: plăcere și suferință”, ceea ce aici, desigur, este discordant sau incomplet. Conform sensului ar fi vrut să se explice faptul că prin exercițiul descris cunoaștem în lumea exterioară ceva de aceeași natură cu sentimentele omenești de plăcere și suferință ș.a.m.d.

89. *a introduce din nou în viața teozofică activitatea artistică*: O privire de ansamblu asupra celor prestate de Rudolf Steiner în domeniul artistic și în artele inaugurate de el, se găsește în „Sinteză bibliografică – Opera literară și artistică”, Dornach, 1984.

90. *Goethe ... „Metamorfoza plantelor”*: vezi „Scrierile de științele naturii ale lui Goethe” editate și comentate de Rudolf Steiner în ediția „Deutsche National-Literatur”, Kürschner, 5 volume, reproduse în GA 1 a-e, Dornach, 1975.

91. *primul principiu teosofic*: Primul din cele trei principii fundamentale al Societății Teosofice întemeiate de H.P. Blavatsky în 1875 sună astfel: „Formarea nucleului

unei frăţii generale, fără deosebire de rasă, credinţă, sex, castă sau culoare".

92. *Am văzut că întregul corp omenesc…*: Textul întregului paragraf este foarte defectuos şi nesatisfăcător şi nu poate fi considerat autentic cuvânt cu cuvânt.

93. *involuţie-evoluţie*: vezi aici nota 78 de la p. 134 ş.u. referitoare la „creaţia din nimic".

94. *În Vedanta se spune*: Brihadaranyaka Upanishad 3, 2, 11 ş.u.: „... «Yajnavalkya», a spus [Jaratkarava Artabhaga], «dacă vocea celui decedat intră acum în foc, respiraţia sa în vânt, ochiul său în Soare, spiritul său în Lună, auzul său în regiunile cereşti, trupul său în Pământ, Sinea sa în spaţiu, părul de pe corp în plante, părul de pe cap în copaci, sângele şi sămânţa (lichidul seminal) în apă, unde mai rămâne omul?» «Întinde-mi mâna ta, dragă Artabhaga», spune el. «Doar noi doi vrem să ştim de asta. Ştiinţa noastră nu se cade a fi spusă oamenilor». Amândoi au ieşit afară şi au discutat între ei. Ceea ce ei şi-au spus, şi-au spus ca de la Kaiman. Binele îi vine omului prin fapta bună, răul prin fapta rea. După asta, Jaratkarava Artabhaga tăcu." Citat din „Upanishade", ediţia de buzunar Diederich, 1984.

95. *În viziunea lui Iezechiel*: Iezechiel 1.

96. *primii Arhaţi. Ulterior au apărut şi celelalte două sorturi*: Această descriere, doar incomplet consemnată, a fost dată desigur ca explicaţie la strofa a VII-a – *Dzyan* din *Doctrina secretă* a Helenei Blavatsky, vol. II.

97. *legenda lui Prometeu*: Vezi aici conferinţa de la Berlin, din 7 octombrie 1904 „Legenda lui Prometeu", în ***Esoterism şi istorie universală în mitologia greacă şi germană***, GA 92.

98. *Bhagavad Gita*: Rudolf Steiner a ţinut în 1912/13 două cicluri de conferinţe despre Bhagavad Gita:

Bhagavad-Gita şi epistolele lui Pavel, GA 142, şi ***Bazele oculte ale Bhagavad-Gita***, GA 146.

99. *Tot ceea ce citim noi în Vede*: Veda, adică „Ştiinţa" sfântă se numeşte totalitatea scrierilor religioase străvechi ale Indiei compuse în limba sanscrită, cărora li se atribuie o origine suprapământească. Este vorba de o literatură vastă, ce mult timp a fost transmisă doar oral. Moştenirile vedice transmise prin tradiţie se împart în principal în 3 părţi: 1. Sanhitas, 2. Brahmanas, 3. Aranyakas şi Upanişadele. Sanhitas sunt o „Culegere" de cântece, formule sacrificiale şi formule magice. Se deosebesc patru astfel de culegeri, care, generic vorbind, sunt numite pe scurt cele „patru Vede".

100. *a primit... cultura de la Zarathustra*: Este avut în vedere primul Zarathustra, sau propriu-zis adevăratul Zarathustra. În conferinţa publică despre „Zarathustra", Berlin, 19 ianuarie 1911, în GA 60, ***Răspunsurile ştiinţei spiritului la marile întrebări ale existenţei***, Rudolf Steiner explică: „Istoricii greci au indicat întotdeauna faptul că Zarathustra ar trebui plasat cu mult înainte, circa 5000 până la 6000 de ani înaintea războiului troian.

101. *Conferinţa a 25-a*: La această conferinţă lipsesc notiţele Mariei Steiner-von Sivers. Textul celei de-a doua jumătăţi a acestei conferinţe – în special despre cele trei regnuri elementare – există doar fragmentar. Vezi de aceea conferinţa din 4 decembrie 1907 de la München, în ***Fiinţe naturale şi spirituale – acţiunea lor în lumea noastră vizibilă***, GA 98.

102. *Loja Maeştrilor*: Vezi nota 50 de la p. 73.

103. *atomii care vor forma Jupiterul*: Despre aceasta Rudolf Steiner vorbise câteva zile înainte – pe 21 octombrie 1905 – într-o conferinţă ţinută în paralel cu această serie de conferinţe, din care, de asemenea, nu

există decât nişte notiţe fragmentare, în ***Legenda Templului şi Legenda de Aur***, GA 93.

104. *Conferinţa a 26-a*: Ca şi la conferinţa a 25-a, şi la această conferinţă lipsesc notiţele Mariei Steiner-von Sivers.

105. *s-au păstrat corect în legenda mahomedană despre Paradis*: Probabil Rudolf Steiner a luat aici în consideraţie lucrarea ocultistului englez C.G. Harrison, *Universul transcendental*, cunoscută atunci în mediile teosofice, prima ediţie în limba germană din 1897. Sunt 6 conferinţe despre ştiinţa ocultă, teosofie şi Biserica catolică, iar în conferinţa a 5-a se spune: „...În tradiţia mahomedană există o vorbă foarte apropiată de adevăr, cum că grădina Edenului se află în regiunea mediană dintre Pământ şi Lună".

106. *Noul material a fost luat de pe Marte... şi Mercur... Zilele săptămânii sunt o reflectare a evoluţiei planetare*: Vezi nota 37 de la p. 61.

107. *Christos ar fi călcat capul şarpelui*: Luca, 10,19.

108. *legenda lui Hercule*: Vezi aici conferinţa din 7 octombrie 1904 despre legenda lui Prometeu ţinută la Berlin, în ***Esoterism şi istorie universală în mitologia greacă şi germană***, GA 92.

109. *Epoca de aur... Epoca de argint... Epoca de bronz*:

Epoca de aur	= Krita Yuga	= aprox. 20.000 ani
Epoca de argint	= Treta Yuga	= aprox. 15.000 ani
Epoca de bronz	= Dvapara Yuga	= aprox. 10.000 ani
Epoca întunecată	= Kali Yuga	= aprox. 5.000 ani
Epoca noastră	cuprinde	următorii 2.500 ani

110. Vezi şi conferinţele ***Evenimentul apariţiei lui Christos în lumea eterică***, GA 118.

111. *666, numărul fiarei*: Vezi nota 73 de la p. 122.

112. *la H.P.Blavatsky ca număr de Prajapatis*: „Doctrina secretă", vol. I, p. 60,116 ş.u., ediţia germană.

113. *conştienţă, viaţă, formă... Creaţie din Nimic... trei Logoi*: Pentru o parte a auditoriului Rudolf Steiner a expus aceste noţiuni deja cu un an înainte, într-o serie de conferinţe din octombrie/noiembrie 1904 – în principal pe 22 şi 25 octombrie 1904. Mai târziu a mai fost făcută o descriere asemănătoare în conferinţele din 15 septembrie 1907 de la Stuttgart, din 29 decembrie 1907 de la Köln şi din 17 iunie 1909 de la Berlin. Vezi şi nota 78 de la p. 134.

114. *Faust vrea să aibă aer de fo*c: Goethe, *Faust* I, Cameră de studiu.

115. *Un al şaselea şi al şaptelea simţ*: Acestea au legătură, conform conferinţei a 9-a din prezentul curs, cu evoluţia în continuare a hipofizei şi epifizei. Vezi şi nota 53 de la p. 76.

116. *Legenda lui Prometeu*: Comp, nota 97 de la p. 202.

117. *munca ca marfă... ca ofrandă*: Vezi aici cele trei articole ***Ştiinţa spiritului şi problema socială*** apărute în aceeaşi perioadă în revista „Lucifer-Gnosis", extras din GA 34 „Lucifer-Gnosis".

118. *lupta dintre legiunile Arhanghelului Michael... şi cohortele zeului Mammon*: Vezi descrierile detaliate de mai târziu, de exemplu în ***Fundalurile spirituale ale lumii exterioare – Prăbuşirea spiritelor întunericului***, GA 177.

119. *se întâmplă cu o necesitate interioară ca şi un foc, precum cel din est*: Se referă probabil la Revoluţia rusească din 1905 izbucnită pe fondul Războiului ruso-japonez din 1904-1905, tocmai încheiat cu înfrângerea

Rusiei. Vezi conferința din 12 octombrie 1905: „Situația mondială, război, pace și știința spiritului", în ***Enigme ale Cosmosului și antroposofia***, GA, 54.

120. *principiul fraternității*: Vezi nota 91 de la p. 180.

121. *Hathayoga... un proces respirator*: Vezi nota 31 de la p. 51. 121/257

122. *Enigma Sfinxului*: Vezi nota 22 de la p. 41.

123. *hrănirea*: Despre această temă Rudolf Steiner a vorbit mai târziu, însă în mod diferit, de exemplu în fața muncitorilor de la primul Goetheanum; vezi ***Despre sănătate și boală — Bazele unei teorii spiritual-științifice despre simțuri***, GA 348 și ***Crearea lumii și a omului – Viață pământească și acțiune stelară***, GA 354.

124. *forțe fizice vindecătoare... pentru vindecarea așa-numitelor boli spirituale*: Acesta este textul conform Mathildei Scholl. Marie Steiner-von Sivers în schimb a notat în acest loc că vechii tămăduitori „trezesc în ei remedii *psihice*, în special pentru boli *psihice*".

125. *Cain și Abel... alegorie*: Interpretat de Rudolf Steiner în mod diferit, în principal în conferințele din anul 1904 și 1905 legate de ***Legenda Templului și Legenda de Aur...***, GA 93.

126. *„Dacă nu vă veți face ca niște copilași"*: Matei, 18, 3; 19, 14; Luca, 18,15 și 16.

127. *mersul evoluției omenirii este unul coborâtor și unul suitor*: Vezi nota 54 de la p. 76.

128. *se înfășoară în vârtej. Cu toții au ceva semitic în ei*: Vezi, Rudolf Steiner în scrisoarea sa către Marie Steiner-von Sivers din 28 aprilie 1905, în ***Corespondență și documente 1901— 1925***, GA 262.

129. *„Enigmele lumii" a lui Haeckel: „Enigmele lumii. Studii pe înțelesul tuturor despre filosofia monistă"*, Bonn, 1899. Referitor la aceasta vezi conferința din 5 octombrie

1905, „Haeckel, enigmele lumii şi teosofia", în ***Enigmele lumii şi antroposofia***, GA 54.

130. *Kropotkin... principiul ajutorului reciproc la animale:* „Ajutorul reciproc în cadrul evoluţiei", în germană de Gustav Landauer, Leipzig, 1904.

131. *Vedele şi Bhagavad Gita…filosofia Vedanta*: Vezi notele 94 şi 98 de la p. 190 şi 203.

132. *prin mulţi Zaratustra*: Despre Zarathustra originar vezi nota 100 de la p. 205. Zarathustra istoric a trăit în secolul VI înainte de Christos şi a fost, conform lui Alexander Polyhistor şi Plutarh, învăţătorul lui Pitagora. În plus compară referitor la tradiţia şcolilor oculte de a transmite mai departe numele învăţătorului şi învăţătura sa, cu explicaţiile lui Rudolf Steiner privitoare la Dionisie Areopagitul din conferinţa a 13-a a volumului de faţă.

133. *legenda lui Siegfried*: Vezi aici, de exemplu, conferinţa de la Berlin din 22 martie 1906 despre „Siegfried şi amurgul zeilor", în ***Enigmele lumii şi antroposofia***, GA 54.

134. *Ahile... Siegfried... Invulnerabilitatea sub această formă înseamnă iniţiere*: Vezi, pentru aceasta, conferinţa a 7-a din ***Evanghelia după Marcu***, GA 139.

135. *curba ascendentă a evoluţiei culturale omeneşti*: Vezi nota 54 de la p. 76.

136. *Hefaistos*: Vezi nota 23 de la p. 41.

137. *Bonifatius*: Sfântul Bonifatius, propriu-zis Wynfrid, numit apostolul germanilor, a răspândit în secolul al VIII-lea creştinismul ca împuternicit al Romei în Thiiringia, Frislande şi Hesse şi a fost ucis de către frislandezii păgâni în anul 754.

138. *Tacitus a găsit acolo, la germani, multe similitudini*: Descrierea diferitelor triburi germanice se găseşte în partea a 2-a a lucrării *De origine et situ*

Germanorum, cap. 28-46. Apărută în mai multe ediţii în traducere germană.

139. *Irmin*: „Cel puternic", strămoşul triburilor germanice.

140. *Esau... Iacob... Iosif*: Cartea 1 a lui Moise.

141. *legenda lui Lohengrin*: Vezi nota 56 de la p. 81.

142. *Wodha – Bodha – Buddha*: Despre această legătură Rudolf Steiner a mai vorbit pe larg, de exemplu, în conferinţa a 10-a din ***Cosmos, Pământ şi om***, GA 105.

143. *Attila... În Europa, s-a oprit doar în faţa creştinismului*: Rudolf Steiner se referă aici la pătrunderea lui Attila în Italia în anul 452, când Aquileia a fost distrusă şi în întâmpinare i-a ieşit episcopul Leo I cu suita şi l-a putut determina să facă cale întoarsă.

144. *Cunoscutul călător Peters*: Important călător prin Africa; fondatorul coloniei germane Africa Orientală şi a Societăţii germano-afro-orientală. A scris, printre altele, „Ofirul de aur al lui Solomon" (1895) şi „în Ţara de Aur din Antichitate" (1902).

EXPLICAREA TERMENILOR INDIANO-TEOSOFICI

Curbă descendentă şi ascendentă – Vezi nota 54 de la pag. 76.

Arhaţi – Adepţi, iniţiaţi, învăţători oculţi, Mahatmas sau Maeştri.

Arupa – Fără formă.

Planul Arupa – Domeniile mai înalte ale Devachanului. Vezi mai jos Planuri.

Atma – Al şaptelea principiu al omului, Sinea sa divină superioară. Numită de Rudolf Steiner şi Omul-spirit.

Avidya – Neştiinţă.

Avitchi – Iad.

Bhava – Existenţa individuală.

Bodhisattva – Cineva, a cărui fiinţă (sattva) este iluminare (bodhi); treaptă premergătoare rangului de Buddha.

Buddhi – Teosofic: Suflet cosmic sau intelect cosmic, şi ca al şaselea principiu al fiinţei omeneşti: Suflet spiritual. Numit de Rudolf Steiner şi Spiritul vieţii.

Buddhi-Manas – Manas superior, în opoziţie cu Manas inferior (Kama-Manas); Eul superior.

Chela (Tscheia) – Discipol ocult.

Devachan – Lumea spiritului; vezi mai jos Planuri.

Devas – Zei ai lumii devachanice.

Dhyan Chohans – Spirite planetare, oameni desăvârşiţi ai rudelor anterioare.

(Dhyan Tschoans) – După Rudolf Steiner, denumire orientală pentru îngeri (Conferinţa din 13 aprilie 1909 ţinută la Düsseldorf, GA 110).

Jaramarana – Decădere, pieire.

Jati – Ceea ce te împinge, înainte de naştere, spre naştere.

Kali Yuga – Yuga: eră; Kali: întunecat. Vezi şi nota 109 de la p.227.

Kama – Materie astrală universală, respectiv materie de dorinţe sau pofte nestăvilite.

Kama-Manas – Conştienţă pământească sau Manas inferior, în opoziţie cu Manas superior (Buddhi-Manas). Numit de Rudolf Seiner şi Sufletul inteligenţei.

Conştienţă Kama-pranică – Conştienţă generală de viaţă.

Kama-Rupa – Corp astral, corpul poftelor; materie-Kama la un corp „Rupa" format.

Corp cauzal – Conform lui Rudolf Steiner, extractul corpurilor eteric şi astral, pe care omul îl duce cu el de la o viaţă pământească la alta şi îl îmbogăţeşte mereu.

Kriyashakti – Forţă de autoreproducere.

Focul Kundalini, lumina Kundalini – Foc de şarpe, forţă de şarpe. Numite de Rudolf Steiner în Cum se dobândesc cunoştinţe despre lumile superioare? „forţă spirituală de percepţie" şi „un element al materialităţii superioare".

Linga sharira – Corp eteric, utilizat uneori şi pentru corp astral.

Lipikas – Numiţi şi Maharajas: fiinţe spirituale superioare, care au legătură cu destinul (Karma) omului; stăpâni ai Karmei; dirigenţi ai încarnărilor.

Mahaparinirvana – Planul cel mai înalt din cele şapte planuri. Vezi mai jos Planuri.

Maharajas – Vezi Lipikas.

Manas – Textual: spirit. Ca principiu al omului, numit de Rudolf Steiner Sine spirituală.

Manvantara – Zi cosmică; o perioadă a revelării în opoziţie cu perioada de disoluţie sau de odihnă: Pralaya.

Lumea mentală, planul mintal – Devachan. Vezi mai jos Planuri.

Namarupa – Separare între nume şi formă (subiect şi obiect).

Nidanas – Constrângeri. Cei doisprezece Nidanas sunt cele douăsprezece forţe-Karma care produc încarnarea; vezi conferinţa a 15-a.

Nirmanakaya – Conform lui Rudolf Steiner, un corp astral atât de înalt dezvoltat, încât la moarte acesta nu mai lasă în urmă resturi; corpul unei fiinţe Buddha trecută prin desăvârşire.

Nirvana – Vezi mai jos Planuri.

Parinirvanaplan – Plan aflat mai sus de planul Nirvana. Vezi mai jos Planuri.

Pitris – Taţi sau strămoşi ai oamenilor pământeşti de pe treapta lunară şi solară de evoluţie.

Planuri – Denumirile teosofico-indiene pentru cele şapte planuri, niveluri sau lumi au fost înlocuite de Rudolf Steiner chiar în ***Teosofia*** sa (1904) şi în conferinţele de mai târziu cu expresii germane, în măsura în care a fost posibil:

Literatură teosofică:	Literatură antroposofică:
1.Plan fizic	– lume fizică, lume a înţelegerii sau intelectului.
2.Plan astral	– lume a sufletelor sau ţinut al sufletelor, lume imaginativă, lume elementară.
3.Devachan sau plan mintal	– ţinut sau ţară a spiritelor, lume spirituală, lume a armoniei sferelor, lume a inspiraţiei.
Rupa-Devachan	– Devachan inferior, de asemenea şi lume cerească.
Arupa-Devachan	– Devachan superior, de asemenea şi lume a raţiunii, lume a intuiţiei adevărate.
4. Planul Shushupti sau planul Buddhi	– planul Buddhi, de asemenea şi lume a Providenţei.
5. Planul Nirvana	
6. Planul Parnirvana	– Planul Nirvana

7.Planul Mahaparinirvana	– Această lume de deasupra lumii Providenţei este o lume „pentru care, în mod cinstit şi corect, nu se poate da încă un nume în limbile europene, căci nici măcar pentru ceea ce orientalii numesc «Nirvana», aflată deasupra planului Providenţei, nu poate fi găsit un nume.” Rudolf Steiner, conferinţa din 25 octombrie 1909 de la Berlin, în ***Impulsul lui Christos şi dezvoltarea conştienţei de Eu***, GA 116, 1961, Dornach. Vezi şi GA 99 – ***Teosofia rosicrucienilor***, GA 113 – ***Orientul în lumina Occidentului***, GA 119 — ***Macrocosmos şi microcosmos, lumea mare şi lumea mică***, GA 137 – ***Omul în lumina ocultismului, teosofiei şi filosofiei***.

Prajapatis – Forţele creatoare (considerate încorporate).

Pralaya – Stare de somn; existenţă în timpul unei perioade de linişte dintre două Manvantaras, în care tot ce este revelat se dizolvă în nerevelat; numită şi circuit închis.

Prana, pranic – Principiu general de viaţă; turnat în corpul fizic, se poate vorbi de corp eteric.

Rupa – Corp, trup, formă.

Sanjna – Percepţie.

Sanskara – Tendinţe organizatoare, râvnă, dorinţă spre.

Shadayadana – Ceea ce face intelectul dintr-un lucru.

Planul Shushupti – Planul Buddhi. Vezi mai sus Planuri.

Skandhas – Conform învăţăturii buddhiste, cele cinci însuşiri de bază pentru orice fiinţă: trup, simţire, gândire, voinţă, conştienţă. Conform lui Rudolf Steiner, identic în principiu cu Karma; vezi conferinţa a 17-a a cursului.

Sparsha – Atingerea cu existenţa.

Tat tvam asi – „Acesta eşti tu!". Formulă celebră din Veda.

Trishna – Sete după existenţă.

Upadana – Tihnă, plăcere în existenţă.

Vedana – Sentiment.

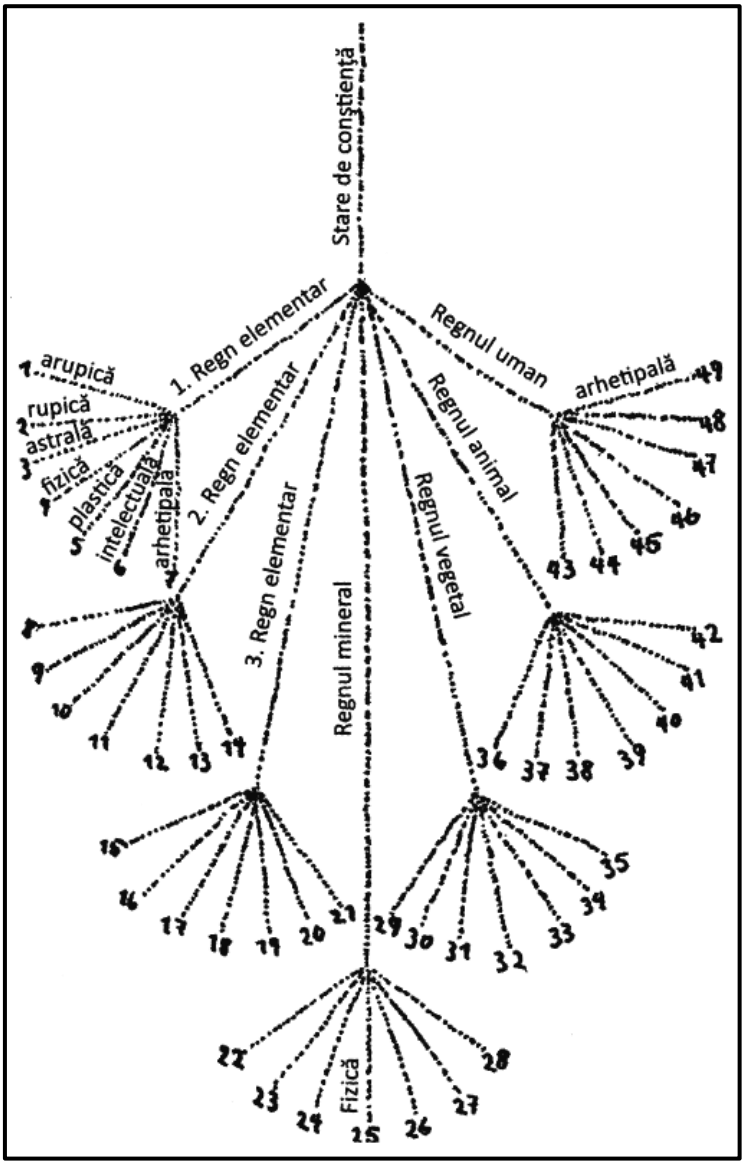
Vijnana – Conştienţă.

Rase-rădăcină – Cele şapte ere principale ale celui de-al patrulea glob sau stare de formă a evoluţiei pământeşti: rasa-rădăcină 1. polară, 2. hiperboreană, 3. lemuriană, 4. atlanteană, 5. ariană sau postatlanteană; cele două rase-rădăcină care mai urmează sunt numite mereu doar rasă-rădăcină a 6-a şi a 7-a.

INDEX DE PERSOANE

Alexandru al VI-lea, papă (1430-1503, devenit papă în 1492): 31
Aristotel (384-322 î.Chr.), 61, Nota *:39
Attila (regele hunilor în anii 445-453), 279, N:142
Augustin (354-430): 73, N:52
Bakunin, Mihael (1814-1876), anarhist: 268
Blavatsky, Helena Petrovna (1831-1891), 16, 17, 46, 61, 63, 83, 86, 161,170, N:20 s.u.
Bonifatius, sf. (pe nume Wynfrith, cca 675-754), 275, N:136
Büchner, Ludwig (1824-1899): 80
Cezar, Caius Julius (100-44 î.Chr.): 53
Collins, Mabel (1851-1927), fără a i se spune numele, autoarea scrierii Lumină pe cale: 53,301, N:32
Dante Alighieri (1265-1321): 170, 171
Dionysie Areopagitul: 106,107, N:66
Du Bois-Reymond, Emil (1818-1896): 179
Fichte, Johann Gottlieb (1762-1814): 179
Goethe Johann Wolfgang von (1749-1832): 54, 179, 236, N:33, 90
Haeckel, Ernst (1834-1919): 80, 178, 179, 267, N:128
Hegel, Georg Wilhelm Friedrich (1770-1831): 179
Heraklit (540-480 î.Chr.): 179
Herzen, Alexander Ivanovici (1812-1870): 268
Homer (sec. IX î.Chr.): 109
Kant, Immanuel (1724-1804): 68, 196, 280
Kerner, Justinus (1786-1862) fără a i se spune numele real, autorul scrierii „Văzătoarea din Prevorst", N:18
Kortum, Karl Arnold (1745-1824): 44, N:26
Kropotkin, Peter Alexeevici (1842-1921): 268, N:129
Laplace, Pietre Simon, marchiz de (1749-1827): 68, 196

Langsdorff, Georg von (fără menţionare a numelui), N:87
Lassale, Ferdinand (1825-1864): 267, 268
Lévi, Eliphas (1810-1875): 65, 107
Leonardo da Vinci (1452-1519): 129, 178
Marx, Karl (1818-1883): 267, 268
Michelangelo (1475-1564): 178
Moleschott, Jakob (1822-1893): 80
Newton, Isaak (1643-1727): 173
Novalis (Friedrich Georg von Hardenberg) (1772-1801): 111
Oken, Lorenz (1779-1851): 59, N:35
Paracelsus (Theophrastus Bombastus von Hohenheim) (1493— 1541): 19, 48, 126, 224
Peters, Karl (1856-1918): 279
Platon (427-347 î.Chr.): 36, N:16
Raffael Santi (1483-1520): 178
Robespierre, Maximilian de (1758-1794): 125
Rosenkreutz, Christian (1378-1484): 81, N:57
Rousseau, Jean-Jacques (1712-1778): 124
Row (Rao), Subba (1856-1890): 121, N:72
Sinnett, Alfred Percey, teosof englez: 73, N:48
Spencer, Herbert (1820-1903): 179, 280
Schuré, Edouard (1841-1929): 87, N:61
Tacitus, Cornelius (55-116 d.Chr.): 275
Tolstoi, Lev, conte (1828-1910): 33, 55, 280, N:11
Ulfilas (şi Wulfilas) (310-383), episcop got: 33, 55
Voltaire, François Marie A. (1694-1778): 124, 125
Wasman, Erich, S.J. (1859-1931), naturalist: 178

Stare de conştienţă
1. Regn elementar
2. Regn elementar
3. Regn elementar
Regnul mineral
Regnul vegetal
Regnul animal
Regnul uman
1. arupică
2. rupică
3. astrală
4. fizică
5. plastică
6. intelectuală
7. arhetipală
arhetipală
Fizică

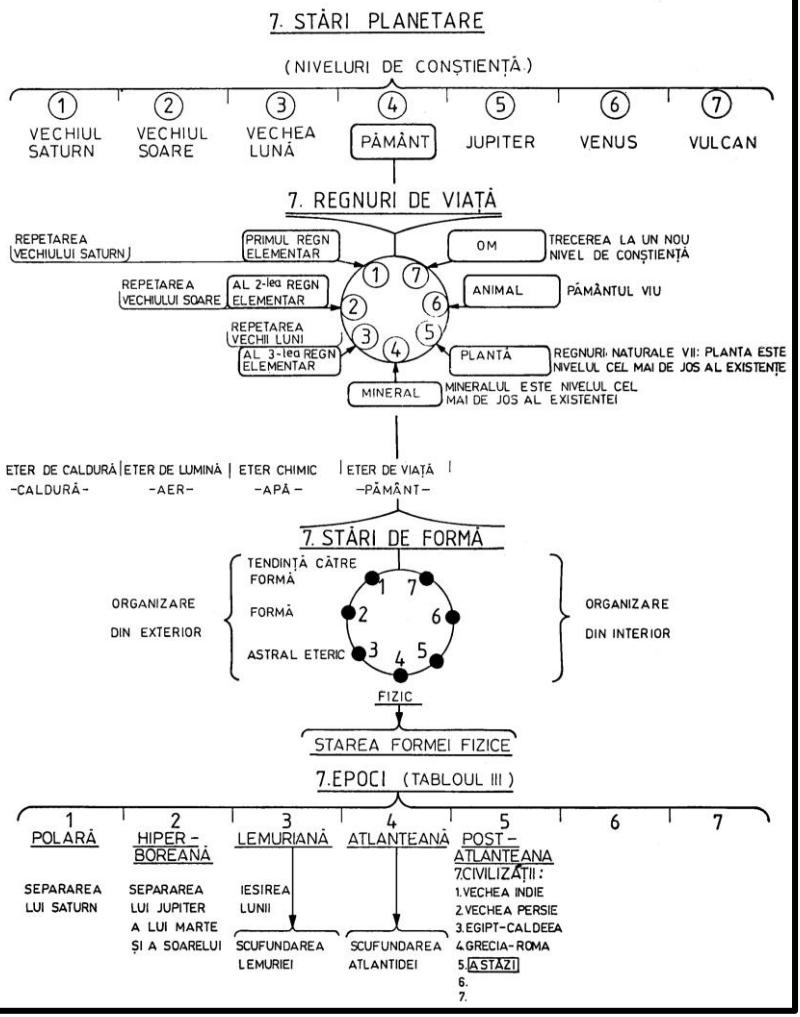
EPOCI DIN ISTORIA PĂMÂNTULUI ȘI PERIOADE GEOLOGICE

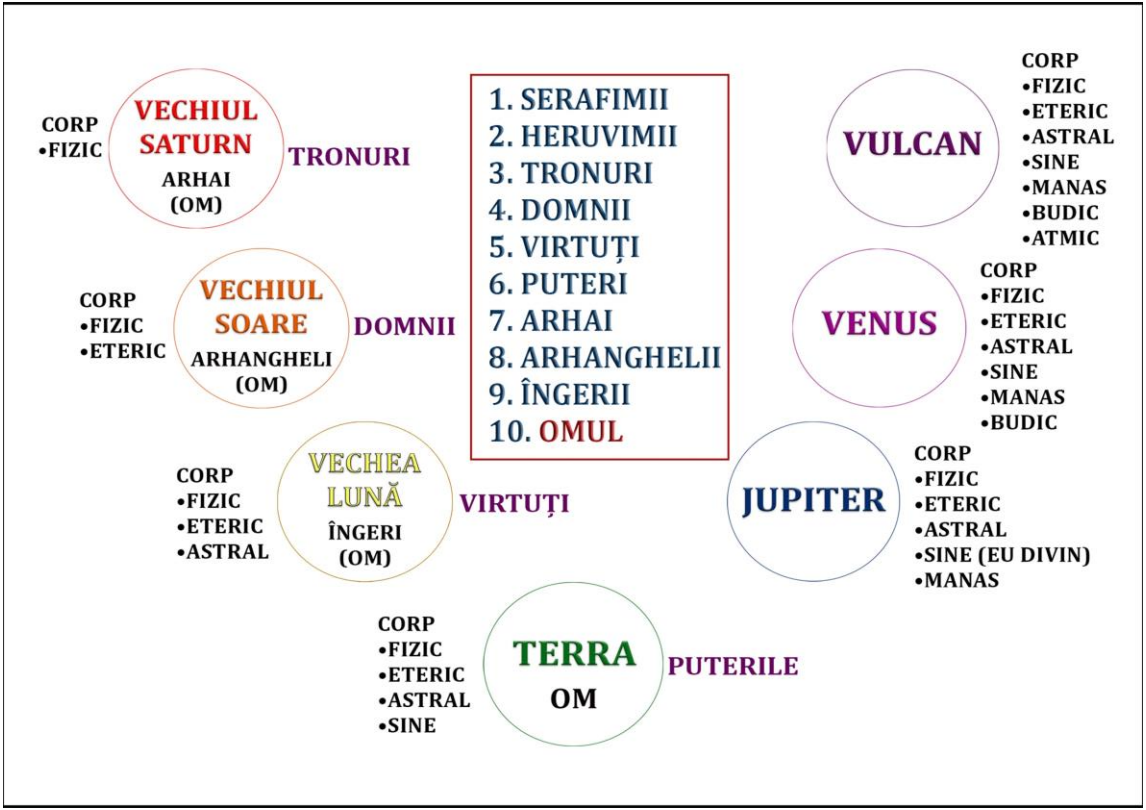
(cf. G. WACHSMUTH – Die Entwicklung der Erde)

REPETAREA FAZELOR MAI VECHI LA UN NIVEL SUPERIOR	ERA	ÎMPĂRȚIREA ÎN EPOCI			FAUNA	FLORA	FORMAREA ȘI STRUCTURA PĂMÂNTULUI
REPETAREA VECHIULUI SATURN	FAZE COSMICE	1. EPOCA POLARĂ		Stadii cosmice preliminare ale formării sistemului solar			
				Formarea sferei și a corpului lui Saturn			Diferențierea prin contracție a sferelor planetare
REPETAREA VECHIULUI SOARE		2. EPOCA HIPERBOREANĂ		Formarea sferei și a corpului lui Jupiter Formarea sferei și a corpului lui Marte Separarea Pământului și a Soarelui Pământul, organism planetar (înglobând și Luna) începe să evolueze în jurul Soarelui			
REPETAREA VECHII LUNI	PALEOZOIC	3. EPOCA LEMURIANĂ	INCEPUT	Epocă vitalizată Biosfera generatoare Diferențierea învelișurilor și a nucleului Archaic	Procese de schimb în atmosferă. Compuși albuminoizi Coloizi – suspensii		Formarea straturilor periferice. Atmosfera (TABLOU IV)
REPETAREA EPOCII POLARE ÎN EPOCA LEMURIANĂ					Primele forme animale și vegetale în atmosfera vitalizată.		Precipitare de substanțe primitive, viitoare roci primare
REPETAREA EPOCII HIPERBOREENE ÎN EPOCA LEMURIANĂ				Diferențierea internă și formarea straturilor Cambrian Silurian Devonian	Nevertebrate marine Trilobiți. Brahiopode. Corali. Pești primitivi Înmulțirea cochiliilor calcaroase	Forme vegetale primitive între două ape, alge, varec. Primele plante de uscat.	Sedimentare. Tendința de formare a unei suprafețe terestre plastice. Atmosferă apoasă și caldă.
MIJLOCUL EPOCII LEMURIENE			MIJLOC	Carbonifer	Amfibii	Ferigi Criptogame Lycopode	Cutarea suprafeței terestre (climat tropical în emisfera nordică)
				Permian Triasic	Reptile	Păduri de conifere	(Tendință puternică dar trecătoare de durificare)
SFÂRȘITUL EPOCII LEMURIENE	MEZOZOIC		SFÂRȘIT	Jurasic	Archeopterix Animale uriașe Saurieni Mamifere inferioare	Ferigi arborescente	Ieșirea Lunii Purificarea atmosferei Puternice transgresiuni marine.
				Cretacic Scufundarea Lemuriei	Păsări cu dinți Saurieni	Primii arbori foioși și plante cu flori angiosperme	Mobilitate reînoită a suprafeței terestre. Scufundarea Lemuriei
EPOCA ATLANTEANĂ	NEOZOIC (CENOZOIC)	4. EPOCA ATLANTEANĂ		1. Terțiar: Paleocen, Eocen 2. Oligocen 3. Miocen, Pliocen	Primele copitate sălbatice. Mamifere superioare Vite Primate	Continuarea diferențierii plantelor până la flora actuală.	Atmosferă caldă încă, dar în curs de răcire. Deformarea plastică a Pământului până în Cuaternar. (TABLOU VII, VIII, IX)
				4. ♏ Cuaternar: Diluviul, Glaciații (TABLOU X) 5. Cuaternar 6. ♍ 7. Scufundarea Atlantidei	(Schelete umane) Nici o nouă specie, însă modificări geografice ale florei și ale faunei.		Glaciații Scufundarea Atlantidei
EPOCA POST-ANTLANTEANĂ		5. EPOCA POST-ATLANTEANĂ		1. ♋ Vechea Indie 2. ♊ Vechea Persie 3. ♉ Egipt-Caldeea 4. ♌ Grecia – Roma 5. ♐ Astăzi 6. ♒ 7. ♑	Actuală	Actuală	Creșterea căldurii și micșorarea căldurii pe Pământ (TABLOU XI)

STADII PRELIMINARE ȘI PERIOADE EVOLUTIVE IN ORGANISMUL COSMIC

(cf. G. WACHSMUTH – Die Entwicklung der Erde)

CORP
•FIZIC
VECHIUL SATURN
ARHAI (OM)
TRONURI
CORP
•FIZIC
•ETERIC
VECHIUL SOARE
ARHANGHELI (OM)
DOMNII
CORP
•FIZIC
•ETERIC
•ASTRAL
VECHEA LUNĂ
ÎNGERI (OM)
VIRTUȚI
CORP
•FIZIC
•ETERIC
•ASTRAL
•SINE
TERRA
OM
PUTERILE
1. SERAFIMII
2. HERUVIMII
3. TRONURI
4. DOMNII
5. VIRTUȚI
6. PUTERI
7. ARHAI
8. ARHANGHELII
9. ÎNGERII
10. OMUL
VULCAN
CORP
•FIZIC
•ETERIC
•ASTRAL
•SINE
•MANAS
•BUDIC
•ATMIC
VENUS
CORP
•FIZIC
•ETERIC
•ASTRAL
•SINE
•MANAS
•BUDIC
JUPITER
CORP
•FIZIC
•ETERIC
•ASTRAL
•SINE (EU DIVIN)
•MANAS